A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT ORSZÁGOS ÉRTEKEZLETÉNEK JEGYZŐKÖNYVE

1957 · JÚNIUS 27-29

KOSSUTH

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT ORSZÁGOS ÉRTEKEZLETÉNEK JEGYZŐKÖNYVE

1957 JÚNIUS 27—29

KOSSUTH KÖNYVKIADÓ

BUDAPEST 1957

A Magyar Szocialista Munkáspárt 1957 június 27-től 29-ig tartotta országos pártértekezletét az Országház üléstermében. A pártértekezleten 348 küldött és 211 meghívott vett részt.

Az elnökségben helyet foglaltak az ideiglenes Központi Intéző Bizottság tagjai: Apró Antal, Biszku Béla, Fehér Lajos, Kádár János, Kállai Gyula, Kiss Károly, Marosán György, Münnich Ferenc, Rónai Sándor, Somogyi Miklós elvtársak és Fock Jenő elvtárs, a Központi Bizottság titkára, továbbá a Központi Intéző Bizottság meghívására Gáspár Sándor, a Központi Bizottság tagja, a SZOT főtitkára, Haász Árpád, a Közgazdasági Egyetem tanára, Kelemen Lajos, a X. kerület Intéző Bizottságának elnöke, Komócsin Zoltán, a Központi Bizottság tagja, a KISZ első titkára, Losonczi Pál termelőszövetkezeti elnök, Major Tamás, a Központi Bizottság tagja, a Nemzeti Színház igazgatója, Manhercz Antal Komárom megyei bányász, Mező Imréné, a Lágymányosi Dohánygyár igazgatója, Prieszol József, a Borsod megyei Intéző Bizottság elnöke, Révai József, az Elnöki Tanács elnökhelyettese, Révész Géza, a Központi Bizottság tagja, honvédelmi miniszter, Rimóczi Pálné termelőszövetkezeti tag, Sándor József, a Központi Bizottság tagja, az MSZMP osztályvezetője és Tatár Kiss Lajos, a Hajdú-Bihar megyei tanács elnöke.

Az országos pártértekezlet napirendjén az alábbi pontok szerepeltek:

1. A Központi Bizottság beszámolója a politikai helyzetről és a párt feladatairól. Előadó: Kádár János elvtárs, az MSZMP Központi Intéző Bizottságának elnöke, a Minisztertanács elnöke.

2. Az MSZMP szervezeti szabályzat tervezete. Előadó: Marosán György elvtárs, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, államminiszter.

3. Szervezeti kérdések. Előadó: Somogyi Miklós elvtárs, az MSZMP Központi Intéző Bizottságának tagja, a SZOT elnöke.

Az 1. és 2. napirendi pont beszámolóit együttes vita követte. A beszámolókhoz 53 elvtárs kívánt hozzászólni, de az idő rövidsége miatt csupán 33-an szólalhattak fel.

Az országos pártértekezlet munkája iránt nemcsak az országban, hanem határainkan túl is nagy érdeklődés nyilvánult meg. Ennek jele az a csaknem 500 üdvözlő távirat, amely egyrészt testvérpártjainktól, jórészben pedig budapesti és vidéki üzemek, bányák, gépállomások, termelőszövetkezetek, intézmények dolgozóitól, karhatalmi és honvédegységektől, a Rádió és a Köztársaság téri pártház védőitől, területi alapszervezetektől, egyetemektől és egyes személyektől érkezett.

A határozati javaslathoz és a szervezeti szabályzat tervezethez a küldöttek több száz módosító indítványt tettek. A javaslatok elbírálására és megszövegezésére választott szerkesztőbizottság a javaslatoknak mintegy 60%-át bedolgozta a határozat, illetve a szervezeti szabályzat szövegébe.

Az országos pártértekezlet küldöttei egyhangúlag fogadták el a határozatot és a szervezeti szabályzatot, s ugyancsak egyhangúlag erősítették meg és egészítették ki a Központi Bizottság tagjait.

*

A jegyzőkönyv tartalmazza a beszámolók és a zárszó teljes, a megnyitó beszéd, az összes hozzászólások és az azokra adott válasz rövidített szövegét. A rövidítések nem érintik a beszédek mondanivalóinak lényegét.

MEGNYITÓ BESZÉD

MÜNNICH FERENC
a Politikai Bizottság tagja, a Minisztertanács első elnökhelyettese

Kedves Elvtársak! Az ellenforradalom fegyveres bandáival szemben vívott harcok közepette újjászületett pártunk életében fontos esemény a mai nappal kezdődő pártkonferencia. A párt és népi demokráciánk további fejlődése és megerősödése szempontjából szükség van arra, hogy sokoldalúan értékeljük a történteket, megbeszéljük az időszerű kérdéseket, megjelöljük a továbbhaladás irányát és véget vessünk a viszonyok következtében előállott ideiglenességnek. A megnövekedett feladatok megkövetelik a vezetés szerveinek megerősítését és kiegészítését.

Napirendre tűztük cselekvésünk és magatartásunk alaptörvényének, pártunk szervezeti szabályzatának módosítását. A szervezeti szabályzat módosításánál iránymutató volt Lenin halhatatlan tanítása a pártról, kommunista mozgalmunk tapasztalata, s az a követelmény, hogy a pártvezetésben elkerüljük a legutóbbi évek folyamán elkövetett hibákat.

A lenini demokrácia szellemében munkálkodva, egészséges, szilárd, fegyelmezett, harcképes pártot akarunk, mert csak így tudjuk megvalósítani legfontosabb feladatunkat, amely a szervezeti szabályzat tervezet meghatározása szerint: „a szocialista társadalom felépítése, a dolgozó nép anyagi jólétének és kulturális színvonalának állandó emelése. A párt végső célja a kommunista társadalom felépítése."

Pártunk gerincét a fegyveres küzdelemben szilárdan helytállt, elvhű, áldozatkész elvtársak alkotják. Az MSZMP a munkásság osztálypártja akar lenni, s ezért nagy súlyt helyez arra, hogy tagsága az eddiginél nagyobb mértékben erősödjön az ipari munkások és a dolgozó parasztok soraiból. Megvédjük pártunkat a törtetőktől, a szemtől-szembe jó képet vágó áskálódó elemektől, de nem zárjuk el az utat az olyan, egyébként becsületes emberek elől, akik az ellenséges propaganda fülsiketítő zajában nem tudtak elég gyorsan állást foglalni.

Pártunk ma is Lenin halhatatlan tanításának, a proletár nemzetköziségnek lobogója alatt halad, és annak szellemében neveli tagságát s a pártunkat támogató tömegeket. Pártunk és országunk gyors talpraállását, eddigi eredményeinket annak köszönhetjük, hogy a szocialista tábor, s elsősorban annak vezető ereje, a Szovjetunió, nemcsak a Varsói Szerződés betűjének megfelelően, hanem a proletár nemzetköziség szellemében is segítséget nyújtott az ellenforradalom leveréséhez. Ugyanezt a szellemet tükrözte a Szovjetunió, Kína és a többi szocialista állam önzetlen gazdasági támogatása is, ami nélkül az ellenforradalom által okozott több mint 20 milliárdos károsodás gazdasági katasztrófához, tömeges munkanélküliséghez, reménytelen inflációhoz vezetett volna.

Nehéz helyzetünkben a gyakorlatban győződtünk meg a proletár nemzetköziség óriási erejéről.

A Szovjetunió, Kína, Csehszlovákia, Románia, a Német Demokratikus Köztársaság, Bulgária kommunista és munkáspártjainak már a fegyveres harcok idején itt járt vezetői rendkívül sokoldalú segítséget nyújtottak. Ezeken a találkozásokon minden eddiginél közvetlenebb és mélyebb baráti, testvéri viszony alakult ki köztünk és a testvéri pártok vezetői között. Igen nagy erkölcsi segítséget jelentett a tőkés országok kommunista pártjainak szolidaritása, s különösen a francia kommunista párt hősies kiállása pártunk és népünk igazsága mellett.

Megújhodott pártunknak minden előfeltétele megvan ahhoz,

hogy a munkásosztály élcsapata legyen, s lehetetlenné tegye, hogy újabb revizionista árulók üthessék ki a párt kezéből a marxizmus-leninizmus eszmeiének hatalmas fegyverét. Minden előfeltétele megvan ahhoz is, hogy ne terjedhessenek el ujra a szektás, dogmatikus nézetek, amelyek következtében a múltban a vezetés elszakadt a párttagságtól, s amelyek a dolgozó tömegek szemében aláásták a párt és a vezetés tekintélyét.

A nemzetközi reakció által támogatott belső ellenforradalmi orvtámadásból rengeteg tanulságot kellett és kell levonnunk hazai és nemzetközi vonatkozásban is. Nem szabad egy pillanatra sem megfeledkeznünk azokról a lenini tanításokról, hogy a nyílt harcban legyőzött kizsákmányoló osztályok — amelyek a nemzetközi imperializmus népellenes erőinek állandó támogatásában részesülnek — sohasem nyugszanak bele hatalmuk elvesztésébe. A kizsákmányoló osztályok maradványai állandó veszélyt jelentenek. Különösen nagy ez a veszély akkor, amikor a proletárdiktatúra vezetésre hivatott pártja megfeledkezik a pártélet irányításának lenini normáiról, a párton belüli demokráciáról, a kollektív vezetésről, elszakad a tömegektől, s ébersége nem az igazi ellenség ellen irányul. Ezen a talajon jut érvényre a személyi kultusz, az önteltség, keletkeznek a különböző elhajlások, és ezáltal nyílik rés a pártellenes elemek behatolására, melyek tudatosan az utcára viszik a párt belső ügyeit. Az önkritika hiánya, a pártszerű bírálat elfojtása kizárja a pártéletből a mozgalom legtapasztaltabb régi tagjait, megakadályozza a régi párttagok tapasztalatainak, a párt hősi hagyományainak átadását a fiatal generáció részére, szembeállítja egymással a régi és az új párttagokat. Mindez megbontja a párt egységét, bénítja harci szellemét, megtöri harci erejét. A személyi kultusz a párt történetének ferde megvilágítását, sőt egyenesen meghamisítását eredményezi.

Mindezek a hibák, melyeket a pártvezetés az októberi ellenforradalmi lázadást megelőző években elkövetett, okozták

azt, hogy az időközben hozott, a hibák pártszerű kijavítására alkalmas határozatok nem voltak megvalósíthatók, hogy a pártnak, az országnak az ellenforradalmi támadás idején nem volt egységes vezetése, s felbomlottak a proletárdiktatúra védelmi szervei.

Tanultunk a múlt hibáiból és levontuk a szükséges tanúlságokat. A tapasztalat azt is mutatja, hogy a hibák és az elítélt módszerek maradványaival és a feltámasztásukra irányuló kísérletekkel szemben szüntelen éberséget kell tanúsítanunk és harcot kell folytatnunk. Pártunk elvi egysége és tisztasága, marxista-leninista irányvonala nem tűr sem jobboldali, sem „baloldali" elhajlásokat.

A szocialista tábor sokoldalú segítsége, eddigi eredményeink és konferenciánk sikeres munkája minden alapot megad arra, hogy bizalommal nézhessünk a jövőbe, hogy az előttünk álló nehézségek lebecsülése nélkül, még határozottabban építsük a pártot, szélesítsük ki annak tömegkapcsolatait, s a dolgozók élén, a marxizmus-leninizmus győzelmes lobogója alatt harcban és munkában építsük a szocializmust. *(Taps.)*

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJA A POLITIKAI HELYZETRŐL ÉS A PÁRT FELADATAIRÓL

ELŐADÓ: KÁDÁR JÁNOS ELVTÁRS

AZ OKTÓBERI ELLENFORRADALOMRÓL ÉS A KÖZPONTI BIZOTTSÁG POLITIKAI IRÁNYVONALÁRÓL

Tisztelt Pártértekezlet! Kedves Elvtársak, Elvtársnők!

Pártértekezletünknek — amennyiben egyetért velük — meg kell erősítenie és jóvá kell hagynia a novemberi elhatározó lépéseket és azt a politikai vonalat, amelyet a Központi Bizottság az elmúlt év novembere óta követett. Meg kell tárgyalnia és jóvá kell hagynia a szervezeti szabályzat tervezetet, a párt vezető szerveinek kiegészítését. Ezekben foglalhatók össze pártértekezletünk feladatai.

Ha ezeket a feladatokat sikeresen megoldjuk, megszüntetjük pártunkban mindazt, ami eddig ideiglenes jellegű volt és megteremtjük a pártkongresszusig a normális pártélet feltételeit.

Kedves Elvtársak! Az ellenforradalmi felkelés rendkívül súlyos károkat okozott pártunknak, népünknek, az egész országnak. Ezek mellett a nagy károk mellett azonban ez a súlyos megrázkódtatás, ha drágán is, de olyan tapasztalatokat és tanulságokat adott a párt és a nép számára, amelyek — ha helyesen használjuk fel őket — lehetőséget adnak számunkra, hogy gyorsabban és több sikerrel menjünk előre a szocializmus építésének útján.

Az ellenforradalmi lázadás tanulságaival kapcsolatban meg kell említeni, hogy a belső és a külső ellenség egyaránt arról beszélt: a párt, a kommunizmus válságban van, a marxizmus-leninizmus elavult. Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a magyarországi ellenforradalmi támadás tényei éppen az ellenkezőjét: a kommunizmus erejét és a marxizmus-leninizmus igazságát bizonyították. Az ellenforradalmi támadás kivétel nélkül mindenben alátámasztotta a marxizmus évszázados tanításait. A burzsoázia és a munkásosztály kibékíthetetlen ellentéte — ez a Marx által 100 éve felállított tétel — jelentkezett robbanásszerűen októberben. Lenin a Szovjetunió Kommunista Pártja harcának 1917-es időszakában, amikor revizionisták és más kispolgári elemek a „tiszta demokrácia", a szabadság követelésével támadtak a proletárhatalom ellen, kimutatta, hogy az adott viszonyok között ezek a követelések a proletárhatalom által elnyomott burzsoázia követelései. Leninnek e megállapításai a mi esetünkben is pontosan igazolódtak. Hasonlóképpen alátámasztást nyertek az októberi eseményekben a Szovjetunió Kommunista Pártja XX. kongresszusának egyes nagy fontosságú megállapításai. A XX. kongresszuson többek között elemezték az imperialisták kalandorpolitikáját, a gazdasági kérdések elsőrendű voltát, a kollektív vezetés fontosságát. És az ezekre vonatkozó megállapítások is igazolást nyertek a hazánkban bekövetkezett súlyos események menetében. Ugyancsak igazolást nyertek azok az elméleti megállapítások, amelyeket az elmúlt esztendők során a kínai elvtársak tettek a népen belüli ellentmondásokról, a nép és a nép ellenségei közötti ellentmondásokról, valamint arról, hogy a kibékíthető ellentmondás hogyan, milyen körülmények között alakulhat át kibékíthetetlen ellentmondássá.

A pártértekezlet feladata, hogy a hazánkban lezajlott események alapvető kérdéseit a marxizmus-leninizmus elmélete segítségével és személyi elfogultság nélkül vizsgálja meg. Ha ezt a pártértekezlet elvégzi, akkor megoldja azt a fel-

adatát, amiről az előbb szólottam: a jó és rossz tapasztalatokat egyaránt értékesíteni tudjuk jövő munkánkban.

Az októberi események helyes értékeléséhez elkerülhetetlenül szükséges, hogy kissé visszatekintsünk a régmúlt dolgainkra is. Októberben az ellenség temette a magyar munkásosztály forradalmi pártját. Amint az elvtársak előtt ismeretes, a magyar munkásosztály forradalmi pártja 1918-ban mindenekelőtt a munkásosztályt tömörítette, továbbá a szegényparasztság és általában a nép széles tömegeit, s a nép élén járva 1919-ben megdöntötte a burzsoázia hatalmát és kiharcolta a magyar munkásság első dicsőséges proletárdiktatúráját. Pártunk váltakozó eredménnyel, de sohasem szűnő elszántsággal harcolt a Horthy-fasizmus ellen az illegalitás körülményei között 25 esztendőn keresztül. A felszabadulás után, amikor a szovjet hadsereg honvédő és népfelszabadító harcának eredményeképpen a Hitler-fasizmussal együtt a Horthy-fasizmus uralma is megsemmisült, a magyar munkásosztály pártja, ezzel a kedvező történelmi helyzettel helyesen élve, tömörítette a munkásosztály, a nép erőit, és az 1945—48-as évek alatt fokról fokra ismét kiépítette a munkás-paraszt államot, a proletariátus diktatúráját. A párt a hatalomért folytatott harc időszakában, de még a hatalom meghódítása és teljes kiépítése után is sok nagy csatát vívott és minden nagy csatát győzelemmel fejezett be. A párt vezette a harcot a földreform megvalósításáért, az ipar államosításáért, a nagyipar fejlesztéséért, a falu szocialista átalakításának megindításáért. A párt ezeknek a nagy társadalmi célkitűzéseknek megfelelően vívta meg politikai harcait. A felszabadulás után Magyarországon tevékenykedő burzsoá pártokat politikai harcban, a politikai harc eszközeivel — a néptömegeket meghódítva és a burzsoá befolyást a néptömegekben egyre csökkentve — legyőzte. Végül pártunk a politikai küzdelem további időszakában, együttműködve a szociáldemokrata párt becsületes tömegeivel és e párt vezetésében dolgozó legjobb elvtársakkal, kiharcolta és győzelemre vitte a

magyar munkásosztály nagy történelmi ügyét: a munkásegységet, a két munkáspárt egyesülését. Ezzel az aktussal fejeződött be tulajdonképpen a proletariátus diktatúrájának teljes kiépítése, a munkás-paraszt állam teljes kiépítése, a politikai hatalom teljes kézbevétele.

Elmondhatjuk tehát, hogy 1918-tól, amióta a magyar munkásosztálynak forradalmi, élenjáró pártja van, a párt célkitűzése alapvető irányát illetően egyenes és helyes volt, és ezen az úton haladva nagy eredményeket ért el.

Az 1949 és 1953 közötti időszakot alaposabban kell elemezni. Pártunk történetének ezt az időszakát is elsősorban a nagy pozitív eredmények jellemzik, de ennek az időszaknak a mérlegéhez hozzátartozik, hogy 1949-et követően mind fokozottabb mértékben kezdtek megmutatkozni az eredmények mellett negatív jelenségek is. A párt és a magunk munkáját átgondolva, feltétlenül látnunk kell, hogy — elsősorban talán a vezetés, de végső soron az egész pártmunka gyakorlatába — a hatalom teljes meghódítása után kerültek be a negatív vonások, tehát abban az időpontban, amikor lényegében nagyobb akadály nélkül lehetett volna előrehaladni. A mi tapasztalataink alapján úgy látjuk, elvtársak, hogy a munkásosztály forradalmi pártjára, mint egészre is érvényes az a tétel, ami minden egyes kommunistára érvényes: a hatalom kézbevétele kritikus próbatétel alá veti a pártot és az egyes kommunistákat is. Mert ha végiggondoljuk a párt 1945—49 között vívott harcát, akkor erre a harcra csak jó érzéssel lehet emlékezni. Hiszen ebben az időszakban a párt a politikai meggyőzés eszközével kivívta a dolgozó tömegek bizalmát és támogatását, és mivel ezt sikerrel megoldotta, azért tudta a többi feladatot is megoldani. Amikor a hatalom már kezünkben volt, jelentkezett az elbizakodottság. Bebizonyosodott, hogy a hatalom nemcsak nagy erő, hanem veszélyt is rejt magában mind a párt, mind az egyes kommunisták szempontjából.

Az önteltség és az elbizakodottság igen nagy veszélyt je-

lenthet a hatalom kivívása után a párt számára. Azt hiszem, túlzás nélkül állapíthatom meg, hogy a mi számunkra ez az egyik legnagyobb tanulság, ami különösen az októberi események során tűnt ki. A hatalom meghódítása után ugyanis a vezető posztokon dolgozó elvtársaknál — de az alsóbb szervekben dolgozó elvtársaknál is — olyan hamis illúzió kerekedett felül, hogy ha a hatalom minden eszköze, így a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a hadsereg és így tovább a kezünkben van — tehát, úgymond, az ellenséggel „el lehet bánni" — a tömegek mindennapi megnyerése már nem olyan fontos. Én azt hiszem, hogy elsősorban ez volt a hibák gyökere. Ha ez a tudat nem kerekedett volna felül többé-kevésbé az egész párt tevékenységében, hanem állandóan figyelemmel kísértük volna a dolgozók, különösképpen a munkások véleményét és értékelését pártunk munkájáról — mint ahogy 1945—48 között figyelemmel kísértük, amikor a tömegek minden kérdésére választ kellett adni —, akkor a hatalom meghódítása nem lett volna egyúttal a komoly hibák jelentkezésének időszaka.

Az 1949—53-as években az iparfejlesztés terén óriási sikereket értünk el. Ugyancsak igen nagy eredményeink voltak a falu szocialista átalakításának megkezdése, valamint a kulturális forradalom terén is. Azonban ezek a nagy eredmények párosultak a személyi kultusz meghonosodásával és az ebből származó hibákkal, a törvényesség megsértésével, szervezési hibákkal, a munkásosztályhoz és a parasztsághoz való viszonyunk egészségtelen alakulásával. 1953 júniusában maga a Központi Vezetőség — és ez nagyon fontos —, tehát maga a párt tárta fel azokat a hibákat, amelyeket a párt gyakorlatában abban az időben fel lehetett lelni.

Maga a Központi Vezetőség állapította meg, hogy a személyi kultusz káros, hogy helyre kell állítani a kollektív vezetést, helyre kell állítani a párt életében a lenini szabályokat, véget kell vetni a törvénysértéseknek, ki kell javítani a szervezési hibákat, komolyan foglalkozni kell a munkásosz-

tály életszínvonalának megjavításával. Tehát a párt Központi Vezetősége helyesen elemezte az akkori helyzetet, feltárta az összes lényeges hibákat és helyesen jelölte meg az utat: hogyan és miképpen kell azokat kijavítani. Ez az 1953-as júniusi határozatnak nagyon fontos momentuma, amire nekünk több okból is emlékeznünk kell. Az elemzés azzal fejeződött be, hogy a pártnak hozzá kell látni a hibák kijavításához, mégpedig oly módon, hogy a hibák őszinte feltárása és gyökeres kijavítása által a párt tekintélye és a népi hatalom tekintélye növekedjen. Ez feltétlenül helyes volt. Azok az intézkedések azonban, amelyeket a hibák kijavításának megkezdésekor hoztak, már az első lépésnél sem voltak jók. Az elemzéssel kapcsolatban meg kell még állapítani, hogy teljesen hazug volt az az ellenség által nagy előszeretettel terjesztett propaganda, amely szerint a párt hibáit a Nagy Imre-féle csoport látta meg és tárta fel 1953 júniusában. Ezt nagyon fontos hangsúlyozni, mert Nagy Imrééknek a hibák feltárásához a világon semmi közük nem volt.

Ami a határozat végrehajtását illeti, annak két gyökeres hibája volt. Először az, hogy Nagy Imre óriási szerepet kapott a hibák kijavításában. Mint később kiderült, Nagy Imre erre a szerepre teljesen alkalmatlan volt, mert ő nem a párt tekintélyének helyreállítását és növelését, nem a népi hatalom tekintélyének helyreállítását és növelését tűzte ki céljául, hanem éppen ellenkezőleg, a párt tekintélyének és a népi hatalomnak a további gyengítését. Ez kitűnt abból az első és meg kell mondani, szerencsétlen aktusból, hogy a párt által feltárt hibákkal s a kijavításukhoz szükséges intézkedésekkel nem a párt Központi Vezetősége fordult a párttagsághoz és az ország népéhez, ami a párt életében addig a helyes gyakorlat volt — hanem az akkor miniszterelnökké kinevezett Nagy Imre az országgyűlésben bírálta állami oldalról a párt hibáit, és semmit sem szólt a párt érdemeiről, sem arról, hogy a hibákat is a párt tárta fel. Ez az indulási aktus — ismétlem — már szerencsétlen volt és magával hozta a későbbi bajokat is.

A helyes elemzés eredményes felhasználásának másik akadálya az volt — s ezt is meg kell mondani —, hogy egyes elvtársak, élükön Rákosi elvtárssal, egyáltalán nem voltak képesek, vagy nem akartak a kellő időben és a kellő mértékben szakítani régi hibáikkal. Tehát olyan helyzet állott elő, hogy az egyik oldalon Nagy Imre és politikai barátai egészen más politikai célt követtek, mint az 1953-ban feltárt hibák gyors, helyes és bátor kijavítását, a másik oldalon viszont Rákosi elvtárs és néhány más elvtárs vonakodott attól, hogy szembenézzen saját hibáival. Mindez lehetetlenné tette, hogy a párt erőit mozgósítani tudjuk a párt munkájában és az állami munkában mutatkozó hibák kijavítására. Ennek következtében 1953 júniusa és 1956 júliusa között a párt politikai vonalában cikcakkok és szélsőséges kilengések jelentkeztek.

Ezeknek a szélsőséges kilengéseknek mérhetetlenül romboló hatásuk volt. A munka sikerét elsősorban természetesen az dönti el, hogy a politikai irány jó-e vagy sem. De az ilyen szélsőséges kilengések még jó politikai irány esetén is mérhetetlen rombolást visznek végbe a tömegekben. Ezt nem is nehéz megérteni. Tudjuk jól, hogy a mi pártunk Központi Vezetősége és általában maga a párt 1953 júniusáig a párttagság, illetve az ország közvéleménye körében óriási tekintélynek és nagy bizalomnak örvendett. Amikor kiderült, hogy a munkában nemcsak eredmények, hanem hibák is vannak, ez feltétlenül bizonyos megrázkódtatást jelentett a közvéleményben. De ha a párt és az ország közvéleménye is látta volna, hogy a pártban olyan nagy politikai és erkölcsi erő van, amely képessé teszi, hogy maga tárja fel a hibákat és dolgozza ki a kijavításhoz szükséges módszereket, ha kissé csökkent bizalommal is, de a bizalom alapját megőrizve lehetett volna tovább dolgozni. Mert ahogy mutatkoztak volna a hibák kijavítása nyomán az eredmények, úgy növekedett volna a bizalom, s végső fokon a párt Központi Vezetőségének tekintélye a párttagság, s a párt tekintélye a pártonkívüliek szemében a régihez képest feltétlenül erősödött volna. Az a bi-

zalom, ami még a hibák feltárása után is megvolt 1953-ban a tömegekben, azt jelentette, hogy az emberek egyetértettek a Központi Vezetőség értékelésével, és hozzáláttak, hogy a megadott új irányvonalnak megfelelően saját munkaterületükön is kijavítsák az előzőleg elkövetett hibákat. Eközben előfordultak az ilyenkor szokásos elcsúszások is: egyesek a párt újabb irányvonalát túlhajtották, s ezáltal követtek el hibákat. Mégis az volt az általános helyzet, hogy az emberek — a párttagok és a pártonkívüliek is — elfogadták az új irányvonalat, igyekeztek aszerint dolgozni. Amikor azonban ennek a fejlődésnek egy szakaszáig már eljutottak — egyszerre csak arról tájékoztatták őket, hogy a párt politikai irányvonala mégsem volt helyes, és lényegében vissza kell térni az előbbi útra. Ez már a második megrázkódtatás volt. Alighogy megértették és hozzákezdtek az új határozat megvalósításához, kiderült, hogy a párt politikai irányvonala most sem helyes. Ez mérhetetlenül romboló hatást keltett! Nyilvánvaló, hogy a tervezésben, a törvényesség megsértésében, a parasztpolitikában 1953 júniusában feltárt bizonyos hibák nagyon nagy kárt okoztak a pártnak, az országnak és a népnek is. De azt hiszem, kijelenthetem, hogy az eredeti hibáknál tízszer nagyobb kárt okozott az, ami a kijavításuk körül történt. Mert azt a párttagság is, az ország népe is minden körülmények között megértette és megérti, hogy a munka hibákkal, néha súlyos hibákkal is jár, de azt sohasem fogják megérteni és nem is fogják a vezetőknek megbocsátani, ha a felismert, megnevezett, ország-világ előtt ismert és látott hibákat újból megismétlik. Ez megsemmisíti a pártvezetés tekintélyét, az ország vezetésének a tekintélyét, és ezért mondom, hogy az 1953-ban feltárt hibáknál nagyobb károkat okozott a párt és a tömegek kapcsolatában az a huzavona, ami három esztendőn keresztül a hibák kijavítása körül folyt.

Ennek következtében természetesen mély és jogos elkeseredettség élt 1956 tavaszán a párttagság és az ország dolgozó népének nagy részében. A hibák kijavításában mutatkozó kés-

lekedéseket és a tömegek efölötti jogos elkeseredését, amely a három esztendő alatt nagymértékben növekedett, az itthoni osztályellenség és a nemzetközi imperializmus nagyszerűen és mesteri módon kihasználta. Ilyen körülmények közt került sor a Központi Vezetőség 1956 júliusi határozatára.

A Központi Vezetőségnek ez a határozata fordulópontot jelenthetett volna a párt és az egész ország életében. Ez a határozat jó volt. A Központi Vezetőség júliusi határozata — és ennek helyes értékelése szintén nagyon fontos kérdése jelenlegi harcunknak — minden politikai feltételét megteremtette annak, hogy a párt, az ország és a néptömegek életében megmutatkozó hiányosságokat és hibákat normális úton kijavítsuk és kiküszöböljük. A határozat az elvtársak előtt ismeretes, azt itt részleteznünk nem kell. De szükséges utalnunk arra, hogy ezt a határozatot nemcsak az a Központi Vezetőség értékelte pozitívan, amely megalkotta, hanem a párttagság tömegei és a pártonkívüli dolgozók tömegei is. Emlékezzenek vissza az elvtársak a júliusi határozattal kapcsolatos tömegrendezvényekre, gyűlésekre. Azt hiszem, minden jelenlevő pontosan emlékszik rá, hogy mi történt. Engem például Nógrád megyébe küldött ki akkor a Központi Vezetőség. Emlékszem, hogy Salgótarján főterén 18 ezer dolgozó jött össze, kommunisták és nem kommunisták. Minden hibáról szó volt ott, ami korábban a párt gyakorlatában előfordult, de szó volt ott arról is, hogy a Központi Vezetőség júliusi határozatában megteremtette a feltételeit a hibák normális úton való kijavításának. Kijelentem, elvtársak, hogy a tömegek felszabadult ujjongással üdvözölték a júliusi határozatot. Körülbelül három hét alatt zajlottak le a nagygyűlések. A tömegek megismerkedtek a határozattal és kifejezésre juttatták szándékukat, hogy készek a júliusi határozat végrehajtását teljes erővel támogatni. Ez volt a politikai helyzet a múlt év augusztusának első felében. Az ellenség bizonyos mértékig meg volt zavarodva. Talán emlékeznek rá, hogy a Központi Vezetőség júliusi ülése

után, három év óta végre először két vagy három hétig sem kombinációk, sem rémhírek, sem újabb Nagy Imrével kapcsolatos vagy más természetű követelések nem voltak. Az ellenség zavarban volt. Nyilván ő is felmérte a helyzetet, megértette: ránézve súlyos politikai csapás lenne, ha a párt szívós munkával, mondjuk egy esztendőn át, a Központi Vezetőség júliusi határozatának irányvonala szerint dolgozna, s ezalatt kijavítaná a hibákat, s így megerősödne a párt és a népi hatalom tekintélye. Az ellenség akkor megértette, hogy ebben az esetben neki nagyon kevés keresni valója volna Magyarországon. Azért gyűjtötte össze erőit a támadásra, rohamra, hogy megakadályozza a pártot és az ország népét abban, hogy normális úton rendbehozza a hibákat, és természetesen őrizze és továbbfejlessze a pozitív vívmányokat. Éppen azért csaptak le, mert megértették, hogy ha a Központi Vezetőség júliusi határozata megvalósul, hónapról hónapra realizálódik, akkor a párt tekintélye nem fog tovább csökkenni, a dolgozók elkeseredettsége nem fog növekedni, hanem a folyamat megfordul, és akkor az ellenség elveszti a talajt a lába alól.

Ez igen fontos politikai kérdés a revizionisták megítélése szempontjából. Az amerikai imperialisták vagy a Horthy-fasiszták nem is csináltak nagy titkot abból, hogy meg akarják ölni, el akarják pusztítani a Magyar Népköztársaságot. De a Nagy Imre-féle revizionisták azt állították, hogy ők csak a hibák kijavításán akartak dolgozni. Ha ez igaz lett volna, akkor hogyan lehet az, hogy nem a Központi Vezetőség júliusi határozatát támogatták, hanem szépen átballagva az ellenség táborába, segítettek fegyveres ellenforradalmi lázadást kirobbantani a Magyar Népköztársaság és a párt ellen? Ez elég fontos momentum.

Beszélnünk kell az október 23. és november 4. közötti időszakról is. A párt számára és a népi hatalom számára is válságos, visszavonulásokkal és vereségekkel teljes időszak volt ez. Rátámadtak a pártra az imperialisták, a Horthy-fasiszták, az újra feléledt volt polgári pártok jobboldali

vezérei, a jobboldali szociáldemokraták, és sajnos velük együtt támadtak a párt és a népi hatalom ellen azok a megzavart fejű fiatalok — diákok és nem diákok — s azok a megtévesztett dolgozók, akik nem tudták, hogy az ellenforradalom ügyét támogatják, azonban fellépésükkel valójában az ellenforradalmat támogatták. Nagy erő vonult fel a párt és a népi hatalom ellen. De a Központi Bizottságnak az a véleménye, hogy ez az erő nem tudott volna fölibe kerekedni a pártnak és a népi hatalomnak, ha a párt vezetésében nem következett volna be árulás. Ennek az árulásnak — a Nagy Imréék, Losonczyék, Donáthék és mások áruló magatartásának — következtében kerültünk olyan helyzetbe, hogy amikor a várunkat kívülről ostromolták, ők belülről összejátszottak az ostromlókkal, és végeredményben megnyitották előttük a kaput.

Az október 24-ére virradó éjszaka Nagy Imre a miniszterelnöki székbe, Donáth és Losonczy pedig a Központi Vezetőségbe a Központi Vezetőség határozata alapján került.

Mit kell ezzel a döntéssel kapcsolatban mérlegelni? Először a következőt: a Központi Vezetőség, amikor ezt a határozatot hozta, tudta, hogy Nagy Imre, Losonczy és a többiek különböző hibákkal terhelt emberek. De az ismert, kevésbé súlyos és nagyon súlyos hibák ellenére a Központi Vezetőség e döntés meghozatalakor feltételezte, hogy mégis kommunisták, akik nagy hibákat követtek el, de most majd segítenek leküzdeni azt a bajt, amit részben ők maguk zúdítottak a pártra és a magyar népre. Ez vezette a Központi Vezetőséget és ezt fontos tudni. Hogy Nagy Imréék átmentek az ellenség táborába, azt csak az események menetében, lépésről lépésre lehetett felismerni.

Október 24-re virradóra a Központi Vezetőségnek volt harci programja. Ha e harci programhoz tartjuk magunkat, az ellenforradalmi lázadás nem tudott volna ilyen mértékben kibontakozni és ilyen károkat okozni. Miből állt a Központi Vezetőség harci programja? Abból, hogy aki fegyverrel támad

a magyar állam intézményeire, az ellenforradalmár és azt fegyverrel kell megsemmisíteni. Tömöríteni kell az erőket, mozgósítani kell a hadsereget, az államvédelmi karhatalmi erőket és minden mozgósítható erőt, fel kell fegyverezni a munkásokat. A Szovjetunióhoz kell fordulni, hogy szükség esetén — mert látszott, hogy nem csupán belülről kezdeményezett ellenforradalomról van szó — a Szovjetunió katonai segítségét is kérjük. Ez volt a Központi Vezetőség határozata 24-re virradó éjjel, amikor ezeket a kérdéseket tárgyalták. Ezen a központi vezetőségi ülésen, ahol e harci programot kidolgoztuk, jelen volt Nagy Imre is. Nagy Imre ezzel a programmal egyetértett.

A Központi Vezetőség ülését követően a Politikai Bizottság ülésén, ahol mindezek a célkitűzések — tehát többek közt az, hogy a magyar kormánynak a szovjet kormányhoz hivatalos levelet kell írnia, mert addig a szovjet kormánynak nincs módjában katonai segítséget nyújtani, továbbá, hogy a Honvédelmi Minisztériumot utasítani kell: bocsásson fegyvereket a pártbizottságok rendelkezésére és a többi — konkrét kidolgozásra kerültek, ezen az ülésen Nagy Imre részt vett, ismételten felszólalt és kereken kijelentette, hogy az ellenforradalmárokat le kell törni, statárium kell, a Szovjetunióhoz kell fordulni és így tovább. Nagy Imréék tehát úgy tettek, mintha egyetértenének a párt harci programjával, amelynek segítségével az ellenforradalmi lázadást le kell verni. Ez igen fontos körülmény. A későbbiekben azután kiderült, hogy nem erről van szó, hanem arról, hogy Nagy Imréék átmentek az ellenség táborába.

Nagyon fontos ismerni Nagy Imréék módszereit. Az ő módszerük az volt, hogy összekapcsolták a külső nyomást és a vezető szerveken belüli föllépést. Ezenkívül alkalmaztak még bizonyos titkos frakciós módszereket is. A Központi Vezetőségben, a Politikai Bizottságban különböző követelésekkel léptek fel. Rendszerint az történt, hogy a Központi Vezetőség, a Politikai Bizottság ezeket a követeléseket az első fel-

vetésnél visszaverte. Ekkor különböző küldöttségeket szerveztek, és a fegyveres csoportok képviselőinek követeléseit, az Írószövetség követeléseit, az Újságírók Szövetsége meg egyéb létező és nem létező szervezetek követeléseit hozták a párt vezető szervei és a kormány elé, és ennek a külső és belső nyomásnak a kombinálásával erőszakolták ki a saját platformjuk érvényesítését.

Milyen követeléseik voltak?

Miután a vezetésbe való bevonulásukkor ellenforradalmnak nevezték a népköztársaság elleni támadást és késznek nyilatkoztak az abból adódó összes szükséges intézkedések megtételére, amint a Központi Vezetőség és a kormány szerveiben bent voltak, megkezdték a harcot, elsősorban azért, hogy ezt a felkelést a párt „nemzeti forradalomnak" vagy valamiféle népi demokratikus megmozdulásnak minősítse. Ezért a követelésükért szívósan harcoltak mindaddig, amíg csak érvényesíteniük nem sikerült. Említettem, hogy a belső fellépésen és a külső nyomáson kívül még bizonyos titkos frakciós módszereket is alkalmaztak. Erre jellemzésül meg kell említenem a „Szabad Nép" két cikkét, amelyek annak idején olyan szörnyű erkölcsi csapást mértek a népköztársaságot védő erőinkre: a pártra is, a hadseregre is, az államvédelemre is és mindenkire. A Központi Vezetőség október 26-i ülésén azzal a követeléssel álltak elő, hogy ezt az egész megmozdulást nevezzük nemzeti demokratikus megmozdulásnak. A Központi Vezetőség ezt nem fogadta el. Nos, akkor nem lehetett tudni, de most már ismeretes, hogy mi történt a Központi Vezetőség ülése után. Az történt, hogy a „Szabad Nép" szerkesztőségében levő politikai barátaik segítségével a Központi Vezetőség határozatával ellentétes cikket irattak. Október 28-án olyan cikket irattak, amely a Központi Vezetőség határozatával szemben nemzeti felszabadító harcnak nevezi az ellenforradalmat. Ilyen titkos összejátszás eredményeképpen került be a Szabad Nép október 28-i számába az a bizonyos cikk, amely morálisan, mondhatni, majdnem teljesen tönkretette a nép-

köztársaság védelmét. Ez a cikk nem a Központi Vezetőség határozatát tükrözte. A cikk megjelenése után a Központi Vezetőség nem volt valami könnyű helyzetben. Ország-világ előtt demonstrálja-e azt, hogy a Központi Vezetőség hivatalos lapja a szembenálló platformot képviseli? Nem egy kérdésben és nem egy alkalommal voltak hasonló helyzetben a párt vezető szervei.

Többek között így harcoltak Nagy Imréék az ellenforradalmi felkelésnek nemzeti forradalommá minősítéséért.

Harcoltak természetesen más kérdésben is, így a fegyveres felkelők megsemmisítésének a megakadályozásáért. Ismeretes, hogy a Corvin-közbe befészkelődött ellenforradalmi banda megsemmisítésére megvolt a katonai terv. Azt hiszem, reggel 5 órára volt kitűzve a támadás. Fél 5-kor Nagy Imre felhívta Apró elvtársat, ő volt a Politikai Bizottság részéről a HM-ben, s közölte vele, hogy ha a támadást 5-kor megindítják — lemond. Hát ilyen módon harcoltak: politikai zsarolással belülről, külső nyomással és frakciós összeesküvő módszerekkel. Hasonló módon követelték és harcolták ki a tűzszünet kimondását és az Államvédelmi Hatóság feloszlatását is. Lényegében ez történt a burzsoá pártok újra életre hívásánál is. Ez nem új, nem októberi kérdés, ilyesfajta elképzelés Nagy Imre koncepciójában már hónapokkal előbb is létezett. Imitt-amott már kifejtette, hogy véleménye szerint ilyen úton kell járni a Magyar Népköztársaságnak. Hasonlóképpen harcoltak a semlegesség kimondásáért és a Varsói Szerződésből való kilépésért. Hasonló módszert alkalmaztak az MSZMP megalakítására vonatkozó párthatározat születésénél, amely a valóságban az MDP likvidálását jelentette, olyan körülmények között, amikor új párt szervezésével természetesen foglalkozni nem lehetett. Végül pedig e különféle követeléseiket betetőzték azzal a ténykedésükkel, hogy személy szerint maga Nagy Imre, továbbá Háy Gyula meg mások november 4-én hajnalban rádión keresztül ország-világ előtt harcra hívták fel ellenségeinket a szovjet csapatok ellen, imperialista

segítségért kiáltoztak a szovjet csapatokkal szemben — ugyanazok, akik október 24-ére virradóra velünk együtt megszavazták a Szovjetunió és a szovjet csapatok segítségül hívását, és kijelentették, hogy az elkerülhetetlenül szükséges. Ilyen körülmények között állott tehát elő az országban az október 23-a és november 4-e közötti időszakot jellemző helyzet.

Számunkra nagyon fontos annak mérlegelése is, hogy vajon a burzsoá ellenforradalom és a szocialista forradalom erői — hogy úgy mondjam — nagyság szerint hogyan viszonylottak egymáshoz ebben az időszakban, október 23. és november 4. között. Azt hiszem, nem nehéz bebizonyítani, hogy Magyarországon október 23. és november 4. között is lényegesen nagyobbak és jelentősebbek voltak a szocialista forradalom, mint a burzsoá ellenforradalom erői. Csakhogy ezek az erők nem voltak egyforma állapotban. A szocialista forradalom erői a vezetésben működő árulás következtében dezorganizálva, a felbomlottság állapotában voltak, nem voltak mozgathatók, nem tudtak föllépni. A burzsoá ellenforradalom erői szervezettek, rendkívül aktívak voltak, vezetéssel is rendelkeztek, és a népköztársaságot védő szerveken belül is ott voltak az embereik. Ez idézett aztán olyan helyzetet elő, hogy a nagyobb erő hátrányos helyzetbe került a kisebbel szemben. Harcoltak természetesen a szocialista forradalomhoz hű erők is különböző helyeken, különféle eszközökkel: politikai fórumokon politikai eszközökkel, hadszíntéren fegyverrel. Azonban dezorganizálva, szétszórva, kellő támogatás nélkül, s ezért kellő hatékonyság nélkül harcoltak. Ismeretes az, hogy a párt erői: pártmunkások, egyszerű párttagok a fővárosban is, vidéken is, tanyákon is vívták a maguk harcát. Harcoltak az államvédelmiek is. Harcoltak a hadseregnek egészen jelentékeny egységei, volt egész hadosztály, amely harcolt az ellenforradalom ellen, harcoltak rendőrosztagok is és olyan emberek, akik akkor, alkalmilag szereztek maguknak valamiféle fegyvert. De ez az erő szét volt forgácsolva és nem tudott kellő hatékonysággal fellépni, nem tudta megsemmisíteni az ellenséget.

Ez pedig azzal magyarázható, hogy a párt és az ország vezetésébe árulók fészkelték be magukat, a kormányban pedig egyenest a burzsoázia jutott erőfölényhez ezekben a napokban. Mindez megbénította a szocialista forradalomhoz hű erőket.

Felvetődik a kérdés, mit csináltunk mi, azok az emberek, akik ez alatt az időszak alatt a párt vezető szerveiben, illetve a kormányban voltunk. Mi volt a mi helyzetünk és mit cselekedtünk? Attól az órától kezdve, elvtársak, ahogy Nagy Imréék bekerültek részben a Politikai Bizottságba, részben a kormányba, a párthoz hű elemek már a Politikai Bizottságban is, de a kormányban még sokkal nagyobb mértékben kisebbségi, alárendelt helyzetbe kerültek. Ez nemcsak a számszerűségen múlott, bár a számszerűség is gyorsan változott. A pártvezetésben is gyorsan történtek személycserék, a kormány átalakulását meg egyszerűen alig lehetett követni, oly gyorsak voltak a személyi változások, oly gyorsan csúszott a kormány jobbra. De már az első perctől volt a helyzetünkben bizonyos alárendeltség, mert Nagy Imréék nemcsak a saját erejükre, a saját szavukra támaszkodtak, hanem azokra az erőkre is, amelyek őket kívülről támogatták, amelyek segítségével nyomást gyakoroltak a pártra. Azonkívül bizonyos tekintetben befolyásolta és rontotta helyzetünket az a körülmény, hogy ameddig az elkerülhetetlenül szükséges nem volt, nem szántuk rá magunkat arra a súlyos elhatározásra, hogy ilyen helyzetben ország-világ előtt megmutassuk: a párt legszűkebb vezető szervében és a kormányon belül a kommunisták között nincs egység. Ez súlyos és roppant felelős lépés ilyen körülmények között. Vita természetesen folyt. Például az MDP-t likvidáló határozat kérdésében az történt, hogy körülbelül másfél napig vitatkoztunk. Amikor a javaslat felvetődött — négyen vagyunk most itt, akik akkor ott voltunk mint elnökségi tagok —, mind a négyen ellene szólaltunk fel. És a másfél nap folyamán aztán olyan változások történtek, hogy elkezdtük ezt a megbeszélést hatan, itt a

Parlament valamelyik szobájában, és a végén befejeztük körülbelül 35-en. A végén már nem lehetett fölismerni, hogy ki politikai bizottsági tag és ki nem. Természetesen a külső nyomás mindenféle eszközét alkalmazták. Lukács György elvtárs is ötpercenként sürgetett, mondván, hogy valamelyik egyetemen együtt ülnek és már várnak a telefonra, s ha mi nem határozzuk el egy új kommunista párt megalakítását, akkor ott elhatározzák nélkülünk egy másik kommunista párt létrehozását. És így tovább. Másfél napig vitatkoztunk, míg végül belementünk ebbe a határozatba.

Hasonló vita volt a semlegesség és a Varsói Szerződés kérdésében. Dobi elvtárs ezt a parlamentben már említette. Erről is egy álló napig folyt a vita. Egy álló napig csak azért kellett harcolni, hogy semmi szín alatt ne hozzanak döntést — amit egyszerű szavazattöbbséggel keresztülvittek volna —, amíg legalább a Budapesten tartózkodó szovjet nagykövettel nem tárgyal a kormány ebben a kérdésben. És ez így ment számtalan esetben.

Miért mondom én mindezt itt el? A mi Központi Vezetőségünk döntését nem teszi jóvá az a körulmény, miszerint 24-ére virradó éjjel még nem lehetett tudni, hogy Nagy Imre már nem kommunista, hogy Nagy Imre már az ellenség táborába ment át. A mi későbbi döntéseinket nem menti, hogy milyen körülmények között születtek azok. De szükségesnek tartom, hogy az elvtársak ismerjék a történteket, lássák, mi volt a valóságos helyzet, hogy megérthessék azt is, ami később történt. Itt a párt vezető szerveiben, a kormányban és az Elnöki Tanácsban is volt azért néhány ember, aki látta, hogy a dolgok valahogy nem a népköztársaság megmentésének, hanem megsemmisítésének irányába mennek. S ezért elérkezett az az időpont — amikor kezdődött a nyílt fehérterror és kezdték lemészárolni a kommunistákat —, amikor többé már nem lehetett várni a szakítással. Ehhez mindjárt hozzáfűzhetem: bár előbb szakítottunk volna!

A szakítás időpontja részünkről november elsején követ-

kezett be. November elsején én Nagy Imréékkel megszakítottam az összeköttetést, habár ők még 2-án vagy 3-án egy kormánylistán az én nevemet is feltüntették. Ők már akkor régen nyomoztattak utánam és kutatták, hol is vagyok. A többiek, Münnich elvtárs és mások is azt tették, amit én. November 2-án mi már részben közvetve, részben közvetlenül megkezdtük a tárgyalást a szovjet elvtársakkal, a népi demokratikus országok vezetőivel és a nemzetközi munkásmozgalom más vezetőivel arról, hogy az ellenforradalom ellen fel kell venni a harcot, s arról, hogy ebben milyen támogatást nyújtanak a Magyar Népköztársaságnak. Ezek a tárgyalások 2-án megkezdődtek, 3-án készen volt az elhatározás, és hogy semmi időt ne veszítsünk, november 4-én megindult a támadás, mert minden nap derék kommunisták és hű magyar hazafiak százainak az életébe került. Amikor mi erre az elhatározásra jutottunk, célunk az volt, hogy az ellenforradalmat fegyverrel leverjük, helyreállítsuk a népköztársaság alkotmányos rendjét. El kellett hárítanunk az ország belügyeibe való imperialista beavatkozást, mert az imperialisták emberei már itt Budapesten nyíltan jöttek-mentek, grasszáltak. Az angol katonai attasé és a többiek beavatkoztak a magyar belügyekbe; az Egyesült Államok budapesti követsége két rádióállomást állított fel a felkelés szolgálatára, és mindarról, ami Budapesten történt, ha arra propaganda-szempontból szükség volt, perceken belül informálni tudták a Szabad Európa Rádiót és a többi ellenséges rádióadót. Ezt is el kellett hárítani. És magától értetődően újjá kellett szervezni a pártot, mert párt nélkül nem lehet a népköztársaság ügyét megvédeni. Ezek voltak a célkitűzéseink.

Ezek megvalósításához szükséges volt olyan új pártvezetőség megszervezése, amelyből természetesen ki vannak rekesztve a Nagy Imre-féle árulók. Szükség volt olyan új kormány létrehozására, amelyből ugyancsak ki vannak rekesztve a Nagy Imre-féle árulók. Ezt azért kell itt ismét tárgyalnunk, hogy megmondjuk az elvtársaknak, amit egyébként is tudnak:

hogy annak a pártvezetőségnek a létrehozása nem egészen a kongresszusi szabályok szerint történt. A párt szervezeti szabályzata szent és nagy dolog, elvtársak, de úgy gondolom, a szervezeti szabályzat is azért van, hogy a szocialista forradalom ügyét védelmezze. És önöknek kell elbírálni, hogy bár azokban az órákban nekünk szervezeti szabályzatunk nem volt és mégis megszerveztük ezt a pártvezetőséget, helyes volt-e ez? A kormány megalakításának a helyességét itt külön kérdésként azért nem vetjük föl, mert az ország törvényes rendje helyreállításának utolsó aktusaként ezt a kérdést az országgyűlés elé vittük, és ott a magyar nép képviselői azt egyetlen ellenszavazat nélkül jóváhagyták. A mi pártvezetőségünk és az új kormány létrehozása természetesen csak a munka kezdetét jelentette. Politikai vonalunkhoz hozzátartozott az, hogy a magyar munkásosztály és a magyar dolgozó nép szocializmushoz hű tömegeihez fordulunk és proletár internacionalista segítséget kérünk a Szovjetuniótól, a szocialista tábortól és a többi testvéri kommunista és munkáspárttól. Mert elveinkhez tartozott és célkitűzéseinkből adódott, hogy a népi hatalomért a néppel együtt kell harcolni, és a nemzetközi imperializmus ellen a nemzetközi proletárszolidaritás erejével kell a harcot felvenni.

Röviden szeretnék szólni arról a kollektíváról, amely a párt és a kormány vezetésében dolgozott ebben az időszakban, és azokról a körülményekről, amelyek között a munkáját végezte. Félreértés ne essék, mi semmiféle olyan tévedésben nem élünk, hogy minden, amit csináltunk, az tökéletes volt, hogy abban hiba nem volt. Mi, akik itt a vezetésben dolgozunk, mi tudjuk a legjobban, hogy hol hibáztunk, hol késtünk, hol kellett javítani és így tovább; és ha a körülményekre utalok, amelyek között dolgoztunk, ezt más okból teszem. Nekünk az utóbbi időszakban, mióta a viszonyok úgy általában konszolidálódtak és a párt élete a normális mederbe kezd visszatérni, sok szigorú kritikusunk támadt. Ezek megállapítják, hogy például novemberben az egyik ren-

delkezés nem volt helyes, vagy hogy decemberben volt a „Népszabadság"-ban egy rossz cikk és így tovább. Többek között rámutatnak olyan létező, tényleg megoldásra váró kérdésekre, amelyek még máig sincsenek megoldva. De azért, elvtársak, ne feledkezzenek meg a következőkről: hogyan szedtük mi össze az erőinket? Megmondom. Azok közül szedtük össze ezt az erőt, akik kéznél voltak. Aki élt, megvolt: no gyerünk elvtársak, munkára. És november 11-én megtartottuk Központi Bizottságunk első ülését, ahol már megjelent a Központi Bizottság mind a 23, akkor meglévő tagja. Es ezen a központi bizottsági ülésen volt emlékezetem szerint négy elvtárs, akik — feltételezhetően teljes jóhiszeműséggel — a következőket javasolták: kezdjünk tárgyalni a jugoszláv követségen ülő Nagy Imre-csoporttal és egyezzünk meg velük, mert a mi bázisunk szűk. Felmerült még olyan elgondolás is, amely szerint Nagy Imrének meg kellene engedni, hogy egy önálló parasztpártot alakítson, és így két párt lenne az országban, az MSZMP és valamilyen Nagy Imre-féle parasztpárt.

Hadd hozzak fel egy további példát annak szemléltetésére, hogyan mentek a dolgok. Mi fölvetettük februárban, hogy szükség lenne egy kommunista ifjúsági szövetségre. Ezt mi vetettük föl, az idősebb korosztály. Tudtuk, hogy akkori helyzetünkben egy kommunista ifjúsági szövetség létrehozásáért éles harcot kell folytatni az ifjúság körében. De abból a meggondolásból indultunk ki, hogy a mi számunkra még mindig sokkal jobb, ha lesz egy kommunista ifjúsági szövetség több vagy kevesebb taggal — de azokról tudjuk, hogy egyetértenek a kommunista elvekkel —, mintha nekünk csak olyan ifjúsági szervezeteink lesznek — egyetemi, középiskolás meg parasztifjúsági egyesületek —, amelyek ugyan tagjaik közé szervezhetik az összes fiatalokat, de senki nem tudja, hogy azt a szervezetet a burzsoázia vagy a proletariátus vezeti e, és a szocialista forradalom hívei-e vagy pedig az ellenforradalmi felkelésé. Amikor mi ezt fölvetettük, akkor az ifjú-

ság között dolgozó 5—6 vezető elvtársunk véleménye majdnem fele-fele arányban megoszlott. Voltak olyan aggályok, hogy nem fogja-e tőlünk még jobban elriasztani a fiatalokat az, ha mi kommunista ifjúsági szövetséget szervezünk?

Ezeket a kérdéseket azért említem meg elvtársak, mert nekünk szükségünk van a pártértekezlet bizalmára és támogatására. Amit nem jól csináltunk, mondják meg az elvtársak, hogy aztán jobban csináljuk, vagy tudjuk, mit kell kijavítani. De szükséges és kívánatos volna, ha megerősítést nyernénk abban, hogy a követett fő vonal helyes-e, hogy mi helyesen válaszoltunk-e például november 11-én, amikor azt mondtuk az elvtársaknak, hogy az ellenséggel nem állunk oda alkudozni és az árulókkal nem tárgyalunk s éppen ezért fognak majd minket a tömegek támogatni. *(Taps.)* Az ifjúsági szövetséget illetően pedig azóta már azt hiszem az élet igazolt minket. Azok a fiatal elvtársak is megnyugodtak, akiknek annakidején aggályaik voltak, s belátták, hogy igenis „meg lehet ijeszteni" az ifjúságot egy kommunista szövetséggel, és nem is ijed meg olyan nagyon tőle!

Ehhez a kérdéscsoporthoz tartozik — és ez is igen fontos kérdés —, hogy mi nem vontuk be a vezetésbe a régi vezetők közül azokat az elvtársakat, akik úgy voltak ismeretesek a közvélemény előtt is és előttünk is, mint akik részesei a dogmatikus és szektás hibáknak. Mi személyileg valamennyiüket tisztességes embernek és kommunistának tartjuk, akik közül egyesek gyorsabban, mások kevésbé gyorsan tudnak megszabadulni a régi hibáiktól. Nekünk az volt az álláspontunk, hogy most ne legyenek a mi pártunk vezetőségében olyan emberek vagy olyan csoportok, akiket vagy amelyeket a régi hibák terhelnek, és ne legyünk kitéve annak a veszélynek, hogy hol jobbra, hol balra rángatnak minket. Szükséges, hogy az elvtársak ebben a kérdésben is megmondják a véleményüket, annál is inkább, mert ugyancsak az utóbbi időben különféle dolgokkal és különféle okokból elégedetlen elvtársak, persze nem nyíltan üléseken és

gyűléseken, hanem elvtársi beszélgetések keretében vádként emlegetik a jelenlegi vezetéssel szemben azt, hogy a régi vezetőket távoltartottuk, és szerintük ez nem válik a párt javára. Mi abban a meggyőződésben élünk, hogy ez így jó a pártnak, ahogy most van, és jó ez azért is, elvtársak, mert — ezt nyugodtan merem állítani — jelenleg a pártvezetésben dolgozók olyan emberek, akik nem a pozíciót keresték. Olyan elvtársak ezek, akik a lelkiismeretük szavára hallgatva, kézbevettek feladatokat, mert úgy érezték, hogy ha valamikor kommunistákká lettek, akkor most meg kell mutatniuk, hogy valóban azok. Nem szívességből vállaltunk funkciót, hanem kommunista kötelességünknek tartottuk, hogy ellássuk funkcióinkat. Azt akarom ezzel mondani, hogy ha eljön a nap, amikor azt mondják a pártban: „te nem jól dolgozol, hasznosabb lesz, ha félreállsz", hát mi nem ragaszkodunk majd a pozíciókhoz. Ezt jó, ha az elvtársak tudják. Akik ma a vezetésben vannak, azok nem a hatalom mániákusai, és nem valamiféle hatalmi okokból rekesztettek ki egyeseket a munka újjászervezésekor, hanem mert az ügy érdekéről volt szó. És ha az elvtársak ezzel egyetértenek, akkor a pártot ezután is így kell vezetni.

Kedves Elvtársak! Amikor a Központi Bizottság politikai vonalának megerősítését és jóváhagyását várjuk ettől a pártértekezlettől, utalni kell arra, hogy ez a vonal nem elméleti elképzelésekből áll, hanem nehéz körülmények között a gyakorlatban megvalósított politikai vonalról van szó, amelynek a helyességét és gyengeségét le lehet mérni és meg lehet ítélni. Ezért kell röviden szólnom eredményeinkről.

Ami az eredményeket illeti, a döntő az, hogy az ellenforradalom erői részben megsemmisültek a fegyveres harcban, részben ártalmatlanná vannak téve és az igazságügyi szervek kezén vannak, részben kiűzettek az országból, s végül egy részük illegalitásba szorult. De ami tény, az tény: az ellenforradalomnak ma Magyarországon nincs hatalom a kezében.

Ez az alapvető. Az állam erői, a néphatalmi szervek, az országgyűlés, a tanácsok, az igazgatási szervek, a minisztériumok, az ipari és kereskedelmi irányító szervek, a fegyveres erők, a hadsereg, a belügyi szervek újjá lettek szervezve, vagy mint például a hadseregnél, a felfejlesztési terv szerint folyamatban van. Feltétlenül meg kell emlékezni arról, hogy tiszteletre méltó, nagy érdemeik vannak azoknak az elvtársaknak — legyenek volt államvédelmiek, honvédek, rendőrök vagy úgynevezett civil kommunisták —, akik a pártnak az ellenforradalommal szemben vívott harcában a karhatalmi egységekbe tömörülve, fegyverrel védték a magyar néphatalmat. Ugyanígy meg kell azt is mondani, hogy a jelenlegi közbiztonságnak és rendnek s az állam fegyveres erejének nagyon fontos tényezője a munkásőrség. Azt tartjuk, hogy a munkásőrség megszervezése is helyes kezdeményezés volt. A munkásőrségbe tömörült elvtársak önként vállalják, hogy fegyverrel is őrködnek szocialista eredményeink védelmén, s a munkásőrség részét, méghozzá teljesen egyenjogú részét képezi a Magyar Népköztársaság fegyveres erejének, amely jelenleg a honvédségből, a Belügyminisztérium fegyveres erőiből és a munkásőrségből áll.

Ugyancsak eredmények vannak a termelés helyreállítása terén. A magyar népgazdaság alapjában véve helyre van állítva — bár nem mentes egyes hibáktól, amelyekről még lesz szó. Szocialista iparunkat, kereskedelmünket megőriztük, mezőgazdaságunk szocialista része — ha a termelőszövetkezetek nem is töretlenül és hiány nélkül — de alapjában véve él és fejlődik. És külön meg kell mondani, hogy a termelőszövetkezetek is sikerrel kiállták az ellenforradalmi vihart, olyan körülmények között, amikor nemcsak hogy presszió nem érvényesült irányukba, hanem amikor csak az ellenforradalom gyakorolt rájuk nyomást. Ilyen időszakban álltak helyt, és a felbomlottak közül több mint 1100 ilyen körülmények között szerveződött újjá. A központi szervek pedig még azt a segítséget sem tudták nekik megadni, amire a

termelőszövetkezetek az állami és a pártszervektől jogosan igényt támasztottak.

Az eredmények közé tartozik az is, hogy az ország életében a kulturális, közoktatási, tudományos és a többi intézmények és szervek is helyreálltak. A „Der Abend" című bécsi lap október 31-i cikkében azt írta, hogy „mire lemegy a nap, könnyen lehet, hogy a Magyar Népköztársaság nem létezik már". Hát most mindenesetre elmondhatjuk, hogy a nap azóta már sokszor lement és föl is kelt, s a Magyar Népköztársaság itt van, létezik és az ellenforradalmi támadás viharában megedződött, sőt bizonyos vonásokban most erősebb is, mint a támadást közvetlenül megelőző időszakban volt. És ha jól dolgozunk, még erősebb lesz, és akkor ilyesfajta ellenforradalmi támadást itt többé nem fognak tudni szervezni népi hatalmunk ellen.

Az eredmények között kell természetesen megemlíteni a magyar munkásosztály és a magyar nép fő harci fegyverének, a pártnak az újjászervezését. Ismeretes, hogy pártunknak június 1-én kerek számban 346 000 tagja volt. A párt 346 000 tagja közül körülbelül 57% a munkás-párttag, az össz-párttagságnak kb. 30%-a a termelésben dolgozó munkás, 16,7%-a a paraszti tagság. A párt szociális összetétele tehát jónak nevezhető. A Kommunista Ifjúsági Szövetség, amelynek a szervezése mindössze három hónappal ezelőtt kezdődött meg, június 15-én valamivel több mint 110 000 tagot számlált. Ha a pártnak és a párt ifjúsági szervezetének újjászervezését nézzük, akkor itt is emlékeznünk kell arra, amit az úgynevezett Szabad Európa Rádió egyik november 1-i adásában gúnyosan kérdezett, hogy hol van a párt? Hát mi a Szabad Európa Rádiónak is, a hazai reakciónak is, a nemzetközi imperializmusnak is tudunk válaszolni erre a november 1-i kérdésre. Megmondhatjuk, hogy a párt itt van. A magyar munkásosztály forradalmi pártja él és betölti funkcióját, vezeti a munkásosztályt, vezeti a népet, védi a népköztársaságot és irányítja a szocialista társadalom

felépítésének nagy és szép munkáját. *(Ütemes taps és kiáltás: „Éljen a párt!")* Mielőtt lezárnánk a kérdéseknek ezt a sorát, amelyekben a megtett útról beszélünk, le kell szögeznünk, hogy az eredmények a következőknek köszönhetők:

1. A párt következetes marxista-leninista irányvonalának, és annak, hogy a párt vezeti a pártonkívüli tömegeket;

2. a munkásosztály és a dolgozó tömegek támogatásának;

3. a Szovjetunió, a szocialista tábor, a nemzetközi munkásmozgalom internacionalista támogatásának.

Ezzel elvtársak, én befejeztem a beszámolónak azt a részét, amellyel megpróbáltam megindokolni a Központi Bizottság politikai irányvonalát. Kérem a felszólalókat, hogy mondják meg véleményüket erről a politikai irányvonalról. Erősítsék meg ezt az irányvonalat úgy is, hogy egészítsék ki olyan vonásokkal, amelyek esetleg ebből a politikai irányvonalból hiányzanak, és úgy is, hogy hagyják jóvá. Mondják meg, hogy egyetértenek-e ezzel a vonallal és készek-e ezt támogatni.

A PÁRT JELENLEGI HELYZETE ÉS FELADATAI

Kedves Elvtársak! A párt jelenlegi helyzetében további munkánk szempontjából vannak kedvező és kedvezőtlen tényezők. Az ellenforradalom erői szét vannak verve, de teljesen nem semmisültek meg. Az itthon élő burzsoák, kiszolgálóik és a nemzetközi imperialista reakció erői vereséget szenvedtek, de nem mondanak le céljaikról, és ami a nemzetközi imperializmust illeti, annak az erői is megvannak. Győzött hazánkban a szocialista forradalom ügye, az ellenség visszavonulóban, a nép, a munkásosztály, a párt előnyomulásban van. Ez a helyzet kedvező vonása. De ezt a győzelmet még biztosítani kell, mert helyzetünk kedvezőtlen vonásai közé tartozik, hogy az ellenség erői jelentékeny részben még megvannak, az imperializmus provokál és támad. Elég itt csak a neveket felsorolni: az egyiptomi kérdést, Algériát, Jordániát,

Dél-Koreát említeni, ahol most megszegték a fegyverszüneti egyezményt és számos más területet, ahol az imperializmus provokál. Jelenleg idehaza az ellenforradalmárok rendezik a soraikat, szervezik az erejüket, és a korábbi években alkalmazott módszerekkel harcolnak rendszerünk ellen. Ide tartozik a rémhírek terjesztése, ide tartozik, hogy a párt egységén keresik a repedést, megint kezdik osztályozni a párt funkcionáriusait: ki milyen oldali, ki kire támaszkodik; híresztelik, hogy a kommunisták között harc dúl, nincs egység — tehát elővették a sok éve ismert módszereket. Az aknamunkához tartozik természetesen a különböző szabotázsok, így gazdasági szabotázsok és provokációk előkészítése és egyebek. Az imperializmus felderítő és aknamunkát is folytat hazánkban, diplomáciai és propaganda-nyomás alá veszi Magyarországot. Elég csak utalni az ENSZ úgynevezett ötös-bizottságára, ennek a jelentése körül csapott lármára és így tovább. Az imperialisták felkarolták a hazaárulókat, támogatják, pénzelik őket, szervezetet, rádiót bocsátanak a rendelkezésükre, igyekeznek őket az ENSZ-ben és más különböző fórumokon szóhoz juttatni. Tehát ilyen kedvezőtlen tényezők is vannak jelenlegi helyzetünkben. Az állam megerősödött, de még nem elég erős. Az ellenforradalmi támadás, a felkelés okozta megrázkódtatás következtében bizonyos lazaságok vannak az állam erejében, még a fegyveres erőkben is, és ezeket a lazaságokat még nem küszöböltük ki. Nem elég szilárd még a fegyelem, a széles értelemben vett állami fegyelem, így a munka-, az adófizetési fegyelem stb. Még sokat kell dolgozni, míg minden téren megfelelő rendezettséget érünk el.

Bizonyos értelemben el lehet mondani a fentieket a pártról is. Nyugodtan mondhatjuk, hogy a párt egységes és aktív. De ugyanakkor a párt életében sem múlt el nyomtalanul a megrázkódtatás, és a pártélet bizonyos elemi rendje, fegyelme még sok kívánni valót hagy maga után. Ugyanakkor, és ezt mint nagyon fontos kérdést ajánlom a pártértekezlet figyelmébe, elbizakodottság jelentkezik a pártban is s a szocialista

forradalom ügyéhez hű tömegekben is. Jelenleg ez a legfőbb veszély, mert ez az elbizakodottság magával hozza, hogy tompul az éberség az ellenséggel szemben, és csökken a törekvés a tömegek támogatásának megnyerésére. Az, hogy az állam elemi rendje helyreállott, hogy a mi saját erőink jelentkeznek, olyan illúziókat kelt a párttagságban, pártfunkcionáriusainkban, de még a velünk rokonszenvező pártonkívüliekben is, mintha az ellenforradalmi támadás nem most 7—8 hónappal, hanem 7—8 évvel ezelőtt lett volna. Úgyhogy a legfőbb követelmény most: ezt az elbizakodottságot leküzdeni.

Meg kell azt is mondani, hogy mutatkozik bizonyos feledékenység is a múlt hibáival szemben. A párt hibáival szemben általában is, és külön-külön az egyes elvtársak hibáival szemben is. Ezeket a dolgokat, elvtársak, jól végig kell gondolni. Az elmúlt hónapokban bizonyos belső viszályok jelei is mutatkoztak az elvtársak között. Olyan viszályok, amelyek nem elvi alapon jelentkeznek, nem egyes személyek elvi alapon nyugvó bírálatát jelentik, hanem egyszerűen civakodásnak és vitának nevezhetők. Az elmúlt napokban a Központi Bizottság ülésén Cservenka elvtársnő elmondott egy érdekes epizódot. Az elvtársnő szemtanúja volt az utcán 10—12 éves gyerekek verekedésének. Arra jött egy felnőtt és tréfásan azt mondta a gyerekeknek: gyerekek, ne veszekedjetek, legalább mi, pártonkívüliek tartsunk össze! Elvtársak, ebben a megjegyzésben a nép kritikája jelentkezik a kommunisták egy részének jelenlegi, nem helyes magatartásával szemben. Ide tartozik az is, hogy egy Nógrád megyei mérnök felutazott Budapestre a pártközpontba, beszélt az elvtársakkal, s azt mondta, hogy bár nem volt soha párttag, ma sem az, de ő úgy gondolja, hogy az ország érdekei szempontjából káros, amit most lát a kommunisták egymás közötti civakodásában. Ezek az észrevételek fontos figyelmeztetések számunkra.

A múlt hibáival kapcsolatos feledékenységet elősegíti a mi jelenlegi sajátságos helyzetünk. Most olyan helyzet van,

elvtársak, hogy felszínesen gondolkodó emberek — akármilyen hibákat is követtek el — könnyen mondhatják, hogy nekik mindig igazuk volt. Mire gondolok itt? Mondjuk, vannak olyan elvtársak, akik korábban jó alaposan ludasak voltak bizonyos dogmatikus, szektás hibákban. Ha ezek az elvtársak felszínesen gondolkodnak, minden további nélkül mondhatják, hogy ugye, nekünk igazunk volt, mert mi mindig megmondtuk, hogy ezek a Nagy Imréék tönkre fogják tenni a pártot. Ez így magában véve igaz is, de a saját hibájukról elfeledkeznek, ez pedig nem jó. Megint más elvtársak, akik egy kicsit vagy talán nagyon is ludasak — bár nem bűnösek — a revizionizmusban, az osztályellenséggel való megalkuvásban, azok is mondhatnak ilyesmiket: ugye megmondtuk, hogy az a régi, dogmatikus, szektás vezetés hova fogja juttatni a pártot és az országot! Szóval a mi helyzetünk, lehetőséget ad lelkiismeretlen embereknek arra, hogy a régi hibáikat elfelejtsék és letagadják. Ezt egyes emberek megtehetik — bár természetesen, őket sem lehet ebben a felfogásban meghagyni, elvtársiasan meg kell bírálni és ki kell józanítani őket —, de a párt ezt nem teheti meg! És én azt hiszem, hogy jelenleg a párt tagjainak és még inkább a funkcionáriusainak az a kötelességük, hogy most és még nagyon sokáig állandóan szemük előtt legyenek azok a szörnyű napok, és ne felejtsék el, mit élt át a párt és a nép október 23. és november 4. között!

Ne felejtsék el azokat a tanulságokat, amelyek a revizionizmusból, a megalkuvásból, az osztályárulásból adódnak, de azokat a hibákat sem, amelyek a szektás politikából és a tömegektől való elszakadásból erednek. Van persze, elvtársak, ebben a személyi intrikában jelentkező elvtelen vitában olyasmi is, hogy osztozunk az eredményeken és a dicsőségen. Mi azt ajánljuk párttagságunknak, hogy örüljön az eredményeknek, de ne felejtse el, hogy nemcsak a magunk erejéből, hanem a nemzetközi proletariátus segítségével értük el azokat. A dicsőségen osztozkodni viszont még korai. Nem tudom, hogy egy, két vagy három esztendő múlva ildomos

lesz-e, helyes lesz-e, hogy a dicsőségen mi kommunisták egymás között osztozkodjunk, de jelenleg — ismétlem — ez még nagyon korai.

Amikor tehát feladatainkat vizsgáljuk, igen nagy szükség van arra, hogy leszámoljunk az elbizakodottsággal, reálisan mérjük fel az eredményeket, és minden egyes kérdést abból az alapvető szempontból ítéljünk meg, hogy mindenek előtt való a proletariátus diktatúrájának erősítése. Minden kérdéssel így kell foglalkozni. Első feladatunk a proletárdiktatúra, a munkás-paraszt állam erősítése. Ez megkívánja annak a fő elvnek maradéktalan érvényesítését, hogy hazánkban jog, szabadság és demokrácia jusson osztályrészül a dolgozó népnek, és ne legyen szabadság a nép ellenségeinek. Ez a mi hatalmunk megerősítésének ebben az időszakban a legfőbb elve, amit maradéktalanul érvényesíteni kell. Különösen fontos számunkra, hogy a proletárdiktatúra legfőbb politikai alapját: a munkás-paraszt szövetséget erősítsük.

Szeretnék röviden elvileg és a múltba visszatekintve foglalkozni a munkás-paraszt szövetséggel. Hazánkban e szövetség a párt megalakulása óta mindig jelentős politikai erőként létezett. Ennek a szövetségnek a közvetlen célkitűzése, a kerete, hogy kikre, milyen rétegekre terjed ki — változó, mert mindig a helyzettől függ.

1919-ben a munkásosztály a szegényparasztsággal szövetségben, és a falusi burzsoázia, a kulákság ellen harcolva kivívta a proletárdiktatúrát. A Horthy-rendszer alatt a párt harca más közvetlen célokért folyt, és szélesebben értelmezett munkás-paraszt szövetség megvalósítása volt a feladat. A Horthy-rendszer idején a munkás-paraszt szövetség közvetlen célkitűzése a demokratikus követelések megvalósítása volt, tehát nem a munkáshatalom megvalósítása. Ennélfogva a munkás-paraszt szövetség a parasztság nagy részére kiterjedt; a második világháború időszakában pedig arra törekedtünk, hogy a munkásosztály a szegény- és középparasztság mellett a falusi burzsoáziával, a kuláksággal is szövet-

ségben legyen, például a német megszállók elleni harcban, az alapvető demokratikus reformok kérdésében. A felszabadulás után, 1945-ben — amint ismeretes — a párt politikája arra irányult, hogy a munkás-paraszt szövetség tömörítse a szegényparasztságot és a középparasztságot, és semlegesítse a kulákságot. Emlékezzenek csak vissza a földreform-célkitűzéseinkre, amikor 200 holdban jelöltük meg a kisajátítás alsó határát. Ez azt jelentette, hogy a földreformért a harcot mi nem a kulákság ellen akartuk megvívni, hanem a szegényparasztsággal és a középparasztsággal szövetségben és a kulákságot semlegesítve. Ez volt a földreform végrehajtásakor. Utána — emlékezhetnek rá — együtt tudtunk haladni a középparasztsággal, a kulákságot pedig semlegesítettük, sőt bizonyos mértékben mellettünk állt, amikor csak a kulcsipar vagy a három legnagyobb gyár és a bányaipar államosításáról volt szó. Később, amikor a törekvéseink teljesen szocialista jellegűekké váltak, tehát az ipar államosítása, a mezőgazdaság szocialista átszervezése vált célkitűzéssé, akkor ez az osztályszövetség, természetesen kiterjedésében is módosult, és a párt fő bázisa a szegényparasztság volt, ugyanakkor a párt törekedett a középparasztsággal való szövetségre, és harcolt a kulákság ellen. Itt ugyanis már a szocialista társadalom megvalósítása volt napirenden, amivel a kulákság — mint burzsoá kategória — természetesen nem értett egyet, hanem harcolt ellene. Én itt a dolognak csak az elvi részét vetem fel, mert ezt kell látnunk, nem pedig azt, hogy milyen mértékben sikerült ezt megvalósítanunk. Jelenleg a munkás-paraszt szövetség megerősítésén azt értjük, hogy a munkásság a parasztság szegényparaszti és középparaszti részével, elsősorban a termelőszövetkezeti parasztsággal szövetségben a szocialista társadalom felépítéséért harcol. Tehát elvi harcot kell folytatni azok ellen a helytelen, revizionista nézetek ellen, amelyeket ennek a szövetségnek a kérdésébe megint éppen a Nagy Imre-csoport vitt bele az utóbbi években. Náluk elveszett a munkás-paraszt szövetség-

ből az osztályszemlélet, és ez az ismert hibákban jelentkezett.

Nézzük meg, hogy fejlődött ez a szövetség? Azt gondolom, hogy a munkás-paraszt szövetség erősödött az 1945—1949-es években a földreform kiharcolása, a szocialista ipar létrehozása közepette, erősödött e vívmányok megvédésének időszakában, például, amikor 1946-ban a kiosztott földet meg kellett védeni, egészen a hatalom meghódításának időpontjáig. Utána ebben a szövetségben is jelentkezett lazulás, mégpedig két oknál fogva. Egyrészt a falu szocialista átalakításának munkájában alkalmazott helytelen módszerek miatt (itt az erőszakra, nyomásra és hasonlókra gondolok), másrészt a begyűjtési rendszer hibái miatt. Tehát nem önmagában azért, mert bevezettük a begyűjtési rendszert, hanem a begyűjtési rendszer hibái miatt. Hiszen a begyűjtési ár és általában a begyűjtési rendszer alkalmazása olyan volt, hogy az végső fokon tarthatatlanná vált, s komoly lazulást idézett elő a munkás-paraszt szövetségben. Ebben szerepet játszottak bizonyos hibák is, amelyek a törvényesség megsértése terén mutatkoztak.

És végül, hogyan is áll ez a dolog jelenleg? Jelenleg a munkás-paraszt szövetség a valóságban is erősödött az októberi ellenforradalmi felkelés következtében, azonkívül nagyon kedvező feltételeket nyert ahhoz, hogy most a legközelebbi esztendőkben még tovább erősödjön. Kiküszöbölődtek, megszűntek azok a hibák, amelyek korábban megvoltak — a termelőszövetkezeti mozgalom keretében az erőszakos módszerek, a begyűjtési rendszer hibái, a törvényesség megsértése —, és hatni kezdtek azok a tényezők, amelyek az alapvető vívmányok közös védelmezésében jelentkeztek az ellenforradalmi támadás időszakában. Az is fontos momentum, hogy a falun a tömegek számára bizonyos tekintetben hamarabb felismerhetően jelentkezett az ellenforradalmi támadás, mint a városokban vagy Budapesten. Budapesten az, hogy Losonczy-féle figurák léptek fel, szélesebb tömegeket is megzavart, és

akadályozott annak felismerésében, hogy itt ellenforradalmi támadásról van szó. Falun az ellenforradalom azonnal nyersebben és leplezetlenebbül jelentkezett, mert ugye, ha a faluban a volt járási szolgabíró felbukkan, vagy a csendőr felteszi a fejére a 12 évig dugdosott kakastollas kalapját, ott minden paraszt megérti, hogy nem a szocializmus valamiféle reformjáról van szó, hanem a régi, horthysta feudális-kapitalista világ jelentkezéséről. A parasztság látja és becsüli azokat a lépéseket, amelyeket a párt részben a hibák kijavítása, de még inkább az alapvető vívmányok védelme érdekében tett, és döntő többsége helyesli ezeket a lépéseket. Ezért most közelebb került a párt által vezetett munkásosztályhoz, mint az ellenforradalmi lázadást megelőző időszakban volt. Ha a proletariátus diktatúráját erősíteni kívánjuk — és a pártnak most ez a központi célja és feladata —, akkor annak elengedhetetlen része a munkás-paraszt szövetség erősítése. A proletariátus diktatúrájának erősítéséhez hozzátartozik a munkás-paraszt szövetség érvényesülése olyan vonalon is, hogy bár a hatalmat a munkásosztály tartja a kezében, az a munkás-paraszt szövetségen nyugszik, és a munkásosztály a hatalom gyakorlásába bevonja a parasztság legjobb erőit. Ez igen fontos dolog. Ez azt jelenti, hogy bár a proletariátus diktatúrájáról van szó, népköztársaságunk államhatalmi, államigazgatási és más szerveibe a parasztság leghaladóbb, legjobb képviselőit be kell vonni. Ez részben így van most is, hiszen a tanácstagok, az országgyűlési képviselők között és más helyeken, például a katonatisztek között a parasztság legjobb elemei nem kis számban szerepelnek. De a jövőben is törekednünk kell arra, hogy a hatalom gyakorlásába bevonjuk a dolgozó parasztok legjobbjait.

A népi hatalom erősítése ma megköveteli az ellenforradalom erőivel szembeni következetes harcot. Ami az ellenforradalommal szembeni harcot illeti, az első követelmény az éberség. Éberség a párt, a munkásosztály, az egész nép részéről. Tehát a párt feladata fenntartani, nem engedni ellany-

hulni az éberséget az ellenséggel szemben. A népi hatalom erősítéséhez hozzátartozik az ellenség elleni közvetlen és konkrét harc is. De hogy az ellenséget állhatatosan és következetesen üthessük, annak feltétele, hogy a párton belül leküzdjük azt, ami az ellenség elleni következetes harcnak az akadálya lehet. Az ellenséggel szemben szükséges harcnak ilyen akadályai a párton belül jelenleg a revizionista nézetek maradványai és a revizionista nézetekből fakadóan az ellenséggel való megalkuvás politikájának maradványai. Ezek a pártban most fellelhetők. S ezek ellen kell elsősorban harcolni ahhoz, hogy az országban az osztályellenség ellen általában sikerrel lehessen harcolni. Ami magát az osztályellenséget illeti, azt hiszem, hogy itt a legmegfelelőbb számunkra a nagy humanista proletárírónak, Gorkijnak az a tézise, amelyben elég határozottan és érthetően azt mondta, hogy az osztályharcban és általában a proletariátus harcában az ellenséget — ha nem teszi le a fegyvert — meg kell semmisíteni. Ehhez hozzátartozik, hogy a bűnösöket meg kell büntetni. Bűnösökön természetszerűleg elsősorban azok az elemek értendők, akik sok évi ténykedésüknél fogva a nép ellenségei közé tartoznak. De a megbüntetendő ellenség közé tartoznak azok az árulók is, akik átmentek az ellenség táborába. *(Taps.)*

Az ellenséggel szembeni harchoz tartozik, hogy az ellenforradalomnak olyan elemeit, akik most ugyan törvénybe ütköző népellenes bűncselekményt nem követtek el, vagy ilyen rájuk nem bizonyítható, de beállítottságuk, magatartásuk és fellépésük arra vall, hogy — ha arra alkalom adódik — mindenkor készek ellenséges cselekményre a néppel szemben — az ilyen embereket szigorúan korlátozni kell. Ez a meggondolás vezetett minket arra, hogy újra intézményesítettük az internálást és a rendőri felügyeletet. Szükség van továbbá az ellenforradalmi elemek és a reakció elnyomása céljából olyan korlátozó intézkedésekre is, amelyeknek a kidolgozása még csak részben történt meg, amelyeket még teljesebbé tenni és érvényesíteni kell, ez pedig a burzsoázia álta-

lános korlátozása. Feltétlenül szükség lesz arra, hogy bizonyos elemeket bizonyos jogoktól megfosszunk, bizonyos tisztségektől eltiltsunk, és ezt a legkülönbözőbb területeken érvényesítenünk kell. Tehát az osztályellenséget el kell nyomni és korlátozni kell. Ezt parancsolja számunkra a helyzet. Itt néha nagyon különös kérdések is fognak jelentkezni. Például a tapasztalat azt mutatja, hogy az összes gyárakba beépültek a deklasszált elemek, és ott mindenféle demagógiával befolyásra tettek szert a dolgozók elmaradottabb rétegei körében.

Mit lehet itt tenni? Az ilyesfajta deklasszált elemek léteznek. Ez ellen nem lehet mást tenni, mint hogy korlátozni kell őket, és ha rászolgáltak — büntetni. De igenis elképzelhető és a tapasztalat alapján meg kell valósítanunk azt, hogy bizonyos üzemekben, mondjuk hadifontosságú, honvédelmi fontosságú üzemekben deklasszált elemek ne dolgozhassanak. *(Taps.)* Elképzelhető, hogy például olyan foglalkozási ágak gyakorlásától, amelyeknek katonai jelentőségük is van, mint például a gépkocsivezetés, az októberi tapasztalatok alapján bizonyos kategóriákat eltiltsunk. *(Taps.)* Senki sem kötelez bennünket arra, hogy a volt horthysta vezérkari őrnagyok meg századosok és hasonló elemek legyenek a tehergépkocsik vezetői, feketézzenek vagy manipuláljanak, és az első adandó alkalommal megszervezzék őket a népköztársaság elleni támadás szolgálatára.

Át kell tehát az egész rendszert gondolni. Ezzel kapcsolatban felvetődik a kérdés: hát ma rosszabb a helyzet, mint azelőtt volt? Erre mi nyugodtan válaszolhatjuk, hogy a párt és a nép álláspontja teljesen igazságos, mert a kihívás nem a párt és nem a nép részéről, hanem a burzsoá reakció részéről történt. *(Nagy taps.)* Ha ők a bőrükbe fértek volna és megbékéltek volna a rendszerrel, akkor nem szenvednék ezeket a korlátozásokat, de mivel nem fértek a bőrükbe, nem békültek meg a rendszerrel, hanem a rendszer ellen támadtak, hát maguknak köszönjék azt, ha most a proletárdiktatúra retorzióval él.

Ami a büntetést illeti, elvtársak, nekünk nagyon kell vigyáznunk, hogy ítélkezéseink igazságosak legyenek. Szigorúak, de igazságosak. Nekünk a törvényesség mindkét oldalát be kell tartanunk. Azt is, hogy aki a törvény ellen támad, azt büntetés sújtsa, s azt is, hogy aki a törvényt betartja, azt a törvény védi. Mi semmiféle törvénytelen eszközt nem engedünk meg most sem és nem engedhetünk meg a jövőben sem. A törvényesség védelme a nép érdekeinek védelmét, a proletárdiktatúra védelmét jelenti. A büntetéseknél is igazságosnak kell lenni. Szigorú, de igazságos legyen az ítélkezés. El lehet mondani, hogy a mi igazságügyi szerveink most általában jól dolgoznak. Persze, mindenféle zökkenővel ment ez a dolog, mert novemberben bizony a bírók se nagyon szívesen voltak szolidárisak a kormánnyal. Általában azt gondolták, a legjobb semmit sem csinálni, abból származik a legkisebb baj rájuk nézve. Aztán, amikor az ilyenkor szokásos döcögéssel nekilendültek — kicsit túl is csúsztak, s most megint valahogy helyre kell őket igazgatni. Most nincs olyan gyakorlat — s ez nem is lenne helyes —, hogy a bírókat utasítjuk: ezt és ezt ennyire és ennyire kell ítélni. De azt a segítséget, hogy a gyakorlatban szigorúan és elvi alapon megbíráljuk őket, mind az ügyészeknek, mind a bíróknak meg kell kapniuk a párttól ahhoz, hogy munkájukat a jövőben helyes irányban tudják végezni.

A Központi Bizottság előtt is megtárgyaltuk, hogy a büntetésben olyan elvnek az érvényesítése is szükséges, amely szerint még a bűnt elkövetők, vagy jelenleg bűnös szövetkezésben résztvevők is bocsánatot nyerhetnek a rendszertől, ha jelentkeznek a hatóságnál és segítenek a bűnszövetkezetet felszámolni. Miért szükséges ez, elvtársak? Ez a mi sajátságos helyzetünkből adódik. Ez, persze, nem tízezreket érintő kérdés, de nagyon sokan tulajdonképpen csak belesodródtak az ellenforradalmi eseményekbe. S most maguk sem tudják, hogy amit elkövettek, amnesztia alá esik-e vagy sem. Ezért ellenforradalmi elemek lecsapnak rájuk, megzsarolják és bele-

vonják őket mindenféle bűnös szövetkezésbe. Azt hiszem, helyesen szolgáljuk az állam érdekét, ha megbocsátunk olyanoknak, akik ugyan aktívan résztvettek az ellenforradalomban, de most önként jelentkeznek, segítenek felszámolni az ellenséges szervezkedést, s így igyekeznek jóvátenni bűnüket.

Nagyon fontos az ellenség elleni harcban, hogy a megtévedteket ne kezeljük ellenségként, mert akkor magunk növeljük az ellenség táborát. A megtévedteket nem büntetni, hanem segíteni kell, hogy visszataláljanak a helyes útra. Ez a munka megkívánja az államvédelmi szervek erősítését. Ide tartoznak elsősorban a belügyi szervek, az ügyészség, az igazságügyi szervek, másodsorban a hadsereg és egyéb szervek is. Ezeknek a szerveknek az erősítése a jelenlegi időszakban nem elsősorban számbeli növelést jelent — bár a hadsereget számbelileg is fejlesztenünk kell —, hanem azt jelenti, hogy nagyon alaposan használják fel a rendelkezésre álló tapasztalatokat, és javítsák munkájuk minőségét. Foglalkozzanak azonkívül nagyon sokat az állami fegyelem megszilárdításával, a fegyelmezett rend megteremtésével, mert e téren még lazaságok vannak.

Az ellenség elleni harcnak nagyon fontos része az ellenség politikai elszigetelése. A fegyveres ellenség megsemmisítése is könnyű, ha politikailag el van szigetelve. De rendkívül nehéz, ha politikailag nincs elszigetelve, és bizonyos tömegbázissal rendelkezik. Azt hiszem, ezt az elvtársak az októberi események menetében személyesen is tapasztalták. Az ellenség támadásának nagyon gyakori módszere volt, hogy 50—60 ellenforradalmár, fegyverét elrejtve, 300—500 főnyi elbolondított tömegbe vegyülve ment tüntetni, kiabálni, s aztán az elbolondított tömeg fedezete mögül kezdte meg a fegyveres harcot. Ha az 50—60 géppisztolyos maga jön, könnyen elbánhattunk volna velük. A tömegben elrejtőzve azonban sokkal nehezebb harcolni ellenük. Ezt csak példaként említettem, de még inkább érvényes ez a tétel ellenséges politikai támadások és provokációk esetén. Ha az ellenség el van szi-

getelve, nem tud hatásosan támadni ellenünk. S ha támad, meg tudjuk verni. De ha nincs elszigetelve, ha van bizonyos bázisa, nagyon nehézzé válik az ellenforradalom elleni harc. Ezért az ellenforradalmi veszély megszüntetésének is fontos feltétele az ellenforradalom politikai elszigetelése.

A következő fontos feladat: a proletárdiktatúra erősítése a tömegek megnyerésének útján.

Elvtársak! Ez rendkívül lényeges kérdés, és ne okozzon az elvtársaknak optikai csalódást, amit az utca képe mutat. Emlékezzenek csak vissza, azokban a sötét napokban sokszor az volt a látszat, hogy nincs az országban más ember, csak olyan, aki a párt, az ÁVH, a népköztársaság megsemmisítését, a szovjet csapatok eltávolítását követeli. De azért a valóságban más volt a helyzet, mert a szocialista forradalomhoz hű tömegek az említett okoknál fogva nem voltak láthatók, mint aktív tömegek. Ehhez képest most a helyzet gyökeresen megfordult. Tessék most kimenni a városban az utcára, vagy falun a főtérre akár ünnep-, akár hétköznapon, vagy vegyenek részt pártrendezvényen, ezrek és ezrek mondják, hogy éljen a párt, éljen a népköztársaság, éljen a szovjet—magyar barátság. S a tömegek ezt meggyőződésből mondják. De ha annak idején az ellenség elfelejtette, hogy Magyarországon százezrek vannak a szocialista forradalom mellett — ha nem is láthatók —, mi ne kövessük el ugyanezt a hibát. Tudnunk kell, hogy ha április 4-én vagy május 1-én 7—8—900 ezer ember tüntetett céljaink és elveink mellett, ez nem azt jelenti, hogy nincsenek olyan tömegek az országban, amelyek még az ellenség ideológiai, politikai befolyása alatt vannak. Csak ma nem annyira aktívak és nem annyira láthatók. Ez is arra figyelmeztet, hogy ne bízzuk el magunkat.

Az elbizakodottsággal egy másik hiba, bizonyos fajta álradikalizmus is együtt jár. Engedjék meg, hogy sértés nélkül szóvá tegyem: előfordult, hogy nagyon rendes elvtársak is helytelen álláspontot foglaltak el egyes kérdésekben. Emlékezzünk csak a címer körüli vitára. Milyen helyzetben volt

akkor a kormány? Bizonyos korábbi rendelkezések törvényesítették a Kossuth-címert. Ugyanakkor volt egy növekvő nyomás alulról a tömegek részéről: követelték a régi népköztársasági címer visszaállítását. Ez egészséges és helyes követelés volt, mert abból indult ki, hogy a régi népköztársasági címert az ellenforradalom likvidálta, s miután az ellenforradalommal leszámoltunk, állítsuk vissza a régi címert. Vizsgáljuk meg ennek az egyébként nem kifogásolható álláspontnak politikai hatását. Nekünk, elvtársak, gondolnunk kell az olyan dolgozó rétegekre is, amelyek belül, a szívük mélyén még nincsenek meggyőződve arról, hogy a régi népköztársasági címert vissza kell állítani. Azt hiszem, ebben a kérdésben a központi szervek foglaltak el helyes álláspontot, amikor olyan címert javasoltak, amely pontosan kifejezi a népköztársaság eszméjét, s bizonyos tekintetben számol azoknak a dolgozóknak a véleményével, akik szerencsére most nem tuntetnek az utcán, de azért nincsenek meggyőződve, hogy a régi népköztársasági címer volt a helyes.

Némileg hasonló a helyzet a párt elnevezése tekintetében. Alkárhány értekezleten vettünk részt — és ahol nem vettunk részt, tudjuk a jelentésekből —, ha egy elvtárs felállt és indítványozta, hogy változtassuk a párt nevét Magyar Kommunista Pártra, mindig egyöntetű dörgő tapsvihar volt a válasz. Bűn ez? Ez önmagában nem bűn. Az intenció világos: szeretnék, ha kommunista párt lenne pártunk neve. De közben az elvtársak elfeledkeznek arról, hogy a mi pártunk a magyar munkásosztálynak olyan forradalmi pártja, amely történelmileg nagyon rövid idővel ezelőtt, a két munkáspárt egyesülése útján jött létre.

Erről nem szabad megfeledkeznünk. Ha jól megnézik majd a párt újjászervezésének munkáját, láthatják, hogy van annak egy bizonyos negatív vonása, mégpedig az, hogy a volt szociáldemokrata elvtársak, akik az egyesülésnél becsületesen viselkedtek, az MDP-ben részt vettek és dolgoztak — most november 4-e után az újjászervezésnél aránylag kisebb

számban léptek vissza a pártba, mint azok az elvtársak, akik az egyesülés előtt a kommunista pártban voltak. Ennek természetesen különböző okai vannak. Ilyen például az, hogy a volt szociáldemokrata elvtársak között sokkal nagyobb arányban voltak köztisztviselők, alkalmazottak és hasonlók. A megrázkódtatás mélyebben hatott rájuk. Talán — nem tudom, lehet-e ezt mondani — kissé jobban bizonytalankodtak.

Elvtársak! Az október 23-a és november 4-e között szervezett összes burzsoá pártok — beleértve az ellenforradalmi pártokat is — együttvéve nem jelentettek olyan veszélyt a proletárdiktatúrára, mint a szociáldemokrata párt. Mert ha a munkásosztályt sikerül kettészakítani, akkor nincs néphatalom Magyarországon. És most, amikor a párt nevét fontolgatjuk, gondoljunk arra is, hogy a pártnak szüksége van azokra a volt szociáldemokratákra is, akik 1948-ban a Magyar Dolgozók Pártja tagjai lettek. És nem pusztán mint párttagokra van szükségünk rájuk, hanem politikailag is, mert fontos, hogy a párttagságnál lényegesen nagyobb pártonkívüli tömegek támogassák a pártot. Ez tehát a helyzet a párt elnevezését illetőleg. Vitatkozhatunk róla. De hát mondják meg őszintén, nem az a lényeg, hogy a párt elmélete, politikája, gyakorlati tevékenysége kommunista legyen? Az a lényeg. Mit nyerünk a más elnevezéssel? Kiírjuk a kapufélfára is, hogy kommunista — de ez önmagában nem eredményez semmit. Sőt illúziókat kelt. Azt hisszük, ha pártunkat kommunista pártnak hívják, attól már tetőtől talpig át van hatva a kommunizmus szellemével?! Ugyanakkor a kommunista elnevezés távoltarthat tőlünk olyan szociáldemokrata nevelésű dolgozókat, akiknek a politikai támogatása — akár párttagok, akár pártonkívüliek — a párt harca szempontjából elengedhetetlenül szükséges. Tehát nagy körültekintésre van szükség munkánkban, mert csak nagyon reális gondolkodással növelhetjük a proletárdiktatúra erejét.

A tömegekért, a tömegek támogatásáért minden vonalon és minden vonatkozásban küzdünk és harcolunk. Hozzátar-

tozik a tömegek megnyeréséhez az is, hogy a pártban olyan szellemnek kell érvényesülnie, amelyben uralkodó a tömegek iránti bizalom és az ellenséggel szembeni bizalmatlanság. Tehát ne féljünk a tömegektől, nyugodtan támaszkodjunk rájuk, bízzunk abban, hogy a tömegek megértenek és támogatnak bennünket.

A másik ugyanilyen fontos kérdés, hogy a tömegek megnyeréséért folytatott harc első feltételét ugyancsak a pártban kell megteremtenünk, mégpedig azáltal, hogy leküzdjük és megsemmisítjük a tömegek megnyeréséért folytatott harc akadályát. Mi ez az akadály? A párton belül ma is meglevő dogmatikus gondolkodási mód és a szektás politika maradványai. Tehát a párton belül ez ellen harcolni kell és ezt le kell küzdeni. Egyes elvtársak megszokásból helytelen, rossz módszereket alkalmaznak. Felhívják a járási rendőrkapitány vagy tűzoltóparancsnok figyelmét valamire, és azt hiszik, hogy ezzel minden szükséges intézkedést megtettek a célkitűzés megvalósítása érdekében, s azt hiszik, hogy ez a módszer a jó, az igazi. Ezt a tévedést ki kell verni az emberek fejéből. Aki a tömegek iránt bizalmatlan, aki a tömegektől elszigeteli magát, aki nem teljes tudásával dolgozik a tömegek meggyőzéséért és megnyeréséért, a legnagyobb kárt okozza a pártnak és következésképpen a proletariátus diktatúrájának. Proletárdiktatúra nem állhat fenn a tömegek támogatása nélkül. Ha a tömegek támogatása nélkül ütjük az ellenséget, az sajnálkozást fog kelteni a tömegekben. De ha mi a tömegekkel együtt ütjük az ellenséget, akkor az semmiféle sajnálkozásra, szimpátiára, tömegbázisra nem számíthat.

Szükség van a tömegszervezeti munka másfajta kezelésére is. A transzmisszióról, a párt és az osztály kapcsolatáról szóló régi, klasszikus lenini tételek teljes egészükben érvényesek a mi jelenlegi viszonyainkra is.

Ha korábban lehetett is úgy dolgozni, hogy elég volt a pártot mozgósítani — hiszen az is közel 1 millió embert számlált — és nem kellett a tömegszervezetekkel foglalkozni, az

akkor is hiba volt, most azonban egyszerűen lehetetlen. Most, ha valamilyen harci célkitűzésről van szó, a párt mozgósítása az első, de a tömegszervezetek tagjainak megnyerése és csatlakoztatása nélkül a párt nem tud harcolni. A pártnak három és félszázezer tagja van, a szakszervezetnek 1 millió 900 ezer; a munkásosztály nagy többsége tehát tagja a szakszervezeteknek, de nem tagja a pártnak. Hasonló a helyzet természetesen az ifjúsági szövetséggel, a nőmozgalommal és más tömegszervezetekkel is.

Külön feladat a Hazafias Népfronttal való foglalkozás. A Hazafias Népfronttal is valahogy úgy vagyunk, mint a munkás-paraszt szövetséggel. A Hazafias Népfront fejlődéséhez is nagyon kedvező feltételek vannak. Az ellenforradalmi támadás hatása alatt nemcsak a kommunisták eszméltek fel, hanem a pártonkívüliek, sőt a más pártban nevelkedett emberek is. Tehát a Hazafias Népfrontra szükség van. Amikor november 4. után megállapítottuk — és azt hiszem, helyesen állapítottuk meg —, hogy a jelenlegi sajátos magyarországi helyzetben nálunk a többpártrendszer nem realizálható, hanem a kormányzás egypártrendszerét kell fenntartanunk, ezzel kimondottuk azt is, hogy ehhez szükséges egy nagyon erős és nagyon széles Hazafias Népfront, amely az adott viszonyok között a kormányzat egypártrendszerének szerves kiegészítője. Enélkül nem lehet jól dolgozni. És ezért most igyekeznünk kell a Hazafias Népfrontot központilag is, helyileg is aktivizálni, állandó feladatokba bekapcsolni, és bevonni oda még több olyan embert, akik ebben az időszakban becsületesen álltak a Magyar Népköztársaság mellett.

A tömegek megnyerése érdekében szükséges a szocialista demokrácia elmélyítése és fejlesztése is. Ennek különböző területei vannak. A gyárakban a munkásellenőrzést, a dolgozók beleszólási és ellenőrzési jogát az üzem vezetésébe a múlthoz képest erősíteni kell. Ezzel a kérdéssel még kell majd foglalkoznunk. A szakszervezetek jogkörét, beleszólását a dolgozók ügyébe ugyancsak növelni kell az eddigiek-

hez képest. Hasonlóképpen erősíteni kell a termelőszövetkezetek, a termelőszövetkezeti csoportok önállóságát, demokratikus vonásait is. Szükség van az általános földművesszövetkezetek igazi szövetkezeti vonásainak és belső demokráciájának erősítésére és fejlesztésére is. Szükség van arra, hogy a tudományos és kulturális élet minden területén az összes dolgozók — párttagok és pártonkívüliek — kifejthessék véleményüket lehetőleg még a döntések meghozatala előtt, vagy pedig akkor, amikor a párt megbeszéli a határozatok végrehajtásának tapasztalatait. A demokratizmust tehát szélesíteni, növelni és erősíteni kell.

A tömegek megnyerésének feladata egyébként magában foglalja a gazdasági és kulturális kérdések helyes megoldását is. Ha a gazdasági és kulturális kérdések nincsenek helyesen megoldva, akkor nem beszélhetünk arról, hogy a tömegeket teljesen megnyertük és a tömegek követnek bennünket. Miért? A dolgozó tömegek jelentékeny részét elsősorban nem a politika általános kérdései érdeklik, hanem a mindennapi életüket befolyásoló gazdasági és kulturális kérdések helyes megoldása. Véleményüket a pártról, a rendszerről nem a politikai kérdések alapján, hanem a gazdasági vagy a kulturális eredmények alapján alakítják ki.

Gazdaságpolitikánk alapvető elve: a termelőerők állandó fejlesztése. Ez feltétlenül szükséges nemcsak a szocialista társadalom felépítéséhez, hanem — ami ezzel szorosan összefügg — a dolgozók anyagi és kulturális szükségleteinek a lehetőséghez képest legjobb kielégítéséhez is. Mármost részben elméleti, részben közgazdasági, részben tervezési feladat az, hogy a párt valamint az ország gazdaságpolitikájában érvényesüljenek a szocializmus építésének azok az általános követelményei, amelyek minden szocializmust építő országra érvényesek és azok a különleges követelmények, amelyek hazánk adott viszonyaiból fakadnak. Ilyen általános feladatok a termelő erők fejlesztése során az ipar és azon belül a nehézipar fejlesztése és a mezőgazdasági termelés fejlesztése. Van-

nak a magyar helyzetből adódó sajátos problémáink is. Nem szükséges például a nehézipar minden ágát egyformán fejleszteni hazánkban. Szükség van arra, hogy a nehéziparban bizonyos aránytalanságokat a legközelebbi években kiigazítsunk. Szükség van továbbá arra, hogy bizonyos, kis anyag- és nagy munkaigényű hagyományos magyar iparágakat jobban és gyorsabban fejlesszünk, mint más iparágakat. Szükséges az is, hogy jelenlegi egyik legfontosabb gazdasági problémánkat: a mezőgazdasági termelés viszonylagos elmaradottságát gyorsan behozzuk, és még van néhány ilyen kérdés, amelyeket nem akarok itt részletezni.

A párt gazdaságpolitikájához tartozik az is — és ezt is meg kell mondani világosan és érthetően a tömegeknek —, hogy Magyarország részt kíván venni és feltétlenül részt is kell vennie a szocialista országok gazdasági együttműködésében. Olyan viszonyok között, amilyenek most a nemzetközi életben általában kialakultak, amikor az imperialisták és a nagy kapitalisták a maguk vonalán mindenütt centralizálnak, így például közös európai gazdasági piacot meg hasonlókat hoznak létre — a szocialista tábor országainak népgazdaságát csak egy úton lehet fejleszteni: ha a szocialista országok gazdasági terveit összegyeztetjük, és összefogjuk azt az erőt, amely együttesen képviseli a szocialista országok népgazdaságát.

A mi álláspontunk szerint tehát az eddigi együttműködés elvileg nemhogy helytelen — ellenkezőleg, nagyon helyes volt, a hiba legfeljebb az, hogy a gyakorlatban nem használtuk fel eléggé az együttműködés lehetőségeit, előnyeit. Még ha sok év munkája árán is, meg kell találnunk a módját, hogy a szocialista országok erőit összehangoljuk, s olyan termelési rendszert alakítsunk ki, amely lehetővé teszi bizonyos cikkek nagy sorozatban való gyártását, elsősorban ott, ahol a feltételek a legkedvezőbbek. Mindenki előtt ismeretesek azok a bajok, hogy például személygépkocsikat a szocialista országokban 3—4 helyen is gyártanak, holott csak a nagy szériá-

ban való termelés kifizetődő. Ugyanez a helyzet a kombájngyártásnál és sok másnál is. Véleményünk szerint egy szocialista ország, ha elszigetelődik a többi szocialista országtól, önellátási kísérletekkel tönkre teheti saját népgazdaságát, ahelyett, hogy fejlesztené azt. A kapitalisták egyébként általában gazdasági nyomást gyakorolnak a szocialista országokra és csak néha térnek el ettől, mint ahogy úgy tűnik, most a lengyeleknek akarnak valami segítséget adni. Azt hiszem azonban, hogy az ilyen segítség nagyon veszedelmes és kétes értékű. Az ilyen segítség igénybevétele elvileg, esetenként és bizonyos helyzetben lehetséges, de szocialista ország nem támaszkodhat jelentős mértékben erre.

Az ipari termelés kérdéseit és általában a gazdasági kérdéseket az országgyűlés elég tüzetesen és részletesen megvitatta, úgyhogy azt hiszem, nem szükséges itt mindent részletezni. A fő mutatók elég világosan beszélnek. A munkabér reálértéke körülbelül 15 százalékkal emelkedett a múlt évhez képest. Az ipari termelés jelenleg körülbelül 94—95 százaléka a múlt évinek, a termelékenység még mindig 5 százalékkal alacsonyabb, mint a múlt évi. Az ezekből adódó feladatok teljesen világosak.

Bonyolultabb a helyzet a mezőgazdaságban, különösen azért, mert viszonylag nagy a lemaradás a mezőgazdasági termelésben, továbbá, mert ott nem egységes társadalmi szektorral állunk szemben, hanem részben szocialista, de nagyobb részt nem szocialista szektorral. Ezért ott a befolyásolás is nehezebb, és a közvetlen eszközök mellett szükség van közvetett eszközökre is. Jelenleg a földek meg vannak művelve, az időjárás általában kedvező, a termés jónak ígérkezik. Csökkent azonban a kenyérgabona vetésterülete, növekedett a kukorica és más takarmánynövények vetésterülete. Ez magában véve nem is lenne nagy baj. De egyszerűen nem indokolt és nem lenne helyes úgy berendezkednünk, hogy az ország kenyerét — vagy legalábbis annak jelentős részét — import útján biztosítsuk. A legjobb megoldás az lesz, ha a

kenyérgabona vetésterületének növelése nélkül növeljük a terméseredményt, amire nagy lehetőségek vannak, mert terméseredményeink helyenként 50 százalékkal is kisebbek, mint például a Német Demokratikus Köztársaság vagy a Csehszlovák Köztársaság terméseredményei.

A mezőgazdaságban legfontosabb feladatunk a termelés fejlesztése, mégpedig olyan módon, hogy közben a mezőgazdaság szocialista átalakítását is következetesen előmozdítsuk. Ezért helyesek voltak az egyéni parasztoknak adott különböző kedvezmények és a termelés általános emeléséhez nyújtott segítség. De hiba volt, hogy az elmúlt hét hónapban a termelőszövetkezetek nem kapták meg a központi szervektől a szükséges támogatást. Ami a termelőszövetkezetek fejlesztését illeti, azt hiszem, a mostani időszakban van bizonyos megtorpanás. Most, amikor úgy akarjuk fejleszteni a szövetkezeti gazdálkodást, hogy sem erőszakot, sem ehhez vezető helytelen módszereket nem engedünk alkalmazni, nagyon fontos, hogy a termelőszövetkezetek, a termelőszövetkezeti csoportok, a speciális társulások jobb és nagyobb gazdasági eredményt érjenek el. S ehhez feltétlenül szükséges az állam és a párt hathatós segítsége. A jobb gazdasági eredmények majd maguk vonzzák a parasztságot. Egyébként az elmúlt évek megrázkódtatásai után — ha a parasztság közvéleménye megnyugszik, feltétlenül célul kell kitűznünk, hogy a meggyőzés és a termelőszövetkezetek eredményei alapján, mintegy két-három esztendő alatt, újra kedvező hangulat érlelődjön, s nagy lendületet kapjon a termelőszövetkezeti mozgalom.

Az utóbbi időben a gazdasági tevékenység irányításának elve is vitatott kérdés volt. Ismeretes, hogy nálunk a párt közvéleményében s a közgazdászok között elég jelentékeny tért hódítottak bizonyos revizionista — korábban főként a jugoszláv elvtársak által hangoztatott — nézetek. Ezeknek lényege az volt, hogy az állami központi irányítás fékezi, és valamiféle alsó közigazgatás vagy hasonló viszi előre a fejlődést. Nekünk erről más a véleményünk. Szerintünk teljes

mértékben érvényes Leninnek az a tétele, amit annak idején, 1920—1921-ben hasonló viták közepette kifejtett, hogy a gazdasági irányításnak is a legjobb elve a demokratikus centralizmus. Szükség van természetesen arra, hogy a központosítás bizonyos túlzásait lefaragjuk, fejlesszük a helyi önállóságot, elősegítsük a helyi kezdeményezést. Az egész népgazdaság irányításának azonban központi irányításnak kell lennie. Talán úgy mondhatnánk: a központi irányítást olyan mértékben és olyan értelemben kell csökkentenünk, hogy erősödjön a helyi kezdeményezés és maga a központi irányítás is. Erre meg is van a lehetőség. Ha az üzemek irányításában például 900 kérdésben akarjuk megvalósítani a központi irányítást, az csak bürokráciát eredményez. De ha a kérdések számát értelmesen redukáljuk, akkor azok szűkebb körén belül a központi irányítás is hatékonyabb és erősebb lesz a korábbinál. Azt hiszem, ilyen módon kell meghatározni, kidolgozni és realizálni a gazdasági irányítás módszereit. Intézkedéseink máris ilyen irányban történnek. Tehát szükséges, hogy egyidőben küzdjünk a most erősebb anarchista törekvések ellen, amelyek a kapitalista piac törvényeit akarják érvényesíteni a szocialista népgazdaságban és ugyanakkor küzdjünk a bürokratikus tendenciák ellen is. Ilyen módon hasznosíthatjuk az adott — és nem is rossz — gazdasági lehetőségeket.

A gazdasági munkának nagyon fontos része a hatékony állami ellenőrzés megszervezése. Mint ismeretes, az állami ellenőrzés minisztériumának szervezeti munkáját megszüntettük. Véleményem szerint ez helyes intézkedés volt, mert az akkor megvalósult ellenőrzési rendszer, ha nem is volt teljesen értelmetlen, de nem volt elég hatékony. Viszont állami ellenőrzés nélkül nincs semmiféle vezetés és irányítás. Arra gondoltunk és az illetékesek már foglalkoznak e kérdéssel, hogy a kormány munkájának előmozdítására olyan állami ellenőrzést szervezünk, amely egy nem nagy számú apparátusra támaszkodik, talán az állami ellenőrzési minisztérium régi apparátusának tizedére, de maga a bizottság társadalmi

szerv, amelynek a fővárosban is és a vidéken is lenne egy-két hivatásos megbízottja meg egy társadalmi bizottsága. Valószínű, hogy a forradalom ügyéhez hű egyszerű munkások, tisztviselők, akik értenek valamit a gazdasági kérdésekhez, társadalmi munkaként szívesen részt vesznek az állami munka ellenőrzésében.

A gazdasági kérdésekkel kapcsolatban meg kell vizsgálnunk olyan időszerű feladatokat is, mint az éves terv végrehajtását s azon belül a mostani legszükségesebb intézkedéseket, továbbá az aratással, a behordással, a cséplléssel és a felvásárlással kapcsolatos kérdéseket.

Ami a gazdasági feladatokat a párt oldaláról illeti, itt még egyszer emlékeztetek arra, hogy a dolgozók — szerintünk joggal — a párttól, mint kormányzó párttól megkövetelik, hogy a gazdasági és kulturális kérdések helyes megoldását elősegítse. Ez azt jelenti, hogy a dolgozók helyi közvéleménye is — például egy gyár vagy egy állami gazdaság kollektívája — elvárja és megköveteli az ottani pártszervezettől, hogy mozdítsa elő a gazdasági kérdések helyes megoldását. Változtatni kell tehát a pártszervezetek mai gyakorlatán. Például az utóbbi időben gyakran hallottunk olyan megállapítást, hogy a pártszervezetek az elmúlt hónapokban a párt építésével voltak elfoglalva, és ezért nem tudtak kellő mértékben foglalkozni a gazdasági kérdésekkel. Ehhez mindig hozzá is tették, hogy most már ennek a végén járnak, és elkezdenek foglalkozni a gazdasági kérdésekkel. Ez helyes, de az nem helyes, ha a gazdasági feladatok megoldását és a pártépítést elválasztják egymástól. Nem lehet sem a gazdasági kérdéseket, sem a pártépítés feladatait jól megoldani, ha a kettőt egymástól különválasztjuk.

Elvtársak, emlékezzenek vissza a felszabadulást követő időkre. Mi volt a fő oka annak, hogy a kommunista párt gyorsan népszerűségre tett szert a tömegek között? Elsősorban az, hogy a kommunista párt kézbe vette a közellátás kérdését, a közlekedés helyreállítását, az ipar helyreállítását, a kul-

turális intézmények helyreállítását, általában a normális élet alapjainak a megteremtését. Ez volt a fő oka politikai népszerűségünk gyors növekedésének. Miért? A kommunista pártra általában annyi rágalmat és mocskot szórtak 25 éven keresztül, hogy első fellépésekor nagyon széles tömegek előtt nem volt vonzóereje. De amikor a tömegek látták, hogy a számukra létfontosságú kérdések megoldását a kommunisták vették kézbe, akkor megértették azt is, hogy erre a pártra a népnek szüksége van. Most is ez a helyzet. S azt hiszem, a kommunisták ott jártak el helyesen, ahol a párt szervezését úgy kezdték meg, hogy mozgósították a dolgozókat november 4. után a normális élet feltételeinek a megteremtésére. Mert ebből minden dolgozó megértette, hogy a párt nem öncélú intézmény, hogy a párt az összes dolgozók létérdekeiért száll síkra, és ezért megerősödött a párt iránti bizalom. A legszélesebb tömegek rokonszenvét november 4. után a párt általában azzal nyerte meg először, hogy helyreállította a normális életet.

Rátérek most a párt építésére. Régi szabály a kommunista pártokban, hogy a helyes pártépítés olyan módon történik, hogy a párt tömegagitációt folytat a célkitűzésekért. Mozgósítja a tömeget, például a gazdasági kérdések megoldására, a hatalom megerősítésére és így tovább. Ezzel a legjobb, legaktívabb emberek kerülnek közel a párthoz. Ők már dolgoznak a párt céljaiért, harcolnak értük, és ez adja meg az alapot, hogy azután a párt tagjaivá váljanak. Ez az egészséges. Mert ha külön-külön, hogy úgy mondjam lélekelemző módon akarjuk növelni a párttagság számát, vagyis úgy, hogy egy-egy embert külön behúzunk egy sarokba és elkezdjük vallatni nézetei, morálja felől stb., az ilyen agitáció semmit sem ér. Ha egy kommunista pártszervezetbe ilyen céllal behívnak valakit, és megkérdezik tőle, mi volt október 23-a után, forradalom vagy ellenforradalom, erre a kérdésre még a legkorlátoltabb, legbutább és legrosszindulatúbb ember is azt fogja mondani, hogy ellenforradalom. Tudja; hogy kommunista

párthelyiségben van, s ott mást nem illik mondani. Hát nem jobban meggyőződünk arról, hogy a pártunkba való emberrel van-e dolgunk, ha megvizsgáljuk, ki a legaktívabb, a legjobb, ki dolgozott már a párt céljaiért, ki harcolt már a párt zászlaja alatt és ki bizonyította be, hogy igenis híve a pártnak. Ugyhogy ez a két feladat elválaszthatatlan egymástól.

A szakszervezeteknek is vannak feladataik a gazdasági építés terén. Azt mondhatjuk, és ez fontos dolog: a dolgozók érdekvédelmének, helyes érdekvédelmének első követelménye, hogy a termelés kérdésével foglalkozzon a szakszervezet. Mert ha a termelés kérdésével foglalkozik, akkor helyesen képviseli a dolgozók érdekeit. Ez nem jelenti azt, hogy a szakszervezet ne foglalkozzon a dolgozók apró-cseprő ügyeivel, sérelmeik orvoslásával. De az érdekvédelem ott kezdődik, hogy a szakszervezet is segítsen növelni azoknak a javaknak a mennyiségét, amit majd eloszthatunk a dolgozók között. Mert ha csak azzal foglalkozunk, mit oszthatunk el, es nem törődünk azzal, hogy ennek a mennyiségét növeljük, akkor nem védjük jól a dolgozók érdekeit.

Rátérek a munkástanácsok kérdésére. A munkástanácsok eddigi útja általában nem nagyon bíztató. Olyan körülmények között születtek és olyan elemek irányítása alatt jöttek létre, hogy kezdetben az ellenforradalom érdekeinek szolgálatában álltak. Később javult a helyzet, a munkástanácsok megtisztultak, de a pártszervezetek és a munkástanácsok között politikai harc folyt. A munkástanács ugyanis féltette hatalmát, és harcolt a pártszervezet megalakítása ellen.

Mi volna a helyes eljárás a munkástanácsokat illetően? E kérdésben a párt csak olyan döntést hozhat, amelyben a munkások abszolút többsége egyetért a párttal. Ez nagyon fontos! Mert ne felejtsék el, elvtársak, hogy a kevésbé öntudatos munkás számára a munkástanács nem ugyanazt jelenti, mint a járási párttitkár számára. Ezek a munkások visszaemlékeznek, hogy annak idején cukrot, sonkát, dupla fizetést kaptak, és még csak nem is dolgoztak érte. Arra pedig nem

gondolnak, hogy ez tulajdonképpen nem jó, hanem rossz volt számukra. Hogyan döntsünk tehát? Helytelennek tartom, hogy egyes munkástanácsokat május elsejei felajánlásokban likvidáltak. Nem egészséges dolog ez, bár azt mondják, a dolgozók követelték, hogy szűnjenek meg a munkástanácsok. Némely helyen valóban a dolgozók követelték. Például egyes bányavidékeken nagyon megharagudtak a bányászok a munkástanácsokra. Másutt pedig esetleg 30 kommunista dolgozó haragudott meg rájuk, de 700 textilmunkásnő nem. S erre azt mondják, hogy a dolgozók követelték a munkástanácsok megszuntetését. Nem ez a kérdés megoldásának az útja.

Hamarosan ki kell dolgozni a párt ezzel kapcsolatos álláspontját, meg kell ezt előzőleg vitatni szakszervezeti emberekkel, munkástanács-tagokkal és egyszerű üzemi dolgozókkal. Úgy gondolom, az a legfontosabb, hogy a munkásellenőrzést az elmúlt évekhez viszonyítva intézményesen növeljük a gyárakban. Biztosítani kell, hogy a munkások közvetlen választottai megvalósítsák a munkásellenőrzést a termelésben. Ez az ellenőrzés, természetesen, nem gyöngítheti a központi irányítást, nem likvidálhatja az igazgató hatáskörét, de reális ellenőrzést jelentsen, beleszólást az ügyekbe, bizonyos alapok felosztásába is. Mindennek a munkásosztály érdekét kell szolgálnia. Ez a döntő. Hogy munkástanácsnak vagy másnak nevezik, az másodrendű kérdés. Szerintem nyugodtan nevezhetjük, munkástanácsnak. De meg kell a dolgozóknak mondani, hogy semmiféle piramist nem fogunk építeni, járási, kerületi, megyei munkástanácsra nincs szükség. Magyarázzuk meg az embereknek, hogy a jugoszláv tapasztalat azt bizonyítja: ahol munkástanácsok működtek, ott sorvadtak, háttérbe szorultak és majdnem el is tűntek a szakszervezetek funkciói. Amennyire Jugoszlávia viszonyait ismerjük — Horvátországot kivéve —, ott nincsenek hagyományai a szakszervezeti mozgalomnak. Magyarországon más a helyzet. Nálunk a szakszervezeteknek 7—8 évtizedes tradíciói vannak. A párt álláspontjának tehát tartalmaznia

kell azt is, hogy ezek az üzemi munkásellenőrzési szervek feltétlenül a szakszervezetek centrális irányítása alatt dolgozzanak.

A gazdasági élet perspektíváit illetően nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy még néhány nehéz esztendő jó munkája szükséges ahhoz, hogy a magyar népgazdaság egyenesbe jusson. A jelenlegi helyzet reális alap lehet gazdasági helyzetünk megjavítására, s ha a legfontosabb területeken (a termelékenység emelése, az önköltség csökkentése, a takarékosság stb.) az állami szervek, a szakszervezetek, a munkástanácsok és maguk a dolgozó tömegek a párt vezetésével aktívan fognak harcolni, aránylag rövid idő alatt is szép eredményeket mutathatnak fel. Emlékeztessük a dolgozókat az 1945—46-os helyzetre. Akkor valamennyi szakértő azt mondta, hogy vége az ország népgazdaságának, hogy 40 esztendőbe is beletelik, amíg helyre lehet állítani a háború előtti ipart, és ehhez feltétlenül amerikai kölcsönre lesz szükség. Az élet megcáfolta ezt a véleményt, s amikor a párt és a nép megmozdult, nem kellett sem 40 esztendő, sem amerikai dollár: a szocialista tábor támogatásával gyorsan helyreállítottuk és fejlesztettük a népgazdaságot. Most tulajdonképpen hasonló kérdés előtt állunk. Meg kell ismertetnünk gondjainkat az emberekkel, igénybe kell venni segítségüket, s akkor meg is oldjuk problémáinkat.

A gazdasági kérdések megoldásában nagy tartalékaink vannak mind a vezetők, mind a tömegek munkája tekintetében. Javítsuk, tegyük kevésbé bürokratikussá a vezetést, küzdjük le a vezetésben megnyilvánuló anarchiát, a tömegek pedig nagyobb aktivitással, lelkiismeretesebben, nagyobb szigorúsággal lépjenek fel a lazaságokkal, a pazarlásokkal szemben. Így észrevehetően és gyorsan javíthatunk a helyzeten.

A tudományos és kulturális élet kérdéseivel, elvtársak, nem foglalkozhatok részletesen. Itt nagyon sok baj van. A legnagyobb baj az, hogy a burzsoázia ezen a területen előrenyomult, a revizionista kisegítő csapatokkal együtt bizonyos

pozíciókat hódított meg és tart még ma is a kezében. Előfordul, hogy a revizionista nézeteket valló ember nem is tudja, hogy a burzsoázia és az imperialisták befolyása alatt áll, s az érdekeiket szolgálja. Ilyen esetben feladatunk, hogy ezt a befolyást megszüntessük. Itt a központi kérdés tulajdonképpen a pártnak az értelmiséghez való viszonya. Ha ezt jól megoldjuk, akkor a kulturális élet kérdéseit is rendbe tudjuk hozni. Az adminisztratív intézkedés nem elegendő, ha meggyőző, felvilágosító munka nem támasztja alá.

Mi a szerepe az értelmiségnek az ellenforradalmi lázadásban? Egyesek bűnösek az ellenforradalomban. Déry, Háy és még mások bűnösségéhez nem fér kétség. A bűnösöket meg kell büntetni. Nagyon sokan viszont csak hibáztak. Ezeknek segíteni kell, hogy a jó útra visszatérjenek. Nagyon sok értelmiségi a legkritikusabb időkben is végig hű maradt a szocialista forradalomhoz. Árt a pártnak és az országnak, aki azt mondja, hogy az ellenforradalom idején az egész értelmiség a nép ellen fordult. Ez nem igaz. Megkülönböztetést kell tennünk. Minden eredményünkben benne van az értelmiségi dolgozók munkája is! Tény, hogy az értelmiség egy bizonyos része passzív. Mások ellenünk dolgoztak az utóbbi hét hónap alatt is. De az értelmiség zöme ott van a helyreállítási munkánál. Eredményeink az ő munkájukat is dicsérik, amelyet a néptömegekkel együtt végeztek. Ha az értelmiséggel a jövőben még jobb lesz a kapcsolatunk, akkor kulturális, művészeti s tudományos életünk is megfelelően fog fejlődni.

A párt a mi viszonyaink között a munkásosztály, a nép életfontosságú fegyvere. A mi viszonyaink között párt nélkül a nép nem élhet szabadon. De a párt nem öncél, s a népnek érezni kell, hogy amikor a kommunisták a nép érdekeiért harcolva erősítik a pártot, akkor a nép számára kovácsolják a fegyvert.

Sokat árthat a párt ügyének az a funkcionárius, aki esetleg visszaesik abban a régi hibába, hogy nem törődik a dol-

gozók véleményével, fitymálja, sértegeti őket, vagy ridegen, elutasítóan, gorombán, durván viselkedik velük szemben.

Őriznünk kell a párt politikai és erkölcsi tisztaságát. A karrieristákat, bűnözőket tartsuk távol a párttól, s el kell érnünk, hogy az osztályellenségnek ne legyen befolyása pártunk politikájára. Nehogy megismétlődjön az, ami Nagy Imréék működése idején történt, hogy még a párt szívében is rendelkezett befolyással az osztályellenség. S el kell érnünk, hogy egyetlen pártszervezetünkben se érvényesülhessen az ellenség befolyása.

A magyarországi ellenforradalmi lázadásnak van egy sajátságos tanulsága, amiről nem szabad megfeledkeznünk. Nálunk egypártrendszer van. Más párt, mint a Magyar Dolgozók Pártja nem létezett. Az ellenség közvetlen és közvetett módon a pártra próbált befolyást gyakorolni, és a néphatalom ellen úgy tudott rohamot intézni, hogy a párt bizonyos szervezeteit a maga befolyása alá vonta. Ezt semmi szín alatt sem engedhetjük meg többé! Például az Eötvös Loránd Tudományegyetem jogi karának pártszervezetében voltak olyanok, akik ugyan kommunistáknak nevezték magukat, de november 4-e után is a Nagy Imre-féle politikát folytatták, s harcoltak a pártszervezet megalakítása ellen is. Január közepe táján létrehoztak valami szervezet-félét, amit „szocialista tömörülésnek" neveztek. Két hónappal később ezek az úgynevezett „elvtársak" látták, hogy a párt és a kormány még mindig a helyén van. Mérlegelték a helyzetet, és elhatározták, hogy ilyen körülmények között a legokosabb belépni a pártba. Tehát átkeresztelték eddigi szervezetüket, s megalakították az ottani MSZMP-szervezetet. A pártszervezetbe mások is beléptek, de a döntő befolyás ezek kezében volt. Sőt, egyes elvtársak, akik már novemberben meg akarták alakítani az MSZMP-szervezetet, nem is juthattak be a pártba. Vajon egy ilyen pártszervezet fenntartható, azért mert MSZMP-szervezet a neve? A Központi Bizottság helyesen járt el, amikor feloszlatta, mert nem tűrhetjük — sem

a párt, sem a magyar munkásosztály —, hogy az osztályellenség bázist teremtsen magának egy pártszervezetben a párt, az osztály elleni harcra. *(Taps.)*

A párt egysége csak ideológiai, politikai, cselekvési és szervezeti egység lehet. Egyik a másiktól elválaszthatatlan. Az ideológiai egység azt jelenti, hogy minden fontos kérdésben a marxizmus-leninizmus igazságának kell érvényre jutnia, ennek alapján kell kialakítanunk politikánkat, s ennek megfelelően kell végeznünk a szervező munkát. Ez a mi egységünk alapja. De ahhoz, hogy a helyes álláspont kialakuljon, meg kell vitatnunk a kérdéseket. Azt hiszem a Központi Bizottság november 4-e óta többet vitázik, mint az elmúlt 5 évben összesen. Ha 23-an ülünk össze, akkor 21-en felszólalnak a vitában. A decemberi központi bizottsági határozat elkészítése például — még az utólagos vitát is beleértve — tulajdonképpen 10 napig tartott. Helyes, hogy vita van, mert a kérdéseket tisztázni kell, s a téves nézeteket érvekkel kell legyőzni. Módot kell adnunk a párton belul a különböző nézetek, vélemények kifejtésére, ne csak a párton kívül lehessen ellentétes véleményt hangoztatni. De ha egy kérdést megvitattunk, megegyeztünk és határozatot hoztunk, akkor az mindenkire kötelező. A pártban fegyelemnek és rendnek kell lenni. Ahhoz, hogy egészséges alapon legyen pártegység, harcolnunk kell a revizionizmus ellen, le kell lepleznünk a dogmatikus hibákat, és harcolnunk kell a demokratikus centralizmus helyreállításáért. Ehhez az kell, hogy a demokratikus vonások megőrzése mellett érvényesítsük a centralizációt is. Nagyon fontos követelmény ez!

Ami az ifjúságot illeti, itt csak azt szeretném megemlíteni, hogy az ifjúságnak adósa a párt, s az ifjúság is adósa a pártnak és a népnek. Mivel adós a párt? Az ifjúság nagyon hosszú ideig túlságosan magára volt hagyatva, nagy politikai és lelki krízisen ment át. A párt ekkor nem állt az ifjúság mellett. Az elmúlt évek alatt több pártfórum megállapította ezt. Az idősebb munkások is nemegyszer hangoztatták, hogy baj van

az ifjúsággal, panaszkodtak a mai ifjúság laza erkolcse miatt, de lényegében a párt és a felnőtt nemzedék nem segítette eléggé az ifjúságot, hogy helyes útra térjen. Ez a párt és a felnőtt munkásnemzedék adóssága az ifjúsággal szemben.

Az ifjúság adóssága pedig az, hogy a fiatalok nem adták meg a pártnak és a felnőtteknek a jogos tiszteletet és megbecsülést azokért a nagy vívmányokért, amelyeket a párt, a munkásosztály és a néphatalom harcolt ki az ifjúság számára. Fiataljainkat figyelmeztetni kell erre az adósságra.

Talán jobban megértik ezt, ha azokra a szerencsétlen, elbolondított fiatalokra gondolnak, akik egy hét alatt rájöttek arra, mit vesztettek, amikor elhagyták hazájukat, a Magyar Népköztársaságot. Például a belgiumi magyar követségen Horváth Imre elvtárs találkozott egy fiatal disszidált munkással, aki felháborodva panaszolta, hogy a belga gyárakban még ebédlő sincs. Még rá is támadtak a belga munkások, amikor emiatt méltatlankodott, hogy mi az ördögnek jött ide, ha otthon munkásebédlő is van.

Nyíltan és őszintén kell beszélnünk az ifjúsággal. Nem helyes, ha udvarlással akarunk az ifjúságra hatni, mint ahogyan például a „Magyarország" című lap egyik cikkében az égig magasztalják azokat az egyetemi ifjakat, akik a rendszer ellen harcoltak. Komoly és őszinte emberi szóval érhetünk csak el eredményt. Rá kell nyíltan mutatni a hibára, s arra, hogyan kell a hibát kijavítani. A Kommunista Ifjúsági Szövetségnek kettős feladata van: mozgósítsa a fiatalságot a szocialista építés érdekében, s ugyanakkor új kommunista nemzedéket neveljen a párt számára. A korhatár felemelését azért javasoltuk, hogy a komolyabb fiatalok is az ifjúsági szövetségben dolgozzanak, és csak azután legyen belőlük párttag, amikor már kijárták a mozgalom iskoláját. A Kommunista Ifjúsági Szövetség 3 hónapos tapasztalata is bizonyítja, hogy a kommunizmus igazságai képesek meghódítani a fiatalokat. S a fiatalok túlnyomó többsége mozgósítható lesz a szocialista építés céljaira.

Végezetül szólnom kell a párt internacionalista kötelességeiről. Pártunk marxista-leninista párt, s legfőbb elvei között szerepel az internacionalizmus. A marxizmus alapítói, Marx és Engels fogalmazták meg először a proletár internacionalizmus szerepét, jelentőségét a munkásosztály harcában, és a történelem azóta igazolta megállapításaik helyességét. A testvérpártokkal való kapcsolatunk az egyenlőség alapján épült. Nemcsak a szocialista tábor országainak kommunista pártjaira, hanem a kapitalista és a gyarmati országok kommunista pártjaira is gondolok. Mi a proletár internacionalizmus hívei vagyunk — nemcsak pártvonalon —, ezért pártunknak teljes erővel támogatnia kell a szakszervezeti internacionálé erőfeszítéseit is, hogy a munkásosztály egysége nemzetközi méretekben erősödjön.

Internacionalista kötelességünkhöz tartozik az is, hogy a párttagok és a nép soraiban terjesszük és meggyőzéssel elfogadtassuk a szocialista tábor kérdésében vallott nézetünket: a szocialista tábor egységének erősítését. A szocialista tábor egységének része a Varsói Szerződés. Ez egy adott történelmi helyzetben feleslegessé válhat. Ha az imperialisták lemondanak agresszív csoportosulásukról, és helyette létrejön a kollektív biztonsági rendszer, nem lesz többé szükség a Varsói Szerződésre. A szocialista tábor testvéri egységére azonban mindenkor szükség lesz, mert egymást támogatva tudunk csak előrehaladni politikai, gazdasági kérdésekben is.

A szocialista országok szoros egységén belül a mi számunkra elsőrendű kérdés természetesen a Szovjetunióhoz való viszonyunk. A szovjet—magyar testvéri barátság és szövetségi viszony hívei vagyunk, ez a politikánk, ezt kell képviselnünk, és a magyar nép tömegei ebben támogatnak bennunket. *(Taps.)*

A szocialista országok népeihez fűződő testvéri kapcsolat nem korlátozódik csupán a pártok és a kormányok kapcsolatára. Mi ennek a testvéri kapcsolatnak számos jelét tapasztalhattuk az ellenforradalmi lázadás és legyőzése időszakában.

Jártak nálunk németek, csehszlovákok, nemcsak kommunisták, hanem pártonkívüliek is, jöttek hozzánk szovjet emberek, nemcsak kommunisták, hanem pártonkívüliek is, és a testvéri szolidaritásnak olyan tanúbizonyságát adták, amit soha nem szabad elfelejtenünk.

Elvtársak! Erősítenünk kell a testvéri kapcsolatokat a szocialista tábor országainak népeivel. A határozati javaslatban kérjük azoknak az egyezményeknek a megerősítését, amelyeket a Szovjetunió és Kína kommunista pártjával, a Német Szocialista Egységpárttal, a román, a bolgár, a csehszlovák kommunista párttal, ez országok kormányaival és más kommunista pártokkal kötöttünk. Az egyezményekben leszögezett elvek számunkra szentek, s ezekért úgy kell harcolnunk, mint néphatalmunkért, ha bármikor, bármely oldalról támadás érné.

Szólnom kell a Jugoszláv Kommunisták Szövetségéhez fűződő kapcsolatunkról is. Pártunkat sok minden összekapcsolja a Jugoszláv Kommunisták Szövetségével. Mindenekelőtt a cél azonossága. A Jugoszláv Kommunisták Szövetségének célja a szocialista társadalom felépítése. Összekapcsol bennünket a béke védelmének közös ügye is. Összeköt bennünket a kölcsönös érdek, a jószomszédi viszony, az, hogy mindkét ország érdeke, hogy a szomszéd országban népi hatalom legyen. November 2-án és 3-án, amikor előkészítettük föllépésünket a forradalmi munkás-paraszt kormány nevében, és meg akartuk kezdeni a harcot az ellenforradalmi árulás ellen, a Jugoszláv Kommunisták Szövetségének vezetői egyetértettek velünk, és ígérték, hogy mindenben támogatni fognak bennünket. Ők is érdekeltek voltak abban, hogy Magyarországon ne kerekedjen felül egy soviniszta, irredenta, ellenforradalmi rezsim. A későbbiekben a támogatás bizony vegyes jelleget öltött. Mindenesetre tudnunk kell, hogy alapvető érdekeink azonosak. S ezek összekötnek bennünket.

Bizonyos dolgok elválasztanak bennünket. Ilyen a párt kérdésében vallott különböző nézetünk. Mi a marxista-

leninista tanítás értelmében valljuk, hogy a forradalmi párt a munkásosztály legfőbb vezetője, élcsapata. A jugoszláv elvtársak decemberben nyíltan hangoztatták — Kardelj elvtárs beszédében és másutt —, hogy hiábavaló erőfeszítéseket teszünk, amikor régi módon újjá akarjuk építeni a pártot, mint vezető szervet, ahelyett, hogy a politikai harcban elsősorban a munkástanácsokra támaszkodnánk. Ezt a nézetet visszautasítottuk, mert saját tapasztalataink és nézeteink — amelyek a marxizmus-leninizmuson alapulnak — azt mutatták, s erre az ellenforradalom is megtanított bennünket, hogy párt nélkül nincs proletárhatalom. Ezért törekedett az ellenség is a párt megsemmisítésére. Elválaszt még bennünket a szocialista tábor és a semlegesség kérdésében vallott különböző nézetünk. A jugoszláv elvtársak nincsenek benne a szocialista országok táborában, s azt általában katonai csoportosulásként kezelik. A jugoszláv elvtársaknak szuverén joguk, hogy tagjai akarnak-e lenni e tábornak vagy sem. De úgy gondoljuk, jogunkban áll kijelenteni, hogy nem tartjuk megfelelőnek azt a jugoszláv terminológiát, amely szerint jóba akarnak lenni a Kelettel és a Nyugattal egyaránt. Szerintünk ez semleges ízű állásfoglalás. Számunkra a világ nemcsak világtájakból áll, hanem azt is tudjuk, hogy tőlünk keletre szocialista országok és nyugatra az imperialisták által vezetett kapitalista diktatúrák vannak. Azonkívül — bár ilyesmibe nem akarunk beleszólni — utalok arra, hogy eléggé érthetetlen az ebből a felfogásból eredő álláspont a német kérdéssel kapcsolatban, vagyis az a tény, hogy Jugoszlávia diplomáciai kapcsolatot tart fenn az amerikai imperialisták és a német monopoltőke által kézbentartott Nyugat-Németországgal. Ugyanakkor a proletárdiktatúrát megvalósító Kelet-Németországgal nincs diplomáciai kapcsolata.

Nagyon fontos része kapcsolatainknak: a kölcsönös be nem avatkozás egymás belügyeibe. Mi helyeseltük, hogy a jugoszláv elvtársak ezért síkraszálltak. De úgy gondoljuk, hogy ennek az elvnek minden vonatkozásban érvényesülnie kell.

Es ha van vagy volt valamiféle beavatkozási törekvés a jugoszláv belügyekbe, amit a jugoszláv elvtársak nem helyeseltek, akkor mi csak azt kérjük tőlük, hogy ezt az elvet jugoszláv—magyar vonatkozásban is tartsák tiszteletben. Az igazság az, hogy 1953 nyara óta egyetlen olyan megnyilatkozás sem történt, amikor magyar részről beleszóltak volna Jugoszlávia belügyeibe. De mi, sajnos, november 4. óta — és most csak erről az időszakról beszéljünk — számos olyan tényt tudunk felsorolni, amikor különböző párt- és állami vezetők, újságírók és mások beleszóltak Magyarország ügyeibe. S ezt nem tartjuk helyesnek. Mégis, a bennünket összekötő érdekazonosság erősebb, és reméljük, hogy a jövőben kapcsolataink még hatékonyabbak lesznek. Az utóbbi időben, körülbelül április óta, jugoszláv részről sok olyan megnyilatkozás történt, ami arra vall, hogy a jugoszláv elvtársak valóban javítani akarják velünk való viszonyukat. A mi pártunknak is feltétlenül törekednie kell a kapcsolat javítására. Ehhez hozzátartozik azonban, hogy elvi kérdésekben nem teszünk engedményt. Mindenesetre reméljük, hogy a jugoszláv—magyar viszony javulni és erősödni fog.

Az ellenség csapást akart mérni a nemzetközi proletárszolidaritásra a magyarországi ellenforradalom kirobbantásával is. Ez nem sikerült, az ellenforradalom és az imperialista provokáció leküzdéséért vívott harcban inkább mélyült a nemzetközi proletárszolidaritás.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 40. évfordulója, amit ebben az évben ünnepelnek Moszkvában és szerte a világon, méltó demonstráció lesz a proletár internacionalizmus, a nemzetközi munkásmozgalom és a szocialista tábor országainak egysége mellett. Ezen a nagy és szép nemzetközi ünnepen — nem utolsó sorban a proletár internacionalista segítség eredményeképpen — a mi pártunk, a mi országunk, a mi népünk is képviselve lesz.

Végezetül, elvtársak, visszatérek a bevezető gondolathoz. Ha a párt egész harcát vizsgáljuk, azt hiszem megállapíthat-

juk, hogy a kommunizmus ügye nem volt válságban az októberi ellenforradalmi támadás idején. A párt vívta a harcát, amely együttjár előretörésekkel, időnként megtorpanásokkal és néha visszaesésekkel is, de ez a harc kétségtelenül a párt, a kommunizmus ügyének erősödését eredményezi. Tagadhatatlan, hogy az elmúlt másfél esztendőben komoly nehézségei voltak pártunknak és a nemzetközi mozgalomnak is. De most már láthatjuk, hogy a nehézségeket leküzdjük, és ennek nyomán erősödni fog hazánkban is a kommunizmus ügye. A kommunizmus nincs válságban! A kommunizmus az emberiség reménye és jövője! S a szocialista tábor, amely most is megbonthatatlannak bizonyult, fejlődni, erősödni és növekedni fog. Népünk döntő többsége — ezt nyugodt lélekkel állíthatjuk — saját nemzeti és társadalmi fejlődésünket, tehát a függetlenség megőrzését is csak a szocializmus építésének és a szocialista társadalom felépítésének az útján biztosíthatja. Pártunk helyzetét vizsgálva — anélkül, hogy még meglevő gyengeségeinket szem elől tévesztenénk —, biztos vagyok abban, hogy a párt erősödni fog. Ez nem feltétlenül azt jelenti, vagy abban jelentkezik majd, hogy még százezrek lépnek be a pártba. A párt erősségét az ideológiai tisztánlátás, a politikai, ideológiai és szervezeti egység, a fegyelem és talán leginkább a pártonkívüli tömegekre gyakorolt befolyás jelenti.

Minden feltétel megvan ahhoz, hogy erősödjön pártunk, a Magyar Szocialista Munkáspárt, amely lényegében az a párt, amely 1918 őszétől kezdve, a Horthy-korszakban, a felszabadulás után és az októberi ellenforradalom idején is harcolt a munkáshatalomért. Ez a párt — a burzsoázia óhaja, reménye és aknamunkája ellenére — nem gyengült, és a jövőben is virágozni fog. De ehhez hozzátartozik, hogy ne legyünk önteltek, és semmit se felejtsünk. Sem a bűnöket, amelyeket az ellenség és az árulók követtek el velünk szemben, sem a hibákat, amelyeket mi magunk követtünk el. *(Taps.)*

AZ MSZMP SZERVEZETI SZABÁLYZAT TERVEZETE

ELŐADÓ: MAROSÁN GYÖRGY ELVTÁRS

Tisztelt Elvtársak!

Pártunk újjászervezése alapjában befejeződött. A pártértekezlet egyik fontos feladata, hogy megtárgyalja és életbeléptesse a párt szervezeti szabályzatát, s ezért engedjék meg, hogy a Központi Bizottság szervezeti szabályzat tervezetét beterjesszem.

A szervezeti szabályzat elfogadása igen fontos szerepet játszik abban, hogy az ideiglenesség állapota megszűnjön. A szervezeti szabályzat elfogadása megerősíti és hangsúlyozottan aláhúzza, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt marxista-leninista párt, a pártépítés lenini elveire építi szervezetét és tevékenységét, és elutasít minden revizionista kísérletet a párt lenini alapelveivel szemben. A szervezeti szabályzat tervezet biztosítja a demokratikus centralizmus elvének megőrzését és érvényesítését, megerősíti a párton belüli demokráciát és a kollektív vezetés lenini elvét. Gondoskodnunk kell azonban arról, hogy ezeknek az elveknek a megerősítése ne csak a szervezeti szabályzatban történjék, hanem a gyakorlati pártmunkában váljon a szervezeti szabályzat valóban a párt alaptörvényévé és alkotmányává.

Az a feladat áll előttünk, hogy megszilárdítsuk a párt politikai, ideológiai és szervezeti egységét, megerősítsük a proletariátus diktatúráját, sikerre vigyük a szocializmus építését hazánkban. Lényegében véve ezek azok a feladatok, amelyek

meghatározzák a párt szervezeti szabályzata felépítésének elveit.

Pártunk fő feladata a mai helyzetben, hogy következetesen harcoljon az ellenforradalmi erők ellen, mindaddig, amíg az ellenforradalom eszmei örökségét, különösen pedig a revizionista fertőzést, az ellenforradalom idején feléledt jobboldali szociáldemokrata hangulatokat és a kispolgári anarchizmust teljesen fel nem számoltuk. Szervezeti szabályzatunknak olyannak kell lennie, hogy hatékony eszközt jelentsen abban a szívós harcban, amelyet az ellenforradalom még sok helyen ható, zavarokat okozó polgári és kispolgári nézeteinek felszámolására folytatunk. Szervezeti szabályzatunknak úgy kell meghatároznia a párt működésének szabályait, belső életének rendjét, hogy megtartása biztosítsa a pártban az akarat és cselekvés egységét, tükrözze a párt életében beállt változásokat, rögzítse a pártépítés lenini alapelveit.

Tisztelt Elvtársak! A Magyar Szocialista Munkáspárt nem új párt, hanem a magyar munkásosztály újjászervezett forradalmi pártja, a magyar nép kommunista pártja. Az MSZMP örököse a Magyar Kommunista Párt és a Magyar Dolgozók Pártja forradalmi tetteinek, a kommunista párt megalakulása előtti időszak munkásmozgalmi hagyományainak, örököse a munkásegység harci hagyományainak, örököse a munkásegységnek, amely az MDP megalakulásával az egységes pártban öltött testet. Az MSZMP tehát az MDP megalakulásában közreműködő volt szociáldemokraták pártja is.

Nagy gondot kell fordítanunk arra, hogy bizalomteljes viszonyt teremtsünk a párt sorain kívül maradt összes becsületes volt MDP-tagokkal, beleértve a volt szociáldemokrata elvtársakat is, akiknek támogatására szintén szükség van a munkás-paraszt hatalom további erősítése, az ország gyorsabb fejlődése érdekében. És itt felvetődik a párt nevének kérdése. A megyei és a budapesti kerületi pártaktíva értekezleteken több javaslat hangzott el a párt nevének megváltoztatására. A Központi Bizottság szükségesnek tartja és java-

solja, hogy pártunkat nevezzük Magyar Szocialista Munkáspártnak, mert ez az elnevezés alkalmas annak kifejezésére, hogy az MSZMP ugyanazt a munkásegységet testesíti meg, amelyet az MDP teremtett. A párt jellegének meghatározásánál nem a név a döntő. A párt célkitűzése, politikája mutatja, hogy a pártot milyen világnézet, milyen elmélet vezeti a munkában, más szóval a párt jellegét nem a név, hanem eszmei alapja és politikai célkitűzései határozzák meg. Ha ezt vesszük figyelembe, akkor megállapíthatjuk, mint ahogy a szervezeti szabályzat kimondja, hogy az MSZMP kommunista párt, a munkásosztály élcsapata, tevékenységét a marxizmus-leninizmus tudományos világnézete vezérli. Köztudomású, hogy más országokban is vannak olyan kommunista pártok, amelyek nem a kommunista párt nevet viselik, de ténylegesen mégis azok. Meg kell mondanom azt is, hogy nem lenne helyes a párt nevét oly gyakran változtatni, s ezért is célszerű az MSZMP elnevezést megerősítenünk.

Az MSZMP nem új párt, de néhány új vonás is jellemzi. Mindenekelőtt az, hogy fegyveres harcban szerveződött újjá. Új vonása az élcsapat jellegének erőteljesebb kidomborítása. A szervezeti szabályzat tervezete a párt jellegének eme új vonásai mellett, természetesen, kimondja, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt „közvetlen folytatója a Magyar Dolgozók Pártja szocializmust építő és a dolgozó magyar nép felemeléséért kifejtett munkásságának". Csak kárhoztatni tudjuk azt az elvileg és politikailag teljesen helytelen és káros határozatot, amely figyelmen kívül hagyva a Magyar Dolgozók Pártjának fennállását, attól független, teljesen új pártként hozta létre a Magyar Szocialista Munkáspártot. Az MDP feloszlatása a párt erőinek a legkritikusabb időpontban való dezorganizálását, a munkásosztály hatalmi pozícióinak feladását, és végső fokon a munkásosztály forradalmi pártjának likvidálását jelentette. Utat nyitott a következetes, kemény harcok árán létrehozott munkásegység szétrombolására. Meg kell állapítanunk, hogy voltak erők, amelyek a fel-

oszlatás ellen küzdöttek, de sajnos nem tudták azt megakadályozni.

Hangsúlyozni kívánom, hogy a Központi Bizottság világosan látja a régi vezetés által elkövetett szektás, dogmatikus hibákat, azok következményeit, és harcol azok ellen, ugyanakkor elismeri a Magyar Dolgozók Pártja 12 esztendős munkájának nagy eredményeit, megvédi azokat a szocializmus ellenségeivel, rágalmazóival szemben, és a szocializmus építésében elért eredményeinkre támaszkodva kívánja építeni tovább a szocialista társadalmat.

A Központi Bizottság messzemenően figyelembe vette a Magyar Dolgozók Pártja szervezeti szabályzatát, és érvényesítette azokat az alapvető pontjait, amelyek ma is helytállóak. A Központi Bizottság megítélése szerint a Magyar Dolgozók Pártja politikájában, vezetésében, a pártélet különböző kérdéseiben elkövetett hibák okai nem a szervezeti szabályzatban keresendők, hanem abban, hogy a mindennapi munkában nem érvényesültek a lenini elvek, jóllehet az MDP szervezeti szabályzata a pártépítés és a pártvezetés lenini elveire épült. Nem egy esetben azonban maga a Központi Vezetőség is durván megsértette a szervezeti szabályzatot.

A szervezeti szabályzat tervezet a Magyar Dolgozók Pártja szervezeti szabályzatához képest bizonyos módosításokat is tartalmaz, olyanokat, amelyek a jelen körülmények között szükségesek. Sok új tapasztalatot szereztünk, s ezeknek ki kell fejeződniök a párt szervezeti szabályzatában. A módosítások között néhány elvi jelentőségű is van.

Kedves Elvtársak! A mi pártunk vezető szerepét nem határozatilag teremtette meg, hanem a nép javára végzett több évtizedes munkájával. A párt azzal szerzett bizalmat, tiszteletet magának, hogy a munkásosztály, az egész dolgozó nép élére állt, és a küzdelemben nem sokallt semmiféle áldozatot. A vezető szerep a meggyőzés és a szervező munka alapján fejlődik és erősödik. A párt vezető szerepe a néptömegek érdekeinek szolgálatában éppen abban rejlik, hogy helyesen

mutassa meg a harc irányát, segítse a tömegeket abban, hogy a párt vezetésével maguk lássanak munkához, harcoljanak szebb, boldogabb életükért.

A pártot vezető szerepe arra kötelezi, hogy minden területen, az állami és a pártmunka vonalán kidolgozza a megfelelő irányelveket. Ennek érvényesítéséért a fő felelősség a Központi Bizottságot terheli, amelynek kötelessége, hogy a párt programja, kongresszusi határozatai és szervezeti szabályzata alapján vezesse a párt harcát a munkásosztály és a nép előtt álló feladatok megvalósítására, egységesen irányítsa a pártszervezetek és párttagok tevékenységét, őrködjön a demokratikus centralizmus elvének érvényesítésén. Ha ez a pártban érvényesül, hatása kisugárzik az állami élet minden területére. Ennek döntő feltétele a jó vezetés. Ha a párthatározatok meggondoltak, időben születnek, a tagság soha nem kerülhet bizonytalan, kétértelmű helyzetbe, mint ahogy nálunk a múltban, különösen az októbert megelőző időszakban nemegyszer előfordult.

A párt vezető szerepének érvényesítése a gyakorlatban azt jelenti: megköveteljük az államigazgatás, a tanácsok, a tömegszervezetek kommunista funkcionáriusaitól és minden felelősebb helyet betöltő kommunistától, hogy mindenütt és mindenkor szorgalmazzák, hajtsák végre és ellenőrizzék a párthatározatokat. Érvényesíteni kell a párt vezető szerepét az üzemekben, falvakban, irodákban, tömegszervezetekben. Ehhez szükséges, hogy az ott dolgozó kommunisták küzdjenek a párthatározatok teljesítéséért, mégpedig úgy, hogy győzzék meg a pártonkívüli tömegeket is a párt politikájának, határozatainak, javaslatainak helyességéről, és nyerjék meg őket a kitűzött feladatok végrehajtására. A párt vezető szerepe megköveteli, hogy a párt helyes politikát folytasson és ezzel növelje tekintélyét. Megköveteli a széles tömegekkel való szoros kapcsolatának szüntelen szilárdítását, gondolkodásuk, szükségleteik, vágyaik ismeretét, a jogos szükségletek kielégítését.

A párt vezető szerepe lenini elvének meghatározását a szervezeti szabályzatban szükségessé teszi elsősorban az a körülmény, hogy az október—novemberi ellenforradalom szellemi szállásscsinálói, a revizionisták tagadták a párt vezető szerepét, s ezzel együtt a munkásosztály vezető szerepét is. Az ellenforradalom szétverése után, de még napjainkban is találkozunk olyan nézetekkel, amelyek tagadják a párt, a munkásosztály vezető szerepét. Látnunk kell, hogy a párt, a munkásosztály vezető szerepének tagadása lényegében a proletárdiktatúra, a szocializmus építésének tagadását jelenti, célja a munkásosztályt megfosztani attól az eszköztől — a párttól —, amely nélkül nem lehetséges a munkásosztály hatalmának a megteremtése és fenntartása, a szocializmus építése. A párt vezető szerepének tagadása az ellenség céljait, a régi rend visszaállítását szolgálja.

A párt vezető szerepének pontos meghatározását még szükségessé teszi az is, hogy a párt vezető szerepét sokhelyütt rosszul értelmezték, a gyakorlatban eltorzították. A párt vezető szerepének érvényesítésénél háttérbe szorult az a helyes elv, hogy a párt vezető szerepét, eszmei, politikai irányítását az állam gazdasági és társadalmi szerveiben dolgozó kommunisták útján érvényesíti. Háttérbe szorult az a helyes gyakorlat, hogy a különböző területeken dolgozó kommunisták felvilágosító szóval és tettekkel győzzék meg a pártonkívüli dolgozókat a párt és a kormány politikájának, határozatainak helyességéről, s ezen keresztül mozgósítsák a tömegeket annak megvalósítására. Ehelyett a párt vezető szerepének a gyakorlatban való érvényesítése az elmúlt években egyre jobban leszűkült az utasítgatásokra, parancsolgatásokra, s ez sokat ártott a párt tekintélyének, gyengítette a tömegek bizalmát a párt iránt. Amellett több esetben helytelen határozatok is születtek, amelyek egyes tömegszervezetek feladatát és a tömegszervezetekben dolgozó kommunisták feladatát részben hibásan szabták meg. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy a tömegszervezetek nem tudták betölteni megfelelően a szocializmus

építésében őket megillető helyet, nem tudták megfelelően mozgósítani a dolgozókat a párt és a kormány politikájának megvalósítására. A jövőben az ilyen hibák kijavítása is rendkívul fontos feladatunk.

Kedves Elvtársak! A szervezeti szabályzat tervezete a párt meghatározásáról szólva kimondja: a Magyar Szocialista Munkáspárt kommunista párt, a munkásosztály élcsapata, a dolgozó nép pártja. Egyesíti soraiban a magyar nép leghaladóbb erőit: a munkásosztály, a dolgozó parasztság és az értelmiség legjobbjait. A párt önkéntes harci szövetség: tevékenységét a marxizmus-leninizmus tudományos világnézete vezérli.

Azzal, hogy a szervezeti szabályzatban kimondjuk, hogy a párt a munkásosztály élcsapata, a pártban törvényerőre akarjuk emelni a párt meghatározásának lenini elvét. A párt újjászervezése és a párttagság összetételének alakulása során ki akarjuk domborítani a párt élcsapat jellegét azzal, hogy a párt soraiba elsősorban a munkásosztály legöntudatosabb, legáldozatkészebb, legszilárdabb tagjait vesszük fel. Az MSZMP elsősorban munkáspárt. Bázisát a munkásosztály jelenti, minthogy a munkásosztály élcsapata. A tapasztalatok azt bizonyítják, helyesebb, ha a pártban a párt ügyéért aktívan dolgozni, harcolni kész elvtársak tömörülnek, és nincsenek beszervezve a pártba a jóindulatú rokonszenvezők olyan százezrei, akik a nehézségek idején ingadoznának.

A Magyar Kommunista Párt és az MDP is a munkásosztály elcsapatának szerepét töltötte be. Ha az MDP-nél csökkent is az élcsapat jelleg, nem vitatható, hogy kivívta és megőrizte a hatalmat. Hogy októberben válságba került, ennek egyik oka az volt, hogy az egyesülés előtt a kommunista párt és a szociáldemokrata párt egymással vetélkedve, olyan elemeket is felvettek tagjaik sorába, akiknek semmi keresnivalójuk nem volt egy forradalmi munkáspártban. Ezt az akkori koalíciós harcok indokolták. Kevésbé volt ez indokolt az MDP esetében.

A túlzottan nagy létszám hozta magával, hogy nemcsak ingadozó, bizonytalan, véletlen elemek, hanem karrieristák, osztályidegen, ellenséges elemek is — nem is kis számban — bejuthattak a párt tagjai sorába. Az MSZMP tanult ezekből a hibákból. Vigyázni fogunk, hogy a párt megőrizze élcsapat jellegét, tisztaságát. Megvédjük a párt osztályjellegét. Az utóbbi hónapokban nemegyszer felvetették, hány tagja lesz a pártnak. Azt már mondottuk, hogy a taglétszám nem lesz olyan nagy, mint az MDP-é volt. De csak számszerűségében lesz kisebb, osztályjellegében világosabb és egységesebb lesz. Úgy gondoljuk, lényeges a párt minőségi javulása. Helytelen volna valamiféle számszerű határt szabnunk. A párt számszerű fejlődését attól tesszük függővé, miként emelkedik azoknak a munkásoknak, dolgozó parasztoknak és a néphez hű értelmiségieknek a száma, akik a népi demokráciához való hűségükkel, erősödő öntudatukkal, munkájukkal, ideológiai felkészültségükkel, harcosságukkal érdemessé válnak a pártba való felvételre. A párt építése ezentúl sem véletlen dolga, hanem harc eredménye, mint ahogy november óta az volt. Azt is le kell szögeznünk, hogy olyan számszerű fejlődés, mint ami az elmúlt 8 hónapban volt, a továbbiakban nem lesz. Fő feladatunknak a párt minőségének javítását tekintjük, arccal a munkásosztály, a dolgozó parasztság felé fordulva.

Ezen a vonalon történtek bizonyos kezdeti hibák. Nem egyforma ütemben fejlődtek az üzemi és a hivatali pártszervezetek. Ennek egyik oka, hogy az üzemekben szigorúbb mércét állítottak fel, mint a hivatalokban, holott éppen fordítva kellett volna eljárni. A jövőben gondoskodnunk kell arról, hogy pártunkban lényegesen magasabbra emeljük a fizikai dolgozók, a munkások arányát. A párttagok száma 1957 június 1-én 345 733. Ez a volt MDP-tagságnak 40,2 százaléka. A párttagság számának növekedése áprilisban volt a legmagasabb: 118 313. A pártban az összes munkások aránya 57,9, a parasztoké 16,7, az értelmiségieké 6,9, az eredetileg alkalmazottaké 10,4 százalék.

Kedves Elvtársak! A pártépítés egyik legfontosabb problémája: a párt egybeforrottsága, egysége. Ez a párt élete és ereje. Ezt őrizni minden párttagnak szent kötelessége. A párt egysége az egész nép érdeke, a nemzet érdeke, mert a párt vezető szerepet tölt be az állami élet minden területén. Ne tűrjük, hogy egységünket bárki is lazítani próbálja. Emlékezzünk csak vissza: az MDP-ben különböző határozatokban, gyűléseken, sajtóban sok szó esett a pártegységről. S bár szavakban nem volt hiány, a párt mindennapi gyakorlati munkájában nem folyt megfelelő elvi harc — különösen az 1956 októbert megelőző időkben — a párt politikai, ideológiai egységének biztosítása érdekében. Amennyiben harc folyt, az az esetek többségében csak szervezeti intézkedésekre korlátozódott.

A munkásosztály harcát a történelem folyamán végigkíséri az a törekvés, hogy a munkások a kapitalizmus elleni harcban egységesen lépjenek fel. Ez fokozottabb mértékben érvényes a pártra. A párt csak úgy harcolhat sikeresen a munkásosztályért, a forradalmi vívmányokért, ha elvi, politikai és szervezeti egység kovácsolja össze. Még inkább szükséges az egység és egybeforrottság a hatalom megszerzése után. Nem véletlen, hogy az ellenség fő támadását mindig a párt ellen, a párt egysége ellen intézi. Tudja, hogy amíg a párt egységes, minden feladatot el tud végezni, de ha elvi, politikai és szervezeti ellentétek bomlasztják sorait, akkor az ellenségnek lehetősége nyílik növekvő erővel támadást indítani a proletárdiktatúra ellen. Ezt mi legjobban saját példánkon tanultuk meg.

Minden ország kommunista pártjának — s a mi pártunknak az októberi események miatt különösen — kötelessége, hogy minden eszközzel megteremtse, védje a párt elvi, politikai, szervezeti egységét. Az egység azonban semmiképpen nem lehet elvtelen. A párt nem tűrheti meg soraiban az idegen, ellenséges, revizionista, kispolgári nézetek képviselőit,

mert ezek nehéz harci szakaszban cserbenhagyják a pártot, megingatják a tagságot, sőt szembefordulnak a párttal.

Nálunk sikerült az ellenségnek a múlt hibáinak eltorzításával, a téveszmék magjának elhintésével dezorganizálni, lefegyverezni a pártot. Nagyon drága árat fizettünk azért, mert eltűrtük, hogy a párton belül revizionisták szállást csinálhassanak az ellenforradalomnak, a polgári restaurációnak, a fasizmusnak. Az októberi események minden párttagtól megkövetelik nemcsak a kötelező éberséget a párt egysége felett, hanem harcos, aktív tevékenységet, az ellenség leleplezését, az ellenséges irányzatok felfedését, bárhol is jelentkezzenek. A párt nem engedhet teret az éberséget elaltató hangulatnak. Egyetlen kommunistának sincs joga elfelejteni az ellenforradalom népellenes bűneit.

A párt csak akkor teljesítheti feladatát, őrizheti meg egységét és szilárdságát — mondja a szervezeti szabályzat tervezet —, ha engesztelhetetlen harcot folytat mindenféle elhajlás ellen, a revizionista, a dogmatikus, a szektás és pártellenes nézeteket valló, megalkuvó és fegyelmezetlen elemekkel szemben. A pártban nincs helye semmiféle külön csoportosulásnak, vagyis frakciónak, mert ezek megrendítik a párt egységét és harckészségét. Aki a pártban frakciót szervez, vagy abban részt vesz, azt a pártból el kell távolítani.

Kedves Elvtársak! Amikor a párt egységéről, fegyelméről beszélünk, beszélnünk kell a párt vezetőinek egységéről, fegyelméről is. A pártvezetés egysége, szilárdsága a pártélet egyik legfontosabb követelménye. A múltban ezen a téren elkövetett hibákat az ellenség sikerrel használta ki ellenünk. Mindnyájan emlékszünk, amikor a párt feltárta a hibákat, az ellenség minden erőfeszítése arra irányult, hogy bizalmatlanságot, ellentéteket és ellenségeskedést idézzen elő a párt felső és alsó vezetői között, a párt vezetői és a tagság között, a párt és a tömegek között. Amikor ez sikerült, vérszemet kapott, s hozzákezdett a marxizmus-leninizmus tagadásához. A tapasztalatok azt mutatják, hogy az ellenség nem a párt tekinté-

lyének a lejáratásával kezdi romboló munkáját, hanem először a pártvezetés, a pártvezetők tekintélyét igyekszik lejáratni. A vezetés most is, és később is ki van és ki lesz téve az ilyen romboló kísérleteknek és támadásoknak. A legfőbb fegyver ellene a felső és alsó vezetők valamint a tagság harcos egysége, elszakíthatatlan, kölcsönös bizalma, amelynek meg kell nyilvánulnia a pártélet minden területén. Ez ma megvan. Bizonyítják azok az eredmények, tények, amelyeket a párt újjászervezésében, a politikai konszolidációban és gazdasági téren az elmúlt hónapokban elértünk. A veszély azonban nem múlt el, mindent meg kell tennünk a pártvezetés tekintélyének megszilárdítására, minden módon meg kell akadályoznunk a pártvezetés tekintélyének rombolását. A párt szervezeti szabályzata minden párttagtól megkoveteli, hogy tisztelje, betartsa a szervezeti szabályzat minden paragrafusát. Helyes rámutatnunk, hogy ez a pártvezetőkre még fokozottabban érvényes. Az őszinteség, a nyíltság, a bátor kiállás a munkásosztály, a dolgozó nép érdekeinek védelmében a vezetőknek még fokozottabban kötelessége. Ha a párttagtól megköveteljük, hogy egyéni szempontjait alárendelje a köz érdekének, ezt még inkább megkövetelhetjük minden kommunista vezetőtől, bárhova állítsa is a párt. Azt is meg kell mondanom, hogy a párt nem lehet és nem lesz sem egy ember, sem egy csoport politikai játékszere, a párt a munkásosztályé, az egész dolgozó magyar népé.

Kedves Elvtársak! A párt egységének kérdése szorosan összefügg a demokratikus centralizmus érvényesítésével. Saját történelmi tapasztalataink bizonyítják, hogy meg lehet sérteni a demokráciát, de meg lehet sérteni a centralizmust is.

Az MDP Központi Vezetőségének hibái mellett ez is jelentősen hozzájárult a párt széteséséhez. A revizionizmus térhódítása dezorganizálta a pártszervezeteket, már október 23. előtt sem érvényesült az akarat és a cselekvés egysége. Különösen romboló hatással volt a demokratikus centralizmus revizionista értelmezése, amely aláásta a marxista-leninista

pártokat jellemző öntudatos proletárfegyelem érvényesülését, aláásta a Központi Vezetőség és a párt határozatainak tekintélyét. A pártszervezetekben eluralkodott a fecsegés, általánossá vált a pártfegyelem és a határozatok megsértése. Ez a helyzet jelentős mértékben elősegítette a Nagy Imre—Losonczy-csoport revizionista nézeteinek térhódítását. Ebből a betegségből, a fecsegés, a szószátyárkodás, a pártszerűtlen suttogás, az elvtelen intrika és vádaskodás betegségéből még nem gyógyultunk ki. Jelenlegi képviselőik főleg azok a karrierista elemek, akik az ellenforradalom után kivárták a hatalom megvédésének és megszilárdításának idejét, és most „íróasztal-harcokat" folytatnak. Szégyenükre legyen mondva, hogy intrikájuknak nem egy helyen áldozatul estek olyan elvtársak, akik november 4-e óta ingadozás nélkül harcoltak az ellenforradalom ellen. Bizony szép számmal vannak olyanok, akik saját kezdeti ingadozásukat a derekasan kiállt elvtársak elleni intrikával akarják „jóvátenni".

És ez felveti a politikai morál kérdését. A kommunistának hűnek kell lenni osztályához — ahogy ezt Kádár elvtárs is mondotta —, pártjához és az egész dolgozó néphez. A kommunista nem harcolhat egyéni érdekekért. A kommunista szerény, becsületes ember, aki a közösségért, a szocializmusért küzd. A kommunista nem lehet íróasztal-ember, nem harcolhat jobb állásért, magasabb beosztásért, mások kitúrásáért. A Magyar Dolgozók Pártjában voltak ilyen típusok, ismerjük őket nagyon jól. De úgy látszik vannak még pártunkban is egyesek, akik a pártot létrának akarják használni magasabb állás vagy jól jövedelmező íróasztal elnyeréséhez. Ezért intrikálnak, vádaskodnak. A leghatározottabban fel kell lépnünk velük szemben. Véget kell vetnünk a pártéletben annak a tűrhetetlen magatartásnak, hogy bárki is következmények nélkül vádaskodhasson. A vádaskodókkal és intrikálókkal szemben szigorúan és keményen fogunk eljárni.

A demokratikus centralizmus pártunk lenini szervezeti elve, a párt szervezeti alapelve. A demokratikus centralizmus

ereje abban van, hogy biztosítja a párt politikai kérdéseinek szabad és tárgyilagos megtárgyalását. Két lényeges részből áll. Az egyik a tagság jogainak teljes tiszteletbentartása, a pártfegyelem állandó erősítése mellett, a másik, hogy teljes mértékben érvényesüljön az az elv, hogy a párt felső szerveinek döntéseit az alsóbb szervek kötelesek végrehajtani. Jelenleg a centralizmust kell erősíteni, ahogy Kádár elvtárs mondta, a demokratikus vonások megőrzése mellett.

Hogyan érvényesítsük helyesen a demokratikus centralizmus elvét?

A pártban nem lehet örökké csak vitatkozni. Ez ellentétben állna a pártdemokrácia lenini elvével. Pártunk demokráciája cselekvő demokrácia, ami azt jelenti, hogy a nézetek szabad kicserélése után határozat következik, amelynek végrehajtása minden párttagra kötelező. Ez feltételezi a pártfegyelmet, kizárja a fegyelmezetlenséget. A közelmúlt eseményei arra intik a pártot, hogy ingadozás nélkül járjon el a pártegység megbontóival szemben. A pártegység védelmében a legszigorúbb rendszabályokat is alkalmazni kell. A Központi Bizottság inkább oszlasson fel egyes pártszervezeteket, mintsem még egyszer megismétlődhessék, hogy belülről bomlasszák a párt egységét. A Központi Bizottság így járt el az egyetem jogi karának pártszervezetével, amelyet feloszlatott, és elrendelte újjászervezését.

Az MDP szervezeti szabályzatával szemben a párttagok jogait bővítettük azzal, hogy ha a párttag nem ért egyet bizonyos határozatokkal, fenntarthatja különvéleményét, s e véleményével felettes pártszervhez fordulhat, a döntésig azonban, legjobb képességei szerint, végre kell hajtania a kifogásolt határozatokat is. A párttagnak ez a joga —, hogy ha a határozattal nem ért egyet, fenntarthatja különvéleményét és azzal a felsőbb pártszervhez fordulhat — lényegében a párton belüli demokráciának kiszélesítését jelenti. De a párton belüli demokrácia semmiképpen sem állhat szemben az öntudatos fegyelemmel. A párton belüli demokrácia megerősí-

tése az öntudatos fegyelem megszilárdítására vezet, viszont az öntudatos fegyelem segítője a pártdemokrácia kifejlesztésének. Minden eszközzel fejlesztenünk kell a párttagság kezdeményezését, meg kell értetnünk a párttagokkal jogaikat és kötelességeiket, és be kell vonnunk minden párttagot az aktív pártmunkába.

Kedves Elvtársak! A demokratizmus fejlesztésével összefügg, hogy kollektív módszerrel kell dolgoznunk. A kollektív szellem csak a nyílt őszinteség légkörében, az elvtársi, kommunista bírálat és önbírálat szellemében virágozhat.

A pártmunka kollektivitása, a kollektív vezetés leninni elve nem csökkenti, hanem fokozza a személyi felelősséget mind a kérdések megvitatásában, mind a hozott határozatok végrehajtásában. Következetesen érvényesíteni kell azt a lenini elvet: együttesen megvitatni, személyileg felelni. Ennek az elvnek az alkalmazása elősegíti, hogy tevékenyen, önállóan és kezdeményezően dolgozzunk és sikeresen hajtsuk végre a párt politikáját.

Az MDP-ben a felsőbb és az alsóbb pártszervek sok esetben — helytelenül — megelégedtek a kollektív vezetés, a párton belüli demokrácia formális érvényesülésével. A kollektív vezetés elvét leszűkítették a választott szervek üléseire, a taggyűlések rendszeres megtartására, a határozat hozatalára. A párttagság többségét nem aktivizálták, vagy jelentős kérdések eldöntése előtt nem tanácskoztak a pártaktívákkal, sok esetben nem vették figyelembe a párttagság javaslatait, véleményét, nem tanultak a tömegektől. Ennek következtében a pártvezetés egyes esetekben nemcsak a tömegektől, hanem a párttagság jelentős részétől is elszakadt. Nem győzte meg felvilágosító szóval a párttagságot a párt politikájának helyességéről, hanem visszautasította őket, s nem vonta be a párttagság tömegeit a párt és a kormány határozatainak végrehajtásába. A pártdemokrácia és a kollektív vezetés elvének megsértése, a pártvezetés bürokratikus, adminisztratív eltorzulása súlyos következményekkel járt: nagymérték-

ben hozzájárult, hogy a párttagság jelentős része passzív magatartást tanúsított, közömbössé vált a párt ügye iránt; talajt szolgáltatott a pártfunkcionáriusok és párttagok soraiban a párton belüli demokrácia kispolgári és revizionista eltorzulására; előidézte a párt sorainak bomlását, a párt befolyásának csökkenését a pártonkívüli tömegek között, és a pártnak a tömegektől való elszigetelődését.

Kedves Elvtársak! Az a feladat áll előttünk, hogy megszilárdítsuk és tovább növeljük a tömegek bizalmát a párt iránt. Ebben a rendkívül fontos munkában nem szabad kímélnünk erőnket. Számszerűleg kisebb pártra rendkívül nagy feladatot ró a tömegekkel való kapcsolat megteremtése, megerősítése és megszilárdítása. Ennek jelentőségét, azt hiszem, nem lehet eléggé hangsúlyozni.

A történelem alakítója a nép. A munkásosztály csak akkor teljesítheti küldetését, ha saját és az egész dolgozó nép erőire támaszkodik. Minél fejlettebb a néptömegek öntudata, aktivitása, alkotó kezdeményezése, annál jobban halad előre a munkásosztály ügye, a szocializmus építése. A párt azért élcsapat és csak azért élcsapat, mert a tömegeket szolgálja, érdekeiket, akaratukat fejezi ki.

Minden kommunistának kötelessége — amit Lenin oly sokszor hangsúlyozott —, hogy tanuljon a tömegektől és egyben tanítsa a tömegeket. Jó tanító csak az lehet, aki tud tanulni a néptől. A múltban ezen a téren súlyos fogyatékosságok voltak, és ma is nagyon sokat kell még tennünk a dolgozó tömegek megnyeréséért. Súlyos hibánk volt, hogy nem tanultunk a tömegektől, nem vettük figyelembe véleményüket, jelzéseiket. Ez a magatartás is hozzájárult ahhoz, hogy a kritikus helyzetben az ellenforradalmi erők a dolgozók egy részét közömbössé tudták tenni, egyeseket maguk mellé tudtak állítani. Az ellenforradalom elleni határozott harcunkkal a tömegek bizalmát nagymértékben visszaszereztük, de ez nem elegendő. Ennek a munkának még csak az első szakaszában vagyunk, de máris találkozunk nem egy pártszervezet-

ben olyan jelenségekkel, hogy lebecsülik a pártonkívüli dolgozókat, nem törekednek arra, hogy megnyerjék őket a párt politikájának követésére, támogatására. Az ilyen jelenségekkel szemben fel kell lépnünk, mert ez nem segíti elő a szocializmus építésének ügyét.

A szocializmust nem lehet építeni a pártonkívüliek bevonása nélkul. A párt taglétszáma jóval kisebb, mint az MDP-ben volt, és nem is lesz olyan magas. Már ez a tény is arra kell hogy ösztönözzön valamennyi kommunistát és valamennyi pártszervezetet, hogy mindennapi munkájában állandóan fűzze szorosabbra a párt és a tömegek kapcsolatát.

Tisztában vagyunk azzal, hogy a tömegek jelentős részének a véleménye lehet helytelen és éretlen. Nem vagyunk uszálypolitikusok és nem hajolhatunk meg a helytelen hangulatok előtt. De ismerni kell ezeket is, figyelembe kell vennünk munkánkban, hogy a helytelen hangulatokat meggyőzéssel sikeresen leküzdhessük. Ami helytelen, tévútra vagy zsákutcába vezet, arról tanácskozni kell a néppel. Fel kell világosítani, miért helytelen a nézete. De ugyanakkor tanulnunk kell a tömegektől, meríteni tapasztalataikból, abból a rengeteg értékből, ami a tömegek körében mindig megszületik, kifejlődik.

Sohasem szabad megfeledkeznünk arról, hogy pártmunkánk fő módszere a meggyőzés, a párttagok tízezreinek tömegmunkája. Ezen a téren még nagy a lemaradás nálunk. A legrövidebb időn belül el kell érnünk, hogy minden kommunista valóban aktív pártmunkássá váljon, menjen a tömegek közé és harcoljon a párt igazáért. Ezt tették elődeink, és ez a módszer a legnehezebb időkben is bevált. Ez tette naggyá a kommunista pártokat.

Senki se tekintse a pártmunkát valamiféle adminisztratív tevékenységnek. A pártmunka eleven, élő munka, amely a tömegekkel való szoros kapcsolatban, a velük való érintkezésben folyik. Nekünk minden becsületes dolgozóval, a munkásosztály tagjaival, a dolgozó parasztsággal, a néphez hű ér-

telmiséggel mindig emberségesen, becsületesen, nyíltan, egyszóval kommunista módon kell bánnunk. Mi az embert a legfontosabb értéknek tartjuk, és eszerint is kell cselekednünk. Szerénység, becsületesség, az emberek iránti tisztelet és megbecsülés a feltétele annak, hogy tudjunk hatni a tömegekre. Eljött az ideje, hogy visszaszerezzük a kommunistáknak azt az évtizedek során kivívott, megbecsült nevet, amely tiszteletet keltő név volt.

A párt különböző transzmissziókon keresztül is kapcsolatot tart a tömegekkel. A párt tömegkapcsolatának egyik legfontosabb osztályszervezete a szakszervezet. A szakszervezeti tagok túlnyomó többsége a munkásosztály tagja. A szakszervezetekben csaknem 2 millió szervezett dolgozó között kell dolgozniuk a kommunistáknak. Az itt végzett jó munka nemcsak a párt és az állam osztálybázisát szélesíti és erősíti, hanem lehetővé teszi, hogy a szakszervezetek mint a kommunizmus iskolái fejlődjenek, a párt innen merítse új harcosait, úgyszintén az állami, gazdasági szervek vezető funkcionáriusait. A párt politikai vonalában bekövetkezett torzulások és a bürokratikus vezetési módszerek terjedése odavezetett a múltban, hogy a szakszervezet nem egyszer félig kincstári jellegű végrehajtó szervezetté vált, munkája megnehezült, és ennek következtében csökkent a párt befolyása is erre a szervezetre. A vezetés hibája volt, hogy csak későn reagált az alulról jövő figyelmeztetésre.

A párt politikai irányvonalát, különösképpen a termelés fejlesztése — a munkaverseny, a szocialista bérezés, a termelékenység emelése — kérdésében csak a szakszervezettel szoros kapcsolatban tudja helyesen kialakítani. A szakszervezetek transzmissziós szerepe elsőrendűen fontos. Emellett fontos és egyre növekvő szerepet tölt be a KISZ, a párt fiatal tartalékcsapata, amelyről még később külön beszélek. Nagy gondot kell fordítanunk a Hazafias Népfront fejlesztésére és erősítésére, s ezen belül a nőmozgalom erősítésére. Ezeken a területeken is tevékenyen kell dolgozniuk a kom-

munistáknak, mert igen nagy mértékben ezekben a szervekben kerül végrehajtásra a párt politikája, és segítségükkel valósulnak meg célkitűzései. Ezeken a szervezeteken keresztül tudja a párt maga köré tömöríteni a volt MDP-tagokat, köztük a volt szociáldemokrata elvtársakat, a párttal szimpatizáló dolgozókat, akik a meggyőzés és felvilágosítás útján felismerik a párt politikájának helyességét, készek azt támogatni és harcolni érte.

Kedves Elvtársak! Engedjék meg, hogy figyelmüket, a pártszervezetek meg a párttagság figyelmét ráirányítsam a dolgozó nők között végzett politikai és szervező munkára. Az elmúlt években ezen a téren meglazultak a párt kapcsolatai, ami egyben azt jelenti, hogy növekedett az ellenség behatolása. Október—november a tanú, hogy az ellenségnek sikerült sok dolgozó asszonyt félrevezetnie. Ezért felelős a párt, felelősek a pártvezetők, a kommunisták. Felelősségünk annál nagyobb, mert politikailag elhanyagoltuk a nőmozgalmat, öntelten csak arról beszéltünk, mit tett a párt a nőkért, de nevelésükkel, meggyőzésükkel nem törődtünk. Az anyák nevelésének elhanyagolása jelentkezett sok fiatal októberi magatartásában is. Felszabadítottuk asszonyainkat, egyenjogúvá tettük őket a gazdasági, a társadalmi, a politikai élet valamennyi területén. Magyarországon soha nem volt még annyi nő vezető pozícióban a gazdasági, politikai, kulturális élet területén, mint az elmúlt 12 évben, és van most is és lenni kell a jövőben is. Gondoskodnunk kell róla, hogy a nők között megfelelő politikai munka folyjék. Három területen kell ezt a munkát az ott dolgozó kommunistáknak elvégezniük: a pártszervezet, a szakszervezet s a Hazafias Népfront vonalán. Gondoskodjunk az egészségügyi, pedagógiai és más területeken dolgozó nők neveléséről. Ez rendkívül fontos a szocializmus építése szempontjából. A pártszervezetek vezetői és tagjai gondoljanak arra: ahány dolgozó nőt megnyerünk politikánk számára, annyival több lesz azoknak a családoknak a száma, amelyekben a gyermeket a szocializmusnak nevelik.

Kedves Elvtársak! A párt jó tömegkapcsolatának megteremtése nem könnyű feladat, de még nehezebb és bonyolultabb e kapcsolatok megtartása, megerősítése, elmélyítése. Vannak még, akik lebecsülik a tömegkapcsolatok szükségességét, nem értékelik a tömegek megnyeréséért folytatott harcot. Az elmúlt évek tapasztalatai megtanítottak bennünket arra, hogy állandóan harcoljunk a tömegek bizalmáért és megnyeréséért. A tömegek bizalma, ha azt elvi, politikai meggyőzés útján elmélyítjük, segít megoldanunk a legnehezebb feladatokat is. A kommunistáknak úgy kell élniök és dolgozniok, hogy mindig példamutatóan álljanak a nép előtt. A párt tagjának lenni megtisztelő feladat, egyben azt a kötelezettséget rója minden párttagra, hogy legyen felkészülve a szocialista építés bonyolult feladatainak elvégzésére. Erre csak úgy leszünk képesek, ha erősítjük ideológiai tudásunkat.

Kedves Elvtársak! A párt ideológiai munkáját kapcsoljuk szorosan össze a szocialista építés gyakorlatával. Az ideológiai munkának, az eddiginél sokkal jobban, önálló gondolkodásra kell tanítani a kommunistákat.

Arra kell törekednünk, hogy a propaganda ne csak a politikai és gazdasági ismeretek bizonyos alapvető összefoglalását adja, hanem megtanítsa a kommunistákat a tények marxista elemzésére, felfegyverezze őket azzal a képességgel, hogy időben felismerjék a helytelen, marxistaellenes nézeteket, és erveikkel hatékonyan és gyorsan megcáfolhassák azokat. Életfontosságú a pártra nézve, hogy a kommunisták reagáljanak a helytelen nézetekre és harcoljanak ellenük.

A propagandában és az agitációban nem szabad kitérnünk a bérezés, a tervezés égető problémái elől. De nem szabad elkerülnünk más égető problémákat sem. Mi magyarázzuk meg ezeket, mert ha nem mi magyarázzuk meg, akkor „magyarázza" az ellenség. A kommunistáknak meg kell szokniok, hogy nincsenek kényes kérdések. Természetesen párt- és állami titkok vannak, nehogy a kettőt összetévessze valaki.

Kedves Elvtársak! A szervezeti szabályzat tervezetében ki-

mondjuk, hogy a párt önkéntes harci szövetség. A jövőben ennek az elvnek nemcsak úgy akarunk érvényt szerezni, hogy a pártba csak önkéntes jelentkezés alapján veszünk fel tagjelölteket, hanem úgy is, hogy megadjuk a párttagnak, a tagjelöltnek azt a jogot, hogy önként kiléphet a pártból. A múltban elkövettük azt a hibát, hogy ezt nem tettük lehetővé, amivel lényegében megsértettük az önkéntesség elvét.

Az MDP-ből nem lehetett kilépni. Azt a párttagot, aki valamilyen okból kijelentette, hogy nem akar párttag lenni, kizárták a pártból. Ez akarva-akaratlanul sok esetben egyébként becsületes emberek megbélyegzését jelentette. Egyesek ettől félve, inkább a pártban maradtak. S így nőtt a pártban a passzív, közömbös elemek száma. Ez is aláásta a párt élcsapat jellegét. Helyes, ha a párttag, amennyiben nem ért egyet a párt politikájával, intézkedésével, szabadon kiléphet a pártból. De nyomatékosan hangsúlyozni kívánom: ez nem jelentheti azt, hogy a párt bárki számára holmi átjáróház legyen.

A szervezeti szabályzat tervezet kimondja, hogy a Központi Bizottság tagjai egyenjogúak, minden fontos kérdésben teljes tájékoztatást kell kapniok.

A Központi Bizottság egyes határozatai kidolgozásába és megvitatásába bevonhat pártonkívüli szakértőket is. Egyes országos jelentőségű határozatok tervezetét nyilvános megvitatás végett az egész párttagság elé terjesztheti.

A pártbizottságok feladatairól szóló fejezet ezen a szinten is lehetővé teszi, hogy egyes határozataik kidolgozásába és megvitatásába bevonhatnak pártonkívüli szakértőket. Egész területekre vonatkozó egyes legfontosabb határozataik tervezetét nyilvános vitára bocsáthatják.

Ennek jelentősége elsősorban abban rejlik: nagyobb biztosítékot nyújt a pártnak arra, hogy adott időszakban helyesen szabja meg politikáját, célkitűzéseit, s ezáltal politikája hívebben fejezheti ki a dolgozó tömegek érdekeit. Egyben

csökkenti annak a veszélyét, hogy a párt komolyabb hibákat kövessen el.

Az országos pártértekezlet meghatározása nem szerepel az MDP szervezeti szabályzatában. A rendkívüli helyzet és a pártdemokrácia elvének érvényesítése megköveteli, hogy a szervezeti szabályzatban meghatározzuk a Központi Bizottságnak azt a jogát, hogy a két kongresszus között országos pártértekezletet hívhat össze, továbbá meghatározzuk ennek jogkörét és összehívásának a módját. A pártértekezletnek lényegében az a szerepe, hogy két kongresszus között megtanácskozza a fontosabb politikai és szervezeti kérdéseket, újjáválassza a Központi Bizottság létszámának egynegyed részét.

Az októberi tapasztalatok azt mutatják, hogy a néphadseregben a párt politikai munkája, a pártszervezetek irányítása, a pártellenőrzés és pártszervezés munkálatai nem feleltek meg a követelményeknek. Ennek bizonyos mértékben szervezeti okai is voltak. Ezért a Központi Bizottság javasolja, hogy a párt szervezeti szabályzatában módosítsuk a hadseregben levő pártszervezetek irányítását. A múltban a katonai pártszervezeteket a Politikai Főcsoport Főnökség és a parancsnokok politikai helyettesei irányították. A módosítás szerint a katonai pártszervezetek küldött-értekezletein megválasztják a hadosztályok és a hadsereg felső pártszerveit, melyek munkáját a Politikai Főcsoport Főnökség és a parancsnokok politikai helyettesei kötelesek támogatni. A honvédség, határőrség felső pártbizottságának munkáját a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága irányítja.

A fegyveres erők pártszervezeteinek szoros kapcsolatban kell állaniuk a területi pártbizottságokkal, hogy megmaradjon a szoros kapcsolat a területi pártszervezeteken keresztül az egész dolgozó magyar néppel, ahonnan a honvédség személyi állományát meríti.

Kedves Elvtársak! A szervezeti szabályzat tervezete meghatározza, hogy a párt tagja általában az lehet, aki 21. életévét betöltötte. Kivételt csak meghatározott esetben, a szerve-

zeti szabályzatban meghatározott módon tehetünk. A párt ezzel növelni akarja a KISZ szerepét a fiatalok nevelésében, és az a célja, hogy a KISZ állandó megfelelő utánpótlást neveljen a fiatalok közül a párt számára.

Ez a körülmény olyan felelősséget ró a pártra és a KISZ-re, hogy a múlttal szemben sokkal behatóbban, tüzetesebben kell foglalkozni az ifjúság marxista-leninista nevelésével.

Ez azt a követelményt állítja elénk, hogy a pártszervezeteknek kötelességük behatóbban segíteni és ellenőrizni a KISZ munkáját, valamint az ifjúság neveléséért felelős állami és tömegszervezetek munkáját.

A szervezeti szabályzat tervezete kifejezi, hogy a múlttal szemben a párt és a párt ifjúsági tömegszervezete nagyobb gondot kívän fordítani az ifjúság anyagi és kulturális szükségleteinek kielégítésére.

A szervezeti szabályzat tervezetében még több változás van az MDP szervezeti szabályzatához képest, de ezek a változások az előbbiekhez hasonlítva kisebb jelentőségűek.

Tisztelt Elvtársak!

A hazánk életében végbement óriási átalakulások bizonyítják, hogy a párt politikájának fő vonala megfelelt és megfelel népünk érdekeinek.

A vezetés a korábbi években helyesen, a marxista-leninista elmélet alapján, a tömegek között és a tömegekért dolgozott. A vezetésnek akkor a párt és a nép javára hasznos és nagy eredményei voltak. Jelentős sikereket értünk el gazdasági és kulturális téren. Új, korszerű gyárakat építettünk, növekedett az új, öntudatos munkásosztály. Falvainkban új, öntudatos parasztság fejlődött, új szocialista fiatal értelmiség alakult ki.

Biztosítottuk a termelőerők szüntelen fejlődését, biztosítottuk a szocialista termelési viszonyok szüntelen növekedését és megszilárdítását. Az egész iparban és kereskedelemben győzött a szocialista szektor. Sikeresen haladt előre a szocializmus építése a falvakban is. Emelkedett népünk életszínvonala, és bár e téren 1951 és 1953 között visszaesés történt,

a felszabadulás előtti időkhöz képest mégis nagymértékben növekedett a személyi fogyasztás, különösen kiszélesedett a szociális, egészségügyi és kulturális gondoskodás.

Az eredményes munka láttán nagy bizalom, megbecsülés és tisztelet fejlődött ki a vezetés iránt, és ez sokféle formában megnyilvánult. A sorozatos sikerek és a tömegek rokonszenve azonban később elbizakodottá tette a vezetést. A személyi kultusznak, a dogmák hangoztatásának, a szektás döntéseknek, a vezetés elbürokratizálódásának, a tömegektől való elszakadásnak az időszaka következett be. Ezek a hibák súlyos károkat okoztak a párt életében, a törvényesség, a gazdasági vezetés területén és máshol is.

Harcolni fogunk, hogy ezek a hibák soha többé fel ne üthessék fejüket a pártban. Világosan meg kell értenünk Lenint, amikor azt mondja: „Nem tanulhatjuk meg feladataink új módszerekkel való megoldását ma, ha a tegnapi tények nem nyitották ki a szemünket és nem mutatták meg, hogy a régi módszerek helytelenek voltak."

A mi szemünk nyitva van. Az elkövetett hibák következménye fontos tanulság a számunkra. És mert szemünk nyitva van, és mert elhatározásunk erős, nem fogunk még egyszer beleesni ezekbe a hibákba. Lehetetlenné tesszük megismétlődésüket, mert csak így harcolhatunk szüntelenül és teljes erővel a revizionizmus, az úgynevezett „nemzeti kommunizmus" és az ellenforradalmárokkal való mindenfajta megalkuvás ellen.

Október és november megtanított bennünket, hogy harci tüzünk erejét a revizionizmusra, az úgynevezett „nemzeti kommunizmusra" irányítsuk, mert ezeknek a nézeteknek hirdetői az ellenforradalom, a restauráció szálláscsinálói. A párt elméleti és politikai tevékenységének egyik alapvető feladata a mai helyzetben, hogy megsemmisítse a pártba benyomult revizionista nézeteket és a nyomukban lábrakapott megalkuvás és osztályárulás maradványait. Gondoljunk mindig arra, hogy a megbékélés, az álszenteskedő hazugság, a felejtés az

ellenség malmára hajtja a vizet. Egyetlen percre se tévesszük szem elől, hogy a revizionista nézetek frakcióharcokon keresztül törvényszerűen az osztályáruláshoz, a burzsoázia táborába való átálláshoz vezetnek. Az ellenforradalom erői ellen vívott harc első feltétele, hogy ezeket a nézeteket eszmeileg, politikailag megsemmisítsük, e nézetek jóhiszemű követőit tévedéseiktől megszabadítsuk, a megrögzött revizionistákat viszont kiűzzük a pártból. Ezen a téren már komoly lépéseket tettünk, de még nagyon sok a tennivaló.

Pártunk minden tagjának kötelessége, hogy ideológiailag felvértezze magát a revizionizmus elleni harcra. A marxizmus-leninizmustól teljesen idegen „nemzeti kommunizmus" téveszméivel szemben a leghatározottabban kijelentjük, hogy egyedül a marxista-leninista elmélet segítségével tudja a párt helyesen meghatározni a szocializmus építésének feladatait. Figyelembe kell vennünk hazánk sajátos viszonyait, de a szocializmus építésének elvileg minden ország számára közös, elkerülhetetlenül kötelező feltételei vannak. Akik a szocializmust építő országok összességének gyakorlata által igazolt út általános érvényű közös feltételeit tagadják, letérnek a szocializmus építésének útjáról, szembenállnak azzal, és revizionista, ellenforradalmi elméletek rabjaivá válnak. A szocializmus építéséhez a leggazdagabb tapasztalatokat a Szovjetunió nyújtja, amely a történelemben elsőként lépett a szocializmus útjára, és befejezte a szocialista társadalmi rend felépítését.

Lenin dicsőséges pártja mögött óriási történelmi, forradalmi és politikai vívmányok vannak. Köréje csoportosulnak mindazok a pártok, amelyek a népi demokráciákban a szocializmust építik, és azok a kommunista és munkáspártok, amelyek a kapitalista országokban a felszabadulásért harcolnak. Ezek a pártok, velünk együtt, arra törekednek, hogy a szocialista építés általános, közös, fő elveinek helyes alkalmazását sajátos hazai viszonyaik között kidolgozzák.

Kedves Elvtársak! A Magyar Kommunista Párt mint mar-

xista forradalmi párt 1918-ban alakult, és arra törekedett, hogy Lenin pártjának nyomdokába lépjen. A proletárdiktatúra kikiáltásával új helyzetet teremtett a magyar munkásosztály és az egész magyar nép életében. Rögzítenünk kell azt a történelmi tényt, hogy pártunk a legkövetkezetesebben harcolt a munkásosztályért, az egész dolgozó magyar nép felszabadításáért. Nem véletlen, hogy 1945 után az egyetlen olyan párt volt, amely összefoghatta, a munkásosztály köré tömöríthette az ország haladó erőit, és új korszakot nyitott meg a magyar nép életében. Vannak, akik még úgy vetik fel a kérdést, vajon marxista-leninista párt volt-e az MDP? Mi erre a kérdésre a leghatározottabban igennel felelünk. A kommunista párt három évtizedes harcának eredménye a munkásegység megteremtése. A párt nevéhez fűződik az elmúlt 12 esztendő minden forradalmi eredménye és vívmánya, amelynek következtében megváltoztak a tulajdonviszonyok, alapjában megszűnt a kizsákmányolás. Mindez a szocializmus építésében jut kifejezésre.

A Magyar Szocialista Munkáspárt folytatója mind a Magyar Kommunista Párt, mind a Magyar Dolgozók Pártja valamennyi forradalmi vívmányának és eredményének, őrzője a magyar munkásmozgalom minden hagyományának, továbbfejlesztője forradalmi vívmányainak.

A Magyar Szocialista Munkáspárt harcban szerveződött újjá, jellemzője az egészséges, demokratikus szellem. Ezt a szellemet nemcsak biztosítani akarjuk, hanem tovább akarjuk fejleszteni. A viták szabadsága senkit sem jogosít fel arra, hogy idegen, ellenséges ideológiát vagy propagandát csempésszen be a pártszervezetekbe. A párt lépten-nyomon elnyomja az osztályellenség ilyen irányú mesterkedéseit és megsemmisít bármilyen restaurációra irányuló kísérletet. Ezért valóban marxista módon, pártszerűen kell értelmeznünk a párton belüli vitákat.

Okulva a tapasztalatokon, tartsuk a párt szerveit és szervezeteit állandóan magasfokú aktivitásban. Fejlesszük a bírá-

latot, az önbírálatot és a tömegek közötti széleskörű politikai munkát.

A párttal és az egyes kommunistákkal szemben támasztott követelmények nem csökkentek, hanem ellenkezőleg, növekedtek. Emelkedjünk nagy és felelősségteljes feladataink magaslatára. Párttagnak lenni megtisztelő dolog. Nincs magasztosabb érzés, mint szolgálni a népet, harcolni a népért, a haladásért, a szocializmusért, az emberiség felszabadításáért. S mi ezt tesszük. Legyünk erre büszkék, és legyünk bátrak, elszántak a küzdelemben.

A párt szervezeti szabályzata fontos törvénye a pártnak, hatalmas az irodalma, és nagy történelmi múlt van mögötte. A mi pártunk szervezeti szabályzata a nemzetközi munkásmozgalom terméke, és alkalmazkodik a kialakult magyar történelmi helyzethez. A marxizmus-leninizmus elveire épül, összeköt bennünket a világ kommunista mozgalmával. Szervezeti szabályzatunk a proletár internacionalizmus szellemét sugározza. Szervezeti szabályzatunkat tanulmányoznia kell minden párttagnak, hogy megismerje belőle nemcsak a jogait, hanem a kötelességeit is, mert ez a kettő egységben áll.

Kedves Elvtársak! Munkánkban voltak és vannak hibák, fogyatékosságok és nehézségek, de ezek nem kelthetnek többé zavart, ingadozást, mert bátran és magabiztosan feltárjuk és kijavítjuk azokat. A pártértekezlet elé elfogadásra előterjesztett szervezeti szabályzat tervezete pártéletünk minden vonalán biztosítja a lenini normák betartását, pártunk fejlődését a munkásosztály, a dolgozó nép érdekeinek megfelelően. Úgy véljük, megfelel a jelenlegi körülményeknek és jelentős mértékben fog hozzájárulni az előttünk álló nagy feladatok sikeres végrehajtásához olyan időszakban, amikor a párt tevékenységét az ellenforradalom megvert, de meg nem semmisített erői elleni következetes harc szükségessége határozza meg. Kérem az Országos Pártkonferenciát, a párt szervezeti szabályzat tervezetét fogadja el. *(Nagy taps.)*

Apró Antal elnök:

Elvtársak! Kádár és Marosán elvtársak beszámolói felett közös vitát nyitunk. Mielőtt a vitát megkezdjük, arra kérjük az elvtársakat, hogy a kiosztott határozati javaslattal kapcsolatos megjegyzéseiket írásban is tegyék meg, hogy a szerkesztő bizottság munkája közben azokat már figyelembe vehesse. A vitában az első hozzászóló Németh Károly elvtárs.

NÉMETH KÁROLY

a Kozponti Bizottság tagja, a Csongrad megyei pártbizottság titkára:

Kedves Elvtársak! Tisztelt Pártértekezlet! Csongrád megye kommunistái teljes mértékben egyetértenek a Központi Bizottság politikai vonalával, és támogatják célkitűzéseinek megvalósításában. *(Taps.)*

Megyénk kommunistái igaz szívből köszönetet mondanak a Szovjetuniónak testvéri segítségéért, valamint azoknak a hazai vezető elvtársaknak, akik következetesen kitartottak a proletár internacionalizmus politikája mellett akkor, amikor az országban magasra csapott a nacionalizmus és a sovinizmus hulláma. Kommunistáink most már nem brosúrából, hanem az élet gyakorlatából tanulták meg, milyen élő, hatalmas, legyőzhetetlen erő a proletár nemzetköziség, a szocialista testvériség. Egyes kommunisták azonban, mintha megfeledkeznének arról, hogy milyen nagy segítséget kaptunk a Szovjetuniótól, hogy hány fiatal szovjet harcos áldozta életét népi hatalmunkért — és néha olyan véleményt hangoztatnak,

mintha egyedül a mi érdemünk lenne, hogy hazánkban ismét szilárdan a nép kezében van a hatalom. Küzdenünk kell ez ellen a helytelen és káros szemlélet ellen, s tovább kell mélyítenünk a szovjet és a magyar nép testvéri barátságát.

Szeretnék reflektálni Kádár elvtársnak a szocializmus bázisáról mondott szavaira. Valóban, a mi megyénkben is megvoltak a szocializmushoz hű erők, csakhogy a kritikus időben részben az árulás, részben pedig az elmúlt évek szájbarágó, önállótlanságra nevelő politikája következtében eleinte bizony tétlenek maradtunk. Pedig hogy valóban sokan vannak a szocializmus hívei, bizonyítja az is, hogy a november 7-től kezdődő két hét alatt megyénkben ezer egyszerű munkás — közöttük 400 pártonkívüli — fogott fegyvert a szocializmus vívmányainak védelmére.

A tömegekben általában és így a dolgozó parasztság tömegeiben is napról napra erősödik a párt és a kormány iránti bizalom. Novemberben és decemberben így nyilvánult meg az általános hangulat a dolgozó parasztok körében: „Ha a Kádár-kormány megvalósítja, amit programul tűzött ki, akkor le a kalappal előtte." Most pedig az egyik dolgozó parasztember azt mondta — ne vegyék rossz néven az elvtársak, ha szó szerint idézem: „Nem hittem volna, hogy ez a Kádár-kormány így gatyába rázza az országot." Ezt a bizalmat napról napra tovább kell erősíteni.

Vannak azonban olyan jelenségek, amelyek ezt akadályozzák: túlértékeljük eredményeinket, s elbizakodottság kezd lábra kapni még a megyei pártbizottság munkatársai között is. Ezzel magyarázható, hogy a tavasszal szépen megindult mindennapi politikai tömegmunka az utóbbi időben — a dologidőre hivatkozva — megcsappant. Pedig sok megoldandó feladat vár a megye kommunistáira. Nem megfelelő az állami fegyelem, az állampolgári fegyelem, a társadalmi tulajdon védelme stb. Az elmúlt hetekben például ellenőriztük a földművesszövetkezetek munkáját és nem találtunk olyan szövet-

kezetet, ahol az ellenforradalmi események óta kisebb-nagyobb mértékű sikkasztás ne történt volna.

Egyes pártfunkcionáriusok, pártszervezetek körében az a helytelen szemlélet alakult ki, hogy a tömegekkel a kapcsolat csak akkor fejlődik kielégítően, ha a felvilágosító munkát mindenütt maguk a vezető elvtársak — Kádár, Marosán és más ilyen elvtársak — végzik. Így akarják magukat a tömegmunka alól mentesíteni, így akarják a felelősséget áthárítani.

Bár a mi megyénkben is akadnak jobboldali nézetek, nálunk általánosabb veszély a sajnos tradícióval rendelkező szektás elzárkózás, mindenekelőtt a kubikos vidékeken. Például a tízezer lakosú Mindszent községben a volt MDP-tagoknak mindössze 19%-át igazolták át az MSZMP-be, holott a megyében majdnem 50% az átigazoltak aránya. Az ottani pártvezetőségnek tudniillik az az álláspontja: „mi már elegen vagyunk, rajtunk kívül nincs a községben becsületes ember". Az ilyen felfogás leküzdésére nagyon következetes politikai, ideológiai munkát kell folytatnunk.

Tapasztalható egy másik hiba is párttagságunk körében: az egyes személyek elleni intrika. Az ilyen személyi viták mindenképpen károsak. Egyrészt, mert elterelik a figyelmet az ellenforradalom maradványai elleni harcról, másrészt, mert a párt felé közeledő becsületes pártonkívülieket visszariasztják, s így végeredményben csak az ellenség malmára hajtják a vizet.

A Csongrád megyei küldöttek teljes mértékben egyetértenek a Központi Bizottság határozati javaslatával és a módosított szervezeti szabályzattal. Minden erőnkkel azon dolgozunk, hogy ezek a határozatok a mi megyénkben is valósággá váljanak. *(Taps.)*

KOMÓCSIN ZOLTÁN

a Központi Bizottság tagja, a KISZ Központi Bizottságának titkára:

Tisztelt Pártértekezlet! Kedves Elvtársak! Felszólalásomban a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség megalakulásával, eddigi tevékenységével és feladataival kívánok foglalkozni.

Pártunk Központi Bizottságának helyes határozata alapján több mint negyedévvel ezelőtt bontottuk ki a KISZ zászlaját. Ma már a KISZ több mint 4000 szervezetében 120 ezer tag tömörül. Miután zászlónk alá a kommunista fiatalok mellett a párt, a szocializmus iránt megingathatatlanul hű fiatalok tömörültek — az eddigi fejlődés kielégítőnek mondható. Célkitűzéseinket a következő jelszóval sommázhatjuk: „Egység, munka, tanulás."

A magyar ifjúság egysége s ezzel együtt a párt vezető szerepe ellen irányuló támadást a Nagy Imre—Losonczy-csoport emberei már jóval október 23. előtt megkezdték a DISZ Központi Vezetőségében, a Petőfi-körben, az egyetemeken stb. Ezzel egyidejűleg felléptek az ifjúsági szövetség pártvezetése ellen. Az ifjúság szervezeti egységének felszámolását már október 23. előtt megkezdték néhány egyetemen az egyetemi és főiskolai hallgatók szervezetének megalakításával és befejezett ténnyé tették a többpártrendszer létrehozásával. Jellemző, hogy nemcsak a pártok kezdték létrehozni a maguk ifjúsági szervezeteit, de november első napjaiban gombamódra keletkeztek a különböző vallásos ifjúsági egyesületek is.

A szocializmus építésének viszonyai között elengedhetetlenül szükséges, hogy létrehozzuk a munkás-, paraszt-, diák- és értelmiségi ifjúság eszmei, politikai, szervezeti egységét. A kizsákmányoló társadalomban az uralkodó osztályok érdeke, hogy az ifjúság ereje meg legyen osztva. A szocializmust építő társadalomban az uralkodó munkásosztály érdeke, hogy az ifjúság egységes legyen. A magyar ifjúság megbon-

tott egységét a szocializmus eszméinek alapján helyreállítani, magasabb szinten megszilárdítani csakis az ellenforradalmárok és a revizionisták eszmei, politikai nézeteinek maradványaival szemben vívott szívós elvi-politikai harc útján lehet. Ebben a harcban nagy segítség az, hogy a Kommunista Ifjúsági Szövetség aktivistáinak hangulatát harcosság, az ellenforradalmárok és a revizionista árulók egyértelmű, határozott elítélése jellemzi.

Ugyanakkor látnunk kell, hogy az eszmei zűrzavar megszüntetéséért, az egész ifjúság meghódításáért, a párt mögé sorakoztatásáért még szívós küzdelmet kell folytatnunk. Az ifjúsági egység erősítésének legjobb módja a közös tevékenység, a közös munka. A magyar ifjúság egysége, egységes szervezete azokban az években alakult ki, amikor a párt nagy feladatokat bízott reája.

Mai feladataink a munka frontján semmivel sem kisebbek, mint amilyenek a múltban voltak. A hangsúly a helyi, önként vállalt kezdeményezéseken van. A bányászfiataloknak, a Csepeli Vasmű ifjúmunkásainak, a debreceni üzemek ifjú dolgozóinak már számos sikeres kezdeményezéséről tudunk. A KISZ-szervezeteknek mindenütt fel kell karolniuk az ifjúmunkások, a parasztfiatalok és a fiatal értelmiségiek hagyományos versengési készségét.

A KISZ továbbfejlődése szempontjából alapvetően fontos, hogy az egész országban helyi társadalmi munka- és segítőakciók bontakozzanak ki. Ezek jól összekapcsolhatók a KISZ-szervezetek anyagi támogatásának megoldásával. A Győri Vagongyárban és a Csepeli Vasműben a fiatalok a kiszisták vezetésével rendszeresen gyűjtik az ócskavasat az üzemben. Ezzel a vállalatot is segítik és az érte kapott összegből a KISZ-szervezet kiadásait is fedezik.

Feltétlenül szükségesnek tartjuk a társadalmi munka- és segítőakciók kibontakoztatását azért is, hogy megszüntessük a sok helyen szinte eluralkodott parazita szellemet. A mi álláspontunk az, hogy az ifjúságnak, a KISZ-szervezeteknek

semmit sem szabad ellenszolgáltatás nélkül kapniuk. Az ifjúság számára csak az olyan juttatásoknak van értékük, amelyekért meg is dolgozott.

A Kommunista Ifjúsági Szövetség eszmei, politikai és felvilágosító munkájában a munkára való nevelésnek központi helyet kell elfoglalnia. A KISZ egyik jelentős feladata, hogy a középiskolás diákokat, az egyetemek és főiskolák hallgatóit megismertesse a fizikai munkával, s hogy visszaszerezze szemükben a fizikai munka és a fizikai munkás becsületét.

A KISZ célkitűzéseiben alapvető jelentőségű az ifjúság eszmei, politikai, kulturális és erkölcsi nevelése, a tanulás. A KISZ nevelőmunkájában szervezetten kell biztosítanunk az ifjúság marxista-leninista eszmei-politikai képzését. Az iskolás módszerek helyett élő, szabad, mindenkor pártos vitákra, színvonalas propaganda- és agitációs előadásokra van szükség. Sokszor és bátran kell apellálnunk az érzelmekre. Az eddiginél jobban fel kell használnunk az irodalom, a költészet, a film, a színház lehetőségeit. Fontos helyet kell juttatni a fiatalok és idősek közötti rendszeres beszélgetéseknek.

Elvtársak, jelenleg sok vita folyik arról, milyen legyen a KISZ jellege, tömegszervezet-e vagy élcsapat-e? Magától értetődik, hogy mint egész népünknek, úgy ezen belül ifjúságunknak is csak egy élcsapata lehet: a Magyar Szocialista Munkáspárt. A KISZ célja, hogy ennek az élcsapatnak az ifjúsági tömegszervezete legyen. Azonban hiba lenne nem látni, hogy a KISZ ma még nem tömegszervezet. A szervezet egészséges fejlődését hátráltatja a sokhelyütt megnyilvánuló szektás magatartás. A számszerű fejlődést egészséges módon akkor lehet biztosítani, ha a KISZ-tagok és szervezetek együtt élnek, dolgoznak, tanulnak, pihennek, szórakoznak az egész ifjúsággal.

Legalább néhány szóval meg kell emlékeznünk a július végén kezdődő moszkvai, VI. Világifjúsági Találkozóról. A magyar küldöttségnek ezen a találkozón politikai vizsgát kell tennie. Helyt kell állnia abban a politikai harcban, amely a

„magyar kérdés" körül előreláthatóan ki fog bontakozni. De kitűnő lehetőséget nyújt ez a találkozó a szovjet és a magyar ifjúság közötti barátság elmélyítésére is.

Befejezésül két fontos feladatra szeretném felhívni az elvtársak figyelmét. Az egyik: a pártvezetés erősítése a Kommunista Ifjúsági Szövetség minden szervében és szervezetében. A másik: annak elősegítése, hogy az ifjúság nevelése, a fiatalokról való gondoskodás társadalmi üggyé váljék.

Tisztelt Elvtársak! A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség kész becsülettel helytállni az országos pártértekezlet határozatainak megvalósításáért folytatott felelősségteljes munkában és harcban. *(Taps.)*

KLAUKÓ MÁTYÁS

a Békés megyei pártbizottság titkara:

Tisztelt Országos Pártértekezlet! A megyénkben is fellépő ellenforradalmi, fasiszta erők nemcsak a testvéri szovjet csapatokkal találták magukat szemben, hanem — a Viharsarok tradícióihoz híven — a megye régi munkásmozgalmi harcosaival és fiatalabb kommunistáival is, akik becsülettel helytálltak pártunk és népünk védelmében. Szarvas községben például lefegyverezték a nemzetőrséget, s a munkáshatalom védelmét a régi kommunisták vették kézbe. Hasonlóan helytálltak a kommunisták Dobozon, Orosházán, Endrődön, Tótkomlóson és más községekben is.

A Békés megyei pártszervezetekbe már december elején csaknem 6000 kommunista tömörült, jelenleg pedig párttagságunk létszáma megközelíti a 16 ezret, ami több mint 50%-a az MDP volt tagságának.

De nem lennénk hűek az igazsághoz, ha nem tárnánk fel a fogyatékosságokat, amelyekkel meg kell birkóznunk. Még nem küzdöttük le teljes mértékben párttagjaink egy részének gondolkodásában az eszmei zűrzavart. Funkcionáriusaink, párttagjaink körében nem teljesen tisztázott még a pártegy-

ség fogalma. Egyes elvtársaink még ma is úgy gondolják, hogy az egység kizárja az elvi, politikai kérdésekben a vitát, és ennek tudható be, hogy a pártegységgel ma elsősorban szervezeti vonatkozásban foglalkozunk. Azt kérjük a Központi Bizottságtól, hogy pártunk tudományos folyóirata, az újból megjelenő „Társadalmi Szemle" foglalkozzon ezzel a fontos elvi kérdéssel, s ezáltal is segítse pártszervezeteink munkáját. Az elmúlt években a pártegységről leginkább csak ünnepélyes, frázisszerű kinyilatkoztatások hangzottak el — még akkor is, amikor a párton belül már megindult a Nagy Imre-féle csoport frakciózása. Pártunk tagjai — már jóval október előtt is — hiába várták a megfelelő, őszinte tájékoztatást, pedig őszinteség és bizalom nélkül nem lehet dolgozni. Köszönet és hála a Központi Bizottságnak, hogy a múltból levonta a megfelelő tanulságot. Helyeseljük annak az elvnek érvényesítését, hogy a Központi Bizottság súlyosabb esetekben szigorú rendszabályokat alkalmaz azokkal szemben, akik tudatosan pártunk egységének, fegyelmének megbontására törekednek. Megyei küldöttértekezletünknek az a javaslata, hogy Nagy Imrét és áruló cinkostársait az illetékes szervek vonják felelősségre.

Népgazdaságunk talpraállításában, a termelékenység növelésében, az önköltség csökkentésében felbecsülhetetlen szerepe van a termelés pártellenőrzésének. Ennek jelentősége, különösen a pártfunkcionáriusok előtt, sem az ipar, sem a mezőgazdaság terén nincs megfelelően tisztázva. Ebből adódik, hogy pártszervezeteink foglalkoznak ugyan a termelés pártellenőrzésével, de ez szinte csak az üzem igazgatójának tájékoztató jellegű beszámolójára korlátozódik. Ez pedig nem segíti elő a termelés lemaradásának megszüntetését, a párttagok mozgósítását egy-egy lemaradt terület hiányosságainak felszámolására. A munka termelékenységének emelését, az önköltség csökkentését, a munkafegyelem megszilárdítását és egyéb feladatok eredményes végrehajtását csak úgy tudjuk jól megoldani, ha az adott terület kommunistáit mozgósítjuk,

részletesen feltárjuk előttük a lemaradás okait, és ugyancsak részletesen megbeszéljük velük a konkrét tennivalókat. A mi hibánk, elsősorban a párt megyei intéző bizottságáé, hogy ezt a munkastílust még kevéssé tudtuk a gyakorlatban megvalósítani.

Megyénk területén akad már példa a pártellenőrzés helyes megoldására, így a békéscsabai téglagyárban, vagy a mezőgazdaság területén az orosházi járásban. Vannak pl. termelőszövetkezeteink, ahol a párt-intézőbizottságok javasolták, hogy a termelőszövetkezet foglalkozzon szarvasmarha hizlalással. Részletesen kimutatták a hizlalás költségeit és bevételeit, a tiszta jövedelem számszerű növekedését, s azt is, mit jelent ez 1—1 munkaegységre, s így sikerült is meggyőzniük a tagságot javaslatuk helyességéről. Az ilyen üzemekben, termelőszövetkezetekben pártszervezeteinknek a pártonkívüliek előtt is megnőtt a tekintélye.

Gazdasági helyzetünk megjavításában nagy szerepe van a szocialista munkaversenynek. Pártszervezeteinknek politikai munkával kell előkészíteni, hogy a kommunisták ebben is példát mutassanak. Fel kell azonban számolni a munkaversenyben az utóbbi esztendők során kialakult bürokratikus vonásokat, és e téren komoly feladat vár szakszervezeteinkre is. Meg kell szüntetnünk pártszervezeteinknek azt a helytelen gyakorlatát, hogy gyakran közvetlenül beleavatkoztak a termelés irányításába.

A termelés pártellenőrzése terén tapasztalható fogyatékosságok megszüntetésére a magunk részéről a következőket kívánjuk tenni: megyei szinten tanácskozást hívunk össze párttitkárok, igazgatók és üzemi bizottsági elnökök bevonásával, amelyen részletesen megvitatjuk a termelés pártellenőrzésének gyakorlati megszervezését. Olyan fontosnak tartjuk ezt a kérdést, hogy az ősszel meginduló üzemi titkárképző tanfolyamokon is megvitatjuk a termelés pártellenőrzésének elveit és azok helyes gyakorlati megszervezését.

A Békés megyei kommunisták nevében ígérjük: mindent

megteszünk, hogy tovább szilárdítsuk pártunk egységét és fegyelmét, mindjobban erősítsük a párt és a tömegek közötti kapcsolatainkat, s minden erőnkkel dolgozni fogunk az országos pártértekezlet által elfogadott határozati javaslatok gyakorlati végrehajtásáért. *(Taps.)*

KRESZÁN LAJOS

a Ganz Vagon- és Gépgyár pártbizottságának titkára:

Kedves Elvtársak! El szeretném mondani, hogy a Ganz Vagongyár Intéző Bizottsága mit tett a párt és a tömegek kapcsolatának megjavításáért. November 8-án, az ellenforradalom által szított ellenséges hangulatban fogtunk hozzá a párt szervezéséhez. Abban az időben úgyszólván semmi befolyásunk nem volt a tömegek között. A becsületes dolgozók hallgattak ugyan ránk, de véleményt nem mertek nyilvánítani. A politikai harcok során fokról fokra erősödött pártszervezetünk. Novemberben még csak 58-an voltunk, decemberben 160 fővel szaporodtunk. Munkánkat segítette, hogy vezető elvtársak is részt vettek gyűléseinken. Szívósan, de sikerrel harcoltunk azért, hogy a kommunistákat ne bocsássák el az üzemből. Január második felében a tömegek megnyeréséért folyt a harc. Ez igen keserves és nehéz munka volt abban az időben. A munkástanács ellenforradalmi beállítottságú tagjainak befolyása alól kellett kivonnunk az embereket. A becsületes dolgozók általában nem akartak sztrájkolni, de olyan terror volt, hogy nem hagyták őket dolgozni, minket pedig be sem akartak engedni az üzembe.

A munkástanács sok gondot okozott és okoz ma is az intéző bizottságnak. Eltávolítottuk ugyan belőle az ellenforradalmi elemeket — de ma sem áll hivatása magaslatán. A munkafegyelem helyreállítása, az önköltség csökkentése, a termelékenység emelése stb. nehéz és látszólag népszerűtlen feladatait nemigen akarja vállalni.

Február után, amikor Marosán elvtárs, majd Rónai elvtárs

nálunk járt és beszélt a dolgozókkal, rohamosan javult a helyzet. Ez azt bizonyítja, hogy a tömegek meghallgatják a vezetőket, hisznek a szavuknak, s ezen keresztül nyilván javul a párt tömegbázisa, tömegkapcsolata. Ezt nálunk az üzemben kézzelfoghatóan le tudtuk mérni. A Köztársaság téri nagygyűlés — ahova minden kényszer nélkül mentek el a kommunisták agitációja nyomán az emberek — szintén igen komoly segítséget adott további munkánkhoz. Ez mind a párt tömegkapcsolatainak erősítéséért folyó harc egy-egy állomása volt. Célunk az volt, hogy eljussunk minden dolgozóhoz, elvigyük és megértessük a párt és a kormány szavát, s elérjük, hogy velünk együtt tevékenykedjenek.

A tömegek megnyerése, kapcsolataink szélesítése érdekében csoportos beszélgetéseket szerveztünk, amelyekbe túlnyomórészt pártonkívülieket vontunk be. Igen sok érdekes kérdés vetődött fel ezeken a beszélgetéseken. Voltak helyes, megszívlelendő javaslatok, de helytelen, sőt veszélyes nézetek is napvilágra kerültek. Így például volt olyan nézet, hogy október 28-ig forradalom volt, s csak utána ellenforradalom; vagy olyan, hogy a parasztság most megint több kedvezményt kapott, mint a munkásság. Még élénken él az emberekben a nacionalizmus, a szovjetellenesség, az antiszemitizmus. Sokat vitatják a munkástanácsok létjogosultságát, akadnak olyanok is, akik kifogásolják a rendőrség keménységét, és így tovább.

Látnunk kell, hogy még nagyon alapos és rendszeres politikai munkára és egy sor gyakorlati intézkedésre van szükség ahhoz, hogy a dolgozók eszét és szívét teljesen magunk felé fordítsuk. Vigyáznunk kell arra, hogy kérdéseiket ne hagyjuk válasz nélkül, mert csak így növelhetjük szemükben pártunk hitelét, tekintélyét.

E csoportos beszélgetésekből levontuk a tanulságokat. Megmondtuk kommunista elvtársainknak, hogy bizony sokan kissé gyávák voltak: nem álltak a pártonkívüliek elé s nem magyarázták meg nekik megfelelően a párt és a kormány politikáját. Arra is rájöttünk, hogy már korábban elkezdhettük volna

e beszélgetések szervezését, mert amit eddig tettünk, az — különösen, ha a számok tükrében nézzük — valóban csak kezdet. 6300 dolgozónk közül csaknem 1000 a párttag. További 1000 emberhez már elért a szavunk — de még mindig van 4300 olyan dolgozónk, akikkel nem is beszélgettünk.

Fokoznunk kell tehát az elméleti harcot, a felvilágosító munkát. Még ma is van a kommunisták között bizonyos befelé fordulás, nemtörődömség, a tömegek lebecsülése, ami végeredményben nem más, mint tömény szektarianizmus.

Végül szeretném két termelési kérdésre is felhívni az elvtársak figyelmét. Az egyik, hogy fel kell számolni a dieselesítés elmaradottságát, ami az elkövetkező években igen komolyan érinti hajóépítő iparunkat. A másik a műszaki fejlesztés problémája. Ennek megoldása nagyon fontos, mert ha továbbra is drágán termelünk — nem leszünk versenyképesek a világpiacon. Javaslom, hogy felső párt- és gazdasági szerveink vezetői vizsgálják meg ezeket a kérdéseket, azért is, mert ez fontos népgazdasági érdek, de azért is, mert a helyes intézkedések jelentik a tömegek szemében a legnagyobb meggyőző erőt. *(Taps.)*

MESTERHÁZI LAJOS

budapesti küldött, író:

A Központi Bizottság beszámolójában az államvezetés két fontos alapelvét: az erőt és a bölcsességet egységben láttam megnyilatkozni. Ebből sokat tanulhatunk, mert mi hajlamosak vagyunk arra, hogy szorosan összetartozó elveket elválasszunk egymástól.

Sokat beszélünk arról, hogy mi kommunisták a tömegek vezetői vagyunk. Ha ennek a feladatunknak meg akarunk felelni, egy és más erkölcsi követelményt kell magunkkal szemben felállítanunk. Ilyen például a pártunkban elharapódzott intrika kiküszöbölése. A példát az irodalom terüle-

térről veszem. Meg kell teremtenünk irodalmunk egységét. Ahhoz, hogy ezt megteremthessük, meg kell teremtenünk a kommunista írók egységét. Ha nem teremtjük meg a kommunista írók egységét, akkor a nemzeti egység nem népfront lesz, hanem valamilyen soviniszta „magyar közösség". A kommunista írók egységének megteremtése nem lesz könnyű feladat. Az októberi—novemberi napokban még a valóban kommunista íróknál is többféleképpen nyilvánult meg a párt féltése, más és más volt a magatartásuk. Most, ha egyik fajta magatartás támadja a másikat — előtérbe kerül az intrika. Volt nekem egy öreg marxista oktatóm, aki azt tanácsolta: ha nem tudtok elméletileg megoldani valamit, gondoljatok arra a fogalomra, hogy: osztályérdek. Ez a próbaköve minden elméleti kérdésünknek. Kinek használ az, elvtársak, ha a kommunista írók egymással veszekszenek? A munkásosztálynak semmiképpen, a proletárirodalomnak, a kommunisták által vezetett népfront-irodalom kialakításának semmiképpen.

Egy másik erkölcsi probléma. Volt és van nálunk egyfajta álpártosság, álradikalizmus. A napokban valaki azt mondja, milyen szerencséje van az Inczének meg a Trautmannak, hogy miniszterek, mert ha történetesen valamelyik állami gazdaság főkönyvelői volnának, akkor nem maradhatnának a helyükön. Két olyan miniszterről van szó elvtársak, akik az MDP-nek tagjai voltak és az MSZMP-be nem léptek be. Az elvtársak is bizonyára tanúi voltak a pártépítés olyan módszereinek, hogy egyesek felkerestek embereket és azzal érveltek: ha nem lép be az MSZMP-be, nem maradhat ilyen fontos pozícióban. Az ilyen agitációval kaput nyitottak a botcsinálta karrieristáknak. Ez nem erősíti a pártot, ez taszítja tőlünk a tömegeket.

Sokaktól hallottam az utóbbi hetekben, különösen a nagyhatású parlamenti zárszó után, hogy a kommunista pártvezetőség és a kormány kitűnő politikát folytat — bár ezt folytatná a párt minden szerve, szervezete. Elvtársak, a pártonkívülieknek ez a kívánsága minket érintő bírálat. Valami-

képpen rossz áramvezetői vagyunk mi a felső utasításoknak, baj van a centralizmussal. Meg kell tanulnunk átvenni a vonalat. Vegyük például a kétféle elhajlást. Azt hiszem, nálunk még hosszú időn át a jobboldali veszély marad a fő veszély. Egyebek közt azért is, mert aki jobbfelé senkitől nem határolja el magát, végső következtetésben a fasisztákig jut el. Láttuk ezt Nagy Imre esetében. Aki balfelé nem határolja el magát, az mondjuk kisebb ellenséges sávban mozog. De vajon a kisebb veszély azt jelenti-e, hogy nincs veszély? Mi hajlamosak vagyunk arra, hogy a baloldali elhajlásokra úgy tekintsünk, mint a „mi" elhajlásunkra, amire még büszkék is vagyunk. Pedig a balosság távol tart minket a tömegektől és frakciózáshoz is vezethet, a balosság is megoszthatja a pártot, a balosság is magában hordja a párt bomlasztásának azokat a veszélyeit, amiket a jobboldaliság. És nem tapasztalták-e már azt is, hogy a baloldaliság hogyan működik együtt a jobboldalisággal? Tehát a fő veszély mellett figyeljünk fel mindig a balos és más veszélyekre is. Arra legyünk büszkék, hogy fegyelmezett marxista-leninisták, kommunisták vagyunk, és az ilyen embernek legyen közöttünk becsülete.

Még egy kérdésről szeretnék beszélni. Kényes kérdés ez, elvtársak, de szóba hozom, mert úgy érzem, köze van a pártegységhez, a pártfegyelemhez. Ez pedig a mi vezetőink személyi megbecsülése.

Elvtársak! Ha lehet „magyar csodáról" beszélni, akkor annak egyik legmegkapóbb jelensége, hogy — miután az események a párt két vezető garnitúráját szétszórták — szinte órák alatt új vezető garnitúra támadt. Az utóbbi időben több szovjet és más külföldi elvtárssal beszéltem, s azt tapasztaltam, hogy a mi vezetőink személyi tekintélye a külföldön szinte nagyobb, mint itthon. A külföldi elvtársak nem is csak arról beszélnek, hogy Kádár János és társai milyen nagy szolgálatot tettek a magyar népnek és a magyar mozgalomnak — hanem elsősorban arról, hogy milyen szolgálatot tettek

a nemzetközi munkásmozgalomnak. Az a véleményük, hogy ezzel a tettükkel beírták nevüket a nemzetközi munkásmozgalom nagy alakjai közé. *(Nagy taps.)*

Ezzel szemben itthon sokfelé olyan jelenségek tapasztalhatók, mintha egyes vezetőket le akarnának járatni. A személyi kultusztól való félelmünkben ne essünk most az ellenkező hibába: ne engedjük lejáratni vezetőink tekintélyét!

Nekünk, kommunista íróknak, művészeknek segítenünk kell vezetőinket abban, hogy ki tudják alakítani a párt helyes kultúrpolitikáját, hogy nagy türelemmel, bölcsességgel meg tudjuk teremteni az irodalmi népfrontot, az irodalmi nemzeti egységet, s hogy gyorsan rendet tudjunk teremteni abban az irodalmár- és bohémvilágban, amely melegágya a legkülönbözőbb konzervatív nézeteknek. Segítjük őket ebben, ha kell, bírálattal is. De nem engedjük, hogy a bírálat ürügyén egyesek durván támadják vezetőinket, lejárassák tekintélyüket, mert az ilyesmi mögött megint ellenséges támadás vonulhat fel az egész kultúrpolitikai pártirányítás ellen. Ez országos ügy, mert a legtöbb ember a személyek stabilitásával méri a politikai stabilitást. A mi politikánk stabilitása pedig a mi erőnket, pártunk politikájának egységét jelenti.

A Központi Bizottság politikai vonalát jónak tartom; most az a fontos, hogy ezt a vonalat torzítások nélkül valamennyien fegyelmezetten végrehajtsuk. *(Taps.)*

FOCK JENŐ

a Központi Bizottság titkára

Tisztelt Elvtársak! A gazdaságpolitikai kérdések helyes megoldása nélkül elképzelhetetlen a párt legfontosabb politikai célkitűzéseinek megvalósítása.

Ellenségeink itthon és külföldön egyaránt arra építenek, hogy az ellenforradalmi erők leverése során kialakult pártegységet megbonthatják, és így a pártnak nem lesz ereje a gazdasági kérdésekkel foglalkozni. A gazdasági nehézségek

megoldatlansága következtében pedig éket verhetnek a párt és a tömegek közé, a tömegek egy részét a párt ellen fordíthatják. Hiú ábrándokat kergetnek. A párt egységét, bárhonnan is fenyegesse veszély, van erőnk megvédeni és mind szilárdabbá tenni. Gazdasági nehézségeinket pedig leküzdjük; az ellenforradalom okozta károkat helyreállítjuk és megteremtjük a gazdasági élet újbóli fellendülésének feltételeit. Mindez sokkal gyorsabban fog végbemenni, mint ahogy azt még néhány hónappal ezelőtt gondoltuk. Erre megvannak a lehetőségeink. Melyek ezek a lehetőségek?

Iparunk termelőkapacitása az elmúlt 12 esztendő alatt — az elkövetett hibák ellenére is — jelentősen megnőtt. A helyes gazdaságpolitika lehetővé teszi, hogy a kevéssé gazdaságosan hasznosított termelőkapacitásokat a szükségletnek és a hazai adottságoknak legmegfelelőbben használjuk ki belföldi fogyasztási cikkek és gazdaságosan előállítható exporttermékek gyártására.

Mezőgazdaságunkban rejlő lehetőségeink nagyságát azzal a negatív jelenséggel mérhetjük fel leginkább, hogy — a több milliárdos beruházások ellenére — az elmúlt 12 év alatt a mezőgazdaság össztermelése, a kat. holdankénti hozam, az állatállomány szaporulata stb. a helytelen politikai és gazdaságpolitikai elgondolások következtében lényegében nem fejlődött.

Helyes agrárpolitikai célok kitűzésével, s azok következetes megvalósításával elérhetjük, hogy a mezőgazdasági termelés gyorsan fejlődjék.

Tanultunk az elkövetett hibákból. Határozottan fellépünk azokkal szemben, akik ártó szándékkal felnagyítják hibáinkat, és igyekeznek azokat velünk szemben felhasználni. Határozottan fellépünk azokkal szemben is, akik az elmúlt években elkövetett gazdaságpolitikai hibákat szépítik vagy erénynek akarják feltüntetni. Tanulva az elkövetett hibákból, éberen vigyázunk, hogy azokat újból el ne kövessük.

Szinte felmérhetetlen lehetőségeket nyújt további felemel-

kedésünk szempontjából a baráti országok segítsége és a velük való gazdasági együttműködésünk. Az elmúlt években már voltak kezdeményezések és kezdeti eredmények a baráti országokkal való gazdasági és műszaki kapcsolatok jobb kiépítésére. A kapcsolatok továbbfejlesztése, a nemzetközi együttműködés lehetőségének kihasználása azonban nem tekinthető teljesen kielégítőnek.

Bizonyosra vehetjük, hogy a legközelebbi időben a baráti országok együttműködése sokkal szorosabb és sokkal eredményesebb lesz, mint eddig volt.

Már eddig is komoly eredményeket értünk el a párt és a tömegek kapcsolatának szorosabbá tételében. Ez annak tulajdonítható, hogy ugyanakkor, amikor megalkuvás nélkül, keményen lesujtunk az ellenségre, bizalommal, őszintén fordulunk a dolgozókhoz. Feltárjuk nehézségeinket és világosan megmondjuk, hogy a dolgozók aktivitása, lelkes, odaadó munkája nélkül nem érhettük volna el eddigi eredményeinket. A párt és a tömegek közötti szoros kapcsolat feltétele és biztosítéka további eredményeinknek.

Pártunknak a legközelebbi időkben ki kell dolgoznia hosszabb időszakra azt a gazdaságpolitikát, amelyre a dolgozók erőfeszítését összpontosítva, továbbhaladunk a szocializmus építésének útján. Gazdaságpolitikai célkitűzéseinkben a jelenlegi helyzetből kell kiindulni. Ezt meghatározzák a múlt gazdaságpolitika hibái, az ellenforradalom okozta károk és azok következményei, továbbá az életszínvonal saját termeléssel még kellően alá nem támasztott emelkedése. Mindezek együtt azt eredményezték, hogy a népgazdaság egyensúlya megbomlott, a megtermelt nemzeti jövedelem a fogyasztást még úgy sem fedezi, hogy a felhalmozást és ezen belül a beruházást nagymértékben csökkentettük. A népgazdaság egyensúlyát ez évben a baráti országoktól — elsősorban a Szovjetuniótól és a Kínai Népköztársaságtól — kapott kölcsönökkel biztosítottuk.

Gazdaságpolitikai célkitűzéseinknek tükröződniök kell a

közeljövőben elkészülő hároméves tervünkben is. A hároméves terv időszakában az iparosítást a hazai adottságok és körülmények figyelembevételével, a nemzetközi együttműködés lehetőségeinek jobb kihasználásával kell folytatnunk. Az iparosítás célkitűzéseit összhangba kell hozni az ipar fejlesztésének legfőbb előfeltételeivel, a fűtőanyag-, villamosenergia- és nyersanyagellátással. Beruházásaink nem lehetnek olyan magasak, mint az ötéves terv előirányzatai voltak. Mindenesetre el kell érnünk, hogy a bővített újratermelés fokozásával megteremtsük fizetési mérlegünk egyensúlyát, lerakjuk a népgazdaság újabb fellendítésének, az életszínvonal emelésének alapját. A mezőgazdasági termelés fejlesztését úgy kell előirányozni, hogy az egységnyi művelt területről minél több és értékesebb terményt takarítsunk be. Ennek érdekében elsősorban a szocialista szektor fejlődését kell előnyös anyagi, technikai és gazdasági feltételek megteremtésével előmozdítani.

A tervben biztosítani kell a kialakuló életszínvonal stabilizálását, továbbá a halaszthatatlanul szükséges bérpolitikai, szociális és kulturális intézkedések fedezését.

Az 1957. évi terv előirányzatai legközelebbi gazdasági feladatainkat foglalják magukban. Ezek: az ellenforradalom által szétzilált gazdaság helyreállítása a belső anyagi erők és a dolgozók fokozott mozgósítása révén, az elért életszínvonal stabilizálása, valamint a hároméves terv előkészítése.

A gazdasági élet helyreállításában sikeresen haladtunk előre. 1957 első 5 hónapjában a minisztériumi iparban a teljes termelés elérte az 1956. év azonos időszakának 87%-át. Májusban a termelés mindössze 4%-kal volt kevesebb, mint 1956 májusában.

A termelés emelkedésével együtt növekedett a termelékenység is, amely ez év első öt hónapjában már meghaladta az előző év azonos időszakában elért színvonal 90%-át.

A népgazdaság elmúlt félévi fejlődésében vannak problematikus jelenségek is. Ilyen például, hogy míg a termelé-

kenység a tavalyi színvonalnak csak mintegy 90%-át érte el, a keresetek nemcsak hogy elérték, hanem lényegesen meghaladták a tavalyi színvonalat. Az állami iparban a 100 forint kifizetett bérre jutó termelés 30%-kal volt kevesebb, mint egy évvel korábban, vagy másképpen kifejezve: ugyanezért a termelésért áprilisban 42%-kal többet fizettünk ki bérben, mint a múlt év áprilisában.

A nagymértékben lecsökkent termelékenység s az ezzel egyidőben bekövetkezett béremelkedés szükségessé tette olyan intézkedések bevezetését, amelyek biztosítják, hogy az átlagkereset addig ne nőjön, amíg arra maga a termelés nem biztosít anyagi fedezetet. Ezek az okok tették szükségessé az átlagbér ellenőrzés rendszerének bevezetését, valamint helyenként a keresetek felső határának szabályozását. Az átlagbér ellenőrzés módszere jelenleg még merev. Ahogy nő a fegyelem, ahogy kidolgozzák a műszakilag megalapozott teljesítmény-követelményeket, úgy szükséges a jelenlegi merev rendszert fokozatosan enyhíteni és rugalmasabbá tenni.

Népgazdaságunknak a már említettekkel összefüggő komoly fogyatékossága, hogy az elmúlt öt hónapban külkereskedelmi behozatalunk 39%-kal magasabb volt, mint egy évvel korábban, a kivitel pedig 26%-kal alacsonyabb.

Ismeretes, hogy a népgazdaság egyensúlyának megteremtése érdekében ebben az évben állami eszközökből beruházásra mindössze 7,6 milliárd forintot fordítunk, kevesebbet, mint bármikor 1949 óta. Az alacsony beruházási összegek miatt egy sor egyébként szükséges beruházást le kell állítanunk, és szűkös anyagi eszközeinket a leggondosabban kell felhasználnunk. Azt tapasztaljuk, hogy — a kormány határozata ellenére — a beruházások leállításában igen nagy a huzavona. Ez szűkös anyagi erőforrásaink szétforgácsolásával jár.

Világosan kell látnunk, hogy az ellenforradalom leverése után népgazdaságunk gyors normalizálása — a dolgozók többségének helytállásán kívül — elsősorban a baráti országok

segítségének eredménye. Rövidesen el kell azonban érni, hogy kölcsönök nélkül megálljunk a saját lábunkon. Ezt el is lehet érni, ha jól dolgozunk, ha a dolgozó nép összefog és erőfeszítéseit a gazdasági feladatok megoldására összpontosítja. A belső erőforrások közül a legfontosabb a termelékenység növelése és az önköltség csökkentése. Csak ezek lehetnek népgazdaságunk továbbfejlesztésének főbb eszközei, az életszínvonal rendszeres emelésének forrásai.

Az elmúlt években gazdasági vezetőink figyelme elsősorban a termelés mennyiségi növelésére irányult. Ugyanakkor háttérbe szorultak a termelés minőségi mutatói, mint a termelékenység, az önköltség, a gazdaságosság, bár ezekről is sok szó esett.

Most figyelmünket mindenütt a termelés gazdaságosságának valóságos fokozására kell irányítanunk, természetesen nem elhanyagolva a termelés tervszerű növelését sem. Vannak bizonyos tényezők, amelyek akadályozzák a múltban kialakult általános szemlélet megváltozását, a helyes gazdasági szemlélet kialakulását. Így többek között igen komoly fékje ennek a megszokottság, a régihez való ragaszkodás, az a körülmény, hogy könnyebb a sikereket kimutatni, ha csak a termékek mennyiségéről van szó. Az önköltség, a vállalati eredmény sokkal nehezebben mérhető. A termékek minőségének javítása, a termelékenység, a gyártmányok korszerűsítése és egyáltalán a termelés gazdaságossága sokkal magasabb színvonalú vezetést, nagyobb szervező munkát, több hozzáértést igényel, mint a termelés mennyiségének növelése ugyanezen tényezőknek figyelmen kívül hagyásával.

Az elmúlt öt hónapban a termelékenység emelésében elért eredményeinkkel nem lehetünk elégedettek. A termelékenység alakulására jellemző összevont ipari átlag mögött az egyes vállalatok között igen nagyok a különbségek. Így például a Budapesti Szerszámgépgyárban májusban a termelékenység 23,4%-kal volt alacsonyabb, mint az előző év háromnegyed évében. Ugyanennek az iparigazgatóságnak egy másik válla-

latánál, a Fúrógépgyárban, májusban a múlt év háromnegyed évi termelékenységi színvonalát csaknem 12%-kal meghaladták. Vagy például a Diósdi Csapágygyárban az előző év első háromnegyed évéhez képest már 12%-kal magasabb volt a termelékenység, a Kalibergyárban viszont több mint 20%-kal alacsonyabb. A kispesti textilgyár május havi termelékenysége már túlhaladta a tavalyi szintet, a pápai textilgyáré pedig 5%-kal alatta maradt. Ha fel tudnánk sorakoztatni a termelékenység tekintetében a lemaradó vállalatokat az élenjárók színvonalára, akkor az egész gyáriparban rövid idő alatt hozzávetőlegesen átlagban 10—15%-kal tudnánk növelni a termelékenységet.

A termelékenység növelése érdekében sokkal inkább, mint bármikor, gondoskodni kell a dolgozók jó termelési tapasztalatainak hasznosításáról, az ésszerűsítések, újítások kikísérletezéséről, bevezetéséről, elterjesztéséről.

A termelékenység növekedésének egyik komoly forrása az ellenforradalom következtében jelentősen fellazult munkafegyelem megszilárdítása. Jobban ki kell használni a munkaidőt. Egyes bányákban például a ténylegesen teljesített munkaidő csupán 5½—6 óra. Haladéktalanul fel kell számolni a kapun belüli munkanélküliséget. Az időbér helyett — ahol ez célszerű — teljesítménybért kell bevezetni, mert az időbér indokolatlan alkalmazása elrejti a kapun belüli munkanélküliséget, az üzemen belüli szervezetlenséget.

Meg kell azt is jegyezni, hogy az év eleje óta a termelékenység emelésében bekövetkezett eredmények gyakran nem a nagyobb erőfeszítésnek és a jobb munkának az eredményei. Akadnak — méghozzá szép számmal — olyan vállalatok, amelyek úgy „növelik" termelékenységüket, hogy az árrendszerben levő ellentmondásokat használják ki. Nem, vagy csak a szükségesnél kisebb mennyiségben gyártanak olyan cikkeket, amelyeken nincs nyereségük. Nem szabad eltűrni, hogy a helyi érdekeket bárhol is a népgazdaság érdeke fölé helyezzék.

Az ellenforradalom által okozott károkhoz hozzátartozik, hogy az önköltség egy sor területen jelentősen megnőtt. Ez év első negyedében az állami iparban a vállalatok vesztesége 1,3 milliárdot tett ki, míg tavaly az első negyedévben 78 millió Ft nyereségük volt. Különösképpen magas a termelési költségek színvonala a gépiparban.

Az önköltségcsökkentésnél legfontosabb az anyaggal való takarékosság. Ennek jelentőségét hazánkban különösképpen aláhúzza az, hogy az ipari nyersanyagok tekintélyes részét kulföldről, sok esetben tőkés devizáért kell beszereznünk. Behozatalunknak közel kétharmadát teszi ki az anyagimport.

Törekedni kell arra, hogy kevésbé anyagigényes — különösen importanyag-igényes — termékeket gyártsunk, természetesen a népgazdaság szükségleteinek, a gazdaságos termelés szempontjainak figyelembevételével. Minden területen lehet és kell csökkentenünk a selejtet, ezzel nemcsak anyagot, de munkát is takarítunk meg. Például a Kábel- és Műanyaggyárban műszaki intézkedésekkel és az anyagi ösztönzés helyes alkalmazásával a műanyaggyártás 1956 harmadik negyedévi 6%-os selejtjét 1,6%-ra csökkentették.

A takarékos gazdálkodásban és az önköltség csökkentésében nagy szerepe van a társadalmi tulajdon védelmének. Az ellenforradalom fellazította az erkölcsöket, és ez a jelenség gyakran a társadalmi tulajdon nem kellő védelmében, illetve elherdálásában nyilvánul meg. Fellazult az üzemekben a bizonylati fegyelem is. A bizonylatokat sok helyen felelőtlenül kezelik, helyenként olyan állapotok vannak, hogy elrejtik a valóságos hiányokat, fedezik a társadalmi tulajdon hanyag kezelését.

Az előttünk álló feladatokat csak akkor tudjuk jól megoldani, ha minden fokon jelentősen emeljük a vezetés színvonalát, amely még korántsem tekinthető kielégítőnek.

A gazdasági vezetők jó része az elmúlt évek alatt megállta helyét. Amikor azonban nagyobb követelmények léptek fel, arról panaszkodtak — és igazuk is volt —, hogy a terv szám-

talan mutatójával és egyéb rendelkezések sokaságával úgyszólván gúzsba kötöttük kezüket. Az ellenforradalom leverése után a kormány több intézkedést tett a bürokrácia csökkentésére. Ma jóval kevesebb a megkötöttség a tervezésben, az anyaggazdálkodásban, a bér- és létszámgazdálkodásban, mint volt október előtt. De még nem alakult ki a gazdasági vezetés végleges formája. Ez sok bizonytalanság forrása. Ugyanakkor azt a veszélyt is rejti magában — és erre vannak bizonyos jelzések is —, hogy a minisztériumok újra a régi módszereket alkalmazva, akadályozzák a vállalati önállóság kívánatos kifejlődését. Szükséges, hogy minél előbb kidolgozzák a gazdálkodásnak azokat a módszereit, amelyek leginkább megfelelnek a demokratikus centralizmusnak, amelyek optimálisan összeegyeztetik a központi irányítást a helyi szervek nagyobb önállóságával. A vállalatok önállóságának növelése a minisztériumok és a vállalatok vezetőitől nagyobb hozzáértést, nagyobb felelősségtudatot, egyszóval színvonalasabb vezetést követel meg. Ugyanakkor módot nyújt arra, hogy a termelés, a termelékenység fokozásának, a gazdasági, pénzügyi takarékosság emelésének helyi lehetőségeit minél jobban feltárjuk.

Elvtársak! Újjászervezett pártunk féléves tevékenysége alatt komoly sikereket ért el. Pártunk összeforrt az ellenforradalom elleni szívós, kemény harcban. Ugyanez az egység, összeforrottság jellemezze pártunkat a gazdasági kérdések megoldásában is. Olyan gazdaságpolitikát kell — a dolgozók véleményének meghallgatása után — kialakítani, amellyel a dolgozók, a néphez hű értelmiségiek egyetértenek és amelyet magukénak tartanak. Gazdaságpolitikánk végrehajtását úgy kell megszervezni, hogy a dolgozók mindennapi munkájukon keresztül érezzék: saját sorsukat alakítják. Pártunknak így kell tovább küzdenie a dolgozó nép érdekében a gazdasági nehézségek legyőzéséért, hazánk felvirágoztatásáért, a szocializmusért. *(Taps.)*

AMBRUS ISTVÁN

a Hajdú-Bihar megyei pártbizottság másodtitkára:

Tisztelt Országos Pártértekezlet! Jó érzés tapasztalni, hogy a mostani pártértekezlet ugyanolyan nyílt, őszinte légkörben folyik, mint amilyen már a májusban lezajlott országgyűlésen is tapasztalható volt.

Hozzászólásomban a falusi osztályharc problémáival szeretnék foglalkozni. Az októberi ellenforradalom arra a kérdésre, vajon élesedik-e az osztályharc avagy sem — nekem választ adott. Azt a tapasztalatot szűrtem le, hogy mindaddig, amíg egy szocializmust építő országban a kizsákmányoló osztályok léteznek, szárazon kell tartani a puskaport. Az MDP parasztpolitikája alapjában véve jó volt. Helyes volt a földreform megvalósítása, helyes volt a kizsákmányolás felszámolására irányuló célkitűzés. De nem volt helyes, hogy falun leegyszerűsítettük az osztályharcot és csak a kulákot tekintettük osztályellenségnek. Októberben a falun élő deklasszált elemek: fasiszta horthysta katonatisztek, csendőrök stb. egy emberként támadtak mindenütt ellenünk. Ebből az a tanulság, hogy falun a jövőben nemcsak a kulákok ellen kell politikai és adminisztratív harcot vívni, hanem egyéb, deklasszált elemek ellen is.

Néhány figyelemre méltó dolgot szeretnék elmondani a megye társadalmi-gazdasági helyzetéről. Az októberi események következtében Hajdú-Bihar megyében az egyéni parasztgazdaságok száma a termelőszövetkezetekből történt kilépések következtében mintegy 10 000-rel szaporodott. A földbirtokrendezés után ez a szám további 2—3000-rel fog nőni. Továbbá: eddig mintegy 1200—1300 esetben történt földvásárlás, ami azt jelenti, hogy mind a parasztgazdaságok számában, mind azok nagyságában bizonyos eltolódás tapasztalható. Ez bizonyos gazdagodási folyamat megindulását jelzi. Látható, hogy a kizsákmányolás bizonyos mértékig újjáéled, amire fel kell figyelnünk. Például Hencidán a volt szegény-

parasztok fiai közül már 8-an alszanak cselédként a kulákok istállóiban.

Marosán György: Ezt miért nem írja meg a „Népszabadság"?

Ambrus István: Vigyázzunk azonban, hogy e kizsákmányoló tendenciák elleni harcunk ne irányuljon az alkalomadtán napszámost fogadó középparasztok ellen. Helyesnek tartanám, ha a kizsákmányolás korlátozása szempontjából falun a szegényparasztság részére valamilyen érdekvédelmi szervezetet hoznánk létre.

Javasolom továbbá, hogy a termelőszövetkezetekben biztosítsuk az öregségi nyugdíjat. Ma ugyanis az a gyakorlat, hogy a munkaképtelen, idős tsz-tagok kiviszik földjüket a termelőszövetkezetből, mert mint egyéni gazdák 4—5 q bérleti díjat kapnak holdanként, ami biztosítja a megélhetésüket.

Az országos pártértekezleten mindenki egyetért abban, hogy meg kell erősíteni a proletárdiktatúrát. Ennek azonban kifejezésre kell jutni abban is, hogy a munkásosztály alapvető érdekein keresztül a gyakorlatban is érezze, hogy az ő osztálya van hatalmon. Ez jusson kifejezésre lakáskiutalási és más kérdésekben is.

Egyetértek Kádár elvtárssal abban, hogy a reakciósok kisöprését a minisztériumokban fogják kezdeni. A tisztogatást valóban fölül kell kezdeni, a régi közmondásnak megfelelően, hogy „fejétől bűzlik a hal" — mert amíg fölül nincs rend, nagyon nehéz a minisztérium hatáskörébe tartozó vállalatoknál is megfelelő helyzetet teremteni.

Végül még egy javaslatom van. Többször volt már szó arról, hogy meg kell szabni, milyen munkaterületeken dolgozhatnak az ellenséges elemek, hogy megélhetésüket biztosítsák. A munkások sokszor figyelmeztettek bennünket arra, hogy itt-ott az osztályellenség fiai vannak pozícióban, mi pedig nem tudtuk eltávolítani őket, mert fenn jó barátaik voltak. Ez bizony gyakran kedvét szegte a munkásoknak, és csökkentette a párt iránti bizalmukat. Véleményem szerint ebből

le kell vonnunk a tanulságot: az állami és más szerveket meg kell tisztítani az osztályidegen elemektől.

Befejezésül csak annyit, hogy a Hajdu-Bihar megyei küldöttség tagjai a beszámolóval és a határozati javaslattal egyetértenek. *(Taps.)*

Révész Géza elnök: Kedves Elvtársak! Folytatjuk az első és a második napirend feletti vitát. Szólásra következik Kiss Dezső elvtárs.

KISS DEZSŐ

Központi Bizottság tagja, a Csepel Vas- és Fémművek pártbizottságának titkara:

Tisztelt Elvtársak! Az elmúlt 8 hónap küzdelmei során a kommunisták a gyakorlatból értették meg azt, hogy a munkásosztály történelmi hivatását csak úgy tudja teljesíteni, ha a hatalom birtokosa, és azt is, hogy a munkáshatalom viszont párt nélkül nem valósítható meg. Megértették, hogy a kommunisták egy világméretű harc egyszerű katonái, akiknek kötelességük a nemzetközi munkásmozgalom megszabta feladatokat az osztályharc hazai frontján teljesíteni, és nincs joguk ahhoz, hogy a harc kívülálló szemlélői legyenek.

A csepeli kommunisták és öntudatos pártonkívüli dolgozók bíznak a Központi Bizottságban, mert képesnek tartják arra, hogy nagyobb megrázkódtatások nélkül, helyes módszerekkel vezesse a dolgozókat a szocializmus felé. Ennek a bizalomnak Csepelen politikai és gazdasági téren is vannak már kézzelfogható jelei.

A Központi Bizottság felhívására a csepeli pártszervezet mindjárt az elsők között alakult meg. A decemberi tüntetésen a csepeli kommunisták a budapesti kommunistákkal együtt tettek hitet a párt mellett. Csepelről indult el az a nagy politikai akció, amely síkraszállt a párt, a forradalmi munkás-paraszt kormány tekintélyéért, május 1-én pedig 20 000

csepeli dolgozó is felvonult pártunk és kormányzatunk mellett. Termelési mutatóink erősen megközelítik az október előttit — kivéve a béralapot, amely messze elhagyta a múlt évit —, ugyanakkor jelenleg nagyméretű gazdaságossági mozgalom van kialakulóban Csepelen.

Pártszervezetünk munkájának kiinduló pontja az volt, hogy jó kapcsolatot teremtsen a pártonkívüliekkel. Hazánkban 1956 októbere előtt a tömegekkel való kapcsolat elmélete és gyakorlata között elég széles szakadék tátongott. Azt tanultuk és tanítottuk, hogy a dolgozó tömegek a történelem alkotói. A gyakorlat pedig az volt, hogy a mi vezetőinknél legtöbbször süket fülekre talált a dolgozók véleménye. Egyes vezetőink számára a számok, főleg a termelés mennyiségének a számadatai mindenkinél és mindennél előbbre valók voltak, s ennek hatása nagyon káros volt.

Hadd igazoljam ezt két példával. Az egyik az a gyakorlat, hogy miközben a szocializmus gyönyörű perspektíváját vázoltuk fel a munkások előtt — nem törődtünk azzal, hogy a dolgozók már ma is jobban szeretnének élni. A másik példa egy szerszámlakatos esete, akinek normáját 1954-ben a rendezésnél minden technológiai vagy szervezeti változtatás nélkül úgy levették, hogy fizetése 1800 Ft-ról 1300 Ft-ra csökkent. Miután 4 gyermekét el kellett tartania — kénytelen volt jobb meggyőződése ellenére gyorsabban, tehát selejtesen dolgozni, hogy a keresete emelkedjék.

Úgy gondolom, elvtársak, hogy mint a párttól teljesen idegen módszert egyszer és mindenkorra el kell vetni az olyan vezetést, amely a tömegek véleményét semmibeveszi. Azoknak a funkcionáriusoknak, akik a saját tisztségüket előbbre helyezik a tömegek véleményénél, ne legyen helyük a vezetésben.

A határozattal kapcsolatban arra kérem a Központi Bizottságot, hogy szigorúan ellenőrizze ennek a határozatnak a végrehajtását, mert csak így érhetünk el alapvető változást. Most, az októberi ellenforradalom után a legfontosabb, hogy

népi rendszerünk ellenségei ellen következetesen vigyük a harcot. Mi a gyárban már sok mindent tettünk ennek érdekében adminisztratív úton és gazdasági téren is. De ezirányú tevékenységünknek van egy negatív oldala: nem tudunk még megfelelően harcolni az antimarxista nézetek ellen. Az ellenség most már nem meri nyíltan hangoztatni véleményét, kommunistáink pedig nem keresik az olyan alkalmakat, ahol leleplezhetik és vitában legyőzhetik a burzsoá, ellenforradalmi nézeteket. Emellett meggyőződésem, hogy vannak olyan funkcionáriusaink és — egyébként jószándékú — párttagjaink is, akik még nem számolták fel magukban őszintén és mélyen jobboldali, antimarxista nézeteiket.

A tömegekkel való kapcsolat kiépítésének másik akadálya az úgynevezett szektás nézet és magatartás, amiről már elég sok szó esett a konferencián. Ennek a legfőbb veszélye, hogy egyesek éppen azokat a hibákat akarják megismételni, amelyek az 1949 utáni években megvoltak a vezetésben és amelyek a néptől, a tömegektől való elszakadásra vezettek.

Sokszor szemünkre vetik egyes elvtársak, hogy mi Csepelen erőteljesebb harcot folytatunk a baloldali nézetek, mint a jobboldali hibák ellen. Ebben lehet is némi igazság, mert a baloldali hibák kézzelfoghatóan jelentkeznek és rögtön fel tudunk lépni ellenük, bár mindig elvtársi vitában próbáljuk tisztázni a nézeteltéréseket. Sajnos, vannak olyan elvtársak, akik a múltban is komoly, durva szektás hibákat követtek el, ma pedig nemhogy leszámoltak volna e hibákkal, hanem becsmérlik a mostani vezetőket s a múlt vezetés restaurációját kívánják. A munkások pedig hallani sem akarnak a régi módszerek és a régi vezetők visszahozásáról. Azt hiszem, elvtársak, az a tény, hogy sok ember sem a baloldali, sem a jobboldali hibáival nem számolt le őszintén — az a párt számára már most is bizonyos hőemelkedést jelent, de ha nem lépünk fel ellene, akkor később komoly betegséget okozhat. Azt hiszem, mindkét esetben ott van a baj gyökere, hogy ezek az emberek lebecsülik a dolgozó tömegeket és nem bíznak ben-

nük. A Központi Bizottságnak — elsősorban bírálattal — állandóan segítenie kell a funkcionáriusokat, hogy hibáiktól megszabaduljanak. De ha ez nem vezet eredményre, akkor azt hiszem, szervezeti rendszabályokat is kell alkalmazni.

A magam részéről a határozattal egyetértek s dolgozni fogok annak megvalósításán. *(Taps.)*

SAROK ANTAL

a dunavecsei járás pártbizottságának titkara

Kedves Elvtársak! Hozzászólásomban a beszámolónak a mezőgazdaságról szóló részével, elsősorban a termelőszövetkezetek kérdéseivel szeretnék röviden foglalkozni. A revizionizmus rendkívül súlyos erkölcsi és anyagi károkat okozott termelőszövetkezeteinknek és hosszú időre visszavetette egészséges fejlődésüket. A revizionisták felnagyították a valóban létező hibákat, és működésük káros hatása sok termelőszövetkezetünk helytelen gazdálkodásában ma is megnyilvánul. Ennek egyik jele, hogy a múltban követett helytelen hitelpolitikánk folytán hatalmasra felduzzadt adóssaguktól — amely Bács megyében holdanként kb. 2600 Ft-ra rúg — most egyes termelőszövetkezeteink helytelen módszerekkel akarnak szabadulni. Miután az előző hónapokban magukra maradtak, elvetették a munkaegységet, s valamilyen százalékos rendszerrel kezdtek dolgozni, hogy ezáltal a visszafizetés összegét csökkentsék. A revizionista eszmék másik káros következménye, hogy a megengedettnél jóval nagyobbra nőtt a háztáji gazdaságok területe. Például megyénkben 2700 kataszteri holddal több a háztáji terület, mint a termelőszövetkezeti családok száma. Ilyen körülmények között természetesen elhanyagolják a termelőszövetkezet közös földjét. Ezért várjuk, hogy a párt és a kormány mielőbb foglalkozzon a termelőszövetkezetek ügyével. Helyeseljük, hogy a beszámoló bírálta az elmúlt hónapok gyakorlatát, amikor a termelőszövetkezetek nem kaptak az államtól konkrét

segítséget. Az elmúlt években az állam kétségtelenül túlságosan beavatkozott a termelőszövetkezetek ügyeibe. De a revizionista nézetek oda vezettek, hogy racionalizálták a mezőgazdasági apparátus jelentős részét — megyénkben mintegy 67%-át. Így azután a termelőszövetkezetek magukra maradtak. Termelőszövetkezeti vezetőink valamennyi értekezleten azt hangoztatják, hogy az efféle önállóság nem használ a termelőszövetkezeteknek. A mezőgazdasági apparátus ilyen nagymértékű racionalizálása megyénkben oda vezetett, hogy például az összes építési és tervezési munkák félbeszakadtak. Véleményünk szerint a most kiépített községi mezőgazdasági felügyelői hálózatnak elsősorban a termelőszövetkezeteket kell segítenie.

A termelőszövetkezeti vezetés megszilárdítása érdekében kérjük a párt Központi Bizottságát, tegye lehetővé több elnökképző iskola és brigádvezetői tanfolyam megindítását.

A revizionista nézetek mellett a szektásság is gátolja a termelőszövetkezetek fejlesztését azzal, hogy lebecsüli az alacsonyabb típusú tsz-csoportokat. Nálunk Harta községben 12 alacsonyabb típusú termelőszövetkezeti csoport van, amelyeket az ellenforradalom sem tudott széjjelverni, gazdagok és legalább 2—3 q-val többet termelnek kat. holdanként, mint az egyéni parasztok. Ezért határozottan szembe kell szállni a szektárianizmussal, amely lebecsüli a fokozatosság elvét, és lehetetlenné teszi, hogy a középparasztság alacsonyabb típusú társulásban vegyen részt.

Szükségesnek látjuk a termelőszövetkezeti törvény mielőbbi kidolgozását.

A revizionizmus tagadta a gépállomások létjogosultságát. A mi véleményünk az, hogy gépállomások nélkül nem lehet a mezőgazdaságban a szocializmust felépíteni, ezért e téren is sürgősen rendet kell teremteni. A gépállomások és a termelőszövetkezetek viszonyában a fő probléma szerintem az, hogy legyenek-e a termelőszövetkezeteknek saját gépei? Mi azt javasoljuk, hogy igenis adjunk a termelőszövetkezetek-

nek gépeket, de csak olyanokat, amelyeket jól ki tudnak használni. Szükségesnek tartjuk azt is, hogy a gépállomások legyenek erkölcsileg és anyagilag is érdekeltek a termelőszövetkezetek eredményeiben.

Foglalkozni szeretnék még a mezőgazdaság gépi ellátottságával. A jelenlegi mezőgazdasági géppark korszerűtlen, nem megfelelő. A mezőgazdasági gépgyártással kapcsolatban már sok határozat jelent meg. Az a kérésünk, hogy a Központi Bizottság szerezzen ezeknek érvényt és kötelezze a gépipart, hogy a mezőgazdaság érdekeinek megfelelő gépeket gyártsanak. Például nálunk rendkívül fontos lenne a paprikatermeléshez a palántázógép. Nem halad előre az állattenyésztés gépesítése, nincsenek rakodógépek, trágyaszóró szállítógépek, a nagyüzemű szőlőműveléshez való gépeink stb. Helyes lenne megvizsgálni, hogy a gépipar termékei a gyakorlatban hogyan válnak be. Igen fontos kérdés a belterjesség fokozása megyénkben; elsősorban a homokterületek hasznosítására, másodsorban a szikterületek feljavítására vannak nagy lehetőségeink. A megyénkben levő mintegy 80 ezer kat. hold homokterületet gyümölccsel, szőlővel és egyéb öntözött kultúrával kellene betelepíteni. Nagyon fontos lenne a Duna—Tisza közötti terület öntözésének megoldása. A kiskunsági öntözési terv könnyebben és olcsóbban megvalósítható, mint a tiszántúli öntözőrendszer, mert itt már ki van építve az Átok-csatornarendszer. Az öntözéssel a szikes talajon többszörösére lehetne emelni a takarmánytermesztést, s ezen keresztül növelhető lenne az állatállomány és annak hozama.

Végül megemlítek még valamit. Mi büszkék vagyunk a szabadszállási páncélos ezredre, amelynek tisztjei, katonái az első perctől végig bátran harcoltak az ellenforradalom ellen. Kérjük, hogy e hős harcosok megfelelő erkölcsi megbecsülésben részesüljenek. *(Taps.)*

LOSONCZI PÁL

a barcsi Vörös Csillag Termelőszövetkezet elnöke:

Kedves Elvtársak! Örömmel fogadom a pártnak és a kormánynak azokat az erőfeszítéseit, amelyek az elmaradott és az ellenforradalom által szétzilált mezőgazdaság belterjességének fokozására irányulnak. A helyes agrárpolitika első biztató eredménye, hogy nincsenek többé parlagföldjeink. Helyes volt egy sor intézkedés, így a begyűjtés és a vetéstervek eltörlése stb. A terményárak szabályozása azonban nem minden esetben mondható a legszerencsésebbnek. A búza árát magasabbra szabták, mint ahogy a parasztok várták, a kenderét és a cukorrépáét viszont alacsonyabban állapították meg. Jóllehet a rádió, sajtó és a hivatalos szervek is azt magyarázták, hogy mennyire felemelték a cukorrépa árát, de minden paraszt ki tudja ma már számítani, hogy nem így van. A parasztot pedig sérti, ha olyat akarnak elhitetni vele, aminek az ellenkezőjét látja.

Sajnálatos jelenség, hogy Magyarországon jelenleg az általános fejlődéssel — vagyis a földek koncentrációjával, a gépek beállításával — ellenkező irányú folyamat megy végbe. A gépállomáson rozsdásodnak a gépek, s a belterjesség egyik legfontosabb előfeltétele: az állatállomány fejlődése nem kielégítő.

Somogy megyében az ellenforradalom következtében erősen csökkent az állatállomány. Különösen rosszul állnak e téren a termelőszövetkezetek. Az ország termelőszövetkezeteinek $^1/_3$-ában nincs közös jószágállomány.

A termelőszövetkezetek szétesésének egyik fő oka természetesen az ellenforradalmi nyomás volt, de hozzájárult a kormány határozatlansága, s a kormány helyi szerveinek: a tanácsoknak a tétlensége a november—januári időszakban. Ebben az időben a rádió és a sajtó is gyakran helytelen és egyoldalú tájékoztatást adott a termelőszövetkezetekről.

A január óta újjáalakult 1103 szövetkezet zöme jelenleg

közös vagyon, állatállomány nélkül igen nagy nehézségekkel küszködik. A széthurcolt vagyon visszavitele nagyon vontatottan halad — a megfelelő rendeleteket nem hajtják rendesen végre.

Az egész országból talán nálunk Somogyban oszlott fel a legtöbb szövetkezet: 327-ből 30 maradt meg — bár most már újra 100-nál tartunk. 1953-ban is itt volt a legtöbb kilépés. Ennek oka az, hogy annak idején, az 1950-es években, de 1955 márciusa után is, túlságosan erőltették a szervezést. 1956 október 19-én, azon a TTIT által rendezett bizonyos kaposvári ankéton — amelyen mezőgazdaságunk helyzetét vitatták — ez a helyzet még nagyobb talajt adott annak a helytelen álláspontnak, hogy az egyéni parasztok többet termelnek, mint a szövetkezetek, tehát nincs értelme a fejlesztésnek. Olyan szövetkezetellenes hangulat volt ott, hogy fel sem mertünk szólalni. Még Dobi elvtársat is letorkolták. Nem csoda hát, ha a szövetkezeti parasztság megzavarodott. A szövetkezetek számára az első segítség a január eleji kormánynyilatkozat volt, amelyben a kormány leszögezte, hogy továbbra is támogatja a termelőszövetkezeteket, s hogy a közös táblákhoz büntetlenül nem nyúlhat senki. Sajnos azonban a szövetkezetek fejlesztésének egyes kérdéseiről még ma sincs határozott álláspont. Vita folyik többek között az állami hitelek s a gépvásárlások kérdésében.

Én nem tartanám erkölcsösnek a hitelek elengedését. Ennek nem előrelendítő, hanem visszahúzó ereje van. A szövetkezetek könnyűgép vásárlásait helyesnek tartom, nem is a költség miatt, hanem azért, hogy a vetéshez vagy kapáláshoz akkor álljon rendelkezésre a gép, amikor kell. A gépvásárlásnál nagyon helytelenítem azt az eljárást, hogy a már megvásárolt és kifizetett gépről hónapok múlva pótszámlát küldenek.

A szövetkezetek megszilárdítását szolgálná, ha a széthurcolt közös vagyont mielőbb összegyűjtenék. Ha a tagok maguk hurcolták szét, meg kell értetni velük, hogy azt vissza

kell adni — de ahol nem hallgatnak a szóra, ott én bizony felfüggeszteném a szövetkezet működését.

A földek kiadásánál sok törvénytelenség fordult elő, itt is rendet kellene teremteni október 1-ig, amíg a földeket végleg ki nem adják.

A tsz-tagok öregségi biztosítását úgy kellene rendezni, hogy a munkából kiöregedett parasztoknak meglegyen a megélhetésük.

Elvtársak, lehet, hogy én inkább a hibákon nyargalok, ahelyett hogy az eredményeket sorolnám fel. De azért említettem fel ezeket a hibákat, mert meg vagyok győződve róla, hogy ha a párt és a kormány kijavítja őket és a továbbiakban helyesen segíti a termelőszövetkezeteket, akkor sikerül azokat vonzóvá tenni az egész dolgozó parasztság előtt. *(Taps.)*

KUKUCSKA JÁNOS,

a Borsod megyei pártbizottság másodtitkára:

Tisztelt Pártértekezlet! Kedves Elvtársak! Mélységesen egyetértek Kádár elvtársnak azzal a javaslatával, hogy haladéktalanul hozzunk létre egy, nagyobb részben társadalmi munkásokból álló, ellenőrző szervet, mert kétségtelen, hogy nem birkóztunk még meg a fegyelmezetlenséggel, a lazasággal. Nagyarányú lopások vannak, s megindult a nagyobbarányú spekuláció is, ami valószínűleg folytatódni fog a gabonafronton. Az állami ellenőrzés lazult, tehát szükség van annak megerősítésére. Ebbe a társadalmi ellenőrző szervbe, amely az osztályellenség csendes szabotázstevékenységének leleplezését és megakadályozását is segítheti, helyes lenne bevonni a tömegszervezetek, elsősorban a szakszervezetek, az ifjúsági szövetség, a nőszövetség küldötteit, becsületes munkásokat, agrárproletárokat, szegényparasztokat és a munkásőrség egy-egy tagját is. Legyen ennek a szervnek

kellő tekintélye, legyen ez olyan szerv, amelytől kissé félni is fognak azok, akiknek erre okuk van.

Kádár elvtárs beszélt a munkástanácsokról is. Borsod megye legtöbb üzemében már elhaltak a munkástanácsok. Véleményem szerint világosan meg kell magyarázni a munkásságnak, hogy ezek a munkástanácsok nem a forradalom, hanem az ellenforradalom szerveként jöttek létre és működtek, nem a gazdasági építő munkát, hanem a sztrájkot szervezték, nem a politikai konszolidáció segítői, hanem a politikai szabotázs és a kormány elleni izgatás szervei voltak. Ezért szerintem Magyarországon az üzemi munkástanácsokat intézményesen meg kell szüntetni. Utána pedig — amire Kádár elvtárs is célzott — létre lehet hozni munkástanács vagy más néven egy ellenőrző, esetleg tanácsadó munkásszervet, amely valóban a munkásdemokrácia szerve lesz.

Kedves Elvtársak! Szeretnék a pártegység kérdéséhez is hozzászólni. Ami az ideológiai egységet illeti, hallatlanul nagy feladatok állnak előttünk. Úgy vélem, hogy mi Nagy Imréék és Losonczyék jobboldali árulását lelepleztük. De nem mutattuk még meg — legalább is mi, Borsod megyében nem —, hogy a jobboldali opportunista és revizionista nézetek konkrétan miben jutottak kifejezésre és hogyan vezettek az osztályáruláshoz. Gondolok itt például Losonczy Gézának arra az „elméletére", hogy a sajtó a Központi Vezetőség és a párt fölött álló szerv legyen. Ez az „elmélet" likvidátori álláspont, a párt vezető szerepének teljes tagadása.

A baloldali opportunista nézetek többek közt abban jutnak kifejezésre, hogy lebecsüljük a tömegekkel való kapcsolatot, a tömegek megnyeréséért folytatott harcot — például a népfront kérdését. De kifejezésre jutnak abban is, hogy a gazdasági szervező munka még ma sincs a pártmunka homlokterében. Ha a jobb- és baloldali opportunizmus és a szektarianizmus gyökereit, elvi tételeit és gyakorlati megnyilvánulásait párttagságunk előtt feltárjuk, az rendkívül nagy segítség lesz pártszervezeteink aktivizálásában, az

eszmei tisztaság és az ideológiai egység érdekében. Egy sor kérdés vár még tisztázásra a pártszervezetekben, például az iparfejlesztés irányával, de más kérdésekkel kapcsolatban is. Javasolom, hogy már most folytassuk a Politikai Akadémia igen hasznos előadásait.

A káderek kiválasztásánál érvényesíteni kell azt a lenini elvet, hogy a politikai megbízhatóságot és a szakmai rátermettséget egyaránt figyelembe kell venni. Állítsunk a megfelelő posztokra megfelelő embereket, és ne becsüljük le az új értelmiséget, hanem igyekezzünk a fejeket megtisztítani a még meglevő ideológiai zavarosságtól.

Ezzel kapcsolatban: nem értek egyet Mesterházi elvtárs felszólalásának azzal a részével, hogy meg kell teremteni az irodalomban a nemzeti egységet. Ez ma nem lenne reális célkitűzés, mert ma az irodalom területén is osztályharc folyik. Ma az legyen a célunk, hogy megnyerjük az írók becsületes részét a szocialista építés ügyének, az ellenséges irodalmi nézeteknek pedig ne adjunk fórumot.

Elvtársak! A Borsod megyei pártszervezetek az ellenforradalmi események alatt is és az események után is nagy harci tapasztalatra tettek szert. A Borsod megyei pártbizottság volt első titkárának, Földvári Rudolfnak a ténykedése megmutatta, hogy nehéz harci helyzetben mennyit árthat a gyakorlatban a pártnak egy kétkulacsos ember. Földvári októberben dezorganizálta megyénkben a pártot; de később is nagyon nehezítette a munkát és a kibontakozást az, hogy idejében nem számoltunk le elvi alapon a Földvári-féle nézetekkel.

Befejezésül még egy javaslatom van a Központi Bizottsághoz: fordítson nagyobb figyelmet a pártaktíva és a párttagság tájékoztatására. A vezető elvtársak által tartott gyűléseken kívül adjon a Központi Bizottság esetenként írásban tájékoztatást a lényeges kérdésekről. Így például népgazdasági helyzetünkről, az 1957-es terv problematikus kérdéseiről, a hároméves terv irányelveiről stb. Ne kezeljük szigo-

rúan titkosan azt, ami nem az, hanem beszéljük meg fontos terveinket, feladatainkat a párttagsággal. Munkánkat lendíti előre, ha megszívleljük a pártaktíva jó javaslatait, hozzászólásait. *(Taps.)*

KISS KÁROLY,

a Politikai Bizottság tagja:

Tisztelt Pártértekezlet! Kedves Elvtársak! A párt káderpolitikája szorosan összefügg pártunk mindenkori politikai irányvonalával. Éppen ezért a párt politikájának helyessége vagy hibái mindig tükröződnek a párt káderpolitikájában.

A felszabadulás óta eltelt 12 év folyamán pártunk káder-munkája alapjában véve eredményes volt. Ebben az időben tömegesen emeltük ki a termelésből és állítottunk különféle funkciókba elsősorban munkás- és paraszt-, továbbá értelmiségi származású párttagokat. Az említett pártkáderek munkáját — különösen 1945—1949 között — nagyfokú aktivitás és lelkes odaadás jellemezte: a szó szoros értelmében éjt nappallá téve dolgoztak a párt, a szocializmus magasztos ügyének diadaláért. Ezért igazságtalan és helytelen az a sommás ítélet, amely a párt egész korábbi káderpolitikáját hibásnak, sőt károsnak nyilvánítja. Nem szabad elfeledni, hogy éppen ezekben az években cserélődött ki csaknem az egész burzsoá államapparátus, ezerszámra kerültek munkások, parasztok és új értelmiségiek pártfunkcióba, továbbá üzemi és állami vezető posztokra, és nagy többségükben jól megállták a helyüket.

Hiba lenne azonban szemet húnyni afölött, hogy az MDP politikájában tapasztalt hibák, a lenini elvek megsértése, a személyi kultusz következményei a párt káderpolitikájában is tükröződtek.

Így például a felszabadulást követő években a helyes káderpolitika kialakítását akadályozta az a helytelen szemlélet, amely az 1919-es kommunistákat szektás, kiöregedett, hasz-

nálhatatlan káderekнek minősítette. Közismert, hogy később ugyanilyen megítélés alá kerültek a régi illegális pártmunkások, a spanyol polgárháború sok hős magyar kommunistája és partizánja. Nem kevés becsületes szociáldemokrata elvtársat is így állítottak félre, pedig ezek már a két párt egyesülése előtt — és főleg utána — őszintén együttműködtek velünk, s fokozatosan kommunistákká váltak.

Az MDP Központi Vezetőségének múlt évi júliusi határozata után a káderpolitikában is gyökeres javulás kezdődött. De ezt az egészséges fejlődést is megszakította az októberben kirobbantott ellenforradalom.

Október—novemberben igen sok ingatag, ellenséges vagy jellemtelen gazdasági és politikai vezető lepleződött le, de ugyanakkor talán nem kevesebb, addig háttérbe szorított kommunista bizonyította be hűségét a párthoz.

Ma már az októberi tapasztalatok alapján szükségessé vált tisztogatási munkát nemcsak megkezdtük, hanem komolyabb eredményeket is elértünk benne, bár természetesen még ezen a téren is vannak további feladataink.

Nyilvánvaló, hogy csakis a lenini elveken alapuló pártos kádermunkával tudjuk felkutatni és eltávolítani az ellenséges elemeket, elszigetelni az ártalmas karrieristákat, megóvni és megőrizni a meglévő kádereket, felkutatni és megfelelően felhasználni az újabb harcos kommunista káderekет. A lenini káderpolitika lényegét Dimitrov elvtárs a következőkben foglalta össze a kommunistáknak: a kommunista pártokban a káderekет meg kell ismerni, megfelelő időben kell előléptetni, hozzáértően kell felhasználni, helyesen kell elosztani, munkájukban rendszeresen segíteni kell őket. Azt mondhatják a küldött elvtársak, hogy ez benne van a pártfőiskolai tankönyvekben, iskolás dolgok ezek. De sajnos időnként beszélni kell róluk, mert egyes vezető elvtársak elfeledkeznek ezekről a bölcs kommunista elvekről.

Milyen követelményeket kell támasztanunk a pártkáderekkel szemben? Lenin tanítása alapján a követelményeket így

foglalhatjuk össze: a munkásosztály és a párt ügye iránti legnagyobb odaadás; legszorosabb kapcsolat a tömegekkel; rátermettség, szakértelem, önállóság; kezdeményezőképesség és a felelősség bátor vállalása; fegyelmezettség, edzettség a forradalmi harcokban, a párt irányvonalától való mindennemű elhajlás iránti engesztelhetetlenség.

Kádermunkánk alapja és kiindulópontja, hogy országunkban a munkásosztály van hatalmon, amely a munkás-paraszt szövetségre támaszkodik. Ebből következik, hogy káderpolitikánkban nagy figyelmet fordítunk elsősorban a tehetséges munkáskáderek kiemelésére, nevelésére, valamint a legjobb parasztkáderek felhasználására. Pártunknak elsősorban áldozatkész, dolgozó népünkhöz, a párt és a szocializmus ügyéhez hű forradalmárokra, harcos kommunistákra van szüksége. Az, hogy valakit jó vezetőnek tekinthessünk, a párthűség és a politikai fejlettség mellett azonban további előfeltételektől is függ. Itt csak három ilyen fontos előfeltételre szeretnék rámutatni: a vezetésre való rátermettségre, a képzettségre és a jellemszilárdságra.

A kommunista káder vezetésre való rátermettsége elsősorban attól függ, hogy elsajátította-e a marxizmus-leninizmus elméleti alapjait és a dialektikus gondolkodást.

Ahhoz, hogy a kommunista betölthesse hivatását azon a poszton, amelyre a párt és a népi állam állította, ismernie kell tevékenységi területét szakmai szempontból is.

A kommunista vezető jellemszilárdsága elsősorban abban jut kifejezésre, hogy mindig a közösség, a nép és a párt érdekét tartja szem előtt, kollektív módon dolgozik és a közös érdek mellett háttérbe szorulnak az egyéni szempontjai.

Ma még sok káderünk nem felel meg minden tekintetben az említett lenini követelményeknek. Éppen azért pártoktatásunkat és egész kádernevelésünket elsősorban abból a szempontból kell felülvizsgálnunk, hogy inkább kevesebbet, de jobbat adjon, mint az elmúlt években. Már az iskolára

való kiválogatásnak is igényesebbnek kell lennie, mint a múltban. Sokat javíthat e téren az, ha a munkásmozgalom régi harcosai az eddiginél nagyobb segítséget nyújtanak a káderek felkutatásában, továbbá, ha a tapasztalt kommunisták mindenütt, ahol csak tehetik, hozzájárulnak a fejlődőképes fiatal káderek kommunista szellemű neveléséhez.

Hiba lenne azonban, ha káderpolitikánk és kádermunkánk feladatait a pártkáderekre szűkítenénk le. Nyilvánvaló, hogy annak ki kell terjednie a társadalmi élet minden területén végzett személyzeti munka elvi irányítására és ellenőrzésére is. Az ellenforradalmi felkelés leverését követő mai helyzetben különösen fontos, hogy ne csak a pártapparátusban legyenek teljesen megbízható és jó képességű vezetők. A különböző államigazgatási, gazdasági, kulturális és tömegszervezeti funkciókat betöltő vezetőknek is a népi demokráciához feltétlenül hű és a szükséges szakértelemmel rendelkező káderekből kell kikerülniük.

A szükséges szakértelem megszerzését a múltban az is akadályozta, hogy a káderekre gyakran lelkiismeretlenül ideoda dobálták.

A jövőben feltétlenül biztosítanunk kell kádereink számára annak a lehetőségét, hogy egy-egy területen politikai és szakmai szempontból egyaránt mély, kitéphetetlen gyökeret ereszthessenek.

Tisztelt Pártértekezlet! Közismert, hogy a múltban milyen sok kárt okozott a kádermunkában a személyi kultusz. Ennek a légköre alkalmat adott arra, hogy elburjánozzék a protekcionizmus, hogy a talpnyalók, a karrieristák kerüljenek előtérbe.

Az éberség teljesen helytelen értelmezése révén elsősorban éppen a legkipróbáltabb, a legnagyobb tudással és forradalmi tapasztalattal rendelkező régi, illegális pártmunkásokat távolították el a különböző funkciókból.

Így aztán a függetlenített pártapparátus kor szerinti összetétele az elmúlt években igen helytelenül alakult. Érthető,

hogy a túlságosan fiatal káderekne̊k még nem lehet elegendő élet- és munkásmozgalmi tapasztalatuk, s ezért legtöbbször nem volt kellő tekintélyük a tömegek előtt.

Jellemző, hogy az 1956 január 1-i statisztika szerint az országban a függetlenített pártmunkások 75 százalékának kora 18 és 35 év között volt.

Központi Bizottságunk az elmúlt hét hónap során már megkezdte ennek a helytelen aránynak a kijavítását.

Központi Bizottságunk minden erővel igyekszik felszámolni a régi vezetésnek az illegális káderek megítélésében és félreállításában megnyilvánult hibáit. Az alsóbb pártszervezeteknél azonban, sajnos, még mindig nem tudtunk döntő fordulatot elérni e téren. Legfőbb ideje annak, hogy a párt és állami munka minden szintjén megbecsüljék és felhasználják a régi elvtársakat. Ebben a munkában minden pártszervezetnek részt kell vennie.

Ha sikerül egyesítenünk a régi elvtársak nagyobb politikai tudását és tapasztalatát a fiatalabb káderek mozgékonyságával, munkabírásával, lendületével és frisseségével, akkor már jelentős lépést tettünk előre mind a helyes káder-munka megalapozásában, mind pedig a pártegység megszilárdításában.

Tisztelt Pártértekezlet! Sajnos, még mindig sok helytelen jelenséggel találkozunk a káder- és személyzeti munkában, ami csökkenti a tömegek bizalmát pártunk iránt. Egyesek például gyakran olyan eszközöket vesznek igénybe a helytelen útra tévedt emberrel szemben is, mint amilyenek alkalmazása feltétlenül jogos és indokolt az ellenséggel szemben. Ha a jóhiszeműen hibázó vezetőket le is váltjuk valamely funkcióból, akkor is törődnünk kell további sorsukkal, nevelésükkel.

A politikailag megbízhatatlan szakmai vezetőket természetesen nem hagyhatjuk meg vezető beosztásban, mert ott árthatnának ügyünknek. Más beosztásban azonban ezeknek a

szakmai tudását is értékesíthetjük — feltéve, hogy hajlandók új munkakörüket becsületesen ellátni.

Ne feledjük, hogy a kommunista pártosság és a kommunista emberség, a pártosság és az igazságérzet elválaszthatatlanok egymástól. Aki nem eszerint cselekszik, az nemcsak a vezetők, hanem a dolgozó tömegek igazságérzetét is megsérti, és árt a pártnak. De nem kevésbé sérti a káderek és a dolgozók igazságérzetét az indokolatlan liberalizmus is.

Végleg szakítanunk kell a régi vezetésnek azzal a káros gyakorlatával, amely egy-egy embert nem annyira politikai magatartása vagy gyakorlati munkája, mint rokonságának összetétele vagy azok cselekedetei alapján ítélt meg.

Az ellenforradalmi helyzetben tapasztalhattuk, hogy apák, fiúk és testvérek nemegyszer fegyveresen is szembekerültek egymással. Nyilvánvaló tehát, hogy káder- és személyzeti munkánkban következetesen kell érvényesítenünk azt az elvet, hogy mindenki önmagáért felel, mindenkit a saját cselekedete, munkája, magatartása szerint kell megítélni.

A káderanyagok „titkos" jellegét végképpen meg kell szüntetni. Minden elvtársnak és szakembernek joga van megtudni, hogyan vélekedik róla, politikai magatartásáról és szakmai tevékenységéről pártszervezete vagy felettese.

A forradalmi éberség továbbra is kádermunkánk egyik központi kérdése maradt. Erre annál nagyobb szükség van, mert imperialista ügynökök, valamint revizionista árulók és más pártellenes elemek továbbra is megkísérlik, hogy beférkőzzenek a pártba és a funkciókba.

A kötelező éberség mellett azonban nagy hiba lenne, ha a becsületes elvtársakkal szemben is bizalmatlanok lennénk.

Az elmúlt évek hibás káderpolitikájának egyik káros jelensége az volt, hogy a káderekre könnyen ráaggattak bizonyos címkéket, például „balos", „összeférhetetlen" stb., amelyektől az illetőknek többé nem sikerült megszabadul-

niuk. Itt az ideje, hogy levegyük kádereinkről ezeket a gyakran rosszindulatú címkéket.

Kádermunkánk javulását jelentősen elősegítheti az, ha ezen a területen is fokozottan érvényesítjük a szocialista demokratizmust. A jó kádermunkát az jellemzi, hogy abban messzemenően kifejezésre jut a tagság, a tömegek akarata. Ezért arra kell törekedni, hogy a párttagok mindinkább részt vegyenek vezetőik megválasztásában. Ez a lenini módszer. És talán egy területen sincs olyan nagy szükség a lenini módszerekhez való visszatérésre, mint éppen a káder- és személyzeti munkában.

Fel szeretném hívni a pártértekezlet figyelmét még egy káros jelenségre. Pártszervezeteinkben gyakran találkozhatunk elvtelen bírálattal, kicsinyes személyi torzsalkodással, melynek hátterében igen gyakran pozíciófélték, illetőleg pozícióhajhászás húzódik meg. Az elvtelen intrika ellen annál erélyesebben kell fellépnünk, mert amellett, hogy rengeteg energiát von el, árt a pártszervezetnek és egész pártunk egységének.

Ahol az intrikát megtűrjük, ott csak az ellenség húz ebből hasznot. Azok a jóhiszemű elvtársak, akik az ilyen személyeskedésen alapuló intrikákba akaratuk ellenére belekeverednek, sokszor észre sem veszik, hogy mennyit ártanak ezzel a pártnak és annak az ügynek, amelynek egész életüket szentelték.

Különösen ügyeljünk arra, hogy az évtizedes harcokban kipróbált régi elvtársakat és a pártban, továbbá más területeken nagy számban dolgozó tehetséges és fejlődőképes fiatal munkás- és parasztkádereket okvetlenül megvédjük mindenféle intrikától és bármilyen erkölcsi-politikai lejáratástól.

Arra is nagy figyelmet kell fordítani a káderek megítélésénél, hogy — a politikai megbízhatóság, a vezetőképesség és a szakértelem mellett — tud-e az illető kollektív módon dol-

gozni; meg tudja-e győzni, képes-e lelkesíteni, vezetni a párttagságot és a dolgozó tömegeket.

Befejezésül még valamire szeretném felhívni az elvtársak figyelmét. Mi kommunisták a párt katonái, forradalmi harcosok vagyunk. Hiba lenne azonban, ha megfeledkeznénk arról, hogy egyben érző emberek vagyunk, akik nagyon szeretik népüket, méginkább azok legjobbjait, kommunista elvtársaikat. Ennek a szeretetnek kell áthatnia minden kommunistát, amikor a nép, a munkásság ügyes-bajos dolgaival foglalkozik, mert ha hiányzik a szeretet, akkor a kommunista vezetők könnyen lélektelen bürokratává válnak. Az eddiginél jóval több megértést, melegséget, elvtársi szeretetet és bajtársiasságot kell tanúsítanunk egymás iránt. Csakis így forrhat össze és válhat megbonthatatlanná a pártmunkások egysége, a párttagok egysége, ami az egész párt életének legfontosabb feltétele. *(Taps.)*

BAKÓ ÁGNES

a VIII. kerületi pártbizottság titkára

Kedves Elvtársak! A pártértekezlet előtt megtartott taggyűlések, valamint a kerületi pártértekezlet résztvevői egyöntetűen helyeselték a párt politikáját. Helyeslik például a Kádár-kormány megalakítását és kezdeti bátor cselekedeteit, továbbá a mostani vezetés őszinteségét, egyszerűségét és közvetlenségét, vagy például azt a módszert, ahogyan az áremelés népszerűtlen kérdését megoldotta. Helyeslik, hogy nagyobb figyelmet fordít a vezetés az életszínvonal alakulására stb. Vannak viszont bizonyos részletkérdések, amiben megoszlanak a vélemények. Azt gondolom, hogy most sokkal inkább megvan a pártegység a pártban, mint tavaly ilyenkor volt, de ez nem jelenti azt, hogy ne lássuk meg azokat a részkérdéseket, amelyek bizonyos rést is üthetnek a pártegységen, ha nem foglalkozunk velük. Csak kettőt említek meg közülük. Az egyik: annak helytelenítése, hogy X vagy Y vagy Z

elvtárs részt vesz a vezetésben. Azt hiszem, egyszer már ezzel is le kell számolni, mert ez nem segíti elő a pártvezetés tekintélyének növelését. A másik: a régi hibák értékelése. Beszéltem olyan elvtárssal, aki teljes mértékben egyetértett a párt fő politikai vonalával — így mondta —, de nem értett egyet a decemberi határozattal. A februárival már egyetértett. Itt lényegében a régi vezetés által elkovetett hibák értékeléséről van szó. Mintha a régi vezetés hibáinak semmi közük sem lett volna az október—novemberi katasztrófához. Ugy gondoljuk, ez elég veszélyes felfogás, hiszen az következik belőle, hogy nem kell a régi hibákon változtatni.

A továbbiakban egy olyan kérdésről szeretnék beszélni, amit mi most a kerületben a legfontosabbnak tartunk. Ez pedig a párttagság és a tömegek közötti kapcsolat. Megvizsgáltuk, hogy mivel foglalkoznak a VIII. kerületi pártszervezetek. Megállapítottuk, hogy igen nagy az aktivitás, ami pozitívum. De ez az aktivitás csak a párton beluli kérdésekben, elsősorban az átigazolásoknál és a szervezeti kérdésekben nyilvánul meg — ami már nem egészen pozitív jelenség!

Általános az a tapasztalatunk, hogy a párt politikája nem jut el eléggé a pártonkívüli tömegekhez. Már november óta javasoljuk, hogy minden kommunista foglalkozzon egyénileg néhány pártonkívülivel, tudakolja meg a véleményüket, ismertesse veluk a párt álláspontját, győzze meg őket a párt igazáról. De bizony ezen a téren nagyon nehezen megyünk előre. Es néha nagyon éles a kontraszt, kulönösen az üzemi pártszervezetek sokszor balos, szektás tagjai és a — még elég tekintélyes részben jobboldali befolyás alatt álló — pártonkívüliek között. Jellemző példa erre, hogy amikor az új címer megjelent, a Gábor Áron vasöntöde gépműhelyében minden fellelhető Kossuth-címert kiraktak a falra, feltűztek a hajtókára. Ez mutatja, milyen mélyen gyökerezik még az emberek egy részében a nacionalizmus! A forradalom—ellenforradalom kérdésében is különféle teóriák vannak. És sajnos, a mi párttagságunk aktivitása sokszor megszűnik a taggyűlési

terem ajtajánál — a gépteremben, az öltözőben már nem nyilvánul meg.

Meg kell állapítanunk, hogy a pártmunkából hiányzik a munka mozgalmi jellege. Mit értünk ezen? A meggyőződéses kommunista az illegalitásban, vagy 1945 után nem tudott meglenni sem odahaza, sem a villamoson, sem a műhelyben, sem az öltözőben anélkül, hogy ne próbálta volna mindig meggyőzni az embereket a párt igazáról. Ebbe beletartozott az is, hogy rááldoztunk egy vasárnapot vagy egy szombat délutánt is, találkoztunk pártonkívüliekkel és vitatkoztunk, politizáltunk. Ez most nincs meg, elvtársak! Megnéztük, hogy mi ennek az oka. Úgy láttuk, hogy a párt határozati javaslata is foglalkozik azokkal a kérdésekkel, amelyekben mi az okot látjuk. Az egyik az elbizakodottság, hogy most túl vagyunk a nehezén, s a helyzet megszilárdult; a másik ok az, hogy pártunkban bizonyos tradíciói vannak a szektásságnak abból az időből, amikor majd mindent rendeleti úton intéztünk el. De rájöttünk arra is, hogy sok elvtárs azért nem vitatkozik, mert nem tud bizonyos kérdéseket jól megmagyarázni. Az elvtársaknak — hat üzemi titkárnak —, akikkel beszélgettem ezekről a kérdésekről, az volt az egyöntetű véleményük, hogy nagyon komolyan kell foglalkozni a tagság eszmei felvilágosításával.

Mi úgy kívánjuk a tagság eszmei felvilágosítását elősegíteni, hogy egy-egy taggyűlésen olyan témákról is beszélgetünk, mint a forradalom—ellenforradalom, a Szovjetunió szerepe stb. S reméljük, hogy ezzel használunk a pártegységnek is és a tömegekkel való kapcsolat egészséges fejlődésének is. *(Taps.)*

RÉVAI JÓZSEF

budapesti küldött, az Elnöki Tanács elnökhelyettese

Tisztelt Pártértekezlet! Kedves Elvtársak! Nehogy zsákbamacskát áruljak és nehogy esetleg csalódást okozzak azoknak,

akik talán valamilyen szenzációt, a „sztálinistáknak" vagy a „rákosistáknak" vagy általában a szektásoknak valami zászlóbontását várják tőlem — hadd jelentsem ki mindjárt bevezetőben, hogy a beszámolók és a beterjesztett határozati javaslat fő irányvonalával egyetértek. Bizonyos részletkérdésekben van különvéleményem. Ismétlem, teljesen helyeslem a referátumokat és a határozati javaslatnak azokat a megállapításait, amelyekből kiderül, hogy a fő tüzet ma a párton belül a revizionisták, Nagy Imre és Losonczy áruló csoportja ellen kell irányítani. Természetesen megalkuvás nélkül és következetesen kell kuzdenünk a baloldali elhajlás vagy a baloldali hibák ellen is, akár a múlt hibáinak elnézése, akár elbizakodottság, a tömegkapcsolatok elhanyagolása, vagy értelmiségellenesség formájában jelentkeznek. Mégis a jelenlegi helyzetben a revizionizmus a fő veszély, hiszen az ellenforradalom teljes politikai, ideológiai megsemmisítése még nem történt meg.

Elvtársak, én is átéltem az októberi napok egész szégyenét és gyalázatát. Épp ezért sokáig hiányoltam és fájlaltam, hogy nem volt érezhető a párt politikai, propaganda és nevelő munkájában — amennyire követni tudtam, sajnos csak távolból figyelve a néphatalom és a kommunista párt újjászervezésének hatalmas munkáját — az a szenvedélyes gyűlölet, amelyet minden forradalmárnak, minden kommunistának, sőt hozzáteszem, minden igaz hazafinak éreznie és táplálnia kellett volna és kell ma is az árulókkal szemben. Mert amit Nagy Imre és csoportja tett, nemcsak párt- és osztályárulás volt, hanem nemzet- és hazaárulás is. Az árulókat pedig annak rendje, módja szerint felelősségre kell vonni. Hovatovább morális és politikai lehetetlenséggé válik üldözni a kisebb bűnösöket, kiabálni Nagy Imréék árulásáról a konzekvenciák levonása nélkül. Le kell győznünk a Nagy Imre-féle árulás, a revizionizmus, a nemzeti kommunizmus iránti békülékenységet is. Ilyen békülékenységi tendencia nyilvánul meg például abban a nézetben, hogy ha az MDP régi vezetése már

előbb rehabilitálta volna Nagy Imrét, akkor nem vált volna árulóvá, és nem következett volna be az ellenforradalom. De akik ezt vallják, elfelejtik, hogy Nagy Imre már évek óta foglya volt saját opportunista programjának, és éppen ez a programja tette őt a népi demokrácia elleni fellépésre készülődő külső és belső reakciós erők eszközévé. Ha Nagy Imrét előbb vonták volna be a párt- és az állami vezetésbe, akkor már előbb kezdődött volna el a párt bomlasztása, aláaknázása és a népi demokrácia elleni aknamunka magában a párt- és államvezetésben.

Egy másik formája a Nagy Imre csoportja és nézetei iránti békülékenységnek, hogy egyesek még mindig nem hajlandók elismerni Nagy Imre 1953-as, sőt 1948-as opportunista nézetei és 1956-os árulása között a politikai és eszmei összefüggést. Nem állítom, hogy Nagy Imre már 1953-ban vagy különösen 1948-ban áruló lett volna, amivé 1956-ban vált. De az is tagadhatatlan, hogy az 1956-os áruló Nagy Imre nem az égből pottyant le, hanem az 1953-as, sőt az 1948-as opportunista Nagy Imréből fejlődött azzá, amivé lett. Mindig opportunista nézetei voltak és mindig elsősorban — de nem kizárólag — az agrár- és parasztkérdésben. A felszabadulás után, amikor Nagy Imre az Ideiglenes Nemzeti Kormány földművelésügyi minisztere volt, azonnal nézeteltéréseink támadtak vele. S jól emlékszem, hogy Vorosilov elvtárs — aki mint a Szövetséges Ellenőrző Bizottság akkori vezetője részt vett egy ülésen — hogyan szidta őt és nevezte liberális kommunistának, liberál opportunistának, mert Nagy Imre, aki később minden szégyenkezés nélkül tette saját fejére vagy fogadta el a földosztó miniszternek járó babérkoszorút, vonakodott elismerni a párt álláspontját, hogy a nagybirtokot földosztó bizottságok segítségével *azonnal,* vagyis *rövid hetek alatt* kell felosztani. Akkor Nagy Imre csak *2 év alatt* vélte végrehajthatónak a földosztást, ami egyezett Nagy Ferenc és Tildy, a kisgazdapárt akkori vezetőinek álláspontjával. Véleményem szerint Nagy Imre opportunizmusának és későbbi árulásának ideológiai ki-

indulópontja az a már 1948-ban hangoztatott nézete volt, hogy Magyarországon a mezőgazdaságban éppúgy, mint politikailag csak polgári demokratikus átalakulás lehetséges. Ezért került már az MKP, később az MDP politikájával ellentétbe, amely politika már a népi demokratikus fejlődés *első*, polgári demokratikus szakaszának a *második*, a szocialista szakaszba való átfejlesztését tűzte ki célul. Igaz, hogy Nagy Imre később visszavonta azt az álláspontját, mely szerint az államosított üzemek nálunk államkapitalista jellegűek, amely álláspont logikusan következett abból az alapvető koncepciójából, hogy Magyarországon csak polgári demokratikus átalakulás van és lehet napirenden. De később, különösen az 1953-as hírhedt miniszterelnöki programbeszédéből már nyilvánvalóvá vált, hogy régi, opportunista álláspontjának visszavonása és a Központi Vezetőség előtt annak idején gyakorolt önkritikája közönséges kétkulacsosság volt, porhintés a párt és a munkásosztály szemébe. Emlékeznek rá, hogy 1953-ban miniszterelnöki programbeszéde nyomán, annak közvetlen hatása alatt, országszerte megindult a kuláktámadás a termelőszövetkezetek ellen, és Nagy Imre ezt éppúgy tűrte, mint 1956-ban a kommunisták lincselését és gyilkolását. Hiszen a termelőszövetkezetek szétdúlása megfelelt annak az álláspontjának — sőt következett belőle —, hogy a magyar mezőgazdaságban nem lehet feladatul kitűzni a szocialista átalakulást, hanem a mezőgazdaság porosz fejlődési útjának az úgynevezett amerikai fejlődési úttal való felváltása van napirenden.

Szólnom kell még ezzel a kérdéssel kapcsolatban az MDP 1954-es, III. kongresszusáról. Emlékeznek rá, hogy Nagy Imre a kongresszus egyik referense volt, a népfrontról beszélt. Tézistervezete, amelyet referátumához előzőleg készített, már akkor a népfront feltámasztása ürügyén a többpártrendszer helyreállításának, a pártközi koalíció, tehát magyarán a polgári demokráciához való visszatérésnek a vonalát képviselte. Én akkor már nem voltam a szűkebb pártvezetés tagja, de Nagy Imre tézistervezetéről megírtam véleményemet az ak-

kori Politikai Bizottságnak. Jellemző, hogy a Központi Vezetőség akkori első titkára, Rákosi elvtárs a Nagy Imrével való békesség kedvéért eltitkolta levelemet a Politikai Bizottság tagjai előtt. Így történt, hogy az MDP III. kongresszusa a pártvezetésen belüli ellentétek elvtelen elkenésének kongresszusává vált, s úgy tüntették fel, hogy Rákosi, Gerő és Nagy Imre között teljes az egység, ahelyett, hogy a politikai ellentéteket — és nem kis dolgokról volt szó — elvileg megvitatták volna a kongresszuson.

Rákosi és Nagy Imre között 1953 júniusa óta nemcsak személyi rivalizálás és elvtelen marakodás folyt, hanem ezzel párhuzamosan elvtelen összebékülés is, „kölcsönös amnesztia" alapján. Ugyanilyen elvtelen összebékülés volt az 1953 októberi KV ülés is. Ezt a néhány példát csak azért említettem, hogy bizonyos fokig megmutassam az előtörténetét annak, amiről Kádár elvtárs beszélt, hogyan került sor október 23-ról 24-re virradó éjjel Nagy Imre feltétel nélküli megválasztására politikai bizottsági taggá és miniszterelnökké. A Politikai Bizottságnak akkor az volt a határozata, hogy a KV ülésén Nagy Imrét vitára kényszeríti és elvi önkritikára szorítja. Mindebből semmi sem lett. Igaz, hogy akkor a Központi Vezetőség többsége már nem bízott az akkori Politikai Bizottságban, és sürgette a Nagy Imre-kérdés feltétel nélküli, úgynevezett elintézését, abban a hitben, hogy Nagy Imre le tudja csitítani az akkor már javában kibontakozó ellenforradalmi felkelést. De a fő felelősség mégsem az akkori Központi Vezetőséget, hanem a Politikai Bizottságot illeti, beleértve önnön magamat is.

Azt hiszem, elvtársak, elvárják tőlem, hogy beszéljek, ha röviden is — bár már eddig is mondtam egyet-mást — a régi vezetés hibáiról.

Fenntartom azt az álláspontomat, amit a Népszabadságban is alkalmam volt kifejteni, hogy különbséget kell tenni az ellenforradalmi árulás és a szocializmus építése közben elkövetett hibák között. Egyesek szerint ez Rákosi és Gerő elvtárs

úgynevezett mentegetését jelenti. Ezt a vádat vállalom, kell is vállalnom. S fenntartom azt az álláspontomat is, hogy a régi vezetés, a Rákosi és Gerő elvtársak által fémjelzett vezetés hibáinak bírálatát el kell választanunk attól a rágalomhadjárattól, amelyet az ellenforradalmárok folytattak ellenük, és amelynek semmi köze az igazsághoz, sem a valóban forradalmi kritikához. Én az MDP illetékes fórumain a múltban eleget beszéltem és felléptem ezek ellen a hibák ellen, de sohasem üvöltöttem együtt a farkasokkal, a Háy, a Déry és más ilyenfajta farkasokkal. Igenis el kell választani bírálatunkat az ellenforradalmi rágalomhadjárattól. Hadd mondjak valamit az előttem felszólaló Bakó elvtársnőnek arra a kijelentésére, hogy nem elég, ha az ember a párt fő irányvonalával ért egyet, és az máris kibúvó és gyanús dolog, ha valaki azt mondja, inkább ért egyet a februári határozattal, mint a decemberivel. Be kell vallanom elvtársak, hogy ezek közé tartozom én is. A Nagy Imre-féle árulás elítélésében szerintem helyesebb a februári határozat, amely végre kimondja a teljes igazságot, amit a decemberi határozat még nem mond ki. Sőt az, ha jól emlékszem — sajnos nincs nálam és nem tudom idézni — bizonyos fokig mentegeti Nagy Imrét, hogy tudniillik pozitív szerepet játszott addig, amíg a Rákosi—Gerő-féle vezetés ellen lépett fel. Semmiféle pozitív szerepet nem játszott! Véleményem szerint itt nemcsak és nem elsősorban a párt két volt vezetőjének a személyéről van szó. Ha a régi vezetés bírálata szitok-átok hadjárattá fajul, az nem csupán Rákosit és Gerőt érinti, hanem a pártfunkcionáriusok ezreit, a pártban egyesült százezreket és a párt vezetésével akkor dolgozó és küzdő milliókat. Nem Rákosi és Gerő rehabilitálásáról van szó, hiszen nem lehet elfeledkezni arról a tényről, hogy az ő vezetésük alatt került a párt olyan helyzetbe, amelyben, ha két hétre is, de elvesztettük a hatalmat.

Rákosi alapvető, döntő hibájának én a személyi kultusz egész rendszerének a kifejlesztését és eltűrését tartom, s ami ebből következik, a párton belüli demokrácia, a demokratikus

centralizmus szinte teljes figyelmen kívül hagyását és elnyomását, a személyi kultusz szükségletei által megszabott olyan káderpolitikát, amely szükségszerűen selejtes elemeket, a hízelgőket és a simulni tudókat pártfogolta a káderek kiválasztásánál és előléptetésénél — párt- és állami vonalon egyaránt —, valamint a törvénysértések sorozatát, amely a proletárdiktatúra védelmére hivatott állami szerveket a személyi kultusz kiszolgálóivá és karrierista elemek — lásd Farkas Mihály —, egyéni hatalmi törekvéseinek az eszközévé süllyesztette. Szerintem Rákosi fő hibája az volt, hogy minden figyelmeztető szó ellenére — és ilyenekben nem volt hiány —, szinte az utolsó percig védelmezte a törvénysértő, hatalmukkal visszaélő elemeket, ennek érdekében késleltette és mindenféle hamis ürüggyel meghiúsítani próbálta az ártatlanul letartóztatott elvtársak teljes rehabilitálásának már 1953 júniusa után megindult folyamatát. Rákosi elsősorban azért nem volt képes nyílt elvi harcot folytatni Nagy Imre jobboldali opportunizmusa ellen, mert a törvénysértések mázsás kölöncével a lábán nem tudott abból a zsákutcából kikecmeregni, amelybe a személyi kultusz, az egyéni hatalommal való visszaélés következtében jutott. Ami Gerőt illeti, tagadhatatlan, hogy nagy érdemei vannak a magyar népgazdaság helyreállítása és fejlesztése területén. Közismert az a hibája is, amelyet az első ötéves terv periódusában elkövetett az ipari beruházások túlzott fölemelése, az akkumuláció és a fogyasztás, az ipar és a mezőgazdaság fejlesztése közötti helyes arányok megsértése tekintetében. Ezekről a hibákról 1953 óta annyi szó esett, hogy most nem akarok ismétlésekbe bocsátkozni, de Rákosi leváltása után, 1956 júniusában, amikor Gerő a Központi Vezetőség első titkára lett, sokkal többet tehetett volna, hogy a pártot a júliust megelőző válságból kivezesse. Gerő és valamennyien — magamat is beleértve — túlbecsültük az 1956 júliusi határozat következtében beállott, rövid ideig tartó lélegzetvételt, az enyhülést az országban és a pártban, s Gerő mint a Központi Vezetőség első titkára egy ilyen

kritikus helyzetben hónapokra elhagyta az országot. Ezalatt új erőre kapott a párton belül és a párton kívül szervezkedő ellenség a néphatalom alapjainak aláásására. A pártnak éppen a legkritikusabb időszakban, amikor égni kezdett a tető a fejünk felett, nem volt szilárd politikát folytató, konszolidált vezetése.

Kádár elvtárs beszámolójában több közvetlen kérdést tett fel.

Helyeseljük-e, hogy november első napjaiban a rendelkezésre álló erőkből kezdték meg az új párt szervezését, állították össze az új vezetőséget? Igennel felelek erre a kérdésre, helyesen, jól tették, nem lehetett mást tenni. Helyeseljük-e azt, hogy úgy állították össze ezt a vezetőséget, hogy az MDP régi exponált vezetőit ebből kikapcsolták? Erre is igennel felelek. Abban a szituációban, hogy úgy mondjam, ez taktikailag feltétlenül helyes volt. Az ellenforradalmi nyomás körülményei közepette nem lett volna helyes egy olyan tehertételt magunkra venni, mint az MDP-vel való jogfolytonosság, politikai folytonosság külön hangsúlyozása oly módon, hogy a régi vezetőket is beveszik az új vezetésbe. Ezzel egyetértek, egy fenntartással. Nem értek egyet, nem tudom másként nevezni — és ne vegyék ezt sértésnek a vezető elvtársak —, nem értek egyet a „fekete lista" összeállításával. Nem értek egyet, hogy proskribáltak, hogy úgymondjam, a pártban és nemcsak a pártban, hanem az államban is úgyszólván törvényen kívül helyeztek egy csomó úgynevezett „rákosista" elvtársat. És nemcsak ezekről a „fekete listán" szereplőkről van szó. Száz és száz — merem állítani — kitűnő elvtárs került belső emigrációba, akiket ezzel megsértettünk. Marosán elvtárs beszélt itt a megsértődött elvtársak frakciós, szektás tevékenységének veszélyéről. Ha megsértünk embereket, akkor lesznek sértődöttek, és ez a módszer ezeknek az embereknek a megsértése volt. Ennek a sok száz embernek teljes kikapcsolása a politikai munkából igazságtalanság volt, még ha követtek is el kisebb nagyobb hibákat a régi vezetés alatt

Ezeknél nem egyszerűen íróasztal-féltékenységről van szó, hanem többé-kevésbé jogos elégedetlenségről afölött, hogy nem tették lehetővé számukra — ami minden kommunistának elévülhetetlen, merem mondani szent joga —, hogy segíthessenek az általuk elkövetett hibák kijavításában.

Elvtársak! Kádár elvtárs önkritikusan beszélt azokról a hibákról, amelyek november 4-e előtt történtek az akkori zavaros és súlyos helyzetben, mint például a párt feloszlatása, az ÁVH feloszlatása és így tovább. Nagyban és egészében elfogadom, amit arról mondott. Helyeslem Kádár elvtársnak azt a kijelentését is, hogy bármilyen súlyosak voltak a körülmények, ezek magukban véve egyáltalán nem mentik az elkövetett hibákat.

A párt feloszlatását súlyos hibának tartom, elvtársak. Ez hátbatámadása volt az akkor még küzdő kommunistáknak, a még mozgósítható munkásoknak, és tökéletesen megzavarta sorainkat. Egyesek véleménye szerint abban a szituációban nem volt már mit feloszlatni, mert a párt már amúgyis szétesett. Nem igaz, elvtársak! Nem esett szét a párt! Nem lett volna szabad harc közben — mert akkor még ropogtak a puskák, és a kommunisták Budapesten és vidéken is még lőttek a pártházakat ostromló ellenforradalmárokra — feladni ezt a pozíciót, amelyet az ellenforradalom minden dühével támadott.

Egy másik ilyen hiba, amiről kevés szó esik, az ÁVH-nak a feloszlatása volt. Ezzel nemcsak az ellenforradalom követelésének tettünk eleget, hanem egyenesen törvényen kívül helyeztük azt a karhatalmi részleget, amely a legjobban megállta a harcban akkor a helyét. Súlyos hiba volt. És teljes mértékben ezt a hibát még ma sem tettük jóvá. Még a mai napig is sokszor találkozunk olyan megkülönböztetéssel, mint ami például a Budapesti Pártház ostromának a leírásában szerepel, hogy hiszen ezek egyszerű sorkatonák voltak, ártatlan emberek stb. Az ÁVH-ban nemcsak sorkatonák voltak, hanem a munkásosztály soraiból kiemelt és az ÁVH-ba kuldött jó

elvtársak is. Mert azt a szemetet, amely Péter Gábornak, Farkas Mihálynak és a többieknek segédkezett a disznóságok elkövetésében, lényegében októberig már kiszórtuk onnan. A nem sorkatona ÁVH-sok becsületét nem kell helyreállítani? Véleményem szerint igen.

Az akkori körülmények magyarázhatják, de nem menthetik a hibát. A kérdés megítélésénél az a döntő, hogy az elvtársak későbbi tetteikkel — a párt újjászervezésével, a proletárdiktatúra restaurálásával, az ellenforradalom elleni harccal — nagyrészt jóvátették korábban elkövetett hibáikat. Hadd hangsúlyozzam azt is, hogy teljesen egyetértek azzal az állásponttal, amit Kádár elvtárs a Központi Bizottság nevében kifejtett, és amelyben elutasította — mint az a határozati javaslatban is benne van — pártunk átkeresztelését kommunista pártra.

Néhány szót az értelmiségről. Egyetértek azzal, amit Kádár elvtárs erről kifejtett. Az ellenforradalommal és az ellenforradalomért való felelősséggel kapcsolatban a legnagyobb veszély az általánosítás. Nem lehet az egész magyar értelmiséget felelőssé tenni az októberben történtekért, bár igaz az, hogy október előtt és októberben leginkább az értelmiség zavarodott meg. Abba a hibába estünk október előtt, hogy alábecsültük a magyar értelmiségi réteg polgári jellegét, és azt hittük, nemcsak munkájával, hanem gondolkozásában is teljesen csatlakozott a munkásosztályhoz, a népi demokráciához és a szocializmushoz. Ez nem történt meg. Az írók egész munkája, programja október előtt és októberben tulajdonképpen azt jelentette, hogy ők az értelmiség számára, elsősorban saját maguk számára követelték a munkásosztály helyett a vezető szerepet. Ez pedig képtelenség. Az értelmiség nem osztály, nem volt az a kapitalizmusban, s nem osztály a mi társadalmunkban sem. Ezt türelmesen meg kell napról napra magyarázni az értelmiségnek, hozzátéve, hogy távol áll tőlünk az egész értelmiség felelősségre vonása októberért. Tény az, hogy a magyar értelmiség különféle munkaterületeiről

vezető emberek, igazán számottevő tudósok vagy művészek nem szöktek ki az országból, itt maradtak, ami szintén egyik formája a néppel való szolidaritásuk kifejezésének. De ahhoz, hogy újra visszanyerjük az értelmiséget a szocialista építés munkája számára, nem elég kizárólag a propagandamunka. A bűnösöket az értelmiség körében is meg kell büntetni, de a szigor politikáját — a konszolidálás előrehaladásának megfelelően — párosítani kell a megbékélés politikájával. És meg kell mondanom, hogy — különösen az utóbbi időben — vannak ezen a téren bizonyos hibák.

Szólnom kell még néhány szót az osztályharcról. Attól félek — s a nem szilárd marxista-leninista talajon álló értelmiségre gondolok elsősorban —, hogy a kínai elvtársaknak, Mao Ce-tungnak az a jelszava, hogy virágozzék együtt minden virág, zavart fog kelteni, és meg fogja erősíteni bennük a kommunizmus ún. liberalizálására irányuló törekvéseiket. Én azt hiszem, elvtársak, nekünk itt ragaszkodnunk kell Lenin álláspontjához: „az osztályharc a tőke uralmának megdöntése *után,* a burzsoá állam lerombolása *után nem tűnik el* (mint ezt a régi szocializmus és a régi szociáldemokrácia sekélyes képviselői képzelik), hanem csak formáit változtatja és sok tekintetben még elkeseredettebbé válik." A mi magyarországi tapasztalataink 100 százalékosan bebizonyították Lenin eme álláspontjának helyességét, s ez különösen érvényes az ideológia terén. Ott nincs megbékélés. Az értelmiség iránt, bizonyos körülmények között még a kulákság iránt is — ellentétben az osztályharc régen vallott nemcsak élesedésének, hanem kiélezésének politikájával —, folytathatunk megbékélési politikát, és bizonyos körülmények között kell is folytatnunk. De ellenséges vagy idegen ideológiai áramlatokkal szemben nem lehetséges megbékélés.

Fel akarom itt vetni Lukács György elvtárs kérdését. Lukács elvtárs nem akárki. Az ő felelőssége az értelmiség és az értelmiségi ifjúság útvesztésében október előtt történtekért igen nagy. A „sztálinizmus" elleni harc jelszavát ő, az ő tudo-

mányos tekintélyével fémjelezte. Nyilvánvaló, hogy a „sztálinizmus" elleni harc nálunk sem volt más, mint fügefalevél a revizionista nézetek álcázására. Lukács elvtárs nagy tudós, különösen a filozófia és az irodalomtudomány területén alkotott maradandót és én személyesen több mint két évtizede barátja és azt is mondhatom, hogy bizonyos értelemben és bizonyos fokig tanítványa vagyok. De az igazságnak méginkább vagyok a tanítványa és barátja, mint Lukácsnak. Hallom, hogy most jelentkezett a pártba való felvételre. A döntést természetesen az Intéző Bizottságnak kell meghoznia, de az én véleményem szerint csak akkor lehet őt a pártba felvenni, ha nyíltan és mélyrehatóan feltárja és bírálja októberi magatartását és annak okait. Véleményem szerint a Lukácsot 1947-ben ért bírálat — különösen az ő októberi magatartása fényében — teljesen helyes volt. Ezt nem szabad feladni és én személyileg vállalok és fenntartok minden szót, amit akkor Lukács ellen írtam. Természetesen nem ezen a pártértekezleten kell ezt a kérdést alaposan megvitatni, de hogy ez kötelességünk — az nyilvánvaló.

Még néhány kérdést hadd vessek fel. Kádár elvtárs beszélt itt Jugoszláviával kapcsolatban a bennünket egyesítő és elválasztó mozzanatokról. Egyetértek Kádár elvtárssal, de fontosnak tartom, hogy valamivel még kiegészítsem szavait. Nézeteltérés van köztünk és a jugoszláv kommunisták között a nemzetközi kommunista mozgalom értékelésében és abban, hogyan értékelik ők a Szovjetunió vezető szerepét a szocialista tábor élén. Mert a jugoszláv elvtársak tagadják a szocialista tábor szükségességét, a szocialista országok összefogásának és katonai szövetségének a szükségességét, és ennek megfelelően cselekednek. Ezzel nem értünk egyet. Azzal sem értünk egyet, hogy ők általában tagadják a Szovjetunió vezető szerepét a nemzetközi kommunista mozgalomban és a szocialista táborban. Azt tartják, hogy a Szovjetunió vezető szerepe már magában véve ellentmond a szocialista országok egyenjogúságának. Pedig még a kollektív vezetésnek sem mond el-

lent az, hogy a kollektív testületben van egy elvtárs, aki vezet. A latinok azt mondták: „primus inter pares", első az egyenlők között. Ez vonatkozik a Szovjetunióra is.

Néhány szót a munkástanácsokról. Kukucska elvtárs álláspontját — bár kissé röstellem ezt a szót használni, mert már nagyon elkopott és sok mindenre ráhúzzuk — szektás álláspontnak tartom. Igaz, hogy a munkástanácsok nálunk az ellenforradalom szülöttei voltak. Ez sokáig rányomta, s talán sok esetben még ma is rányomja bélyegét a munkástanácsok összetételére, sőt itt-ott tevékenységére is. De nem ez a döntő, hanem az, hogy vannak-e még — és mennyire jelentékeny munkásrétegek, amelyek magukénak érzik a munkástanácsok intézményét, azt hiszik, hogy rajtuk keresztül több és közvetlenebb befolyást tudnak gyakorolni az üzem és a gazdasági élet vezetésére. Nincs jogunk nem törődni ezeknek az álláspontjával.

A napokban olvastam a Népszabadságban Erdei Ferenc barátom cikkét a magyar mezőgazdaság fejlődéséről. Nálunk sokáig úgy állt a dolog — ez volt a párt és a kormány hivatalos véleménye —, hogy a két feladatot, a mezőgazdaság szocialista átszervezését és fejlesztését együtt kell megoldani. Erdei szerint most már nem ez a hivatalos párt- és kormányvélemény, hanem az, hogy elsődleges feladat a mezőgazdaság fejlesztése. Ebből nyilván az következik, hogy a mezőgazdaság szocialista fejlesztése kiesik, egyelőre nem jön számításba. Ez nem helyes. Nem tudom, ez-e most a hivatalos pártvélemény, remélem, hogy nem. Továbbra is az a helyes, hogy meg kell kísérelni együtt megoldani a mezőgazdaság fejlesztését és szocialista átalakítását.

Engedjék meg elvtársak, mert többé-kevésbé szakmámba is vág, hogy utolsó kérdésként néhány szót mondjak kultúrpolitikánkról. Merem állítani, hogy egész pártmunkánknak és egész állami munkánknak két leggyengébb pontja a gazdasági és a kultúrterület. Kádár elvtárs beszélt arról, és egyetértek vele, hogy a kultúrpolitikában még nem mentünk ellentáma-

dásba az ellenforradalom kulturális területen elfoglalt pozíciói ellen. E tekintetben még nincs kidolgozott ideológiai programunk. Egyetértek Kukucska elvtárs véleményével: szó sem lehet az írókkal kapcsolatban semmiféle elvi engedményről. Mostanában olvastam az Írószövetség decemberi taggyűlésének gyorsírói jegyzőkönyvét. Elvtársak, ami ott folyt, az hallatlan szégyene az Írószövetségnek, a magyar irodalomnak és külön a kommunista íróknak. Az íróknak tiszta vizet kell önteni a pohárba, ha tárgyalunk velük, és ha át akarjuk törni az ellenforradalom óta összekovácsolódott és ma is meglevő egységfrontjukat. Ami a magyar irodalomban, nemcsak az 1956-os decemberi közgyűlésen. hanem már 1953 óta fokozódó kürtszóval, harsonaszóval végbement, szégyene a magyar irodalomnak és megtagadása a magyar irodalom valóban dús és gazdag haladó hagyományainak. Most is történnek még visszásságok. Csak néhány héttel ezelőtt adták ki a Magvető Könyvkiadónál Tamási Lajos verseskötetét, aki októberben, amikor az ellenforradalmárok már elfoglalták a rádiót, beolvasta uszító költeményét. Miért kellett az ő könyvét kiadni? Természetesen, ez az úgynevezett „fehér segély" keretében történt. A Szépirodalmi Kiadó pedig 8—10 héttel ezelőtt újra kiadta Déry Tibor „Befejezetlen mondat"-át. Ez is ilyen fehér segély. Szintén nemrég adták ki annak az Eörsinek a verseit, aki ellenforradalmi tényked éseiért azt hiszem öt évet kapott.

Elvtársak! Nem tettünk még eleget a sovinizmus leküzdésére, amely, mint az ellenforradalom célkitűzéseinek egyik ideológiai takarója, októberben jelentkezett. A sovinizmus nálunk nemcsak és nem mindig szovjetellenesség. Nem véletlen, hogy éppen 1956 októberében tűntek fel az 1946-os békeszerződés óta először irredenta jelszavak. Az írószövetségi alapszabály 12. vagy 16. pontjában volt egy jelszó: „visszatérni a lenini nemzetiségi politikához". Emögött az elég ravaszul megfogalmazott jelszó mögött az volt, hogy a magyar kormány, a „nemzeti kormány", ahogy Nagy Imréék nevezték magukat, követelje Romániától, Jugoszláviától, Csehszlová-

kiától az ott élő magyar kisebbség önrendelkezési jogát, és kezdjen el revizionista, irredenta politikát. A sovinizmusnak ez ellen a fajtája ellen úgyszólván még semmit sem tettünk. Valahogy kerülgetjük, mint a macska a forró kását. Pedig nyíltan meg kell mondanunk és meg kell magyaráznunk, hogy a magyar népi demokrácia jellegénél és lényegénél fogva sosem folytathat irredenta, revizionista politikát. A szocialista tábor országainak egysége és barátsága magyar nemzeti érdek, mert különben az imperialisták semmivé tennék függetlenségünket, és háborús felvonulási területté, gyarmattá változtatnák országunkat, mint ahogy ez Horthyék negyed évszázada alatt volt. Ha ez magyar nemzeti érdek — és az —, akkor az is magyar nemzeti érdek, hogy semmilyen körülmények között ne csússzunk le a revizonizmus lejtőjén.

Hiányolom, elvtársak, az ideológiai munkában és az ellenforradalom ideológiai hatásának a leküzdésében, hogy a párt eddig még szükségtelennek vagy kényelmetlennek tartotta az antiszemitizmus elleni határozott, elvhű, marxista-leninista fellépést. Pedig szükség van erre. Van az országban antiszemitizmus, és nekünk nem szabad az árral úsznunk, nem hunyhatunk szemet az antiszemitizmus jelenségei előtt, hanem az a feladatunk, hogy valóban képviseljük a leninista álláspontot.

Befejezésül. Feltétlenül igaz, és elsősorban újjászervezett pártunknak, a párt vezetőségének, a munkásosztálynak az érdeme, hogy hatalmas lépéseket tettünk előre a politikai, gazdasági, kulturális és általános konszolidáció útján. Az ellenforradalmat azonban végleg még nem küzdöttük le. Az eredmények alapján mégis úgy vélem, gondolkodnunk kellene, nem érkezett-e el az ideje — anélkül, hogy egy pillanatra is csökkentenénk az ellenforradalom és az ellenforradalmárokra mért csapásunk erejét és élességét —, hogy pártunk különböző intézkedésekkel is bizonyítsa: nem élezni akarja a helyzetet, hanem rá akar térni a megbékélés politikájára. Igaz, hogy a vásár kettőn áll. De politikailag szükséges, különösen

az értelmiség irányában annak demonstrálása, hogy igenis, készek vagyunk ilyen politikát folytatni.

A párt egységének kérdéséről. Én a magam számára ezt a kérdést úgy fogalmaztam meg, és azt hiszem, nem helytelen: minden kommunistának az egysége, mínusz az árulók (kivéve az árulók).

Elvtársak! A magam részéről, az általam kifejtettek értelmében, a határozati javaslat értelmében minden erővel támogatni fogom a párt politikáját, a párt vezetésének politikáját. *(Taps.)*

RÉVÉSZ GÉZA

a Központi Bizottság tagja, honvédelmi miniszter:

Tisztelt Pártértekezlet! Kedves Elvtársak! A pártértekezleteken és egyebütt is jogosan felmerült az a kérdés, hogyan történhetett meg, hogy a munkásosztály, a dolgozó nép fiaiból álló magyar néphadsereg nem tudta októberben megállni a helyét, nem volt képes megakadályozni, szétzúzni az ellenforradalmi felkelést.

A hadsereg októberben történt felbomlásának alapvető oka nem a hadseregen belül keresendő. A hadsereg erőtlenné és tehetetlenné válása elsősorban a párt és a kormány vezető szervei bizonytalanságának, majd árulásának következménye. Természetesen a néphadsereg sem volt mentes a hibáktól.

A néphadsereg szervezése 1949-ben kezdődött. Az akkori feszült nemzetközi helyzetben, a rossz káderpolitika folytán — s itt nem értek egyet Kiss Károly elvtárssal —, a tisztikarba igen sok ingatag, vezetésre képtelen, karrierista, soviniszta elem került. A gyors fejlesztés következtében a tisztek nem kaptak megfelelő politikai és szakmai kiképzést. Elvi megalapozottság híján megvolt annak a veszélye, hogy egyik szélsőségből a másikba essenek. A személyi kultusz légköre, a hadsereg akkori vezetőinek önkénye, a törvényesség megsértése stb. eredményeként tért hódítottak az ellenséges né-

zetek, különösen 1953 után. Emellett az elbocsátások következtében fellépő létbizonytalanság, a gyakori áthelyezések, a tisztikar zömének nehéz lakásviszonyai, nem kielégítő fizetése is hozzájárult ahhoz, hogy az október—novemberi ellenforradalmi lázadás alatt kialakult bonyolult helyzetben zavar támadjon a hadseregben. De újra hangsúlyozom, hogy szilárd párt- és állami vezetés mellett a néphadsereg még ilyen körülmények között is megállta volna a helyét, mert a magyar néphadsereg tisztikara zömében — a negatív tényezők mellett is — a munkásosztály, a dolgozó parasztság, a dolgozó nép hű fia, a népi hatalom szilárd támasza volt. Bizonyítja ezt, hogy az első napokban bevetett alakulatok és egységek megállták a helyüket. A volt kiskunhalasi, jelenleg 37. Budapesti Forradalmi Ezred, harcolva jött Budapestre. Számtalan vidéki egység kérte az akkori vezetéstől, hogy segíthessen az ellenforradalom szétverésében, a rend megteremtésében. Helytálltak a tüzértiszti iskolások, a műszaki tiszti iskolások és a folyamőrök, akik a Pártközpontot védték. Helytálltak az egri, az aszódi, a ceglédi, a kiskunfélegyházi, a nagyatádi és más egységek. Azonban katasztrofálisan hatott a hadsereg magatartására a Központi Vezetőség október 28-i határozata, a „Szabad Nép" két emlékezetes cikke és Nagy Imrének azon nyilatkozata, amelyben szabadságharcos hősökké nyilvánította az ellenforradalmárokat. Betetőzte a bomlást október 30-án és 31-én az, hogy az árulók az imperialista ügynök Malétert és Királyt állították a hadsereg élére. Felbomlott a katonai rend és fegyelem, megkezdődött a kommunisták eltávolítása, letartóztatása, a pártszervezetek feloszlatása, tért hódított a politikamentes hadsereg és a semlegesség jelszava.

Nagy Imrééknek azonban mindezek ellenére sem sikerült a hadsereget az ellenforradalom oldalára vonni és a szovjet csapatok ellen felhasználni. S amint a munkás-paraszt forradalmi kormány megalakult, a katonaság túlnyomó része azonnal csatasorba állt az alkotmányos rend, a proletárhatalom helyreállításáért és megszilárdításáért.

Újjászervezett néphadseregünk tisztikarának gerincét a karhatalomban harcolt, helytállt, összeforrt, megedződött tisztek alkotják. Az elvtársak bizonyára tudják, hogy november 4-e után minden tisztnek nyilatkozatot kellett aláírnia. Ennek lényege az volt, hogy feltétel nélkül teljesítik a forradalmi munkás-paraszt kormány parancsát az ellenforradalom leverésére, a testvéri szovjet csapatokkal együtt harcolnak az ellenforradalom megsemmisítéséért. Ez a nyilatkozat próbakő volt, és ezt a tisztikar kétharmada aláírta. A tiszteknek azt a körülbelül 30%-át, akik nem írták alá a nyilatkozatot, mi általában nem tekintjük ellenségnek. De ingatag, opportunista magatartásuk miatt nem tartjuk alkalmasnak a tiszti hivatásra, ezért azonnal leszereltük őket. Működtek még február 15-ig úgynevezett felülvizsgáló bizottságok, amelyek bejelentések alapján egyénenként bírálták el egyes tisztek magatartását, s mi azután a körülményektől és tényektől függően intézkedtünk.

Az újjászervezett hadsereg tisztikarának gerincét azok alkotják, akik a nehéz harci feladatokból becsülettel kivették részüket. A létszámviszonyok nem teszik lehetővé a karhatalomban szolgált valamennyi tartalékos tiszt hivatásos állományba vételét, de gondoskodunk róla, hogy ezek az elvtársak az őket megillető elismerésben és megbecsülésben részesüljenek.

A hadsereg újjászervezése befejeződött. Májusban bevonult tényleges szolgálatra az a korosztály, amelynek bevonulása tavaly ősszel elmaradt. Megindult a rendszeres kiképzés.

Újjászervezett néphadseregünk ma alkalmas arra, hogy hazánk és népünk iránti kötelességeit teljesítse. Természetesen ez a hadsereg nem mentes még a fogyatékosságoktól, és nem egy nehézséget kell leküzdenie. Bizonyos mértékben megvannak még az eszmei zűrzavar maradványai: a nacionalizmus, a sovinizmus. Emellett megtalálhatók a régi szektás vezetés és gyakorlat maradványai is, amely következtében még van bizonyos szakadék egyrészt a főtisztek és a beosztott tisztek,

másrészt a tisztek és a legénység között. Nagyon nehéz a tisztek lakáshelyzete is.

Legfontosabb feladatunknak tekintjük, hogy az újjászervezett néphadsereget úgy neveljük a szocialista hazafiság és a proletár nemzetköziség szellemében, és úgy képezzük ki, hogy a karhatalmi feladatok ellátásán kívül képes legyen megvédeni szocializmust építő hazánk függetlenségét és népünk békés építő munkáját, képes legyen az egyesített fegyveres erők keretében, a testvéri szovjet hadsereg és a népi demokratikus országok hadseregeivel vállvetve visszaverni az imperialista agresszorok bármilyen támadását.

Le kell lepleznünk hadseregünk személyi állománya előtt a semlegességnek a mi körülményeink között hazug, népellenes jelszavát. Meg kell nekik magyaráznunk: olyan, szocializmust építő kis országnak, mint mi vagyunk, létfontosságú érdeke, hogy tagja legyen a szocialista tábornak, és részt vegyen a Varsói Szerződésben. Különösen fontos ez olyan nemzetközi körülmények között, amikor az imperialista országok, élükön az Egyesült Államokkal, évről évre növelik fegyveres erejüket, katonai, hadi, tengerészeti és légi támaszpontjaikat a népi demokratikus országok és a Szovjetunió határain, amikor minden eszközzel megpróbálnak rést ütni a szocialista tábor egységes frontján. Rá kell mutatnunk: ilyen körülmények között létérdeke a magyar népnek, hogy a szovjet hadsereg csapatai itt tartózkodjanak az országban, mert egyedül nem lennénk képesek biztosítani hazánk függetlenségét, népünk békés építő munkáját.

A hadseregben dolgozó vezető kommunisták és a kommunista tisztek minden erejüket latbavetik, tapasztalataikat, tudásukat felhasználják, hogy olyan szilárd, erős, ütőképes, a néphez, a párthoz és a proletárdiktatúrához hű hadsereget teremtsenek, amely semmilyen körülmények között sem fog szégyent vallani, amely képes lesz megakadályozni azt, hogy itt mégegyszer október 23-a lehessen, s amely bármilyen imperialista támadás esetén, a testvéri szocialista országok had-

seregeivel együttműködve, meg tudja védeni hazánk függetlenségét, népünk békés építő munkáját. *(Taps.)*

JAKAB SÁNDOR

a Nógrád megyei pártbizottság titkára:

Kedves Elvtársak! Megyei pártbizottságunk és pártszervezeteink minden tőlük telhetőt elkövetnek, hogy megjavítsák politikai és gazdasági munkájukat. Ezt bizonyítja a párttagság számának és összetételének alakulása is. A párttagság létszáma majdnem elérte a volt MDP-tagok 54%-át. Összetétele igen kedvező: 73%-a üzemi munkás, csaknem 16%-a paraszt, 8%-a alkalmazott.

A termelésben is vannak eredményeink. A szénbányászatban például az önköltség alacsonyabb, mint tavaly szeptemberben volt, gyáraink, nagyüzemeink mindegyike — ha a béremeléseket nem számítjuk — már március 1. óta nyereséges.

További eredményeinket azonban veszélyezteti a tagságunk körében elterjedt elbizakodottság, s ami ezzel kapcsolatos: a tömegek közötti agitációs munka lebecsülése.

Egyetértek Révai elvtárssal abban, hogy az elméleti munkára nagyobb gondot kell fordítani. Nem folyik megfelelő propagandamunka például az olyan nézetek leleplezésére, amelyek a „magyar sajátosságokba" csomagolva szeretnék beadni a szocializmus építésének olyan önálló útját, amelyből hiányzik a Szovjetunió vezető szerepe. Helyeseljük, hogy a sajtó bőven ismerteti a kínai párthatározatokat és elméleti cikkeket, de azt szeretnénk, ha részletesebb tájékoztatót adna a más népi demokratikus országokból és a Szovjetunióból származó, ilyen jellegű anyagokról is.

A sajtóban néha olyan cikkek jelennek meg — különösen a „Magyarország" című lapban —, amelyek nem segítik elő a tisztánlátást. Elsősorban Bertalan Imrének a kádermunkáról írt cikkére gondolok; de a „Népszabadság"-ban Gombó és Kalmár elvtársak egyes cikkeiben is voltak zavaró részletek.

Több segítséget várunk az időszerű elméleti kérdésekben a „Népszabadság"-tól és a „Társadalmi Szemle"-től, de más központi szervektől is.

Pártmunkánkban ma előtérbe kerültek a szervezési feladatok, s ezek mellett kevesebb gondot fordítunk a politikai munkára. Pedig sok e téren a tennivaló, hiszen sok az olyan új alapszervi párttitkárunk, aki azelőtt nem volt vezetőségi tag — esetleg még párttag sem. Az új oktatási évadban ezeknek a képzésére feltétlenül nagy gondot kell majd fordítani, éppúgy mint a járási és megyei vezetők továbbképzésére. A szervezési és politikai munka nem választható élesen szét. Ha a határozatok megmagyarázását és végrehajtását helyezzük munkánk előterébe, akkor már szervezeti és politikai munkánk is javul.

A pártegység az alapvető kérdésekben kezdettől fogva megvolt nálunk, de gyakran megzavarta az intrika. Ez ellen mi elvi harcot indítottunk, s ezzel a módszerrel csökkenteni is tudtuk. Nem tartjuk helyesnek az adminisztratív módszerek alkalmazását az intrika ellen, annál kevésbé, mert félő, hogy ezt egyesek a jogos kritika elfojtására is felhasználják.

Helyeseljük a tájékoztatásnak azt a módját, amelyet Kádár elvtárs beszámolójában alkalmazott, s kérjük, hogy továbbra is kapjon a párttagság bővebb tájékoztatást, többek között a nemzetközi eseményekről, esetleg bulletin-formában.

Befejezésül: szükségesnek tartanánk a távlati gazdasági tervek kidolgozását, elsősorban olyan területeken, ahol a termelés növeléséhez bizonyos előmunkálatokra van szükség, így a szénbányászatban, a villamosenergia-iparban s azok összehangolásában. Ezek birtokában eredményesebben végezhetjük el a ránk váró feladatokat. *(Taps.)*

MAJOR TAMÁS

a Központi Bizottság tagja, a Nemzeti Színház igazgatója

Kedves Elvtársak! Mi, a párt politikáját támogató értelmiségiek is követtünk el hibákat, személy szerint én is. Aláírtunk egy ízben egy memorandumot, amelyben különböző kultúrpolitikai követeléseket támasztottunk. Bár a memorandum megírásával az volt a célunk, hogy megakadályozzuk a párt elszakadását a tömegektől, s bár a memorandum egy sereg jogos követelést is tartalmazott, mégis hibás módszer volt, mert nem pártszerűen, nem a párton belül harcoltunk igazunkért.

Egyetértek Révai elvtárs szavaival, hogy az értelmiség önteltségében át akarta venni a munkásosztály szerepét, pedig, amint az események igazolták, aki haladó értelmiséginek tartja magát, az a mi viszonyaink között nem haladhat más irányban, mint a munkásosztály és a munkásosztály vezető ereje, a párt felé.

Hiába él egyes művészekben és írókban még ma is az a nézet, hogy októberben szocializmust akartak! Néhányan csak annyiban akartak szocializmust, hogy meg akarták tartani — például a színházaknál — az állami támogatást. És ezen a „szocialista alépítményen" akartak burzsoá felépítményt. Ilyesmibe a munkásosztály nem egyezhet bele.

Vannak még különféle revizionista álláspontok. Gyakori az a nézet, hogy a revizionizmust a dogmatizmus szülte. Ezt az álláspontot nyugodtan vissza lehet utasítani. A revizionizmus szülője a burzsoá ideológia, az osztályharc és nem a dogmatizmus. De a dogmatizmus elősegíti a revizionizmus elterjedését. Éppen ezért, ha nem is a hibák szülték az ellenforradalmat — ez feltétlenül jobboldali álláspont —, de erősen hangsúlyozni kell, hogy az elkövetett hibák talaján sikerült az amúgyis folyó osztályharcban az ellenforradalmi erőknek, ha rövid időre is, de győzedelmeskedniük. Ha egyetértek is Révai elvtárssal abban, hogy nem lehet egyenlőségi jelet tenni

a revizionizmus elleni és a baloldali elhajlás elleni küzdelem között, de véleményem szerint feltétlenül és szakadatlanul kétfrontos harcot kell folytatni az ellenforradalom ellen és a múltban elkövetett hibáink ellen. *(Taps.)*

Sokan ma is tagadják hatalmas kulturális eredményeinket. Ilyen eredmény a munkásosztály kultúrszomja, amely megmutatkozik a könyvolvasástól a színházlátogatásig. Az eredmények elismerése mellett azonban elemeznünk kell a hibákat, nehogy újra elkövessük azokat. Nem lehet például véletlennek tekinteni — amint azt a francia elvtársak megállapították —, hogy olyan tökéletes írói egység kovácsolódott ki a jobboldali eszmék, a revizionizmus alapján. Ez nem történt volna meg, ha nem követtünk volna el nagyon sok baloldali hibát.

Révai elvtársnak arra a kijelentésére, hogy nem akar a rákosisták és a szektások nevében zászlót bontani, azzal a latin eredetű mondással szeretnék válaszolni, hogy „a boszorkányokról, amelyek nincsenek, nincs mit beszélni", hiszen a mi pártunk már megállapította, hogy a rákosista és sztálinista jelszó — reakciós és helytelen jelszó. Viszont szektás jelenségek és szektás nézetek képviselői még vannak. Kádár elvtárs beszámolójában és a határozati javaslatban nekem az tetszik a legjobban, hogy mi a nehezebbik utat akarjuk választani. Az előbbi vezetés a könnyebbik utat választotta: a meggyőzést felcserélte adminisztratív eszközökkel. Ez az út hibás volt, s egészen a bűnökig vezetett. Ezért kellett sok derék elvtársunknak szenvednie és — ezt is meg kell mondanunk — meghalnia. Kötelességünk beszélni erről, még akkor is, ha megállapítjuk, hogy a párt politikája lényegileg helyes volt, ha elismerjük eredményeinket is, mert mi ezeket a hibákat nem akarjuk újra elkövetni. Ezek a hibák és a későbbi bűnök komoly károkat okoztak az egész nemzetközi munkásmozgalomnak. Éppen ezért a Szovjetunió Kommunista Pártja és az összes testvérpártok nagyon komolyan és mélyen elemezték ezeket a hibákat és bűnöket. Azok az elvtársak, akik most nem

akarják belátni e hibákat, nemcsak a múltban okoztak kárt, hanem ma is ezt teszik.

Engem nagy örömmel tölt el, hogy a különböző pártgyűléseken valósággal átforrósodik a terem a bíráló szó nyomán. Nem is szabad megvonni senkitől a bírálat jogát. A rágalom jogát azonban nem ismerhetjük el. Pedig mostanában elég gyakori jelenség, hogy olyan elvtársak, akik alkalmatlanok valamely tisztség betöltésére, opportunistáknak mondják azokat, akik nem hajlandók őket kinevezni.

A hibák között azt is meg kell említenem, hogy túlságosan gyorsan akartunk szocialista kultúrát létrehozni, s erőszakos kultúrpolitikát folytattunk. Helyes lett volna, ha Révai elvtárs is mondott volna néhány szót a 12 év folyamán együtt elkövetett hibákról.

Hibákat követtünk el a káderpolitikában is. Nagyon sokáig melengettük a pártban az Aczél-, Gimes-, Méray-féle és más árulókat, akik annakidején kispolgári értelemben vett, hangoskodó szektások voltak. Ezzel a káderpolitikával, amelyet egyfelől az udvarlás, másfelől a bunkózás jellemzett, örökre szakítanunk kell. *(Taps.)*

A jövőben ideológiailag nem szabad engedményeket tennünk. A szocialista realizmust vissza kell állítani jogaiba. A szocialista realizmus a valóságot néző, a marxizmus-leninizmus alapján álló művészet, amely ezen az alapon állva perspektívát és utat tud mutatni. Ez a szocialista realizmus, még akkor is, ha eddig nem készítettünk ilyen remekműveket. De értünk már el eredményeket, s a küzdelmet folytatni akarjuk. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy ne adjunk teret a nem szocialista-realista műveknek is. Elsősorban azonban szocialista-realista remekműveket akarunk. A szocialista-realista művek bírálatánál nagyon fogunk ügyelni arra, hogy ne nevezzünk mindent formalistának, ami új formában jelentkezik. Nem játszhattuk például egészen mostanáig az egyik legnagyobb kommunista agitátor és az egész világon nagy sikereket elért kommunista író, Berthold Brecht darab-

jait. Színesebb, szebb művészetet akarunk az eddiginél. S fogjuk szavukon azokat a művészeket, akik mostanáig politikaellenesek voltak, s akikről kiderült, hogy mennyire tudnak politizálni. Dolgozhatnak, de legyenek szívesek és ne politizáljanak. Majd mi politizálunk. *(Derültség.)*

Beszédemet azzal zárom, hogy kultúránk, művészetünk jövőjét szépnek és ígéretesnek látom. S azt hiszem, teljesíteni fogjuk József Attila kérését: „... jó szóval oktasd, játszani is engedd szép, komoly fiadat." *(Taps.)*

RAPPAI GYULA

a Tolna megyei pártbizottság titkára:

Megyénk kommunistái sokszor elmondták, hogy azok az elvtársak, akik november 4-én kézbevették a munkáshatalom megvédését, történelmi feladatot hajtottak végre. *(Taps.)* Ezért lelkesen támogatták a munkáshatalom megvédéséért, megerősítéséért, az ellenforradalmárok ellen folytatott harcot, magukévá tették a párt újjászervezésére szóló felhívásokat, s mindent megtettek és megtesznek azért, hogy a szocialista tábor erősítéséből kivegyék részüket.

Most, az ellenforradalom után, különösen fontos feladatunknak látjuk a politikai felvilágosító, nevelő munka növelését a munkásosztály körében. Választ kell adnunk a munkásosztályt érintő sok fontos politikai kérdésre. Például arra: hogyan történik a munkásosztály vezető szerepének gyakorlati megvalósítása? Hogyan nyilvánul meg a munkásosztály felelőssége, áldozatvállalása? A munkásosztályon belül milyen változások mentek végbe? Milyen ezek hatása? Hogyan erősítsük gyakorlatilag a munkás-paraszt szövetséget? stb. Mindez azért nagyon fontos, hogy a munkásosztály világosan lássa, megértse a vezető szerepből adódó feladatait, és hogy ezek tudatában egyre határozottabban álljon a párt, a kormány mellett. Sok olyan probléma van, amelynek megoldása elősegítené a munkásosztály aktivizálását. Sem a sajtó, sem

a rádió nem törekszik arra, hogy ezekkel a kérdésekkel megfelelően foglalkozzék.

Sok probléma van manapság a mezőgazdaság szocialista átszervezésével kapcsolatban is. Helyesen hangsúlyozzuk, hogy egyik alapvető kérdés a termelőszövetkezetek gazdasági megszilárdítása. Csak így érhetjük el, hogy a termelőszövetkezetek többet termeljenek, s ennek alapján idővel jobban éljenek, mint az egyénileg gazdálkodó dolgozó parasztok. Ez lesz az igazi vonzóerő a belépésre. Ez azonban nem elég. Arra is szükség van, hogy a propagandamunkánkból, a sajtóból és a rádióból is azt lássa és hallja a dolgozó parasztság, hogy célunk változatlanul a mezőgazdaság szocialista átszervezése. A múltkor nálam járt egy rádióriporter, aki valami szekszárdi képet akart összeállítani, s tanácsomat kérte, hogy mivel foglalkozzon. Amikor azt javasoltam, menjen ki egy szekszárdi termelőszövetkezetbe, nézze meg, hogyan foglalkoznak ott a szőlőműveléssel, és legyen segítségünkre abban, hogy a szőlőtermelőket bevonjuk a termelőszövetkezetekbe, mert ez bizony nehéz ügy — úgy nézett rám, mint aki nem érti, miért akarom őt ilyen kérdéssel foglalkoztatni.

Az elmúlt években nagyon sokszor előfordult, hogy a párttagság, sőt a funkcionáriusok sem tudtak arról, milyen elvi kérdésekről vitázik felső vezetőségünk és mi az álláspontja a vitás kérdésekben. Ez a tájékozatlanság hozzájárult ahhoz, hogy a gyakorlati munkát végző funkcionáriusok is és a párttagok is hol jobbra, hol balra kapkodjanak. Helyes ma az a — sajtóban is tapasztalható — törekvés, amely előtérbe állítja a napi politikai kérdések tárgyalását, s amely vitába száll a helytelen nézetekkel. Helyesnek tartom a határozatnak azt a pontját, hogy elméleti munkaközösségeket kell létrehozni, amelyek segíteni fognak abban, hogy gyorsan reagáljunk a helytelen nézetekre és leleplezzük azokat.

A párt és a tömegek kapcsolatáról is szeretnék egyetmást mondani, habár erről már sok szó esett itt. Helytelen volna azt gondolni, hogy tömegszervezetek nélkül meg lehet oldani

a párt és a tömegek közti kapcsolat erősítését. Országosan és helyileg is meg kellene rövid időn belül erősíteni a tömegszervezeteket. Pártmunkánkban 1945-től mindig szerepet játszott az aprómunka. A pártfunkcionáriusoknak törődni kellene az emberek apró-cseprő dolgaival, gondjaikkal, bajaikkal.

Elvtársak! Nemrégiben munkásgyűlésen vettem részt Tolnán. Felszólalt egy 83 éves elvtárs, aki már 1903 óta részt vesz a munkásmozgalomban. Többek között azt mondta: „engem a zápor nagyon-sokszor megvert, de mindig megszáradtam". Hát, elvtársak, minket is nagy zápor vert. Megszáradtunk és köszönjük meg mindazoknak, akik elősegítették, hogy megszáradhattunk. *(Taps.)*

*

Rónai Sándor elnök: Nyers Rezső elvtárs, a mandátumvizsgáló bizottság elnöke tesz jelentést a pártértekezletnek.

A MANDÁTUMVIZSGÁLÓ BIZOTTSÁG JELENTÉSE

NYERS REZSŐ:

Tisztelt Pártértekezlet! A mandátumvizsgáló bizottság megvizsgálta a pártértekezlet összetételét, és a következőket jelenti: A pártértekezleten 348 küldött vesz részt. Egy küldött betegsége miatt nincs jelen. A küldöttek 93,7%-a férfi, 6,3%-a nő. Közbevetőleg megjegyzem, mint látják, kevés a nő. A küldöttek több mint a fele 30 és 40 év közötti (52,4%), egynegyede 40 és 50 év közötti (24,9%). A küldöttek 12,1%-a 50 évnél idősebb, 10,6%-a pedig 30 évnél fiatalabb. Foglalkozásuk szerint a küldöttek legnagyobb része eredetileg munkás, 77,9%, a küldöttek 6,9%-a paraszti származású, 10,3%-a eredetileg értelmiségi foglalkozású, 4,9%-a más foglalkozású. A küldöttek között jelentős számban vannak a párt régi harcosai. A küldöttek 31,5%-a (110 küldött) 1945 előtti párttag, 31,3% pedig 1945 óta tagja a pártnak. A küldöttek

további 20%-a 1946—49-es párttag, 7,2% pedig 1950 óta tagja a pártnak. Még kifejezőbb a munkásmozgalomban való részvétel szerinti megoszlás. A küldöttek 6,3%-a már 1919 előtt, 27,9%-a 1940 előtt, 54,5%-a pedig már 1944 előtt részt vett a munkásmozgalomban. A küldöttek 68,2%-a pártfunkcionárius, 10,6%-a állami tisztséget, ugyancsak 10,6%-a tömegszervezeti tisztséget visel, 10,1%-a pedig gazdasági funkcióban van.

A pártkonferencia küldötteinek 15%-a közvetlen termelő munkában (iparban, mezőgazdaságban stb.) vesz részt. A küldötteken kívül 211 elvtárs mint meghívott jelent meg az országos pártértekezleten. Ezek az elvtársak a társadalmi élet különböző területein, politikai, gazdasági, kulturális területen dolgoznak. A pártértekezlet összetétele is biztosítja, hogy a pártértekezlet, jelentőségének megfelelően, társadalmunk minden rétegéhez szóljon.

Kérem az országos pártértekezletet, hogy bizottságunk jelentését fogadja el. *(Taps. A pártértekezlet a mandátumvizsgáló bizottság jelentését egyhangúlag elfogadta.)*

BAKÓ KÁLMÁN

a kisújszállási Kinizsi Termelőszovetkezet párttitkára:

Tisztelt Pártértekezlet! Az október 23-án történtek igen súlyosan érintettek bennünket. Szégyenteljes csapás volt ez. Eleinte nem is tudtunk eligazodni az eseményekben. Csak később kezdtük megérteni, mi történt. Láttuk, hogy ebben az úgynevezett „forradalomban" pártunk vezetőinek egy része árulóvá vált, merényletet követett el a dolgozó nép ellen. A kommunistáknak álcázott Nagy Imréék mérhetetlenül sok kárt, szenvedést okoztak a magyar népnek.

Régebben az volt a párt fő erőssége, hogy amit a párt mondott, azt a gyakorlati életben ingadozás nélkül meg is valósította. Azután jött egy olyan időszak, hogy amit este mondtunk, az reggel már nem volt igaz. Emiatt a tömegek

elvesztették a párt iránti bizalmukat. Amikor Kádár elvtársék átvették az országban az irányítást, úgy láttam, hogy őszinték és nem titkolóznak a dolgozók előtt. Ilyen politikára van szükségünk. A magyar embernek alaptermészete, hogy szembenéz a nehézségekkel, s ha nyíltan beszélnek vele, megteszi, amit várnak tőle. De nem bírja, ha félrevezetik, ha nem mondanak neki igazat. Úgy látom, most nem lesz hiba ezen a téren, s pártunk vezetői olyan úton haladnak, amelyen nyugodtan támogathatjuk őket.

Most szeretnék mint termelőszövetkezeti tag a termelőszövetkezetek gyakorlati kérdéseivel foglalkozni. Az ellenforradalmároknak nem sikerült szétszórni a termelőszövetkezeteket. Kilépések azonban történtek. Szolnok megyében 234 termelőszövetkezet volt, ma 225 van. Tehát kilenccel kevesebb. Ugyanakkor szaporodtak a termelőcsoportok, mert a kilépők nagyrésze oda ment át. Kétségtelen, hogy termelőszövetkezeteink jelenleg egészségesebbek, mint azelőtt. Jobb a vezetés, jobban gazdálkodnak, s a munkafegyelem is erősödött. Hiba azonban, hogy egy kicsit befelé fordultunk. Amikor az ellenforradalom elmúlt és rendeztük sorainkat, sokan megbánták, hogy kiléptek, és jöttek volna kézzel-lábbal visszza. Akkor egy kicsít megemeltük a mellünket és azt mondtuk: hát ide aztán atyafiak ne gyertek, mert rossz fát tettetek a tűzre. Nem volt helyes, és a jövőben ezt a hibánkat ki fogjuk küszöbölni.

Egy másik hibánk, hogy gazdálkodásunk még nem egészséges és nem tökéletes. A termelőszövetkezetek csak akkor tudnak jól megélni, és csak úgy tudnak igazán segíteni az államnak és a munkásosztálynak, ha belterjesen gazdálkodnak, kevesebb területen többet termelnek és jószágállományukat is szaporítják. Eleinte természetesen segíteni kell a termelőszövetkezeteknek, el kell indítani őket, mint anya a gyereket, meg kell fogni a kezüket, de amikor elindultak, magukra kell hagyni. Meg kell tanulnunk járni a saját lábunkon. Nem kérhetünk mindig csak segélyt a kormánytól. A kormány

csak akkor tud gazdálkodni, ha van miből. Azt szokták mondani, hogy üres konyhának bolond a gazdasszonya. Tudjuk, hogy nem hull manna az égből, hanem dolgoznunk kell, hogy manna legyen.

Sokszor hallani azt, hogy a termelőszövetkezetek húzódoznak a szakemberektől. Ennek az az alapja, hogy a múltban nemegyszer hozzá nem értő vagy nemtörődöm szakembereket varrtak a termelőszövetkezetek nyakába. Nekünk szükségünk van a szakemberekre, de olyanokra, akik értenek is a dolgukhoz, szívükön is viselik a termelőszövetkezetek ügyét, és segítenek abban, hogy évről évre növeljük a termelést.

Kádár elvtárs azt mondta, hogy szükség van a földművesszövetkezetre. Ez igaz, csakhogy a földművesszövetkezet még nem tölti be teljesen hivatását, még nem tartozik valóban a szocialista szektorba, nem segíti eléggé a termelőszövetkezeteket. Azon kell lennünk, hogy létrejöjjön a földművesszövetkezetek és a termelőszövetkezetek között a kapcsolat. A gépállomásokkal is ilyenformán állunk. Érdemes volna megvizsgálni, helyes-e, hogy a gépállomás önálló üzemmé vált. Voltak eddig is hibái a gépállomásnak, de úgy érzem, ezután még több lesz, mert vezetői most nagyon is csak a hasznot nézik. Nézetem szerint a termelőszövetkezetnek, a gépállomásnak és a földművesszövetkezetnek szorosan össze kell fogni, mert csak így lehet igazán növelni a termelést.

Befejezésül azt kívánom, hogy a kormány továbbra is jó politikát folytasson, és tartson olyan szoros barátságot a Szovjetunióval, mint testvér a testvérrel, mert hiszen neki köszönhetjük azt is, hogy ma ezen a pártértekezleten itt lehetünk. *(Nagy taps.)*

ACZÉL GYÖRGY

a Központi Bizottság tagja, művelődésügyi miniszterhelyettes

Kedves Elvtársak! Eredetileg arra gondoltam, hogy csak a sokat támadott művelődési politika kérdéséről beszélek,

Révai elvtárs hozzászólása azonban arra indít, hogy néhány pontban vitába szálljak vele. Mielőtt ezt megtenném, szeretném hangsúlyozni, hogy Révai elvtársat magam is egyik legnagyobb kommunista ideológusunknak tartom, akit mélységesen tisztelek, becsülök, akitől igyekszem minél többet tanulni, s akivel együtt vallom, hogy mindennél fontosabb az igazság és a párt érdeke. Hozzászólása — úgy gondolom — nagyon komoly segítséget ad, különösen azzal, hogy ráirányítja a figyelmet a párt előtt álló ideológiai feladatokra. Bizonyos kérdésekben nem értek vele egyet, s most ezekről szeretnék szólani.

Révai elvtárs azt mondotta, hogy a pártegységet az árulók kizárásával kell megteremteni. Ez helyes. Ki kívánna egységet az árulókkal, Nagy Imréék revízionista csoportjával? De amikor az árulókat elítéljük, nem szabad megfeledkeznünk a régi vezetés felelősségéről sem. Így például Farkas Mihály azzal, hogy karrierizmusból, egyéni hatalomvágyból törvénytelenségeket követett el, az árulókat segítette. Farkas nem volt áruló, mint Nagy Imre, és mégsem képzelhető el olyan pártegység, amely Farkas Mihályt is magában foglalhatja. Vagy beszéljünk nyíltan a Rákosi-kérdésről, hiszen Révai elvtárs is lényegében ezt vetette fel. Magam hosszú évekig úgy néztem fel Rákosi Mátyásra, mint a kommunisták eszményképére, s ma mégis elképzelhetetlennek tartom a vele való egységet. Az ő esetében nem egyszerűen arról van szó, hogy törvénytelenségeket követett el, hogy a párt régi kádereinek egy részét félreállította, hanem arról is, hogy míg évekig a kommunisták ellen folytatott küzdelmet, tűrte, hogy a reakciósok nyugodtan szervezkedjenek ebben az országban. Októberben láthattuk, hogy mire vezetett ez és a régi vezetés sok más hibája is. Révai elvtárs Rákosi hibáit a személyi kultusszal magyarázza. A nemzetközi munkásmozgalom történetének elmúlt időszakában a személyi kultusz a többi testvérpárt politikájában is érvényesült, de talán sehol sem jelentkezett akkora túlzásokkal és nem okozott olyan

nagy károkat, mint éppen nálunk. Az elkövetett hibákhoz Rákosi ragaszkodott a legszívósabban, s az ismételt bírálatok ellenére sem volt hajlandó határozott lépéseket tenni a hibák kijavításának útján, amit mindnyájunk számára nyilvánvalóan megmutatott az 1956 májusi budapesti pártaktíva. Rákosi hűtlen lett forradalmi múltjához, amikor — szándékai ellenére —, de szembefordult a párt és a munkásosztály érdekeivel. Minderről nyíltan kell beszélnünk, mert a pártértekezleteken és azokon kívül, nyíltan és suttogva, Budapesten és vidéken elég gyakran felmerül ez a kérdés.

Révai elvtárs azt is mondotta, hogy „a körülmények nem mentenek senkit". Elvtársak, én nem hiszem, hogy pártunk vezetőségének bármilyen fokon is mentségekre volna szüksége, még akkor sem, ha történetesen november 5-én, 7-én vagy 15-én sok mindent nem látott tisztán. Véleményem szerint Révai elvtársnak elvileg nincs igaza abban, hogy a pártvezetés tetteinek megítélésében nem kell tekintetbe venni a körülményeket. Mi marxisták vagyunk, akik a dialektikus materializmus alapján valljuk, hogy „bármely jelenség értelmetlenné válhat, ha a környező viszonyokból kikapcsolva, azoktól elszakítva vizsgáljuk: és fordítva". Mi azt valljuk, hogy mindig számba kell venni a konkrét történelmi viszonyokat, a helyet és időt, amelyekkel egyes események vagy jelenségek összefüggenek. Fontosnak tartom hangsúlyozni ezt a kérdést, mert ma már sokan vannak olyanok, akik november—decemberben meghúzódtak, s most szigorúan bírálnak olyan elvtársakat, akik éppen ebben a legnehezebb időszakban álltak ki a párt mellett, de akik egyik vagy másik kérdésben nem láttak tisztán, vagy helytelenül fogalmazták meg mondanivalójukat. Abban az időben nehéz körülmények között dolgoztunk, sokszor tévedtünk is, de marxisták módjára dolgoztunk, és ezt elismerte népünk, elismerte a nemzetközi munkásmozgalom, élén a Szovjetunió Kommunista Pártjával.

Szólanom kell arról is, hogyan értékelte Révai elvtárs művelődési politikánkat.

Ismeretes, hogy hosszú éveken keresztül, mindaddig, amíg a régi vezetés méltatlanul félre nem állította, Révai elvtárs irányította a kultúrpolitikát. Ez alatt az idő alatt a magyar nép nagy eredményeket ért el a kulturális forradalom útján, s kulturális szempontból nemcsak a Horthy-Magyarországot hagytuk magunk mögött, hanem számos nyugati országot is. Emelkedett az általános műveltségi színvonal s kibővült a kultúra hatóköre: ma százezrek és nem százak vagy ezrek olvasnak jó könyveket, járnak el színházba, operába, koncertra. A kultúra a munkások, a parasztok, a dolgozó nép széles tömegeinek közkincse lett.

Az eredmények mellett azonban arra is rá kell mutatnunk, hogy ennek a kulturális politikának lényeges hibái voltak, elvileg nem volt elég megalapozott. Ha a régi kulturális politika helyes lett volna, akkor Aczél Tamás bizonyára nem kaphatott volna Kossuth- és Sztálin-díjat, és Méray Tibor Kossuth-díjat, akkor nem ők és a hozzájuk hasonlók képviselték volna a pártot az irodalom és a művészet berkeiben. Ha lett volna előremutató, jól kidolgozott művelődési politikánk, akkor nem állítottunk volna félre megfelelő indok nélkül egyes kiváló írókat, s nem került volna sor arra sem, hogy sokévi elhallgattatás után a közelmúltban megfelelő bírálat nélkül, nyakló nélkül kiadják, játsszák műveiket. Ezek és ehhez hasonló hibák jelentős mértékben hozzájárultak ahhoz az eszmei zűrzavarhoz, amely az elmúlt években a kulturális területen, de különösen az irodalomban jelentkezett.

Révai elvtárs most azt mondja, hogy nincs kulturális politikánk. Kétségkívül igaz az, hogy még nincs olyan művelődési programunk, amelyet a párt valamelyik vezető szerve elfogadott volna. E program kidolgozását gátolták az adott történelmi körülmények, de akadályozták a régi kulturális politika már említett hibái is. Decemberben—januárban a kormány fő gondja az volt, hogy szenet szerezzen, elhárítsa az inflációt, helyrehozza a közlekedést, s a párt pozíciói gyen-

gék voltak a kulturális életben, ahol a legerősebb volt az eszmei zűrzavar, s ahol a legerősebben hatottak a revizionista nézetek. Ezért fordulhatott elő, hogy politikailag káros könyvek is megjelentek, hogy helytelenül alakult színházaink műsorpolitikája és hogy sok más hiba is jelentkezett a kulturális munkában. A párt és a kormány e hibák elkövetőit felelősségre vonta, megkezdte a harcot a káros nézetek ellen, s ma már a kulturális területen is javult a politikai helyzet. Ha tovább akarunk lépni, ha ki akarjuk küszöbölni a sokéves kultúrpolitikai gyakorlat mulasztásait, döntő feladatunknak kell tekinteni, hogy a párt politikája alapján minden területre, országosan és helyileg is kidolgozzuk művelődési politikánkat.

Szilárd, következetes, elvi politikát kell folytatnunk a kultúra minden ágában. Legyen Magyarországon a művészet színvonalasabb, gazdagabb, mint amilyen volt, de a szocializmus elvi alapján bontakozzék ki a fejlődés. Elvi alapon, a bírálat jogával élve működjünk együtt a kultúra, a művészet munkásaival, ne folytassunk elvtelen udvarlást, mint ahogy az a múltban gyakran történt. Elvi politikával válasszuk el a becsteleneket az ingadozóktól és a becsületesektől, most már nem a régi dolgokon rágódva, hanem előretekintve, a hibákat kijavítva és a hibákból okulva.

Igaza van Révai elvtársnak abban, hogy az ideológiában nincs békés együttélés. A türelem kérdésében az általa mondottakat kibővíteném azzal, hogy ne mindenkivel, hanem azokkal az értelmiségi tömegekkel legyünk türelmesek, amelyek — s ez a túlnyomó többség — megérdemlik ezt a türelmet, szeretetet. A türelem politikájával egyidőben szívós ideológiai harcot kell folytatnunk a különböző revizionista, nacionalista nézetek ellen, annál is inkább, mert hosszú évek során nem folyt ilyen elvi harc. Meg vagyok győződve arról, hogy ilyen elvi politikát követve kultúránk még nagyobb eredményeket ér el, hogy az irodalom, a művészet még inkább hozzájárul a szocialista társadalom felépítéséhez. *(Taps.)*

BISZKU BÉLA

a Politikai Bizottság tagja, belügyminiszter:

Tisztelt Pártértekezlet! Elvtársak! A konferenciát megelőző pártértekezleteken az érdeklődés középpontjában állt, és itt is egyik fontos kérdése a vitának: hogyan állunk az ellenforradalmi szervezkedés felszámolásával? A munkásosztály hatalmának a jelentősége, amely az elmúlt esztendőkben elhomályosult, most új értelmet kapott. A munkásosztály életerejét bizonyítja, hogy voltak a pártban, az országban olyan erők, amelyek tömöríteni tudták a kommunistákat s felhasználva a Szovjetunió internacionalista segítségét, újjászervezték a pártot, az államhatalmat, a fegyveres erőket, s megvédték a munkásosztály hatalmát.

A Fegyveres Erők Minisztériuma, majd a Belügyminisztérium szervei egyrészt az ellenforradalom bűnöseinek a felkutatásán, másrészt az új ellenforradalmi szervezkedések leleplezésén munkálkodtak. Mindkét feladat megoldása kiélezett osztályharc közepette folyt és folyik, hiszen az ellenség menteni próbálja embereit. Mindenekelőtt az ellenforradalmi szervezkedés vezérkarát és törzskarát semmisítjük meg és tesszük ártalmatlanná, hogy az ellenforradalom „közkatonái" is lemondjanak terveikről, s feladják a proletárhatalom elleni harcukat. Ezek között vannak volt burzsoá pártok vezető politikusai, horthysta katonatisztek, az ellenség táborába átment osztályárulók, akik az ellenforradalmárokkal egyforma bánásmódot érdemelnek.

Ismeretes, hogy az angol, az amerikai és a francia hírszerző szervek az ellenforradalmat megelőzően ügynököket küldtek az országba. Az ellenforradalom leverése után sem adták fel a reményt, nem adták fel a harcot, és igyekeznek új csoportosulásokat létrehozni, újabb fegyveres akciókat szervezni. Az elmúlt hónapokban szerveink több kémügyet lepleztek le. Ezek között volt például egy Renner Péter nevű egyén ügye, aki az ellenforradalom idején a Corvin-közben

harcolt. November 26-án az illető Ausztriába szökött, s ott bizonyos Pongrácz testvérekkel egy úgynevezett „bécsi magyar forradalmi tanács"-ot hoztak létre. E tanács célja az volt, hogy Magyarországon egy újabb ellenforradalom kirobbantása érdekében ellenforradalmi csoportokat szervezzen. Ilyen akció volt többek között a MUK (márciusban újra kezdjük) is. Március 15-én a nemzeti ünnep megünneplését is a saját céljaikra akarták felhasználni. Ezeket az akciókat azonban — amint az elvtársak tudják — éppúgy sikeresen meghiusítottuk, mint a későbbre tervezetteket, és így, április 4-ét és május 1-ét is zavartalanul ünnepelte az ország népe.

Ezeket az eredményeket természetesen csak a nép támogatásával érhettük el. Bejelentések érkeztek hozzánk, és közvetlen segítséget is kaptunk az ellenforradalmi elemek felderítésére, leleplezésére. Bár belügyi szerveink munkájában előfordulnak még helyenként hibák is, de a munkásosztály és a szegényparasztság gyermekei, akik a Belügyminisztériumban és annak szerveinél dolgoznak, újult erővel küzdenek az ellenforradalmi szervezkedés felszámolásáért, az újabb kísérletek meghiúsításáért.

Továbbra is erősítenünk kell a proletárdiktatúra e szerveit, mert az ellenség most megváltoztatta taktikáját. Mély illegalitásba vonult, és onnan támad a munkásosztály hatalma ellen. Amerikai útmutatás szerint állandó nyugtalanságban igyekszik tartani a lakosságot.

A Nyugatra szökött Király Béla és más ellenforradalmárok, az imperialistákkal karöltve végzik aknamunkájukat, s minden kedvező alkalmat megragadnak, hogy újabb provokációkat, véres akciókat szervezzenek hazánk ellen. Az imperialisták e célra mindenféle söpredéket összeszedtek. Az emigrációs szervezeteket és szerveket is erre a célra használják fel. Létrehoztak egy úgynevezett „Magyar Szabadságharcos Szövetséget", azon is dolgoznak, hogy „parlamentet" létesítsenek, amelyben együtt van Király Béla, Kővágó József, Eck-

hardt Tibor, Nagy Ferenc, tehát a magyar munkásosztálynak, a magyar népnek minden rendű és rangú ellensége.

A megváltozott helyzetben ellenségeink új taktikájának fontos vonása, hogy igyekeznek a párt- és társadalmi szervekbe beépülni, s azokat belülről bomlasztani. Kívülről olyan bátorítást is kaptak, hogy a „beépülés" miatt ne féljenek a jövőtől, ha majd megváltozik a helyzet, semmi káruk nem származik abból, hogy párttagok voltak. Új ellenséges gócok kialakítására, új ügynökök beszervezésére is törekednek. Módszereik közé tartozik a röpzédulázás és a külföldön kiadott brosúrák terjesztése is.

Fontos eszközük a gazdasági szabotázs, mert abból az elvből indulnak ki, hogy az ország gazdasági erősödése a munkásosztály hatalmát erősíti, rombolása pedig gyengíti a hatalmat. Felhasználják céljukra a külkereskedelmi szervekből disszidáltakat is. Az ilyen disszidáltak közül egyesek bizonyos tőkével is rendelkeztek külföldön. Felvették a kapcsolatot azokkal a cégekkel, amelyekkel azelőtt kereskedelmi kapcsolatban állottak, ott elhelyezkedtek, keresik a kapcsolatot előző munkahelyükkel, hogy „kedvező" üzleteket kötve, megkárosíthassák a Magyar Népköztársaságot.

Kikből regrutálódnak itthon az ellenforradalmi szervezkedés erői és kikre támaszkodnak? Elsősorban „régi horthysta" kategóriákból, különösen akkor, ha ezek már elhelyezkedtek népgazdaságunk valamilyen posztján. Támaszkodnak a rendszer ellen aknamunkát folytató disszidensekre és azok hazai kapcsolataira, kispolgári, nacionalista, pártellenes erőkre. Felhasználják — mint már korábban is — az egyház legális lehetőségeit is.

Ezzel kapcsolatban egy érdekes esetről szereztünk tudomást. A Vatikán november elején egy bécsi paptanár útján azt üzente Mindszentynek, hogy ne tartson rádióbeszédet. Az üzenetet az illető nem tudta átadni, mert Győrben rekedt és „szerencsére" Mindszenty beszélt, s ezzel leleplezte céljait. Tudjuk azt is, hogy Mindszentyt az amerikai követségen őr-

zik, ott sok látogatót fogadott és utasításokat adott. Itt az ideje, hogy az amerikai követség megszüntesse ellenséges magatartását a Magyar Népköztársasággal szemben.

A Vöröskereszt zászlaja mögött is szervezkedtek.

A NATO bizonyos szervezeteitől olyan utasításokat kaptak, hogy még anyagi áldozatok árán is hosszabbítsák meg magyarországi tartózkodásukat, mert kifizetődik számukra, ha a Magyar Népköztársaság és a Szovjetunió ellen is folytathatják kémtevékenységüket.

Az ellenség erejét a valóságnak megfelelően kell értékelni. Nagy hiba, ha eltúlozzuk az ellenség erejét, de nem kisebb az sem, ha lebecsüljük. A dolgozó nép legmagasabbfokú éberségére van szükség, mert a Belügyminisztérium szervei csak a tömegek segítségével tudnak sikeresen harcolni az ellenséges elemekkel szemben.

El kell ismernünk, hogy a Belügyminisztérium szerveiben s a rendőrségen dolgozók zöme értékes tagja a proletárállamnak, akik nem kímélik sem erejüket, sem életüket, hogy elősegítsék a munkásosztály hatalmának erősítését.

A sikeres harchoz szükség van a Belügyminisztérium szerveinek egységes fellépésére, továbbá ügyészi, igazságügyi szerveink egységes állásfoglalására s a pártszervezetek ilyen jellegű irányító munkájára.

Az ellenséges aknamunka leküzdéséért folytatott harc szempontjából is elsőrendű jelentősége van a párt egységének. Ha meg akarjuk a jövőben őrizni a párt egységét, meg kell vizsgálnunk, milyen tényezők bomlasztották azt az elmúlt esztendőkben, tanulnunk kell a tapasztalatokból, hogy ne engedjük a párt egységét sem jobbról, sem balról megbontani. 1949-ben pártunk vezetésében uralkodóvá vált a szektás, dogmatikus politika. A hibákhoz való makacs ragaszkodás akadályozta az 1953-ban elfogadott helyes politika következetes megvalósítását. Ugyanakkor a párttagság követelte a hibák következetes kijavítását. A megvalósítás körüli huzavona — ha szabad ezt a kifejezést használnom — „balról" bontotta

meg a párt egységét. Jó néhány olyan elvtársat ismertem, akik októberben és novemberben őszintén akartak harcolni a munkásosztály hatalmáért, de mert már előzőleg is és akkor is a szektás, dogmatikus irányzatot képviselték — teljesen elszigetelődtek s még a környezetükben dolgozó embereket sem voltak képesek a munkáshatalom érdekében mozgósítani. A káderpolitikában elkövetett súlyos hibák szintén aláásták a párt egységét. Ugyanebben az időben a Nagy Imre-féle csoport belülről bomlasztotta a pártot és kívülről is támadást szervezett egysége ellen.

Az ellenforradalom kirobbanásában, mint ahogy a Központi Bizottság decemberi határozata megállapította, négy tényezőnek volt szerepe, s ez a négy tényező egymástól elválaszthatatlan egységet képez. Ennek elfogadása és elismerése előfeltétele a párt egységének a mai viszonyok között.

E határozatnak az a jelentősége, hogy világosan és egyértelműen kimondta: nem forradalom, hanem ellenforradalom volt. Amikor elhatároltuk magunkat a Nagy Imre-féle árulóktól, el kellett határolni magunkat balfelé is, a dogmatikus, szektás vonaltól. Ez nem taktikai lépés volt a párttól, hanem politikai szükségszerűség, elvi álláspont, amelyet a párttagok, a pártaktívák is követeltek, mert megfelelt a tényeknek, hogy az elkövetett hibák jelentős részben járultak hozzá, hogy pártunk az ismert helyzetbe került.

A magyar munkásmozgalom saját tapasztalatai alapján tanulta meg, hogy le kell küzdenie a párt soraiban mindkét fajta elhajlást, a „baloldali" szektás vonalat éppen úgy, mint a revizionizmust, amely a munkásosztály elárulásához vezetett. A párt, miután felismerte mindkét elhajlás természetét, káros voltát, következményeit — képes leküzdeni azokat, képes megerősíteni sorait, a párt egységét, s ennek alapján tovább fog erősödni a munkásosztály hatalma. *(Taps.)*

Kiss Károly elnök: Tisztelt Pártértekezlet! Folytatjuk tanácskozásunkat. Szólásra következik Horváth András elvtárs.

HORVÁTH ANDRÁS
a Pest megyei pártbizottság titkára:

Tisztelt Pártértekezlet! A Központi Bizottságnak a mostani nehéz időkben éreznie kell, hogy a párttagság bízik benne, a párttagság helyesli a Központi Bizottság tevékenységét, személyi összetételét, és igyekszik munkájában támogatni.

Bár a bizalom megvan, és úgy látszik, a pártegység is erősödik, szerintem mégis kell ezekről beszélnünk. Vannak ugyanis, akik azt mondják, a fő kérdésekben egyetértenek a Központi Bizottsággal, a párt irányvonalával, de néhány részletkérdésben más a véleményük. Ilyen állásfoglalással már találkoztunk pártunkban, s mindannyiunk előtt ismeretes, hogy az mire vezetett. Természetesen lehet valakinek részletkérdésekben eltérő véleménye, s ha ezeket megfelelő pártfórumokon tárgyaljuk meg, nincs is semmi hiba. De nagyon sokszor az úgynevezett részletkérdések nagyon is lényegesek, s tartok attól is, hogy egyesek megint kiviszik az utcára az ilyen problémákat, s ezzel ismét aláássák a párt egységét. Ezek a részletkérdések többek között arra vonatkoznak: nem ismerik el, hogy a régi vezetők által elkövetett súlyos hibák előkészítették a talajt az ellenforradalom számára. Azt állítják, hogy az ellenforradalmat elsősorban a párt- és állami demokrácia kiszélesítése okozta. Ezekből azután az is következik, hogy tulajdonképpen nem is olyan nagy bűn a régi

hibákat újra elkövetni, illetőleg nem jogos felelősségre vonni azokat, akik komoly hibákat követtek el. Ilyen állítólagos részletkérdés a bizalmatlanság keltése egyes elvtársak október 23-a előtti és október 23-a és november 4-e közötti magatartását illetőleg. Fontos kérdések ezek, hiszen a párt és a tömegek kapcsolatában igen lényeges a bizalom, s ha vezetőink vagy a vezetés iránti bizalmat aláássuk vagy engedjük aláásni, akkor a párt egysége nehezen biztosítható.

Révai elvtárs hozzászólását nagyon pozitívnak tartom. Nagy élvezettel hallgattam Révai elvtársat, akit minden tekintetben nagyra becsülök, mint nagy marxistát, mint a párt régi hű harcosát. Mégis az a véleményem, hogy Révai elvtárs értékelése nem mindenben helyes és nem segíti a Központi Bizottságot, hogy eredményesen harcoljon a revizionizmus és a szektás hibák ellen.

Egyetértek azzal, hogy a fő tüzet a revizionizmus ellen kell irányítani. De arról sem szabad megfeledkeznünk, hogy az ellenforradalom előtt voltak emberek kisebb-nagyobb beosztásban, akik ragaszkodtak hibáikhoz, nem akarták azokat kiküszöbölni. Meggyőződésem, egy részük most is azt hiszi, hogy nekik van igazuk. Erélyesen fel kell lépni azokkal szemben, akik a múlt hibáit letagadják, s közben rágalmazzák a mostani vezetőséget, mert ez veszélyezteti a párt egységét. Nem szabad elfelejtenünk, hogy ezek a vezető elvtársak bátran kiálltak a proletárhatalomért, amikor úgy látszott, hogy ebben az országban minden elveszett. Ezek az elvtársak hallatlanul népszerűtlen feladatra vállalkoztak: újjászervezték a pártot, megszervezték a fegyveres erőt és visszaállították a proletárdiktatúrát. Ezek az elvtársak az elmúlt hónapok alatt bebizonyították, hogy képesek a pártot, az országot vezetni. Ezért mi teljes bizalmat szavazunk nekik, és minden becsületes kommunistának az a feladata, hogy a Központi Bizottság mellett felsorakozva harcoljon a revizionizmus ellen, és ugyanakkor harcoljon a szektás hibák maradványai ellen is. *(Taps.)*

GÁSPÁR SÁNDOR

a Központi Bizottság tagja, a SZOT főtitkára

Tisztelt Pártkonferencia! Kedves Elvtársak! A Központi Bizottság beszámolója helyesen elemezte a Magyar Szocialista Munkáspárt tevékenységét megalakulásától napjainkig. A beszámoló és a határozati javaslat logikus folytatása azoknak a pártdokumentumoknak, amelyeket az MSZMP megalakulása óta annak vezető szervei kiadtak.

Mielőtt rátérnék mondanivalómra, szeretnék néhány megjegyzést tenni Révai elvtárs felszólalásával kapcsolatban. Révai elvtárs felszólalása segíti a pártot az előtte álló feladatok megoldásában, de megfogalmazásában volt néhány kitétel, amelyek mellett nem mehetünk el szó nélkül. Ilyen először is a „pártegység mínusz árulók" kijelentés. Ha Révai elvtárs arra gondolt, nem szabad megengednünk azt a luxust a továbbiak során, hogy félre legyenek állítva azok a munkásosztály ügyéhez hű elvtársak, akik 10—12 éven keresztül, sőt régebben is dolgoztak a munkáshatalom megteremtéséért és később annak erősítéséért — ilyen törekvés soha nem volt a Központi Bizottságban. Igaz, történtek hibák, több elvtársat ilyen vagy olyan módon megsértettek, nem kapott mindjárt munkát, feladatot. Ha erre gondolt Révai elvtárs, teljesen igaza van, és ezen változtatni kell. De ha arra gondolt, hogy be kell vonni a pártba mindazokat, akik régebben dolgoztak kisebb-nagyobb beosztásban, akkor nincs igaza. Nem tehetnénk ellenségeinknek és a nemzetközi imperializmusnak nagyobb szolgálatot, mint azt, ha Rákosi elvtársat vagy Gerő elvtársat holnap hazahívnánk. Szerintem a párt régebbi határozatai ezzel a kérdéssel kapcsolatban helyesek, ezekhez kell tartani magunkat. Nem lehet mindenben egyetérteni Révai elvtársnak kormányunk megalakítóiról tett megjegyzéseivel sem. Ország-világ elismeri, hogy a munkás-paraszt kormány megalakítói nagy szolgálatot tettek a magyar munkásosztálynak és a nemzetközi munkásmozgalom ügyének, tehát ezzel kapcsolatban semmiféle fenntartásnak nincs helye.

A beszámolóban és a határozati javaslatban is első helyen szerepel a soron következő legfontosabb feladatok között a párt és a tömegek közötti kapcsolat további erősítése. A tömegek gondjaival való foglalkozás, a tömegek véleményének meghallgatása tekintetében a múlthoz képest nagyon jelentős változtatásokra van szükség. A párt és a tömegek közötti kapcsolat és ezzel együtt a munkáshatalom további erősítésében a párt támaszkodhat a szakszervezetekre, amelyeknek munkája kiterjed a munkásélet minden mozzanatára. A múltban hiba volt, hogy nem használták ki a szakszervezetekben rejlő lehetőségeket. Nem csak arról van szó, hogy a szakszervezeteknek csaknem kétmillió tagja van, s majdnem negyedmillió választott funkcionárius végez önként vállalt munkát, hanem a szakszervezeteknek megvannak a feltételei, hogy intézményesen törődjenek a dolgozók ügyes-bajos dolgainak elintézésével. A szakszervezetek régebben elkövetett hibái és az októberi eseményekben elkövetett hibák sem csökkentik a szakszervezeti munka értékét, s nem jelenthetik azt, hogy a szakszervezeteket ne használjuk fel a jövőben.

Mindenki előtt világos volt a múltban is a szakszervezetek funkciójának elvi oldala, az, hogy a szakszervezet a transzmisszió szerepét tölti be a párt és a tömegek között. Azonban a lenini tanítások alapján is ellentmondások, hibák csúsztak be a szakszervezet munkájába. A szakszervezetek egyrészt mint az uralkodó munkásosztály legnagyobb tömegszervezetei, részesei a hatalom gyakorlásának is; másrészt a szakszervezetek a dolgozók érdekvédelmi szervezetei is. Igen fontos kérdés ennek az ellentmondásnak a feloldása, amely csak úgy érhető el, ha a szakszervezetek mindkét funkciójukat betöltik.

Még mindig találkozunk a szakszervezetek munkájának a múltból fakadó és onnan táplálkozó olyasféle helytelen értékelésével, amely ezt a munkát a termelési feladatokra egyszerűsíti le. Összefüggés van a közvetlen érdekvédelem, tehát

a dolgozók mindennapi ügyes-bajos dolgainak elintézése és a termelés érdekében folytatott politikai munka között. Ha a dolgozók kéréseit, panaszait a szakszervezetek elintézik, akkor jobban tudnak a termelésre is mozgósítani. Nem szabad tehát a két feladatot különválasztani. A szakszervezeti munka skálája igen széles. A múltban e munkát számos területen — nemcsak a munkaversennyel való foglalkozásban — bürokratikus vonások jellemezték, s ennek következtében a szakszervezeti munka elvesztette mozgalmi karakterét. Igen fontos feladatunk a szakszervezeti munkában a társadalmi és az egyéni érdek összeegyeztetése, hogy a szakszervezet tevékenységével politikailag és gazdaságilag egyaránt erősítse a munkáshatalmat. Igaz, a szakszervezeteknek nincs szégyellnivalójuk azért a munkáért, amelyet a legutóbbi 6—7 esztendőben végeztek, hiszen segítették a nép vagyonának, a nemzeti jövedelemnek a növekedését. De nem fordítottak kellő gondot arra, hogy a dolgozók egyéni érdekeivel is megfelelően foglalkozzanak. Ezt a jövőben meg kell tenni.

Javítani, erősíteni kell a szakszervezetekben a pártirányítást. Ne legyen ismét kettős vezetés a szakszervezetekben. A múltban ugyanis részben a szakszervezetek választott vezető szervei és részben, ezzel párhuzamosan, a pártszervezetek vezettek. Ez nem helyes, a pártbizottságok ne közvetlen beavatkozással vezessék a szakszervezeteket. A szakszervezetek választott vezető szervei határozzák meg a szakszervezetek feladatait, annak alapján, hogy milyen döntő feladatok állnak a párt, a kormány előtt. S a szakszervezetek munkáját abból a szempontból kell megvizsgálni, hogyan érvényesülnek munkájukban a párt és a nép előtt álló célkitűzések. Az általános feladatokat ki kell egészíteni a helyi feladatokkal, az üzemi, területi és megyei feladatokkal. S ha a pártbizottságok úgy látják, hogy a szakszervezetek munkájában nem érvényesülnek a párt előtt álló legfontosabb feladatok, akkor jelentsék ezt a felső szerveknek, s így majd a szakszervezetek tudomására jut, hogy hol és mit kell javítaniuk. Figye-

lembe kell venni, hogy bár a szakszervezetek nem függetlenek a párttól, mégsem pártjellegű szervezetek. Még a demokratikus centralizmus sem úgy érvényesül a szakszervezetek munkájában, a szakszervezetek vezetésében, mint a pártban, hiszen nincsenek meg a feltételei többek között az akarategységnek sem.

Egyetértek a további feladatokat illetően a Kádár elvtárs beszámolójában mondottakkal. Szerintem is arra van szükség, hogy az egyszemélyi vezetés elvének és a tervgazdálkodásnak feltétlen fenntartásával, megvalósítsuk az egyszemélyi vezetés fölött a dolgozók demokratikus ellenőrzését. Ez a cél — s hogy munkástanács lesz-e a neve annak a szervnek, amely ezt megvalósítja, és milyen formában, azt a közeli hónapokban rendezni kell. Szerintem is kézenfekvő, hogy a dolgozók bevonásával a szakszervezetek lássák el ezt a funkciót. Nagy segítséget jelent számunkra, hogy a Központi Bizottság beszámolója foglalkozott ezzel a kérdéssel. *(Taps.)*

PUTNOKI LÁSZLÓ

a Heves megyei pártbizottság titkára

Tisztelt Pártértekezlet! Kedves Elvtársak! A Heves megyei pártküldöttség Kádár elvtárs beszámolójával, a Magyar Szocialista Munkáspárt és a forradalmi munkás-paraszt kormány eddigi intézkedéseivel egyetért. Ezeket nem udvariasságból jelentem ki, hanem azért, mert meggyőződésünk szerint a párt és a kormány intézkedései a november 4-ét követő napokban a proletárdiktatúra újbóli megteremtését és megszilárdítását, a munkáshatalom megerősödését jelentették. Ezért értünk egyet minden fenntartás nélkül a beszámolóval.

Egyébként a megye dolgozói közvetlenül november 4-e után elkötelezték magukat a párt és a munkás-paraszt kormány mellett: megyénk jelentősebb üzemei, a Mátravideki Szénbányászati Tröszt és a Mátravidéki Erőmű rögtön no-

vember 4-e után dolgozni kezdett és azóta egy pillanatra meg nem állt.

Pártunk és az egész népgazdaság szempontjából a pártegységet tartom a kulcsnak, amelyet ha nem tudunk kézben tartani, akkor eddigi eredményeink is dugába dőlnek. A felszólalások egy részét és Révai elvtárs felszólalását a pártegység megszilárdítása szempontjából nem tartom egészen helyesnek. Véleményem, illetve delegációnk véleménye szerint, az a vita, hogy a mostani vezetés milyen hibákat követett el, nem a munkások és a parasztok vitája. A munkások és a parasztok vitafóruma egészen más problémákat vet fel. Szerintünk bizony — mint ahogy Marosán elvtárs megjegyezte — sok helyütt íróasztalokért folyik a harc. Az a kérdés, hogy a régi érdemek alapján kapjon valaki íróasztalt, vagy pedig a most szerzett érdemek jogosítanak-e erre valakit? Ezeket a vitákat egyszer és mindenkorra le kellene zárni, aki íróasztalt érdemel, azt oda kell ültetni, aki pedig nem érdemel, az szolgálja becsülettel a munkásosztály, a proletárhatalom ügyét, és így érdemelje ki újra az íróasztalt. Ez véleményem szerint a pártegység alapja. *(Taps.)*

A munkásokat és a parasztokat elsősorban az foglalkoztatja, hogy a proletárdiktatúra egyes pozícióit gyengének tartják, és attól tartanak, hogy ezáltal veszélyeztetve van az egész népgazdaság fejlődése. Nagy károkat okoz például gazdaságilag a felvásárlás bürokratizálása, hogy a földművesszövetkezetek csak meghatározott árakon vásárolhatnak gyümölcsöt. Természetesen ily módon nem tudnak versenyezni a „maszek" kereskedőkkel, akik többet fizetnek a gyümölcsért, felhajtják az árakat, és még így is busásan keresnek rajta. Ennek egyéb káros kihatásai is vannak. Például Heves megyében 3000 holddal nőtt a zöldségtermesztés területe, de 20—25 százalékkal csökkent az állatállomány, és kisebb lett a kenyérgabona vetésterülete.

Befejezésül a következőt szeretném mondani. Révész és Biszku elvtársak beszámolóival nem egészen értek egyet,

Véleményem szerint ezek a beszámolók kicsit optimistábbak a tényleges helyzetnél. Van még mit tennünk a rendőrségen és a honvédségen belul is, ezt tartsuk szem előtt, mert akkor eredményesebb munkát végezhetünk, mintha azt képzeljük: karhatalmunk annyira szilárd, hogy most már semmi sem tudja megingatni. *(Taps.)*

AMBRUS JENŐ

a pecsi varosi partbizottság titkara:

Tisztelt Pártértekezlet! Kedves Elvtársak! Nagyon fontosnak tartom, hogy többet foglalkozzunk gazdasági életünk megszilárdításával, mert ettől függ, hogyan tudunk tovább haladni, hogyan tudjuk eddigi eredményeinket megtartani és továbbfejleszteni. A Szovjetuniótól és a testvéri népi demokráciáktól sok segítséget kaptunk, de alapjában véve nem oldottuk meg gazdasági problémáinkat. Alapvető feladat a termelés növelése, s az ezzel kapcsolatos kérdésekkel szeretnék foglalkozni. Szerintem tűrhetetlen módon leromlott a munkafegyelem. A megyében — s úgy gondolom, másutt is — vannak napok, amikor a munkások egynegyede hiányzik a munkából. Fékezi, akadályozza a jó szakmunkások teljesítményének fokozását az úgynevezett kollektív bérezés is. A legöntudatosabb bányászok követelik, hogy ahol csak lehet, térjünk vissza a teljesítménybérezéshez. Meg kell szüntetni, hogy a lógósok, akik szeretik a munka könnyebb végét megfogni, ugyanannyit keressenek, mint a jó munkások.

Szóvá akarom még tenni, hogy a juttatásoknál sincs minden rendben. Juttatásban elsősorban a fegyelmezett, becsületes munkások részesüljenek, s a munkakerülőktől vonják meg a kedvezményeket. Például azok, akik igazolatlanul mulasztanak, fizessenek teljes térítést az ellátásért.

A munkaverseny kiszélesítésével is többet kellene törődni. Pártszervezeteink és a szakszervezeti bizottságok elhanyagolják a munkaversenyek szervezését. Az is akadályozza előre-

haladásunkat, hogy a minisztérium nem veszi eléggé számításba a lehetőségeket, és nem állít annak megfelelő követelményeket a bányaüzemek elé.

Még egy kérdéssel akarok foglalkozni. Nagyon örültem Komócsin elvtárs felszólalásának, mert valóban alapvető dolgokat mondott a KISZ-szel kapcsolatban. Nálunk Baranyában is megalakultak a KISZ-szervezetek, de a többségük még nem működik megfelelően. Elsősorban a szórakozással törődnek. Nekünk, pártmunkásoknak jobban kellene segíteni a KISZ munkáját.

Az ellenforradalmi eseményekből vonjunk le bizonyos tanulságokat az ifjúság nevelésére vonatkozóan. A munkás- és parasztifjúság egy része a tanulmányi idő során kispolgárrá válik, hűtlen lesz osztályához. Számos példát hozhatnék fel, hogy munkásigazgatók, funkcionáriusok gyermekei közömbösek a marxista-leninista tanítások iránt, polgári ideálok foglalkoztatják őket, és nem egy közülük elhagyta hazáját. A KISZ-nek elsőrendűen fontos feladata a jövőben, hogy a fiatalokat osztályhűségre nevelje.

A beszámoló foglalkozott a megtévesztett emberek megítélésével. Nálunk maguk a bányászok nagyon kíméletlenül járnak el azokkal, akik a sztrájk mellett hangoskodtak. Emiatt elűznek, elkergetnek a bányától tősgyökeres bányászokat, akiknek a szülei is bányászok voltak. Azt hiszem, ha különbséget teszünk az ellenforradalmi eseményekben résztvevők megítélésében, akkor az ilyeneknél kellene kezdeni a megbocsátást. Nyilvánosan mossák meg a fejüket, esetleg helyezzék alacsonyabb munkakörbe, de ne rúgják ki őket a bányából. *(Taps.)*

CSETERKI LAJOS

a Fejér megyei pártbizottság titkára:

Kedves Elvtársak! A pártértekezleten kibontakozott vita pártunknak egészen új vonását mutatja. Meggyőződésem,

hogy a szabad elvi vitákban fog kialakulni pártunk egysége. Nehezítik a pártegység megteremtését azok is, akik balról támadják a vezetőséget. Az ilyen támadások lényegében az ellenséget segítik, amely igyekszik a tömegeket befolyása alatt tartani. S ez bizonyos fokig sikerül is, mert politikai munkánk még hihetetlenül gyönge, s nem mondhatjuk, hogy a tömegek teljes egészükben bennünket követnek. Nehezítik a baloldali támadások a jobboldali nézetek elleni harcot is. Egyetértek azzal, hogy jelenleg a jobboldali veszély a fő veszély, de ez nem jelenti azt, hogy ne foglalkozzunk más problémákkal. Bennünket, vidékieket, ha Budapestre jövünk, sokszor rossz érzés lep meg, amikor a régi és az új vezetés kérdésével találkozunk. Nincs meg az a tiszta, jó érzésünk, ami megvan akkor, ha halljuk, hogyan beszélnek a munkások, az egyszerű dolgozók a pártról. Ki kellene mondani ezen az értekezleten azt, amit a Központi Bizottság egyik tájékoztatójában már leszögezett, hogy a sok százezer pártaktivistát és alapszervi funkcionáriust nem terheli felelősség a régi hibákért, amelyekkel Nagy Imréék és a revizionisták vádolták őket. Ezzel is erősítjük ezeket az egyszerű párttagokat a most folyó harcban.

Vita alakult ki az úgynevezett fekete listáról. A módszeren lehet vitatkozni, de egy dolgon, azt hiszem — nem. Azoknak a döntő többségét, akikről szó van, a párttagság nem kívánja vissza. Nem tudja megbocsátani, hogy ezek az emberek a legnehezebb időben hagytak itt bennünket, hagyták el munkahelyüket. *(Taps.)* A Rákosi-féle személyi kultusz sok hibát okozott a káderpolitikában, és sokunknak az az érzése, hogy ma is folyik még pozícióharc. Ma már meg lehet mondani, hogy például a néphadsereg tisztikarában az volt, és ma is az a vélemény, hogy Bata István tehetségtelen ember. A párttagság fel akar nézni a vezetőire, de az ilyen vezetőkre nem nézhetett fel. S hogy erről nyíltan beszélhetünk, azt a november 4. után kialakult új, egészséges légkörnek tulajdoníthatjuk. Ahogyan az országos pártértekezleten a Központi

Bizottság állást foglalt az október 23. és november 4. közötti kérdésekben, az példamutató volt számunkra az önkritikát illetően is — amellyel, meg kell mondanom, még nem állunk olyan jól, mint a kritikával.

Amit a jelenlegi vezetőség november 4-én és utána tett, az történelmi tett volt. A munkáshatalom megvédését jelentette. S azért becsüli a párttagság a jelenlegi vezetőséget, mert megmutatta a kivezető utat az ellenforradalomból. A párttagság a párt Központi Bizottságának eddigi politikáját elfogadja, helyesnek tartja. *(Taps.)*

TOLNAI GÁBOR

budapesti kuldott. egyetemi tanár

Tisztelt Pártértekezlet! Kedves Elvtársak! A kulturális életben jelentkező, illetve jelenlevő revizionista, továbbá szektás jelenségekről szeretnék beszélni. Ha nem harcolunk a kulturális élet szektás megnyilvánulásai ellen, voltaképpen a revizionizmus elleni harcot is akadályozzuk, mert a kettő rendkívüli módon összefonódik. Először a revizionista veszéllyel foglalkozom.

Mesterházi elvtárs megfogalmazásával a magyar írók nemzeti egységét illetően nem értek egyet. Szerintem idővel igenis meg kell valósítanunk bizonyos fajta — idézőjelben mondom — „nemzeti egységet". Azt hiszem, Mesterházi elvtársnak nem volt ideje kifejteni, hogy mire gondolt tulajdonképpen. Engedjék meg, hogy kiegészítsem szavait, illetve bizonyos értelemben vitázzak vele. Ismétlem, idővel, nem tudom milyen távlatban, létre kell hogy jöjjön az írók egysége, de ma még súlyos problémák vannak e körül, és az egység létrejöttének még bizonyos előfeltételei is vannak. Az írók tekintélyes részének még tisztáznia kell egyet-mást múltbeli magatartását illetően. Sok író megfeledkezett arról, hogy a rengeteg kedvezmény, amelyben az írók részesültek, nem jelenti azt, hogy rájuk a törvények nem vonatkoznak. Természete-

sen nem elsősorban a súlyos bűnöket elkövetőkre gondolok, hanem azokra, akikre számíthatunk, akikre szükségünk van a szocializmus építése során. Olyan írókra is, akik nem voltak a párt tagjai, és ma sem azok, de meginogtak, szembekerültek velünk a közismert hibák folytán.

A múltban egyes írók, művészek, nemegyszer tudósok sem ismerték ki magukat a párt és a kormány politikájában. Előfordult ugyanis, hogy X. vagy Y. tehetséges pártonkívüli író nagy kedvezményekben, kitüntetésben részesült, ami rendben is van. De ugyanakkor vitázni kellett volna vele azokról az elvi kérdésekről, amelyekkel nem értettünk egyet.

Szeretnék beszélni még egy problémáról az egységfronttal kapcsolatban. A párt rendkívül helyesen érvényesülni enged különböző stílus-irányzatokat az irodalomban és a művészetben. De ha mi az irodalomban és a művészetben nemzeti egységfrontról beszélünk, vajon milyen konzekvenciát vonnak le ebből a jobboldaliak, az absztrakt művészet és irodalom képviselői? Nyilván azt — s ez nem csupán feltevés —, hogy a szocialista realizmus is csupán egyike a különböző stílus-irányzatoknak. Pedig a szocialista realizmus nem stílus, hanem a munkásosztály harci eszköze, gondolkozási rendszer, világnézetünk kifejeződése az irodalomban, a művészetben és a kultúrában. Hadd fűzzem hozzá, hogy a szocialista realizmus tekintélyét az ellenforradalom előtt meglehetősen aláásta az a szellem, amely az ellenforradalmat előkészítette. De talajt adott a szocialista realizmus lejáratásának a szektás kultúrpolitika is. Talajt adtunk azzal, hogy homunkuluszokat teremtettünk. Tehetséges, de még fiatal párttag írókat kikiáltottunk nagy írókká. Egyik-másikból lehetett volna valami. Sajnos, a többségük renegát lett. Elárultak bennünket, s ebben sok része van annak, hogy korán, fiatalon, meggondolatlanul császárrá koronáztuk őket. Ezek közé tartoznak az olyan gazemberek, mint Aczél Tamás, de tartoznak oda alapjában becsületes, de megingott emberek is. Hosszan sorolhatnám azok nevét, akiket elkényeztettünk, s úgy tün-

tettünk fel, hogy a szocialista realizmus képviselői. Elvtársak, ezek a középszerű, illetve fejlődésükben általunk megakasztott emberek — mert azáltal, hogy dicsőítettük és nem kritizáltuk őket, a fejlődésüket is gátoltuk —, ezek segítették az ellenforradalmi írókat abban, hogy a szocialista realizmuson nevessenek és gúnyolják azt, mert ezek képviselték részben — legalábbis hazánkban — a szocialista realizmust. Tavaly őszszel az Írószövetség emlékezetes, szégyenteljes közgyűlésén az írószövetségi alapszabályokból is törölni akarták a szocialista realizmust.

Elvtársak! Alapvető feladatunk, hogy visszaállítsuk a szocialista realizmus tekintélyét. Ehhez szükséges az is, hogy elemezzük a múltbeli kulturális politikánk hibáit, mert enélkül mostani kulturális politikánk sem bontakozhat ki igazán. Az írók többsége az ellenforradalom oldalán állt, s meg kell vizsgálnunk, mi idézte elő az írók jobbratolódását. Magától értetődik, hogy ugyanazok a tényezők, amelyek az ellenforradalom előkészítését és az ellenforradalmat előmozdították. Minthogy írókról van szó, nézzük meg a kultúrpolitikában elkövetett hibákat. Hadd mondjam meg, minden udvarlás nélkül, hogy nem 1953-ig történtek a lényeges hibák, amíg Révai elvtárs volt a vezetője ennek a frontnak — bár hibák akkor is voltak —, hanem 1953 után, amikor olyan ember tartotta kézben a párt felső vezetésében a kulturális kérdéseket, aki nem értett hozzá. Igaza volt a pártnak 1955-ben, amikor elkobozta az „Irodalmi Újság"-ot? S igaza volt, amikor 1955 decemberében határozatot hozott az írókkal kapcsolatban? A pártnak igaza volt. De vajon nem történtek-e előzőleg súlyos hibák, hogy olyasmihez kellett folyamodnunk, mint az újság elkobzása, mint egyes írók megszégyenítése? Ez a két eset egy sereg írót jobbra tolt.

Szeretnék utalni a jelenlegi baloldali hibákra. Sajnos irodalmi életről ma még nem beszélhetünk. Hiszen egyetlen irodalmi folyóiratunk van: az „Élet és Irodalom". Csaknem három hónapja indult meg a lap, s írói gárdája jóformán

nem bővült azóta. Nem mondom, hogy ezért csak a kommunista írók felelősek, de biztos, hogy mi is felelősek vagyunk, mert bizonyos értelemben elszigeteljük magunkat. A kommunista írók úgy érzik, hogy igazolva vannak, és a szó szoros értelmében büszkén lekezelik azokat az írókat, akik meginogtak. S hiba az, hogy kinyilatkoztatunk, fölényesen megmondjuk a véleményünket, de nem folytatunk elvi vitákat. Ismétlem, a kommunista írók elszigeteltsége, az önigazoltság érzése, az elvi vita kezdeményezésének, az eszmei harcnak a hiánya, a fölényeskedő, helytelen magatartás az akadályozója annak, hogy a revizionizmus ellen eredményesen harcoljunk. S még egyszer hangsúlyozom, ha nem harcolunk a szektásság ellen, akadályozzuk a revizionizmus elleni harcot is.

Még néhány szót az egyetemi ifjúságról. Több éves pedagógiai gyakorlatom van, mégis az idén februárban kissé dobogó szívvel ültem először a katedrára. Hogy fogok ezek előtt a fiatalok előtt beszélni, akik közül nem is egy esetleg fegyverrel harcolt ellenünk és a szovjet csapatok ellen? Az órát meglehetősen lámpalázasan tartottam meg. Utána beszélgetni kezdtem a fiatalokkal. Meggyőződésem, és a vizsgák idején ez még csak erősödött, hogy ez a *mi* ifjúságunk, s bár sokan meginogtak közülük, mégis marxisták. Nem tudnak másként gondolkodni, ezeknek döntő többsége velünk van, s előbb-utóbb teljesen visszatalálnak hozzánk. *(Taps.)*

BAKOS ISTVÁN

Veszprém megyei kuldott, a Veszprém megyei tanács elnoke:

Tisztelt Pártértekezlet! Veszprém megyében a kommunisták politikai felvilágosító munkájának és példamutatásának eredményeképpen sikereket értünk el a termelésben, valamint a rend, a fegyelem helyreállításában. Például a Középdunántúli Szénbányászati Tröszt termelése már elérte a múlt év októbere előtti szintet, bár a gazdaságosság kérdésében kétségkívül súlyos hibák vannak. Eredményt értünk el a

pártszervezésben, mert pártunk jelenlegi taglétszáma a volt MDP tagok 52%-a, és ez a párttagság erősebb, egységesebb, mint amilyen október előtt volt. A KISZ szervezése és tevékenysége is eredményesen megindult. A párt tekintélyét és tömegbefolyását növelték a gyűlések, amelyeket a Központi Intéző Bizottság egyes tagjai tartottak. Mégis, a mi fő problémánk is az, hogy a tömegekkel való kapcsolatunk nem kielégítő. Ezen a területen még bőven vannak tennivalóink. Különösen egyes értelmiségi rétegek körében tapasztalható még nagyfokú politikai passzivitás és bizonytalanság.

Határozott választ kérnek többek között arra, hogy ki az ellenforradalmár és ki a megtévedt ember? Ezt a kérdést nem tisztáztuk teljes egészében. Az ellenforradalmárokat eltávolítjuk és megérdemelt helyükre juttatjuk, de a megzavart fejű emberekkel le fogunk ülni beszélgetni, rámutatunk hibáikra és arra, hogy azokat munkájukkal, magatartásukkal kell helyrehozniuk. Vannak még bizonytalanságok a dolgozó parasztság körében is. Kételkednek abban, hogy a párt, a kormány mezőgazdasági intézkedései véglegesek-e. A tömegkapcsolatok kiterjedését mind a párt-, mind a tanácsi munkában gátolja még az, hogy nem kielégítő a tömegek között végzett politikai és nevelőmunkánk. Nálunk is mutatkoznak az elbizakodottság jelei.

A kádermunkával kapcsolatban az a javaslatom, hogy a jövőben ne cserélgessük olyan sűrűn a káderekét, mint az elmúlt években. Inkább tegyük lehetővé, hogy az illető — ha egyébként alkalmas a funkció betöltésére — ott javítsa ki a hibáját, ahol elkövette. Ha mégis le kell váltani egyes elvtársakat, akkor vegyük figyelembe a helyi párttagságnak és a dolgozóknak a véleményét is.

A vidéki pártfunkcionáriusok szakmai képzését eddig nem sikerült megoldani. Esetleg fel lehetne állítani olyan speciális szakiskolát, ahol a párt- és állami funkcionáriusok, a munkáskáderek egyrészt általános műveltséget, másrészt

bizonyos ipari és mezőgazdasági szakmai képzettséget is szerezhetnének.

Még egy megjegyzésem lenne a párt munkastílusáról. Az utóbbi időben azt tapasztaljuk, hogy helyenként — felsőbb utasításra — újból agyonszervezik a pártmunkát. Most például nemcsak a megyei, hanem a járási pártapparátusok is különféle bizottságokat szerveznek, és ezáltal megosztják azt az erőt, azt az aktívagárdát, amire eddig szilárdan támaszkodhattak. Persze ez nemcsak a felsőbb szervek hibája. Az alsóbb szervek munkamódszerétől is függ, hogy hogyan hajtják végre a felsőbb szervek határozatait.

Befejezésül hangsúlyozom, hogy megyénk kommunistái teljes egészében egyetértenek a Központi Bizottság eddigi tevékenységével. Ígérjük, hogy harcolni fogunk a párt előtt álló feladatok eredményes megoldásáért. *(Taps.)*

FEHÉR LAJOS

a Politikai Bizottság tagja.

Tisztelt Pártértekezlet! Párttagjaink,. de a pártonkívüli dolgozók is joggal követelik: adjunk világos választ arra, milyen lesz az MSZMP mezőgazdasági politikája a jövőben. Tavasz elején szakértők bevonásával elkészítettük mezőgazdasági politikánk téziseit, amelyeket az elmúlt hetekben széleskörű előzetes vitára bocsátottunk a megyékben. A viták alapján átdolgozott, s az ideiglenes Központi Bizottság által jóváhagyott téziseket rövidesen nyilvánosságra hozzuk.

Felszólalásomban csupán néhány időszerű, elsősorban termeléspolitikai és szövetkezetpolitikai kérdésről kívánok szólani. A mezőgazdasággal szemben a fogyasztóközönség, az ipar és az export részéről egyaránt nagyok az igények. Ugyanakkor mezőgazdaságunk fejlődése lassú. Ez ma népgazdaságunk egyik legnagyobb belső ellentmondása. Ezt az ellentmondást csak úgy lehet fokozatosan megszüntetni, ha szocialista országépítő munkánk középpontjában továbbra is

az iparosítás áll, egybekötve az egészségesebb ipari struktúra kialakításával, de emellett — az iparfejlesztés érdekében is — egyik fő feladatként a mezőgazdasági termelés eddiginél erőteljesebb fejlesztését tűzzük magunk elé, egyidejűleg elvégezve a falu szocialista átalakításának munkáját. A mezőgazdaság fejlesztésének, szocialista átalakításának is alapvető feltétele a nehézipar korszerűsítése és kapacitásának kibővítése, hogy az elegendő és jóminőségű gépet, műtrágyát, növényvédőszert tudjon gyártani.

A mezőgazdaság belterjesítésével kapcsolatban ezúttal csak két kérdésről kívánok röviden beszélni. Az egyik: a mezőgazdasági termelés szerkezete. A kormány intézkedéseinek hatására, a vetési kényszer megszüntetése nyomán a termelőkedv erősen fellendült, s ennek már az idei tavaszon egészséges eredményei voltak. Megnőtt az olyan kultúrák vetésterülete, amelyeknél az egy holdon nyerhető termelési érték lényegesen nagyobb a kenyérgabonáénál. Így a tavalyihoz képest az árpa vetésterülete mintegy 6,6%-kal, a zabé 23,2%-kal nőtt, a kukoricáé 300 000 kat. holddal és jelentősen nagyobbodott a lucernáé, a vöröshereé is az első ötéves tervéhez képest. A legfontosabb takarmányok — így a kukorica, lucerna, vöröshere — vetésterülete ma már nagyobb, mint a felszabadulás előtt volt.

Rövidesen el kell érnünk, hogy szántóteruletünk 50—52%-án takarmánynövényeket termesszünk. Egyidejűleg a földek táperejének fokozásával, s ennek nyomán a hozamok növelésével kenyérgabona ellátásunkat is minél előbb saját erőnkből kell megoldanunk. A takarmánybázis növekedése lehetővé teszi, hogy az állattenyésztésben egészségesebb szerkezet alakuljon ki — az elmaradt szarvasmarhatenyésztés javára. A szükséges takarmánybázis megteremtése mellett ez elsősorban árpolitikai kérdés. Kormányzatunk az elmúlt héten nagy horderejű intézkedéseket foganatosított e téren is. Az új állathizlalási idényben a túlzottan magas szerződéses hízottsertés árakat mintegy 3 forinttal csökkenti.

a jóminőségű vágómarha szerződéses és felvásárlási árát pedig 1—3 forinttal felemelte. Ezzel a nagy jelentőségű intézkedéssel pártunk javaslatára a kormány megnyitotta az utat a szarvasmarhatenyésztés fellendülése előtt, ami a mezőgazdaság belterjesítésének egyik kulcskérdése. Kormányunk azt tette, amit Nagyváthy János, az első magyar nyelvű mezőgazdasági szakkönyv írója, már 1821-ben tanácsolt: „Amely ember — írja több mint száz évvel ezelőtt — a mezei gazdaságot jobblábra akarja venni: javítást a barmokon kezdi legelső sorban."

A belterjességgel kapcsolatban a másik kérdés a minőség. Mezőgazdaságunkban elhanyagoltuk a minőségi termelést is. A szarvasmarha vágósúlya a felszabadulás előtti 467 kg-ról 1954—56-ra 320 kg-ra csökkent. Ha jobb takarmányozással 1 mázsa hústöbbletet rakunk rá egy-egy vágómarhára, ez 350 ezer mázsa hústöbbletet jelent az országnak, annyit, mintha csaknem 100 ezerrel növeltük volna a szarvasmarhaállományt. A kukoricatermesztésben a hibrid vetőmag alkalmazásával 15—20%-kal lehet növelni a kukoricatermést. Ha a hibrid kukoricavetőmag alkalmazására széleskörűen, országosan rátérnénk — és erre néhány éven belul megfelelő befektetéssel és szervezéssel minden lehetőségünk megvan — 5.3 millió mázsával több kukoricánk teremne, mint jelenleg. Ennek többlet-forintértéke félmilliárd forint, a többletkiadás viszont csupán 25—30 millió forint.

A fejlődés meggyorsításának másik nagyon fontos tényezője: a beruházás. Népgazdaságunk ismert helyzete miatt a hároméves tervben nincs lehetőségünk korlátlan mezőgazdasági beruházásokra. Csak olyan befektetéseket és beruházásokat szabad és kell eszközölnünk, amelyek célszerűek, gazdaságosak, a helyi adottságok jobb kihasználását, a termelőerők fejlesztését, a hozamok növelését vagy az exportlehetőségek fokozását szolgálják.

Elvtársak! Népgazdaságunk, s az egész munkás-paraszt szövetség erősítésének egyik legnagyobb gondja ma, hogy a

begyűjtési rendszer megszüntetésével hogyan látjuk el a munkásosztályt, a várost elegendő élelmiszerrel, az ipart nyersanyaggal, s hogyan teszünk eleget a mezőgazdasági exportkötelezettségeinknek? Az elkövetkező hónapokban ez legalább olyan fontos kérdése lesz a népgazdaságnak, mint amilyen fontos volt december—januárban a szén. Egy biztos: a begyűjtést nem állítjuk vissza, mert annak több volt a hátránya, mint az előnye, elsősorban a termelés terén. Az ország zavartalan ellátását nagyobbrészt kereskedelmi eszközökkel megoldani — nehéz, de nem lehetetlen feladat. Az Élelmezésügyi Minisztérium az idei első félévi felvásárlási tervét június 1-ig 86,6%-ban teljesítette, ami időarányosan véve kielégítő eredmény. Kedvezően alakult a felvásárlás kenyérgabonából, szemestakarmányból, napraforgóból, burgonyából, vágómarhából, megfelelő volt sertésből. A kiterjedt spekuláció miatt viszont kedvezőtlen a felvásárlás borból, tojásból, baromfiból. Zöldség- és gyümölcsfelvásárlással 3400 magánkereskedő foglalkozik. Ez még nem is lenne nagy baj. De egy-egy magánkereskedőnek 6—8 felhajtója van, s ez már 20—30 000 magánfelvásárlót jelent, ami igen nagy kárt okoz. Ebben a kérdésben a magánkereskedők számának ésszerű csökkentése, valamint a szigorú ellenőrzés és az erélyesen végrehajtott rendészeti intézkedések jelentik a megoldást.

Ha jól fogjuk meg, sikeresen oldhatjuk meg és így is kell megoldanunk a gabonafelvásárlást is. A kenyérgabona felvásárlás túlnyomó részét egyébként ún. „biztosított módszerekkel" oldjuk meg, tehát az állami gazdaságok árugabonájával, természetbeni földadóval, a gépállomások cséplőgépkeresetével és malmi vámmal. Fontos a gabonánál várható spekuláció letörése is. Ennek érdekében a kormány a múlt héten erélyes intézkedést hozott. Új módszer a gabonaszállítási szerződés, és a 20 forintos felár a 150 mázsánál nagyobb tételben átadott egységes minőségű kenyérgabonáért. A mennyiségi felárral a szocialista állam a termelőszövetkezeteket kívánja támogatni.

A mezőgazdasági termelés tervszerű befolyásolásának egyik alapvető gazdasági módszere: az árpolitika. Az új mezőgazdasági árrendszer teljesen megfelel e célnak, bizonyos stabilitást, megfelelő anyagi érdekeltséget és jövedelmezőséget biztosít az átlagosan gazdálkodó termelőknek. Az új árrendszer célja, hogy serkentse az árutermelést, mind az egyéni, mind a szövetkezeti szektorban. A mezőgazdasági termelés tervszerű befolyásolásának további fontos tényezője az, hogy a falu megfelelő mennyiségű és minőségű iparcikkel legyen ellátva.

A mezőgazdasági termelés tervszerű befolyásolása érdekében a jövőben a felvásárló tevékenységből nagyobb feladatokat kell juttatni a földművesszövetkezeteknek. A termelés befolyásolásának legfontosabb és legeredményesebb módja a termelési és értékesítési szerződés. Helyes lenne, ha a szerződéskötéseket — fokozatosan — egységesen a földművesszövetkezetekre bíznánk. A földművesszövetkezetek a szerződés megkötésén kívül végezzék el a közvetlen termelésirányítás és a szaktanácsadás feladatait is. Ennek érdekében állítsanak be tapasztalt, képzett agronómusokat, akiket ők maguk fizetnek. Célszerű, hogy a szakcsoportok, a különböző termelési társulások és szakszövetkezetek is a földművesszövetkezetek keretében kapjanak működés engedélyt.

A mezőgazdaság fejlesztése nem szakítható el a mezőgazdaság szocialista átalakításától. Itt két ellenkező előjelű hibát lehet elkövetni. Az egyik véglet az volt, amikor 1953 előtt az átszervezés feladatai mellett háttérbe szorultak a mezőgazdaságfejlesztés érdekei, s ennek következtében számos területen megtorpant a termelés. A másik hiba főként Nagy Imre agrárpolitikai nézeteiben nyilvánult meg, amelyekben az egyéni parasztgazdaságok fejlődési lehetőségeinek eltúlzása miatt háttérbe szorult a falu szocialista átalakításának érdeke. Valahogy ez a hang csendül ki Erdei Ferenc „Népszabadság"-beli cikkéből is. A mezőgazdasági termelés nagyarányú fejlesztése csak a nagyüzemű termelésre való foko-

zatos áttérés alapján, a kisárutermelők önkéntes szövetkezése útján valósulhat meg. Az átszervezés nem öncél, hanem eszköze, fő módszere a mezőgazdasági termelőerők állandó fejlesztésének, a szocializmus gazdasági alaptörvénye akadálytalan érvényesülésének, a dolgozó nép és ezen belül a parasztság jóléte állandó növelésének. Ez a párt álláspontja. Erdei Ferenc a „Népszabadság"-ban írt cikkében saját, egyéni álláspontját fejtette ki.

Jelenleg igen nagy feladat a meglevő termelőszövetkezetek politikai, gazdasági és szervezeti megerősítése. Termelőszövetkezeteinkben országszerte megélénkült a termelési kedv. Megnőtt a munkafegyelem, a tagság aktivitása, jobban érvényesül a szövetkezeti demokrácia. Nagyobb a belső rend, és az elmúlt évekhez viszonyítva gondosabban vannak megmunkálva kinn a határban a földek is. Emellett még mindig számos rendellenesség, anarchikus törekvés van szövetkezeteink életében. Ilyen például a háztáji gazdaságok egészségtelen megnövelése, a részes művelés túlhajtása vagy a kapitalista tendenciák érvényesülése. Harcolni kell ezek kiküszöböléséért és mindenekelőtt a mintaalapszabályzat szocialista alapelvének betartásáért. Megmaradt termelőszövetkezeteink zöme felismerte a mintaalapszabályzatban lefektetett alapelvek helyességét és lényegében kitartott mellettük, így például a munkaegységrendszer mellett. Örvendetes, hogy azok a termelőszövetkezetek is, amelyek tagjai új utakat kerestek, saját tapasztalataik alapján mindinkább kezdenek visszatérni a munkaegységre, mint a jövedelemelosztás eddig legjobban bevált, legigazságosabb módszerére.

Termelőszövetkezeteink megszilárdításának egyik nagyon fontos kérdése a szakszerű vezetés, továbbá a termelőszövetkezetek és gépállomások viszonyának megjavítása. Érvényt kell szerezni annak az elvnek, hogy a gépállomások vannak a termelőszövetkezetekért és nem megfordítva. A termelőszövetkezetek gépvásárlásának engedélyezése helyes volt azoknál a termelőszövetkezeteknél, ahol megvannak a feltételei

a gépek kellő kihasználásának. Losonczi elvtárs kifogásolta, hogy a zetorok árát visszamenőleg felemelték. A magam részéről sem tartom ezt helyesnek. A kérdést ki fogjuk vizsgálni. Az elhurcolt, magyarul ellopott szövetkezeti vagyontárgyak visszavitele érdekében a törvény erejét kell érvényesíteni. Sarok elvtárs felvetette a vitában, hogy helytelen volt a megyei, járási mezőgazdasági apparátus túlzott leépítése. Ezt a hibát korrigáljuk és a szükséges szakértők, beruházási és pénzügyi előadók visszakerülnek a járási tanácsok apparátusába. Egyetértek azzal a felfogással, hogy a községi gazdasági szakfelügyelők feladata elsősorban a meglevő termelőszövetkezetek támogatása legyen. A szövetkezeti törvény most készül, az ősz folyamán nyilvánosságra hozzuk, és beledolgozzuk a termelőszövetkezetekben megvalósítandó öregségi nyugdíjtörvényt is.

A régi hibák kijavítása után meglevő termelőszövetkezeteink gyorsabb gazdasági megerősödésének, és ennek nyomán a termelőszövetkezeti mozgalom egészségesebb továbbfejlesztésének megvannak a kedvező feltételei.

Különös jelentősége van annak, hogy a kilépett, volt tsztagokkal úgy foglalkozzunk, hogy azok jelentős része lehetőleg már ősszel — amíg a tagosított földek még egyben vannak — ismét visszatérjen a termelőszövetkezetekbe, vagy újból megalakítsa termelőszövetkezeteit. Mindenekelőtt le kell küzdeni a kilépettekkel szemben tanúsított merev, szektás elzárkózást, és a helyenként tapasztalható középparaszt-ellenességet. Támogatni kell a tagosított táblán az új szövetkezetek alapítását, még akkor is, ha a közös gazdálkodást egyelőre csak a növénytermesztésben vagy annak valamelyik ágában akarják megvalósítani, s a közös állatállományt csak később, lépésről lépésre akarják megteremteni. S nem kell elzárkózni attól sem, ha a kilépett volt középparaszti tagok, más középparasztokkal összefogva, középparaszti termelőszövetkezetet vagy termelőcsoportot kívánnak alakítani.

Jelenleg termelőszövetkezeteinknek több mint a felében

nincs pártszervezet. Ebbe nem szabad belenyugodni. A kép kedvezőbb oldala viszont az, hogy az összes termelőszövetkezeti tagok 14,8%-a tagja pártunknak. Nincs ma még egy olyan dolgozó réteg, amelyben ilyen magas lenne pártunk taglétszámának aránya. Ez igen nagy erő! Ha pártunk jól gazdálkodik ezzel az erővel: az eddiginél eredményesebben tudjuk végrehajtani termelőszövetkezeteink megszilárdítását, a termelőszövetkezeti mozgalom egészségesebb továbbfejlesztését. *(Taps.)*

VARGA GYULA

a Zala megyei pártbizottság másodtitkára

Tisztelt Pártértekezlet! Kedves Elvtársak! A Zala megyei pártszervezetek, a Zala megyei kommunisták azzal a megbízatással küldték el küldöttségünket az országos pártértekezletre, hogy mondjuk el: a Zala megyei kommunisták teljes egészében egyetértenek pártunk Központi Bizottságának politikájával, és saját munkahelyükön teljes erejükkel és minden tudásukkal támogatják azt. Az eltelt nyolc hónap alatt beigazolódott, hogy pártunk vezetőségének intézkedései, határozatai, a kormány intézkedései, határozatai dolgozó népünk érdekeit szolgálták, és helyesek, célravezetők voltak.

Zala megyében az ellenforradalom után komoly eredményeket értek el a pártszervezetek. Lényegesen javult a párt és a tömegek kapcsolata, s megváltozott a pártszervezetek élete. A párttagok aktívabbak, erősödött ragaszkodásuk a párt iránt. Kommunistáink sokat tanultak a múlt év októberében kapott történelmi leckéből, s arra törekednek, hogy a jövőben tényleg megvalósuljon az a lenini tétel: úgy vigyázzunk pártunk egységére, tisztaságára, mint a szemünk fényére.

A párt egysége, szilárdsága kihat a párt és a tömegek kapcsolatára is. Vannak még olyan tényezők, amelyek a párt és a tömegek egészséges kapcsolatát akadályozzák, amelyeken

az elkövetkezendő időkben feltétlenül változtatni kell. Elsősorban is meg kell szüntetni azt a helytelen gyakorlatot, amely a párt alapszervezeteiben, de különösen a falusi alapszervezetekben jelentkezik. Míg a pártszervezetekben a kommunisták élesen és szenvedélyesen vitatkoznak egyes politikai kérdéseken, és többségükben helyesen állást is foglalnak, kint az életben, a gyakorlati munkában, a dolgozók között nem foglalnak mindig nyíltan állást. Talán úgy mondhatnám, bizonyos gyávaság tapasztalható a kommunisták magatartásában, ha a tömegek között vannak. Ezen feltétlenül változtatni kell, mert a dolgozók elvárják a párttagoktól, hogy egyenesen, bátran mondják meg véleményüket, hiszen akkor látják a párt erejét, s akkor támogatják pártunk politikáját.

Akadályozzák és nehezítik a párt egészséges kapcsolatainak kibővítését a párt új módszereivel kapcsolatos helytelen nézetek. Igaz az, hogy szakítanunk kell a pártmunka gyakorlatában a múltban alkalmazott helytelen módszerekkel, de ez nem jelenti azt, hogy elvessük a múltban jól bevált módszereket is, csak azért, mert régiek. Például régi, de ezután is követendő jó módszer, hogy a tömegek között éljünk, nap mint nap magyarázzuk a dolgozóknak a párt politikáját, és az igazságnak megfelelően, ahogy az élet felveti, reagáljunk a problémákra. Zala megyében a múltban különösen a termelőszövetkezetek szervezésénél gyakran előfordult, hogy nem vettük eléggé figyelembe a reális helyzetet, s ez a gyakorlatban súlyos károkat okozott. Nagy jelentősége van ilyen szempontból is a pártvezetés gyors és pontos értesültségének. Az alapszervektől kezdve a felső vezetésig ismerni kell a munkások, a dolgozó parasztok és az értelmiségiek körében felmerült legfontosabb problémákat. Csak így alakíthatunk ki megfelelő helyi politikát és tájékoztathatjuk helyesen a felső vezető szerveket.

A párt és a tömegek kapcsolatában nagy szerepe van a szakszervezetnek. Kommunistáink között van bizonyos elő-

ítélet a szakszervezettel szemben, és lebecsülik a szakszervezeti munkát. Ennek az is az oka, hogy az ellenforradalom alatt és az ellenforradalom után a szakszervezeti funkcionáriusok egy része nagyon sűrűn hangoztatta a független szabad szakszervezet jelentőségét. Vissza kell állítani a szakszervezeti munka megbecsülését. Azt hiszem, a munkásellenőrzés biztosítása az üzemekben, amiről Kádár elvtárs beszélt, egyik módja a szakszervezeti munka jelentősége növelésének.

Az elvtársak bizonyára tudják, hogy Zala megyében milyen jelentősége van az olajtermelésnek, hiszen az ország olajának körülbelül 90%-át ott termeljük. Az elmúlt hónapokban teljesítettük a tervet, mégis 1957 első negyedében 1956 első negyedéhez viszonyítva 45%-kal kevesebb olajat termeltünk. Ugyanakkor 20—25%-kal több bért fizettünk ki a dolgozóknak, mint az előző év azonos időszakában. Ezt részben a nagylengyeli mezők elvizesedése okozta, és része volt ebben az ellenforradalomnak is, de a fő ok az, hogy a kutatás és a termelés között nincs megfelelő összhang. Azért tartom lényegesnek, hogy itt ezt szóvá tegyem, mert pártunknak és kormányunknak a jövőben több gondot kellene fordítani ezekre a problémákra. Biztosítani kell a kutatás gyorsabb ütemét. Nem feltétlenül újabb beruházásokkal, hanem a berendezések helyes átcsoportosításával is meg lehetne oldani ezt a kérdést.

Befejezésül. Delegációnk valamennyi tagja nevében és a Zala megyei kommunisták nevében ígérem pártunk Központi Bizottságának, hogy a pártértekezlet határozataiban foglaltakat fáradságot nem kímélve, legjobb tudásunk szerint, az élet minden területén meg fogjuk valósítani. *(Taps.)*

KEREKES IMRE

alezredes, a hadsereg pártbizottságának titkárhelyettese:

A néphadseregnek szinte valamennyi vezetőség-választó küldöttértekezletén és taggyűlésén nagy felelősséggel beszél-

tek az elvtársak a pártegységről. A hozzászólásokból kiérződött az októberi ellenforradalom idején a pártvezetéssel szemben bekövetkezett mély megrendülés, amely a hadseregben még talán súlyosabb volt, mint bárhol másutt. Ebből a megrendülésből szeretnék kiindulni, amikor a pártegység kérdéséhez hozzászólok.

Elvtársaink úgy vetették fel ezt a kérdést, hogy október 23-a elsősorban a sokat hangoztatott pártegység hiányának következménye. Egyetértek Révai elvtárssal, hogy a fő tüzet a jobboldali opportunizmus ellen kell irányítani. Ez a fő veszély! De egy pillanatra sem szabad megfeledkezni a feléledő baloldali szektás hibák elleni harcról.

Nem szabad egyenlőségi jelet tenni a két veszély közé. De nem érthetünk egyet Révai elvtárssal sem abban, hogy a pártegység egyenlő: kommunisták, mínusz árulók. Ez azt jelentené, hogy ha már az árulókat börtönbe zártuk, megvan a pártegység. Szó sincs erről! Inkább úgy lehetne megfogalmazni, hogy pártegység egyenlő: kommunisták, mínusz mindazok, akik akár jobbról, akár balról szemben állanak, vagy szembe kerülnek a párt politikájával. Csak a marxizmus-leninizmus talaján álló kommunisták között lehet pártegységről beszélni. Ezért pártszervezeteink helyeslik a pártnak azt a határozatát, mellyel elhatárolta magát a súlyos szektás hibákat elkövetett elvtársaktól is.

Helyőrségeink többségében a területi és üzemi pártszervezetek, valamint alakulataink pártszervezetei között igen egészséges kapcsolat alakult ki a párt újjászervezésének időszakában. Jelentős segítséget kaptunk a pártalapszervezetektől és mi is segítettünk nekik, többek között az üzemi és falusi pártszervezetek százainak létrehozásában. Ez a kapcsolat az utóbbi időben kissé meglazult, részben a mi hibánkból, részben a területi szervekben dolgozó elvtársak hibájából. Ezen változtatni kell, és fel kell használnunk a kapcsolatok jó tapasztalatait. A kapcsolatot, amely eddig főként egyes vezetők kapcsolata volt, át kell alakítani a szervezetek,

elsősorban a párt- és KISZ-szervezetek alapvetően politikai jellegű tömegkapcsolatává.

A hadsereg pártszervezeteiben sok revizionista, nacionalista, soviniszta nézettel kell megküzdenünk. Különösen veszélyes volt — amit Révész elvtárs említett — „a politikamentes hadsereg" jelszava. Az a revizionista nézet, amely az üzemekben úgy jelentkezett, hogy a pártszervezet ne foglalkozzék a termeléssel, nálunk úgy jelentkezett, hogy a pártszervezet ne foglalkozzék a kiképzéssel.

A tömegkapcsolat kérdése nálunk főként a tisztek és a katonák közötti kapcsolat kérdéseként jelentkezett. Tisztjeink gyakran nem találják meg a kellő emberi, elvtársi hangot a katonákkal. A köztük levő viszony akkor is merev, formális, amikor erre nem lenne szükség. Ezen a téren még nagy munkát kell végeznünk.

Amint az elvtársak tudják, azelőtt pártszervezeteink a politikai helyettes irányítása alatt állottak. Ez a helyzet bizonyos mértékig szűkítette pártszervezeteink önállóságát, felelősségét. Most, hogy a párt Központi Bizottságának határozatára pártszervezeteinket választott szervek irányítják, feltétlenül szükséges a hadseregbeli pártszervezetekben a területi pártszervezetekéhez hasonló kollektív vezetési módszerek meghonosítása. Ezért arra kérjük az elvtársakon keresztül a megyei és járási bizottságok, az üzemi pártszervezetek kommunistáit, hogy segítsék a hadsereg pártszervezeteit a pártszerű munkamódszerek és munkastílus kialakításában, a politikai nevelőmunkában.

Segítsenek megszüntetni azt a korábbi helyzetet, hogy a hadsereg elszigetelődött a polgári lakosságtól. Néphadseregünk csak akkor képes betölteni funkcióját, ha a nép széles tömegeinek, elsősorban a kommunistáknak, a pártszervezeteknek a bizalmát élvezi. Ezen a téren az utóbbi hónapokban sok hiba volt. Arra kérjük az elvtársakat, hogy segítsenek eloszlatni azt a bizalmatlanságot, meg nem értést, amely

helyenként gyakran felelős beosztásban levő elvtársak részéről is megmutatkozik a hadsereggel szemben.

A hadsereg küldöttsége a pártszervezetektől kapott felhatalmazás alapján teljes egészében elfogadja és támogatja a párt politikai irányvonalát és minden erővel dolgozik a határozatok végrehajtásán. *(Taps.)*

MOLNÁR LÁSZLÓ

a Komárom megyei pártbizottság titkára:

Tisztelt Pártértekezlet! Megyénk kommunistái a párt eddig követett politikai irányvonalával teljes mértékben egyetértenek.

Az októberi—novemberi napokban mi is nehéz helyzetben voltunk. A szétvert ellenforradalmi bandák megyénken keresztül vonultak vissza Nyugat felé, s így nálunk még decemberben is fegyveres összetűzések voltak. Az ellenforradalom vidéki szervezői és eszmei irányítói világosan látták, hogy a szénbányászat termelésének megbénításával nagymértékben fékezhetik a gazdasági és politikai kibontakozást. Olyan központi munkástanácsot hoztak létre, amelyen keresztül az egész Dunántúl szénbányászatának szabotálását irányították. A Bánya- és Energiaügyi Minisztérium egyes ellenforradalmi beállítottságú vezetői is a munkástanácson keresztül adták tovább a széntermelés megbénítását szolgáló utasításaikat. Érdekes, hogy számosan közülük még ma is vezető pozíciót töltenek be a magyar szénbányászatban. A munkástanács vezetői — meg kell mondani, nem munkások, sőt még csak nem is ingadozó értelmiségiek voltak —, amikor a bányákat a vízelöntés veszélye fenyegette, kijelentették, hogy a Nyugat majd bő kárpótlást ad az ebből származó károkért. Csak a szovjet elvtársak felbecsülhetetlen segítsége, a forradalmi munkás-paraszt kormánynak a munkásság helyeslésével találkozó, erélyes és következetes intézkedései s végül, de nem

utolsó sorban becsületes, harcos kommunistáink helytállása mentette meg bányáinkat a teljes pusztulástól.

A konszolidációnak erre a gyors ütemére nem is számítottunk. Széntermelésünk ma már az 1956 október előttinek 90—92%-át teszi ki, más üzemeink termelése már el is érte, az olajfeldolgozó üzemeké pedig túl is szárnyalta a tavaly szeptemberi szintet. E szép termelési eredményeknek azonban van egy árnyoldaluk, ez pedig a megengedhetetlenül magas önköltség. Ennek oka a laza fegyelem, a bérek túlzott felfutása s a nagyon hanyag anyaggazdálkodás. Egyes felső állami szervek a vállalati önállóságot úgy értelmezik, hogy teljesen elhanyagolják az ellenőrzést. Úgy gondolom, hogy az állami irányításban a centralizmusnak elvi irányítás és érdemi ellenőrzés formájában kell érvényesülnie.

Eredményeinket nem lehetett volna elérni a párt újjászervezése nélkül. A párt segítségével kezd ismét kibontakozni a bányászatban egészségesebb keretek között a szocialista munkaverseny. A pártmunkában elsősorban a régi, illegális harcokban megedződött elvtársak, s az 1945-ös párttagok és pártmunkások mutatnak példát. De egészséges a párttagság összetétele is: mintegy 82%-ban munkás. Javul a párt tömegbefolyása is. A következetes és helyes politika eredményeképpen megnőtt a pártonkívüliek bizalma a Központi Bizottság tagjai és a kormány iránt. Javult a párt és a tömegek közötti kapcsolat, mert pártunk tagjai lényegesen többet foglalkoznak a dolgozók napi problémáival és harcolnak is a jogos sérelmeik orvoslásáért.

E biztató fejlődés mellett megyénk politikai életében akadnak egészségtelen jelenségek is. Bár az alapvető kérdésekben a párttagság egységes, de a személyek körüli viták gyakran úgy kiéleződnek, hogy már elvtelen, baráti csoportosulásokhoz vezetnek. A személyek körüli vitáknál két jelenség található. Az egyik a párttal szembenálló demagóg, ellenséges elemek rágalma, a másik a párton belül tapasztalható. Ez a különböző okok miatt leváltott gazdasági és párt-

funkcionáriusok csoportosulása, akik a „kritika" címén akarják elvtelen rágalmazással lejáratni az ellenforradalmi események alatt becsületesen helytállt elvtársakat. Erre véleményem szerint annál is inkább fel kell figyelnünk, mert e jelenségek igen hasonlóak az október előtti állapotokhoz. Akkor is kívülről támadták és belülről bomlasztották a pártot. Éppen ezért külön örömmel üdvözöljük a határozati javaslatnak azt a részét, amely kimondja, hogy ha az ilyen jelenségek megszüntetése érdekében folytatott felvilágosító és nevelőmunka nem jár eredménnyel, akkor adminisztratív úton kell eljárni.

Még egy tünetre szeretném felhívni a figyelmet, amely a káderek kiválasztásánál és előléptetésénél fordul elő. Ez pedig az egyéni érdek és a fizetés túlságos előtérbe kerülése. Ezt a kommunista gondolkodástól idegen jelenséget megengedhetetlennek tartom, mert ez igen sok becsületes elvtársat az elvtelenségre, az anyagiasságra és a saját érdekeinek a párt érdeke fölé helyezésére csábít.

Befejezésül: vigyáznunk kell, hogy a vélemények nyilvánításakor mindig megőrizzük a mértéktartást, a tárgyilagosságot, mert csak így tudunk jó munkát végezni, s csak így teremthetjük meg a felső szervektől az alapszervezetekig a párt egységét. *(Taps.)*

LOMBOS FERENC

a Győr megyei pártbizottság titkára:

Kedves Elvtársak! Az utóbbi hónapok eseményei bizonyítják, hogy az ellenforradalmár elemek csendes szabotázst folytatnak az élet számos területén. Ennek megfelelően a harc ellenük lényegesen nehezebbé vált. Például az egyik Győr megyei gyárban egy sor gépet egyszerre vesznek TMK-javítás alá, s ezzel szinte lehetetlenné teszik az üzem folyamatos termelését. Vagy nagy mennyiségben rendelnek meg olyan anyagokat, amelyekből még az előző esztendőkről elfekvő készle-

tek vannak. Ezt sajnos még egyes kommunista igazgató elvtársak is megteszik, hogy anyagtartalékuk legyen, amit cserélgethetnek. Itt sürgős és radikális ellenőrzésre van szükség. A mezőgazdaságban pedig az ellenforradalmárok egyes termelőszövetkezetek földjeit, ahol gépi aratásra lehet számítani, teledobálták mindenféle ócskavassal, hogy aratáskor tönkretegyék gépeinket.

Az állami kiskereskedelemben és a földművesszövetkezetekben mérhetetlen pocsékolás folyik. Ezt a területet évek óta elhanyagoltuk, pedig itt nagyon sok a kispolgár és a mindenféle osztályidegen és ellenséges elem, akik egymással összefogva, saját zsebükre dolgoznak. A megoldást egyrészt abban látjuk, hogy rendőri szerveink keményebben lépjenek fel, másrészt abban, hogy meg kell változtatni a Minisztertanácsnak azt a rendeletét, amely szerint — ha a földművesszövetkezetben több alkalmazott van — a vezetőt lopás esetén csak 1 hónapi fizetése összegére lehet büntetni.

A pártszervezetnek és minden kommunistának nagyon határozottan fel kell lépnie a társadalmi tulajdon védelmében. Javasolom, hogy ezt vegyük be a határozati javaslatba is.

Javasolom továbbá, hogy a körzeti pártszervezeteket — amelyek tagjai jórészt kispolgárok — erősítsük meg üzemi munkásokkal. Szerintem csak így biztosítható ott a megfelelő politikai fejlődés.

Nálunk, a nyugati határszélen különösen fontos a fokozott éberség. Az ellenség a legkörmönfontabb módon támad a határon túlról, és többek között megpróbálja funkcionáriusainkat kompromittálni.

Szorosabbá kell tennünk kapcsolatunkat a határőrség pártszervezeteivel. A határőrség tagjai között általában jó a szellem. De azt javasoljuk, hogy gondosan nézzék meg, kik azok a sorkatonák, akikkel megerősítik a határőrséget, mert bizony bőven helyeztek oda nem megfelelő embereket is.

Találkozunk olyan jelenséggel, hogy a párttagságunk nagyon könnyen elfelejti az október 23. utáni időszakot. Akad-

nak falun olyan párt- és tanácsi vezetőink, akik annak idején joggal követelték egyes személyek letartóztatását. Most azonban — ha „felülről" érdeklődnek — egyesek kiadnak olyan igazoló papírt, amellyel az internálótáborból esetleg éppen az a kulákcsemete szabadul ki, aki az írást kiadó tanácsi vezetőt annak idején fejbeverte. Az ilyen vezető megérdemelné, hogy újra, még jobban fejbeverjék.

Végezetül szeretnék egy termelési kérdéssel: az átlagbér ellenőrzési rendszerrel foglalkozni. Az átlagbér ellenőrzési rendszer október után, amikor a termelésben nagyarányú visszaesés következett be, helyes volt. Most azonban egy sor üzem elérte az október előtti termelési szintet. Ezeknél az üzemeknél véleményünk szerint már nem helyes az átlagbér ellenőrzési rendszer fenntartása. Szükséges volna — amire Fock elvtárs is utalt hozzászólásában — mielőbb vagy a régi bérezési rendszert visszaállítani, vagy valamilyen módosított bérezési rendszert bevezetni. Tudniillik nem látjuk, hogy mi fogja a rosszul dolgozó üzemeket előre hajtani, ha náluk ugyanúgy megmarad az átlagbér ellenőrzési rendszer, mint a jól dolgozó üzemeknél.

Hozzászólásomat azzal fejezem be, hogy Győr megye kommunistái egyetértenek a Központi Bizottság politikai vonalával. Fáradságot nem kímélve dolgozunk tovább, hogy megyénk dolgozóit felsorakoztassuk pártunk és annak Központi Bizottsága mögé. *(Taps.)*

VÁLASZ A HOZZÁSZÓLÁSOKRA

KÁDÁR JÁNOS

Tisztelt Pártértekezlet! Kedves Elvtársak!

Az Intéző Bizottság és a Központi Bizottság az értekezlet előkészítésekor úgy határozott, hogy az itt elhangzottakat ne közvetítse a rádió és a teljes anyagot ne közölje a sajtó, hogy egészen fesztelenül tárgyalhassuk meg a párt jelenlegi legfontosabb problémáit. Azt akartuk, hogy a konferencia valóban munkaértekezlet legyen, s kerültünk mindenféle ünnepélyes külsőséget, még a testvérpártok küldötteit sem hívtuk meg. Le akartunk zárni egy sor vitás kérdést, hogy tiszta helyzetet teremtsünk a pártban, s azután nyugodtan foglalkozhassunk az építés munkájával. Véleményem szerint az értekezleten elhangzott viták igazolják elhatározásunk helyességét, mert igazán nyiltan és őszintén beszéltünk a különböző problémákról.

Értekezletünket számosan üdvözölték, s javasolom, hogy a pártértekezlet ezeket az igazán szép, meleg üdvözleteket a sajtó útján is köszönje meg.

Kaptunk azonban bírálatot is, többen helytelenítették, hogy a sajtóban rendkívül kevés jelent meg az értekezletről. Ezeknek az elvtársaknak igazuk van, s gondoskodnunk kell arról, hogy valamilyen alkalmas formában, esetleg brosúrában, a párttagság rendelkezésére bocsássuk az értekezlet anyagát. Sok olyan kérdésről volt itt szó, amellyel érdemes

lesz még foglalkozni, sőt lehetséges, hogy egyik-másik kérdés az őszi oktatás anyagában is szerepelni fog.

Emellett szükséges, hogy az értekezletet aktíváülések sorozata kövesse, amelyeken a küldöttek ismertetik a megvitatott leglényegesebb kérdéseket. Az aktívákon igyekezzenek visszaadni a pártértekezlet hangulatát és az itt szerzett benyomásokat is. Ezt követően pedig taggyűléseken foglalkozzanak a pártkonferencia anyagával.

Azt hiszem, túlzás nélkül megállapíthatjuk, hogy a pártértekezlet légköre jó volt, nyílt elvi vita folyt, a küldöttek aktívak voltak. Az értekezlet eredményei közé sorolhatjuk, hogy teljesen egységes volt az ellenforradalommal szembeni további harc szükségességét illetően. S ez a párt szempontjából döntő jelentőségű.

Nem hallgatjuk el azonban, hogy véleményeltérés van pártunkban a múlt értékelésében. Révai elvtárs állásfoglalása árnyalatilag, de lényeges kérdésekben eltért az előadók és a felszólalók állásfoglalásától. Bár itt az értekezleten egyedül Révai elvtársnak volt ebben a kérdésben eltérő véleménye, nem véletlenül mondtam, hogy a múlt értékelését illetően véleményeltérés van pártunkban. Ilyen nézeteket — bár nem ennyire szabatosan kifejtve — már hallottunk a pártértekezlet előtt is.

A múlt hibái előbb-utóbb lekerülnek a napirendről, de a kommunistáknak nem szabad elfelejteniük a régi pártvezetés munkájának értékeléséből szerzett tapasztalatokat, mert különben nagy veszély fenyegetné a párt jövőbeni munkáját. Ennek megítélésénél elvi szigorúságnak kell érvényesülnie.

Révai elvtárs figyelmeztetett, nehogy félreértés legyen felszólalásával kapcsolatban, mert az semmiképpen sem akar a „sztálinizmus" vagy a „rákosizmus" zászlóbontása lenni. Mi, akik a marxizmus-leninizmus alapján állunk, ezeket a kifejezéseket nem ismerjük el, bár tény, hogy ezek a kifejezések léteznek. A kommunizmus ellenségei találták ki, tőlük át-

vették a pártárulók és olyanok is, akiket megzavartak a revizionista nézetek. Az ellenség a fegyveres harc elvesztése után a „sztalinisták", „rákosisták" üldözésének ürügyével kísérelte meg a kommunistákat kitúrni pozícióikból. Tehát ezek a jelszavak lényegében az ellenség újabb támadását jelentették. Pártunk — beleértve természetesen a Központi Bizottságot is — haladéktalanul felvette a harcot a párttagok ilyenfajta megkülönböztetése ellen.

Álláspontunk ebben a kérdésben félreérthetetlen. Szerintünk nincsenek sem „sztalinisták", sem „rákosisták", s természetesen ilyenformán a zászlójukról sem beszélhetünk. Mégis létezik a párt zászlaja mellett másik zászló is: a bukott vezetőség zászlója. De ez a zászló összetört és a földön hever, s meggyőződésem, hogy soha többé nem fog fennen lobogni. A bukott vezetőség — s nem véletlenül használom ezt a kifejezést, a politikai életben ez nem szokatlan — oly módon és olyan körülmények között bukott meg, hogy többé nem térhet vissza a párt vezetésébe. *(Dörgő taps.)*

A múlt év tavaszán a párt nehéz helyzete miatt elkeseredett kommunisták haragudtak Rákosi elvtársra. Én is haragudtam, mégis az utolsó percig lándzsát törtem amellett — s rajtam kívül mások is —, hogy a hibák ellen és nem Rákosi Mátyás személye ellen kell harcolni. Vele együtt akartuk megtalálni a kibontakozást, mert féltünk attól, hogy különben nagy megrázkódtatás érné a pártot. Nem azért ragaszkodtunk Rákosi Mátyás személyéhez, mert szerettük őt. Régebben valóban szerettük, de 1956 tavaszán erről már szó sem volt. Mégis ez volt az álláspontunk, mert szerettük a pártot és a munkásosztályt. Nem rajtunk vagy a párttagságon, hanem Rákosi Mátyáson múlt, hogy elgondolásunkat nem sikerült megvalósítanunk. S bármilyen nagy történelmi érdemei vannak Rákosinak, ezt a súlyos hibáját nem bocsáthatjuk meg. Nagy kár, hogy a magyar munkásmozgalom ilyen kiemelkedő vezetője nem szerepelhet pártiskolai tankönyvünkben, mint az ifjú kommunisták példaképe. Erről azonban

ő maga tehet, a párt sorsával nem játszhat senki, még Rákosi Mátyás sem. *(Dörgő taps.)*

Amikor Révai elvtárs az emelvényre lépett — képletesen szólva — kezében tartotta a párt zászlaját, s azt mondta, a párt zászlaja alatt beszél. Később azonban a bukott vezetőség összetört zászlaját lengette meg a teremben. Révai elvtárs kijelentette, hogy egyetért a Központi Bizottság politikai vonalával, egyetért a referátummal, a határozati javaslattal, a szervezeti szabályzat tervezetével. Ez számunkra nagyon lényeges, hiszen Révai elvtárs nem akárki a magyar munkásmozgalomban. Tiszteletreméltó, becsületes kommunista, akinek nevéhez fűződik a párt történetének egy darabja. Révai elvtárs, ha akar, sokat segíthet a párt harcában, de éppen azért, mert nem akármilyen szerepet tölt be a pártban, sokat árthat is. Kérjük Révai elvtársat, hogy segítsen harcunkban és ne ártson. *(Dörgő taps.)*

Révai elvtárs olyan kérdéseket fejtegetett — s ezért mondtam, hogy meglengette a bukott vezetőség zászlaját —, amelyeket már hallottunk a régi vezetőség tagjaitól. Feketelistát, belső emigrációt emlegetett, sok száz szenvedő elvtársról, az ÁVH-val szembeni méltánytalan elbánásról beszélt és így tovább. Nincs okom és nincs jogom feltételezni, hogy Révai elvtárs felszólalásával szándékosan támogatta a régi vezetőséget. Hiszem és remélem, hogy nem így volt, mégis ezeknek a rágalmaknak a megismétlésével, akaratlanul a bukott vezetőség jelszavait hangoztatta. Ezekkel támadják a régi vezetőség tagjai a pártot, miközben személyes érdekeikért harcolnak.

Révai elvtárs egyetért azzal, hogy a vezetés újjászervezésénél nem vettük be azokat a régi vezetőket, akik hátráltatták volna munkánkat. Ez taktikailag helyes volt — mondotta Révai elvtárs. Örülünk, hogy Révai elvtárs egyetért velünk ebben a kérdésben, de meg kell mondanom, hogy ez részünkről nem taktika, hanem elvi állásfoglalás és politikailag szükséges lépés volt.

Ami az említett feketelistát illeti, az a valóságban nem lé-

tezett. De kétségtelenül meg kellett vizsgálnunk személy szerint, kik viseljenek a jövőben funkciót a pártban és kik nem. Megítélésünknél elvi és politikai meggondolások vezettek. Elhatározásunkat természetesen papíron is rögzítettük. Amikor az Intéző Bizottság első ízben hívott össze aktívát (a Nádor utcában), az ott megjelent mintegy 280 elvtárssal megbeszéltük: körül kell néznünk, kikre számíthatunk a munkában, kik fognak dolgozni az apparátusban és kik nem. Közöltem mintegy 18 elvtárs nevét, akik különböző okokból nem fognak a pártközpont apparátusában dolgozni. Hangsúlyozom, különböző okokról volt szó, hiszen olyan elvtárs nevét is megemlítettem, akit pusztán egészségi okokból nem vettünk számításba. Ezt a névsort nevezték azután egyesek indokolatlanul feketelistának.

Belső emigrációról nálunk legfeljebb olyan értelemben beszélhetünk, hogy volt nyilaskeresztes párttagok, sőt egyes írók is rabságnak, elnyomásnak tekintik rendszerünket, mert nincs legális lehetőségük a rendszerünk ellen irányuló tevékenységre. Kommunistákkal kapcsolatban azonban, véleményem szerint, semmiképp sem beszélhetünk belső emigrációról. Mégis, mint hallom, állítólag száz és száz elvtárs belső emigrációban él, vagyis nincs rá lehetőségük, hogy segítsenek jóvátenni a párttal együtt elkövetett közös hibákat. Sok elvtársat különböző okokból nem tudtunk funkcióba helyezni. Túlnyomó többségükben rendes, tisztességes elvtársakról van szó, s a pártnak harcolnia kell azért, hogy ezek az elvtársak mielőbb képességeiknek megfelelő állami, gazdasági vagy pártfunkcióba kerüljenek.

Hogyan kerültek ki ezek az elvtársak a funkcióikból? Legtöbb esetben az ellenforradalom verte ki őket. Ismeretes, hogy miközben mi itt Budapesten a központi hatalom megerősítésén dolgoztunk, lent még javában hömpölygött az ellenforradalmi hullám. Heteken keresztül, bár a központban mi voltunk a helyzet urai, az üzemekben a munkástanácsok uralkodtak. A munkástanácsokban megbúvó ellenséges elemek

vezetésével javában folyt ellenünk a harc. Száz meg száz munkásigazgatót elkergettek, száz meg száz embert kitettek a minisztériumokból, trösztökből. Azóta már ezeket az elvtársakat, nagyon kevés kivételtől eltekintve, visszahelyeztük pozícióikba.

Más kérdés azoknak a helyzete, akik a pártapparátusból kerültek ki. November 4-én jelentősen csökkentettük a pártapparátust, mert nem tartottuk egészségesnek a pártapparátus túlméretezettségét. Nem becsüljük le a pártapparátus jelentőségét, bizonyos számú függetlenített elvtársra kétségtelenül szükség van — az utóbbi időben egyes helyeken növeltük is a létszámot —, de nagyon vigyázunk arra, hogy ne duzzasszuk fel indokolatlanul az apparátust. A pártbürokrácia még az állami bürokráciánál is veszélyesebb, nemcsak a párt tevékenysége, hanem a nép szempontjából is. A leépítés folytán sok olyan elvtárs állás nélkül maradt, akik ha követtek is el hibákat, rendes, becsületes kommunisták. Mindent megteszünk, hogy ezek az elvtársak mielőbb elhelyezkedjenek. De az ellen tiltakozunk, hogy ebből bárki fegyvert kovácsoljon a párt ellen. Nem a párt és nem a Központi Bizottság bűne, hogy ilyen helyzet állt elő. Annak idején azt mondtuk ezeknek az elvtársaknak: most harc van, nem tudunk elhelyezésekkel foglalkozni, fogjatok ti is fegyvert, menjetek a karhatalomba. Ha győz a munkáshatalom, ha normalizálódik az élet, a ti helyzetetek is rendeződik. Ha a munkáshatalom megbukik, nemcsak a ti életetek, hanem az egész nép élete kátyúba kerül.

Az ellenség természetesen nyomban felfigyelt arra, hogy számos elvtárs a karhatalomba ment. Legalább 6 vidéki fasiszta küldöttség járt nálam (köztük borsodiak, tataiak és Nógrád megyéből valók) és ugyanannyi Budapestről, s kérdőre vontak, mit keresnek a „rákosisták" és „sztálinisták" a karhatalomban. Hát én aztán megadtam nekik a választ úgy, hogy abba is maradt az egész küldöttségjárás.

Mégegyszer hangsúlyozom, bármennyire is fájdalmas, hogy

még most is állás nélkül van néhány száz elvtárs — nem is csak azok, akikre Révai elvtárs gondolt, hanem névtelen emberek vidéken, akik gépállomásokról, termelőszövetkezetekből kerültek ki, esetleg járási bizottságok biciklis munkatársai voltak, s talán ezeknek a helyzete érint bennünket érzékenyebben — mégsem engedhetjük meg, hogy emiatt támadás érje a pártot.

Az ellenség zászlót keres, szeretne valami legális fórumot, s örülne, ha ez a párton belül volna, mert kezdhetné előlről a régi nótát. Ha a párt eltűrné, hogy a régi vezetőség zászlót bontson, újabb frakcióharc kezdődne a pártban. E körül a zászló körül tömörülhetnének a különböző sértődött emberek is. Sértődöttek pedig szép számmal vannak Magyarországon, többek közt olyanok, akik harcoltak a párt ellen, s most, hogy visszaütöttünk, megsértődtek.

Talán meglepő az a feltevés, hogy a jobb- és baloldal egy zászló alatt találkozhat, de az ötlet nem tőlem ered. Valamikor a múlt év augusztusában, amikor Rákosi Mátyás leváltása még nagyon friss volt és a Nagy Imre-kérdést még nem oldottuk meg, Révai elvtárs megjegyezte: vigyáznia kell a pártnak, mert még megérhetjük, hogy ők ketten egy frakcióban fognak harcolni a Központi Bizottság ellen. Meggyőződésem, ha ennek a két embernek módjában állna, ma valóban egy frakcióban küzdenének a Központi Bizottság ellen. Feltevésemet arra alapozom, hogy ismerem mindkettőjük jelenlegi politikai állásfoglalását is.

Rákosi és Nagy Imre szemében „bűnösök" vagyunk ugyan, de nekünk tiszta a lelkiismeretünk. Természetesen nem vagyunk hibátlanok, tagadhatatlanul követtünk el mindnyájan hibákat, lehet, hogy kritikus időben bizonytalanok is voltunk, tettünk rossz lépéseket, de nem érezzük bűnösnek magunkat, még az októberi eseményekben sem, mert mindig igyekeztünk helyesen, a párt és a nép érdekében cselekedni.

Mesterházi elvtárs szóvátette, hogy kéne valamit tenni a vezetés népszerűsítése érdekében. Azt hiszem, erre nincs szük-

ség. Ha a vezetőség jól dolgozik, népszerűvé válik a tömegek előtt, kivívja bizalmukat, megbecsülésüket. Természetesen a párt szempontjából egyáltalán nem közömbös, van-e tekintélye a vezetőknek, hiszen ez összefügg a párt tekintélyével. A párt harca eredményesebb, ha tisztelik a vezetőket, ami nem jelenti azt, hogy nem lehet bírálni őket. A jogos bírálatot elfogadjuk, ha megfelelő helyen és megfelelő módon történik, de nem engedjük lejáratni a vezetőket.

Az ellenség, amelynek most nincs nyílt politikai fóruma, nagyon keresi a támadási felületeket. Visszatér a régi, jól bevált módszereihez, s igyekszik frakcióharcot szítani. Az egyik elvtársra rásüti, hogy baloldali, a másikra, hogy jobboldali, s mindenképp ellentéteket akar támasztani. Például amikor Révai elvtárs hazatért, már másnap berontott hozzám három amerikai újságíró, és izgatottan kérdezték, vajon Révai elvtárs bekerül-e a kormányba. Mondtam, hogy Révai elvtárs sajnos beteg, tehát erről egyelőre nem lehet szó — mire csalódottan távoztak. Az ellenség mindenképp igyekszik ellentéteket szítani, ahol csak tud. Jól emlékszem például, amikor Rajk László 1945 júliusában hazajött, még be sem tette lábát a pártközpontba, már rázendített az ellenség, hogy két frakció van a pártban, s élethalálharc dúl közöttük. Azt állították, hogy Rákosi a „moszkoviták" vezetője, a magyarok pedig Rajkot ismerik el vezetőjüknek. Ezen akkor mindnyájan nevettünk, hiszen még nyoma sem volt semmiféle frakcióharcnak, valóban testvéri egyetértésben dolgoztunk, s az elképzelhető legnagyobb egység volt a párton belül. Az ellenség azért csak kitartóan fújta tovább a maga nótáját, s meggyőződésem, hogy utóbb Rákosi elvtárs is az ellenség pszichológiai hatása alá került. Az ellenség akkor is igyekezett ellentéteket támasztani a párton belül és igyekszik ma is. Központi Bizottságunkban, ha vannak is nézeteltérések, nagy viták, a fő kérdésekben egység van, s nem is engedjük a jövőben sem, hogy a pártvezetőség tagjait különböző árnyalatok szerint csoportosítsák.

Révai elvtárs felszólalásával kapcsolatban még egy kérdés-komplexumra akarok kitérni, mégpedig a decemberi határozatra. Bakó elvtársnő szerintem nagyon helyesen jegyezte meg, hogy nem lehet a decemberi határozattal játszani. Egyesek szerint ez a határozat nem egészen jó, a februári már jobb, a későbbi még jobb és így tovább. Révai elvtárs bírálta a decemberi határozatot, s igaza van abban, hogy hibás a Nagy Imrével kapcsolatos megállapítás, mely szerint Nagy Imre bizonyos időszakban pozitív szerepet játszott. Nagy Imréről és csoportjáról mindig újabb adatok kerülnek napvilágra. Például a „Népszabadságból" értesültem — látszik, hogy most elevenebbek az újságok —, hogy Nagy Imre még valamikor a 30-as években a mostanihoz teljesen hasonló konfliktusba került a Kommunista Internacionáléval. Akkor is jobboldali elhajlásról volt szó: nem volt hajlandó a Komintern bizonyos intézkedéseinek alávetni magát.

Nagy Imre szerepéről november 4-én vagy december 5-én még sok minden nem volt világos, ez az oka annak, hogy a határozatban nem egészen pontosak a vele kapcsolatos megállapítások. Abban is igaza van Révai elvtársnak, hogy a határozat szövegezése nem kellően szabatos. Alkalomadtán, ha egyszer végleg lezárja a párt ezt a kérdést, talán a legközelebbi kongresszusunkon, majd jobban vigyázunk a megfogalmazásnál, hogy az valóban kifogástalan legyen.

Ha vannak is hibák a decemberi határozatban, a Központi Bizottság értékelése fő vonalaiban helyesnek bizonyult, s ma nem dolgozhat senki hasznosan a párt javára, aki e határozat lényeges pontjait teljes egészében nem teszi magáévá. A határozatban felsorolt négy tényező szorosan összefügg egymással, s ha bármelyik hiányzott volna közülük, nem robbanhatott volna ki az ellenforradalmi felkelés. Éppen azért, mert mind a négy tényező fontos és kölcsönösen hatott egymásra, megengedhetetlen, hogy tetszésük vagy saját korábbi munkájuk szerint válogassanak közöttük az elvtársak, hogy melyiket fogadják el. Nem állítom, hogy a határozat politikai

remekmű, de ismétlem, hogy lényeges pontjai helytállóak, s nem kell azt visszavonnunk.

Vizsgáljuk meg közelebbről ezt a kérdést. Vajon az imperialisták nem szívesen támadtak volna ránk már korábban is, mondjuk 1951-ben, ha erre lett volna lehetőségük? Vagy a Horthy-fasiszták nem szívesen ragadtak volna fegyvert ellenünk már évekkel ezelőtt? S a Nagy Imre-féle árulók nem léptek volna fel már korábban is, ha a párt gyenge? Amikor a pártvezetőség még egységes volt és összeforrt a tagsággal és a párt összeforrt a néppel, akkor nem kerülhetett sor az ellenforradalomra. Ez a Rákosi Mátyás által vezetett Központi Vezetőség történelmi érdeme. Az viszont, hogy 1956-ban már nem volt egységes a vezetőség, és szakadás támadt a tagság és a vezetőség, valamint a nép és a párt között, az ugyanennek a vezetőségnek a történelmi bűne. Ezt senki le nem moshatja róluk. Ha a párt egysége és ezzel ütőereje nem gyengül, akkor hiába mesterkedett volna Nagy Imre, hiába támadtak volna a Horthy-fasiszták és az imperialisták, nem lett volna semmi keresnivalójuk Magyarországon. S ezeknek a tapasztalatoknak az alapján kijelentjük, hogy a párt és a proletárdiktatúra érdekében a pártegységet illetően nem alkuszunk.

Ez a kérdés nagyon lényeges. Bár Rákosi és Nagy Imre jelenleg nincsenek az országban, de híveik vannak még pártunkban. Az elégedetleneknek ez a kétféle csoportja nagyszerűen szervezkedhet egy frakcióban — vagy legalábbis együtt léphetnek fel —, mert kölcsönösen a jelenlegi pártvezetés ellen és az ellen a politikai vonal ellen vannak, amelyet ez a pártvezetőség képvisel. Ezért kell nekünk a pártegységet tűzzel-vassal megvédenünk, méghozzá a decemberi határozat alapján, mert abban nagyon jól kifejtettük pártunk politikájának fő kérdéseit.

Révai elvtársnak régi szokása, hogy szereti ad abszurdum vinni elgondolásait. Most, kivételesen, én is ezt teszem. Tegyük fel, hogy a Központi Bizottságon kívül több vezetési

centrum jön létre. Például a Táncsics-kör ilyen mellékcentrummá alakulna, Révai elvtárs pedig egy másik mellékcentrum lenne. Azért említem ezeket a példákat, mert a Táncsics-körben dolgozó elvtársak és maga Révai elvtárs is feddhetetlen kommunisták, akiknek tisztességéhez és segítő szándékához nem fér kétség. Hogyan nézne ki a gyakorlatban ez a feltevés? Ha valaki nem volna megelégedve az agit-prop. osztály véleményével, szépen átballagna a Táncsics-kör irodalmi szakosztályába, és bizonyos, hogy ott egy árnyalattal más véleményt nyilvánítanának ugyanazzal kapcsolatban. Az illető pedig azt fogadná el, amelyik a leginkább szája íze szerint való. Vagy tegyük fel, hogy Révai elvtárs véleményét kérné ki egyik vagy másik kérdésben esetleg olyan valaki, aki elégedetlen a párt és a kormány egyes intézkedéseivel. Ez nagyon rendes, tisztességes kommunistával is előfordulhat. Helyes volna, hogy a Központi Bizottsággal szemben Révai elvtárshoz mint fórumhoz forduljanak? Ilyen veszély fennáll, s kérjük Révai elvtársat, hogy számoljon ezzel. Éppen azért, mert Révai elvtársat feddhetetlen erkölcsű, becsületes elvtársnak tartjuk, akinek nagy tekintélye és történelmi érdemei vannak, fennáll ez a veszély. Nem titok, elvtársak, hogy Központi Bizottságunk igen sokat vitázott az elmúlt hét hónap alatt Révai elvtárs személyével kapcsolatban. S én mindig amellett törtem lándzsát — nem azért, hogy mentegessem magam Révai elvtárs vagy bárki előtt —, hogy Révai elvtársra szüksége van a pártnak. Ezzel a véleményemmel egyébként nem állok egyedül. Révai elvtársat mint nyílt, egyenes embert nagyon becsüljük. De azért vannak még problémák együttműködésünkben, s ezt értse meg Révai elvtárs. Gondolok például az első cikkére, amelyet a „Népszabadság" közölt. Sokat vitatkoztunk annak idején, hogy engedjük-e közölni a cikket. Az Intéző Bizottságban egyetlen ember sem értett egyet a cikk minden megállapításával, mégis nyilvánosságra hoztuk, mert arra gondoltunk, hogy a cikk sok értékes megállapítást tartalmaz. S valóban, helyes

volt közölni, mert erőt adott az ellenforradalom elleni harchoz. Véleményem szerint Révai elvtárs itteni felszólalása is hasznos volt. Elsősorban azért, mert egészséges reakciót váltott ki a pártértekezlet résztvevőiből a dogmatizmus, a szektásság és a régi vezetés hibáinak mentegetésével szemben.

Az érdemeket illetően, mint már a referátumban is hangsúlyoztam, korai még a dicsőségen osztozkodni. Különben is elsősorban a Szovjetunió és a testvéri országok dolgozóit illeti a dicsőség. Ha Magyarországon van valakinek érdeme a munkáshatalom megvédésében, az a magyar munkásosztály, amely évtizedek óta töretlenül harcol a szocialista forradalomért. Egyik legnagyobb nemzeti büszkeségünk, hogy a Szovjetunió után először a magyar proletariátus és a magyar nép harcolta ki a munkáshatalmat. Ez a munkásosztály harcolt 25 éven át a Horthy-fasizmus ellen. S ez a munkásosztály harcolt a felszabadulás után is. S ha a mai vezetők nem lennének, akkor is létezne a magyar proletárdiktatúra, mert a magyar munkásosztály akkor is megtalálta volna a maga embereit. A kormány nem érhetett volna el eredményeket, ha a néptömegekben nem élt volna a szocialista forradalom gondolata.

Most rátérek a revizionizmus elleni harc kérdéseire. Ezzel kapcsolatban Révai elvtárs azt mondta, hogy harcolnunk kell a revizionizmussal szembeni békülékenység ellen. Ezzel teljesen egyetértek.

Az ellenség elleni harcnak a másik oldala, hogy felelősségre kell vonni az árulókat. Feladatunknak és kötelességünknek tartjuk, hogy az októberi ellenforradalomi felkelés minden vonatkozására fényt derítsünk, és aki abban bűnös, aki hazaáruló, az elnyerje a büntetését. Ez folyamatban van.

Az ellenség elleni hatásos harc érdekében a pártnak egységesen kell fellépnie. Ehhez hozzátartozik, hogy jól lássuk a régi hibákat és ne ismételjük meg őket. Mind az államhatalom erősítését és az ellenséggel szembeni harcot, mind

a gazdasági és kulturális építés feladatait a nép állandó felvilágosításával egybekötve és a mi sajátos helyzetünknek megfelelően kell megoldanunk. A szükséges megtorló intézkedéseket tehát össze kell kapcsolni a felvilágosító munkával, hogy a nép lássa: a megtorlás közérdekből, a nép érdekében és nem valamiféle kommunista vagy egyéni bosszúból történik.

Az ellenség elleni harchoz szükséges a párt és a fegyveres erők összeforrottsága. Annak idején, amikor megkezdtük ezt a harcot, figyelembe vettük, hogy a pártot elsősorban a munkásosztályban és a fegyveres erőknél erősítsük. Ha e két területen erős a párt, nem kell félteni a néphatalmat.

A hadsereget, a rendőrséget, a munkásőrséget, egyszóval a fegyveres erőnket szeretnünk, becsülnünk és segítenünk kell, és ezt a szellemet bele kell plántálnunk az egész közvéleménybe. A párt szeretetéhez hozzátartozik a szigorú kritika. Tehát ha a fegyveres erőknél — éppúgy, mint bárhol — valami hibát látunk, bíráljuk szigorúan, de ez a szeretet alapján történjen és szolgálja a fegyveres erők javát.

A munkásőrség a párt és a magyar proletárdiktatúra egyik legnagyobb és újkeletű vívmánya, hiszen ez a fölfegyverzett proletariátus. De helytelen az a szemlélet, hogy egyedül a munkásőrség a mi fegyveres erőnk. Ez sértő és igazságtalan megállapítás a katonákra nézve. A mi fegyveres erőnk elsősorban a hadsereg és a rendőrség, s azután a munkásőrség. A hatalom szempontjából nagyon fontos, hogy erősítsük, ápoljuk és segítsük a fegyveres erők különböző részlegei között az egymás iránti bajtársi szellemet és az egységet. Ne tűrjük el, hogy bárki is széthúzást szítson a fegyveres erők egyes fajtái között.

A fegyveres erőkről szólva, szeretnék néhány dolgot az Államvédelmi Hatósággal kapcsolatban is tisztázni. Soha senki közülünk nem tett különbséget mártírjaink között aszerint, hogy az illetők ÁVH-s sorkatonák vagy nem sor-

katonák voltak. Gyalázat is lenne az ilyen megkülönböztetés. Egyformán megőrizzük a munkáshatalomért elesett mártírok emlékét, akár szovjet, akár magyar katonák, akár civilek voltak. De nemcsak az elesettek emlékét kell kegyelettel megőriznünk, hanem az élők között is meg kell becsülnünk azokat, sőt bizonyos tekintetben kivételes helyzetet kell biztosítanunk más állampolgárokkal szemben azoknak, akik munkáshatalmunk védelmében megrokkantak, megsebesültek — vagy egyszerűen részt vettek a harcokban, s később a rend fegyveres helyreállításában. Azonos feltételek mellett ilyen elsőbbségi jogban kell részesíteni őket vagy gyermekeiket az egyetemi felvételeknél, állások betöltésénél és így tovább.

Az államvédelemmel kapcsolatban még valamiről kell beszélnem. Ma nálunk az a helyzet, hogy Államvédelmi Hatóság — nincs. Az önálló államvédelmi szerv megszüntetésére részben politikai, részben anyagi meggondolások késztettek bennünket. De van a Belügyminisztériumnak és a rendőrségnek politikai osztálya. Mi úgy gondoljuk, hogy ezeknek a szerveknek a proletárdiktatúra öklének kell lenniük. S az állambiztonsággal foglalkozó szerveket támogatnia kell a pártnak is és a népnek is. A nép érdekében végzett munkájukat megkönnyíti, ha érzik a nép szeretetét, támogatását, ha dicsérjük, védjük őket. Vigyáznunk kell azonban arra, hogy államvédelmi szerveink körében ne éledjen újjá az avantgardista szellem, az a nézet, hogy minden más terület megbízhatatlan, csak az ÁVH megbízható. Ha mi eltűrjük, hogy ez a felfogás újjáéledjen, ezzel megássuk a proletárdiktatúra sírját, elvtársak! Az államvédelmiek iránti tiszteletünk, elesetteik iránti kegyeletünk és a néphatalom védelmének az érdeke parancsolja számunkra, hogy ezekre a dolgokra is felfigyeljünk.

Elvtársak! Foglalkozni kívánok egy elvi kérdéssel. Többen felvetették, hogy milyen elvi alapon jön létre a párt egysége, az akarat egysége stb. Rá szeretnék mutatni arra is, hogy

még honnan veszélyeztethető ez az egység. A múlt év nyarán közzétették Lenin elvtársnak néhány — korábban meg nem jelent — levelét. Egyikben Lenin elvtárs, nem betű szerint, de lényegében azt írja: az a puszta tény, hogy a bolsevik párt harcában két osztályra támaszkodik, a munkásságra és a parasztságra — és ez a tény a Központi Bizottságon belül is visszatükröződik — mindenkor magában hordja a pártszakadás veszélyét. Érdemes ezen elgondolkodni. Én nem állítom, hogy Nagy Imre már kora ifjúságától fogva rendőrspicli vagy kém volt. Nem is jó embereket így kezelni. Azt hiszem azonban, a magyar nép előtt teljesen világos az, hogy októberben annak rendje, módja szerint elárulta a pártot, a népet. De ha Nagy Imre valamikor kommunista volt, és ha politikai iránya úgy félrecsúszott, hogy végül az árulásig jutott, az ennél a Lenin által említett kérdésnél következett be. A mi pártegységünk legfontosabb kérdése, hogy a munkás-paraszt összefogáson belül sose feledkezzünk el a munkásosztály vezető szerepéről, és arról, hogy bár a párt harcában két dolgozó osztályra: a munkásosztályra és a parasztságra támaszkodik, ez a párt mégis — a munkásosztály forradalmi pártja. A parasztságért is csak úgy tud a párt eredményesen harcolni és dolgozni, ha erről nem feledkezünk meg. Van ilyen veszély? Bizony van! S én a kormányban, a pártvezetőségben nem egyszer találkoztam rendes, becsületes kommunistákkal, akik Nagy Imrétől hat árokkal határolták el magukat, de mégsem vették észre ezt a veszélyt.

Például a Földművelésügyi Minisztérium a Minisztertanács elé terjesztett egy javaslatot arról, hogy 280 000 hold erdőt adjunk vissza a parasztoknak. Kérdezem, miért adjuk vissza? A válasz: jól fogadnák a parasztok! *(Derültség.)* Azt mondom: ez nem elvi indokolás! — Nem kell attól félni, hogy nálunk háttérbe szorul a mezőgazdaság. A mezőgazdáknak olyan aktív harcosai vannak a pártközpontban, akik a beruházásoktól és gépektől a nyugdíjig minden földi jóval el-

látnák a parasztokat. Jó az és szükséges is, ha valaki így harcol a rábízott feladatok megoldásáért. De a Központi Bizottságnak nem szabad elfelejtenie, hogy a párt a proletariátus pártja, amely vezeti a munkás-paraszt szövetséget, és mi a szocializmusért harcolunk. *(Taps.)* Mi meg vagyunk győződve róla, hogy csak ezen az úton tudjuk becsülettel szolgálni a parasztság érdekeit is, és hogy a parasztok is csak a szocialista társadalomban lesznek valóban boldog, gondtalan emberek.

Szóbakerült itt két további kérdés is, amelyekre válaszolni szeretnék. Az ifjúság és a Kommunista Ifjúsági Szövetség kérdése. Az ifjúsági szövetség megalakulása idején helyes volt az a követelmény, hogy csak a legöntudatosabb és a szocializmus ügyéhez leghűségesebb fiatalokat tömörítsük a KISZ-be. Ma már, a konszolidálódás idején elhagyhatjuk a *leg*-eket és elegendő az öntudat és a szocializmushoz való hűség. Azt hiszem, a mai helyzetben ez is elég magas követelmény. *(Derültség.)*

Még egy megjegyzésem van az ifjúsági szövetség elnevezésével kapcsolatban. Egyik-másik fiatal funkcionáriusnak olyan aggálya volt, hogy nem lesz jó a KISZ név, emiatt még meg is verik az egyetemisták az első belépőket. Erre azt válaszoltam, hogy az sem lesz olyan nagy szerencsétlenség — minket is megvertek, amikor a kommunista ifjúsági szövetség tagjai voltunk —, verekedjenek ők is, és álljanak helyt bátran. Ha szükség lesz rá, majd segítenek a felnőttek. Most kiderült, hogy nem is volt olyan veszélyes a helyzet. Az ellenség letört, a megzavarodott fiatalok kezdenek észretérni és rendes hangon beszélni a kommunista ifjúságról. De ha van olyan párttag, aki restelli, hogy kommunista, attól vissza kell kérni a tagkönyvét, és tudomásul vesszük, hogy nem számíthatunk rá. Ha meg kommunistának vallja magát, akkor mindig és mindenütt érezze kötelességének, hogy harcoljon a téves és ellenséges nézetek ellen, harcoljon a párt célkitűzéseiért, és hirdesse a párt igazát. Kommunista bátorság kell,

elvtársak, mert még az ellenség is becsüli azt, aki harcol a nézeteiért.

Foglalkozni kívánok a pártonkívüliekhez való viszonyunkkal is. A párt szervezésénél — azt hiszem helyesen — alapelvünk volt, hogy párttagjaink száma kevesebb legyen, mint az MDP taglétszáma volt. Úgy látjuk, hogy a párt számbeli aránya az osztályhoz képest nagyjából egészséges. Ebből következik, hogy nem is akarjuk az összes régi MDP-tagokat a pártba felvenni. Ha viszont ez a célkitűzésünk, akkor nem haragudhatunk azokra a volt MDP-tagokra, akik nem akarnak belépni az MSZMP-be. Ezért az elhatározásukért semmi esetre sem kerülhetnek hátrányos helyzetbe. A pártonkívüliek közül általában a volt MDP-tagok állnak legközelebb hozzánk, leginkább velük kell kapcsolatot teremtenünk, s ezzel is szélesítjük tömegbázisunkat a pártonkívüliek között.

Mindenki egyetért azzal, hogy karrierizmusból ne lépjen be a pártba senki. Mégis olyan javaslatok hangzottak itt el, hogy ha vezető pozícióban levő volt párttag nem akar belépni, akkor azt azonnal le kell váltani. Több ilyen eset már meg is történt. Ez nem helyes módszer, elvtársak. Népköztársaságunk törvényben biztosítja, hogy párttisztség kivételével pártonkívüliek is betölthetnek bármilyen közfunkciót. Ennek az elvnek a gyakorlatban is érvényt kell szerezni. Nem arról van szó, hogy holnap állítsunk össze egy listát, amelyben pártonkívüli miniszterelnököt és hasonlókat követelünk, hanem arról — és ez a lényeg —, hogy ez az elv a gyakorlatban is megvalósuljon. Miért? Ha egy gyárigazgatót, aki egyébként megállja a helyét, leváltanak amiatt, mert nem lépett be a pártba, azzal olyan lökést adnak a pártszervezésnek, hogy meg sem tudják állítani. Mert az egyik igazgató látja, mi történt a másikkal, és azt gondolja: ahá! A Kovácsot leváltották, mert nem lépett be a pártba? No, várjunk csak. Rögtön rohan a párttitkárához azzal, hogy „ide figyelj, eddig beteg volt az anyósom — vagy más ürügyet hoz elő —, de most már be akarok lépni a pártba". *(Derültség.)* Ha ma

egyet leváltanak, holnap húsz fog belépni. Ellenségek ezek? Feltételezem, hogy nem azok. Persze, az is akad közöttük. De az az ember, aki szereti munkáját és el akarja tartani a családját, s ezért ragaszkodik a funkciójához, az még nem ellenség. Viszont ha valaki csak azért lépett be a pártba, hogy pozícióját biztosítsa, az nem erősíti a pártot, hanem gyengíti. Ezért legyünk következetesek. Nem helyes, ha azt mondjuk: jó, hogy a párt nem kilencszázezres taglétszámú — és közben haragszunk minden volt párttagra, aki novemberben nem jelentkezett. Nem lehet azt hangoztatni, hogy pártonkívüli is lehet funkcióban és ugyanakkor minden olyan valamire való funkcionáriust leváltani, aki nem lépett be a pártba. Ha ezt tesszük, akkor nem érti sem a párttagság, sem a nép, hogy tulajdonképpen mit is akarunk! Mit kell nekünk figyelembe venni a funkciók betöltésénél? Azt, hogy nem lehet olyan ember állami, gazdasági vagy más funkcióban, aki nem hű a Magyar Népköztársasághoz, nem hű a proletárdiktatúra államához. És én állítom, hogy ha ezt a követelményt alkalmazzuk, akkor a népi hatalom minden ellenségét kiűzhetjük a felelős funkciókból, anélkül hogy a pártba bekényszerítenénk olyan embereket, akikkel a párt nem erősödne, hanem gyengülne.

Ha a konferencia összetételét szemügyre vesszük, meg kell állapítanunk, hogy a nők arányszáma a küldöttek között alacsony, alig több, mint 6 százalék. Ez nem jó jelenség. Az ellenforradalmi idő a dolog természeténél fogva nem kedvezett a nők társadalmi aktivitásának, s ez bizonyos mértékben mentő körülménynek számít. De nem lehetünk kibékülve ezzel a helyzettel, ezért gyorsan be kell hozni e téren a kiesést. Javasolom tehát annak az elvnek az érvényesítését, hogy amikor egyenlő feltételek között jöhet szóba egy férfi vagy egy nő funkcióba állítása, akkor — legalábbis a kedvezőtlen helyzet megváltoztatásáig — a nők javára döntsenek.

Rátérek most az ifjúsági mozgalomban és az irodalom területén oly sokat vitatott nemzeti egység kérdésére. Nagyon

rövid leszek! Magunkénak vallhatjuk Kína Kommunista Pártja elvi állásfoglalását, amely így hangzik: „Egység — vita — egység új alapokon".

Megmondom őszintén, komoly erőfeszítéseket tettünk, hogy szétverjük az októberben fennállott „nemzeti egységet". *(Derültség.)* Miért kellett szétverni ezt a „nemzeti egységet"? Mert reakciós platformon jött létre. Vezetői antiszocialista elemek voltak. Ilyen egység nem kell. Mi most a vita szakaszában vagyunk, amikor elhatároljuk magunkat, hogy tisztuljon a front, kiderüljön, ki van az egyik és ki a másik oldalon. A vitának eszmei-elvi-politikai eszközökkel kell folynia. A cél, hogy szocialista alapon új nemzeti egységet hozzunk létre. Ez azonban még esztendők feladata. Persze, már holnap hozzá kell fogni, és már ebben az évben is érhetünk el eredményeket. De ahhoz, hogy mi szocialista alapon nyugvó nemzeti összefogást hozzunk létre, amely a nép abszolút és az írók túlnyomó többségét felöleli, ahhoz még sokáig szívósan és komolyan kell dolgoznunk. Okos módszereket és okos taktikát kell alkalmaznunk, ami jelenleg azt is jelenti, hogy a bűnösöket büntetni, a megtévesztetteket segíteni, a jobbra vagy balra ingadozókat érvekkel meggyőzni, a szilárdan mellettünk állókat pedig erősíteni kell.

Elvtársak! Gazdasági kérdéseinket illetően most sajnos nem tudok a részletekbe belemenni. Egyetértek azokkal a bírálatokkal, amelyek szerint, más természetű feladatainkkal összevetve, a gazdasági és kulturális munka területén nagyon elmaradtunk. Ennek természetesen történelmi oka is van. Jelenlegi helyzetünkben a legfontosabb a párt és az államhatalom megerősítése volt. Nekünk a gazdasági kérdések megoldását az éves terv megvalósításával kell kezdeni — ahogyan azt Fehér elvtárs is mondotta —, és ehhez mozgósítanunk kell az egész társadalom erejét. Minden dolgozó személyes ügyévé kell tennünk a társadalmi tulajdon védelmét, a takarékosságot és a szocialista munkaversenyt.

Rengeteg kezdeményezés van e téren, amit az újságírók

és a rádiósok népszerűsítenek. De helyes lenne, ha leszoknának a végletekben való gondolkodásról és megtanulnának a való helyzetnek megfelelő mértéktartással írni és beszélni.

Szóba került az éves tervünk mellett a hároméves, valamint bizonyos feladatokra vonatkozóan a perspektivikus terv szükségessége is. Például Budapest fejlesztésére, a homokos területek jobb kihasználására, a szikvidék feljavítására, energiaproblémáink megoldására tíz-tizenöt éves távlati tervet kellene készíteni. E terveket elkészítésük után széles körben vitára kell bocsátani.

Kevés szó esett az értekezleten a magántőke bizonyos megerősödéséről. A párt a kisipart a lakosság szükségleteinek kielégítése érdekében kifejtett tevékenységében támogatja. A magánkiskereskedelem hasznos tevékenységét is megbecsüljük. De amennyiben bizonyos kereskedelmi tevékenység kárt okoz, a spekulációt növeli, ez ellen fel kell lépni. Fellépésünk ne legyen rögtön adminisztratív, szép szóval kell meggyőzni és jobb belátásra bírni az ilyen embereket. De ha a spekuláció tovább burjánzik és ezzel kárt okoz a dolgozóknak, szigorú intézkedésekre is szükség lehet. Kétségtelen, hogy miként a politikai harcban — úgy gazdasági vonalon is meg kell védeni a proletárhatalmat. A spekuláció elleni harcban természetesen a leghatásosabb eszköz, ha megfelelő mennyiségben rendelkezésre áll a szükséges áru.

A munkástanácsok kérdésében egyetértek Révai elvtárs álláspontjával. Nem helyeselhetjük az adminisztratív úton való megszüntetésükre irányuló tendenciákat. Arra kell törekedni, hogy a munkástanácsok a szocialista építés érdekében tevékenykedjenek.

Felhívom az elvtársak figyelmét arra, hogy a nacionalizmus ellen vívott harc során is tekintetbe kell venni a sajátos magyar körülményeket. Igaz, hogy évszázadokon át elnyomták a nemzetet, és dicsőséges nemzeti felkeléseink progresszív szerepet töltöttek be hazánk és az emberiség történetében. De sokszor túlságosan egyoldalúan hangsúlyoztuk ezt a

körülményt, s nem mutattuk meg, hogy ugyanakkor a magyar uralkodó osztályok is — az egész nemzet nevében, arra hivatkozva — elnyomtak más népeket. A régi uralkodó osztályok a nemzeti függetlenség követelésével együtt a nemzeti gőgöt, a velünk együtt élő testvérnépeknél való magasabbrendűség hamis, nacionalista tudatát is belenevelték a magyar népbe. Mi ezt elítéljük, ez nem haladó hagyományunk.

Mint minden téren, a nemzeti kérdésnél is nagyon fontosak az elvileg helyes és pontos meghatározások. Ezek nélkül nem nevezhetjük magunkat marxistáknak. Ilyen helyes meghatározás például az, hogy az igaz hazafiság egybeforr a proletár internacionalizmussal. De elvtársak, ezt az egész nép számára érthetően meg kell fogalmaznunk, mert a hazafiság és a proletár internacionalizmus összeforrottságának fogalmát az egyszerű emberek nehezen értik meg. De érthető számukra, ha azt mondjuk, hogy mi magyarok vagyunk, hazafiak vagyunk, de a magyar fasiszta nekünk és népünknek halálos ellensége, éppúgy, mint bármely nemzethez tartozó fasiszta és imperialista. Ugyanakkor viszont testvérünk minden országbeli munkásember, aki a proletár nemzetköziségért harcol.

Végül szólni kívánok a párt feladatairól, a pártmunkáról. Hogy állunk mi e téren, elvtársak?

Nagy eredményeinket elismerve sem feledkezhetünk meg arról, hogy nincsen az állami és a gazdasági, a kulturális és a pártmunkának egyetlen területe sem, ahol elértük volna a régi színvonalat.

Azt könnyen megállapíthatjuk, hogy hány százalékot értünk el a termelés egyik vagy másik területén, de azt bizony nem tudjuk kimutatni, hogy a pártmunkában hány százaléknál tartunk! Sajnos, ma még a pártmunka egyik területéről sem mondhatjuk el, hogy ott már teljesen rendben mennek a dolgok. Most különösen gazdasági és kulturális téren kell a pártmunkát fokozni, mert a hatalmi, politikai és pártépítési

vonalon már valamennyivel előbbre vagyunk. A párttagság különböző rétegeiben, különösen az értelmiségieknél, még van bizonytalanság. Egyes területekre, így az alkalmazottak közé, s talán még a paraszti szervezetekbe is befurakodott az ellenség. Az állami életben és a gazdasági munkában igen sok a lazaság, a fegyelmezetlenség. Sok még a zavaros nézet, sőt akadnak még ellenséges elemek a minisztériumokban és egyebütt is. Mi tehát a teendő? Hol van a kiút a bajokból? Ilyen helyzetben hatványozottan fontos, hogy a párt ügyei rendben legyenek. Csak a párt segíthet szervező, mozgósító, ösztönző, bíráló munkájával. Ezért is kell a párt egységére mint a szemünk fényére vigyázni és a pártot egészségesen fejleszteni.

A határozati javaslatról: közlöm az elvtársakkal, hogy a szerkesztő bizottság a részben szóban, részben írásban közölt javaslatoknak körülbelül 60 százalékát már be is dolgozta a végleges határozati javaslatba. Csupán téma szerint sorolom fel őket: az ifjúság hazafias és internacionalista neveléséről, a munkaversennyel kapcsolatban a szakszervezetek és állami szervek szerepéről, a magyar—szovjet barátságról, az egyes kommunistáknak a dolgozó nép mindennapi ügyei és bajai iránti kötelességéről szóló javaslatokat több mással egyetemben belevették a szövegezésbe. Egy sor javaslatot azért nem vett a szerkesztő bizottság figyelembe, mert más formában már benne voltak az eredeti szövegben. Kérem tehát az elvtársakat, hogy a módosított határozati javaslatot fogadják el. Ugyancsak kérem a pártértekezletet, hogy a szervezeti szabályzatot hagyja jóvá.

Befejezésül, elvtársak, szeretném hangsúlyozni, hogy a heves vita rendkívül hasznos volt, mert tisztázta a kérdéseket, és ennek alapján az egész párt egységesen tud fellépni. Sőt nemcsak a párttagok, hanem a néptömegek fellépésére is biztos számítunk, mert harcunk előterébe azokat a közérdekű követeléseket állítjuk, amelyeket minden becsületes dolgozó feltétlenül magáévá tehet, s amelyek megoldásával egész népi

hatalmunkat erősíthetjük. A belső ügyeinket illetően pedig azt javaslom, hogy ennek az értekezletnek a tapasztalata alapján teremtsünk tiszta helyzetet a pártban. Tegyünk pontot a múlt után, tekintetünket pedig fordítsunk a jövő felé. A fontos most az, hogy a kedvező körülményeket kihasználva aktivizáljuk a párt tagjait, az egész dolgozó népet, haladjunk előre, szorítsuk mindinkább vissza az ellenséget, és legyen bátorságunk mindenütt hirdetni nézeteinket, igazunkat.

A pártszervezetekben pedig okosan, higgadtan, türelmesen vitassuk meg dolgainkat, azután hozzunk jó határozatokat, s azok betartását szigorúan követeljük meg. Aki a párt határozatainak végrehajtása, a pártfegyelem e követelménye ellen vét, azzal szemben szigorúan el kell járni. A feladat elvtársak tehát: erősítsük a párt egységét, harcoljunk a nép alapvető érdekeiért — és a párt erősödni fog, éppúgy, ahogyan ez a pártértekezlet is erősíti pártunkat.

AZ MSZMP VEZETŐ SZERVEINEK MEGERŐSÍTÉSE ÉS KIEGÉSZÍTÉSE

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG TAGJAI

Aczél György munkás, művelődésügyi miniszterhelyettes;

Apró Antal munkás, a Minisztertanács elnökhelyettese;

Bakó Ágnes munkás, a VIII. kerületi PB titkára;

Benke Valéria tanítónő, a Rádió elnökhelyettese;

Biszku Béla munkás, belügyminiszter;

Borka Attila munkás, a Budapesti PB titkára;

Brutyó János munkás, az Építőipari Szakszervezet titkára;

Cservenka Ferencné munkás, az MSZMP KB osztályvezető-helyettese;

Dabronoki Gyula munkás, élelmezésügyi miniszterhelyettes;

Dögei Imre mezőgazdasági munkás, földművelésügyi miniszter;

Fehér Lajos tanár, az MSZMP KB osztályvezetője;

Fock Jenő munkás, az MSZMP KB titkára;

Fogarasi Béla egyetemi tanár, akadémikus;

Földes László munkás, az MSZMP KB osztályvezetője;

Friss István közgazdász, az MSZMP KB osztályvezetője;

Gáspár Sándor munkás, a SZOT főtitkára;

Harmati Sándor munkás, X. kerületi tanácselnök;

Horváth Imre mérnök, külügyminiszter;

Kádár János munkás, az MSZMP KB titkára, a Minisztertanács elnöke;

Kállai Gyula újságíró, az MSZMP KB titkára, művelődésügyi miniszter;

Kiss Árpád mérnök, az Országos Tervhivatal elnöke;

Kiss Dezső munkás, a Csepel Vas- és Fémművek PB titkára;

Kiss Károly munkás, az MSZMP KB titkára;

Komócsin Zoltán kereskedelmi alkalmazott, a KISZ KB titkára;

Kossa István munkás, közlekedés- és postaügyi miniszter;

Kreszán Lajos munkás, a Ganz Vagon- és Gépgyár PB titkára;

Losonczi Pál mezőgazdasági munkás, a barcsi Vörös Csillag Termelőszövetkezet elnöke;

Major Tamás színművész, a Nemzeti Színház igazgatója;

Marosán György munkás, az MSZMP KB titkára, államminiszter;

Dr. Münnich Ferenc jogász, a Minisztertanács első elnökhelyettese;

K. Nagy Sándor kertész, a túrkevei Búzakalász Termelőszövetkezet elnöke;

Nemes Dezső történész, a Népszabadság szerkesztőbizottságának vezetője;

Németh Károly munkás, a Csongrád megyei PB titkára;

Dr. Nezvál Ferenc munkás, igazságügyminiszter;

Nógrádi Sándor munkás, Magyarország pekingi nagykövete;

Novobátzky Károly egyetemi tanár, akadémikus;

Nyers Rezső munkás, a SZÖVOSZ elnöke;

Orbán László jogász, az MSZMP KB osztályvezető-helyettese;

Pothornyik József munkás, a Nógrádi Szénbányászati Tröszt igazgatója;

Prieszol József munkás, a Borsod megyei PB titkára;

Révai József újságíró, az Elnöki Tanács elnökhelyettese;

Révész Géza mérnök, honvédelmi miniszter;

Rónai Sándor munkás, az országgyűlés elnöke;
Sági György mérnök, a Csepel Vas- és Fémművek üzemi főmérnöke;
Sándor József munkás, az MSZMP KB osztályvezetője;
Sándor Kálmán mezőgazdasági munkás, a kisújszállási városi PB munkatársa;
Schercer Lajosné munkás, a Kender- és Jutagyár dolgozója;
Somogyi Miklós munkás, a SZOT elnöke;
Szirmai István újságíró, a Tájékoztatási Hivatal elnöke,
Szurdi István technikus, az MSZMP KB osztályvezetője;
Tömpe István munkás, belügyminiszterhelyettes;
Török István munkás, a Vasas Szakszervezet titkára;
Uszta Gyula kubikos, honvédelmi miniszterhelyettes.

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG PÓTTAGJAI

Antos István közgazdász, pénzügyminiszter;
Borbély Sándor munkás, a KISZ SZB tagja;
Darabos Iván szobrász, a Zala megyei PB titkára;
Horváth Ede munkás, a Győri Vagon- és Gépgyár igazgatója;
Ilku Pál tanító, vezérőrnagy;
Kaszapovics András dolgozó paraszt, a kátolyi Új Élet Termelőszövetkezet elnöke;
Klujber László bányász, a móri járási PB titkára;
Martics Pál munkás, ezredes;
Valkó Márton munkás, a Diósgyőri Vasgyár igazgatója,
Varró György munkás, a Beloiannisz-gyár igazgatója.

A KÖZPONTI REVIZIÓS BIZOTTSÁG TAGJAI

Fodor Gyula munkás, az Országos Nyugdíjintézet igazgatója;
Győre József munkás, a Fővárosi Bíróság népbírája;

Karakas László munkás, az Élelmezési Ipari Dolgozók Szakszervezetének elnöke;

Kádas István munkás, az országgyűlés irodájának vezetője;

Kruzslák Béla munkás, KGM kormánymegbízott;

Polónyi Szűcs Lajos munkás, a pénzügyminiszter első helyettese;

Szilágyi Béla textiltechnikus, külkereskedelmi minisztériumi főosztályvezető.

KÁLLAI GYULA

a Politikai Bizottság tagja, művelődésügyi miniszter

Tisztelt Pártkonferencia! Kedves Elvtársak! A mai napon véget ért pártunk háromnapos országos értekezlete, amelyről azt hiszem, bátran mondhatjuk, hogy eredményekben és tapasztalatokban gazdag volt.

A Magyar Szocialista Munkáspárt országos pártértekezlete iránt már összeülése előtt is igen nagy volt az érdeklődés, ami a konferencia napjaiban tovább növekedett. Ez az érdeklődés és várakozás nem magyarázható mással, mint a párt iránti növekvő bizalommal. Hasonló érdeklődés nyilvánult meg pártértekezletünk iránt testvérpártjaink részéről is. Szerves része ez annak a támogatásnak és szolidaritásnak, amelyet október 23-a óta szakadatlanul érzünk. Nekünk ezt az érdeklődést és támogatást azzal kell viszonoznunk, hogy mielőbb kiküszöböljük még meglevő hibáinkat. Az utóbbi esztendőkben főként a nálunk elkövetett hibák keltették fel testvérpártjaink fokozott érdeklődését pártunk iránt. E pártok tanultak a magyarországi eseményekből, sajnos annak az elvnek alapján, hogy a kár haszonnal jár. Ezután jó munkánkkal, a szocializmus építésében elért sikerekkel kell gazdagítanunk a nemzetközi munkásmozgalom tapasztalatait.

A súlyos megpróbáltatások napjaiban és azóta is állandóan éreztük és érezzük a proletár internacionalizmus, a nemzetközi proletárszolidaritás óriási erejét, szerepét, jelentőségét. Ezen az értekezleten is kijelenthetjük, hogy a proletár internacionalizmus elveihez a jövőben is hűek leszünk és arra neveljük egész népünket, hogy legyen hű a nemzetközi szolida-

ritás eszméihez, a szocialista táborhoz és annak vezető erejéhez, a Szovjetunióhoz.

A beszámolókból és a hozzászólásokból megállapítható, hogy a konferencia igazolta a hozzája fűzött várakozásokat. Bár értekezletünk nem kongresszus, hanem konferencia volt, felvetődött a pártélet minden lényeges kérdése. Mi ad kiemelkedő jelentőséget a konferenciának azon túl, hogy világos politikát határozott meg? Konferenciánk beszámolóiban és felszólalásaiban új hang szólalt meg, amely teljesen mentes volt a nagy szavaktól és frázisoktól. Vitáink egészen új vonása, hogy a hozzászólásokból hiányzott a korábbi évekből ismert „kincstári" hang. A hozzászólásokban is felvetődtek az összes lényeges problémáink: a pártélet, a munkásosztály, a dolgozó parasztok problémái. Örvendetes és üdvözlendő jelenség, hogy senki sem félt a vitától, senki sem őrizkedett véleménye kimondásától és senkit nem gátoltak meg véleményének kifejtésében. Nem voltak kényes kérdések, mindenki feszélyezettség nélkül beszélt arról, amit legfontosabbnak tartott. Ez mélységesen jellemző konferenciánk egész légkörére. Bár a felvetett kérdések jelentős része még kidolgozásra vár, de maga az a tény, hogy felvetődtek, jelentős eredmény.

Ezt az egészséges vitaszellemet, a kommunisták felelősségteljes tanácskozásának ezt az egészséges légkörét kell meghonosítanunk az egész pártban, gondosan ügyelve természetesen a pártszerűség kereteire és visszautasítva mindenféle ellenséges hangot, provokációs kísérletet.

Mielőtt elhagynánk a konferencia üléstermét, hadd vessem fel mégegyszer azt a néhány legfontosabb kérdést, amely mindannyiunkat foglalkoztat.

Míg a múltban a személyi kultusz és a dogmatizmus akadályozta, hogy a pártban maradéktalanul érvényre jussanak a lenini elvek, most elmondhatjuk, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt erős marxista-leninista párt, amelyben a vezetés lenini módszerei és a pártélet lenini normái érvényesülnek.

A pártban még mindkét káros vonás: a revizionizmus is és a „baloldali" szektásság maradványa is fellelhető. A fejlődés tendenciái azonban rendkívül biztatók. Az egészségtelen vonások jelenlétét felismertük és küzdünk ellenük. A tanulság, amelyet le kell vonnunk, az, hogy a jobbra és „balra" folytatott harcban egyaránt kell védenünk a párt egységét.

A nagyobbik veszély a revizionista, a jobboldali, az ellenforradalmi veszély. De nem védi a párt egységét az, aki csak az egyik oldalra üt, mert a pártegység csak a mindkét irányzat elleni következetes harc útján valósítható meg és biztosítható.

A pártegységgel kapcsolatban szólanom kell még a kommunisták három nemzedékének együttes munkájáról. A mandátumvizsgáló bizottság jelentéséből kiviláglott az az örvendetes tény, hogy a tanácskozáson is nagy számban vannak képviselve és a pártéletben is nagyobb szerephez jutnak azok a régi kommunisták, akiknek értékes párt- és élettapasztalatait nem nélkülözhetjük. Most együtt dolgozik a pártban a kommunista pártmunkások mindhárom nemzedéke: a régi, 1919-es elvtársak, a két világháború közti idők harcosai és a felszabadulás utáni évek legjobbjai. Pártunk akkor lesz erős és egységes, ha a kommunisták különböző nemzedékei összeforrnak s így harcolnak a szocializmus építéséért. Ilyen egységért kell harcolnunk. Ez is fontos tanulsága a legutóbbi időknek.

Szeretnék néhány szót szólni a mostani pártvezetésről is. A múltban a pártvezetés nem volt egységes. Ez volt bajaink egyik legfőbb forrása.

Az új párt, a Magyar Szocialista Munkáspárt első alapszervezete tulajdonképpen az új pártvezetőség volt. A súlyos helyzetben ennek az új vezetőségnek kellett színre lépnie, és ez a vezetés történelmileg rövid idő alatt számottevő eredményeket ért el. Ezeket az eredményeket csak akkor mérjük reális mértékkel, ha figyelembe vesszük, hogy milyen súlyos viszonyok között milyen nehéz feladatokat kellett megol-

dani. Az új vezetés a nehéz harcokban megerősödött, összekovácsolódott, eszmeileg egységessé vált és felbecsülhetetlen értékű tapasztalatokkal gazdagodott. A pártnak hosszú évek után végre ismét szilárd, egységes, harcedzett vezető gárdája van.

Ez a vezetőség november 4-e óta teljes összhangban, egységben dolgozik, és sikereinek egyik titka ez az elvi, ideológiai egység.

Sikereinek másik titka a vezetés és a tömegek egészséges kapcsolata. A néptömegek támogatása nélkül egy lépést sem tudtunk volna tenni.

Teljesen helytálló a Központi Bizottság beszámolójának az a megállapítása, hogy a forradalom erői októberben is nagyobbak voltak az ellenforradalom erőinél. Ám éppen október bizonyította, hogy ha a pártvezetés nem egységes, s ha elszakad a tömegektől, akkor a gyengébb ellenforradalmi erők felül tudnak kerekedni. Most jó a párt és a tömegek kapcsolata, a tömegek támogatják a pártot. Ezt az egészséges kapcsolatot tovább kell javítani, még szorosabbra kell fűzni.

A tömegek közötti munkát ugyan egy pillanatra sem hanyagoltuk el, de november 4-e után elsősorban az ellenforradalom ellen kellett harcolnunk. Ezért akkor nem tudtunk eleget foglalkozni a népen belüli ellentmondásokkal, hiszen először a nép és az ellenség, az ellenforradalom közötti antagonisztikus ellentmondás kötötte le erőnket. Most, hogy az ellenforradalom fő erőit levertük, elérkezett az ideje annak, hogy meleg, emberi, kommunista szívvel törődjünk a nép problémáival, s ezen az úton erősítsük a párt és a tömegek kapcsolatait. Sok gyűlésen, értekezleten vettünk részt, de ezek a formák nem elegendők a tömegkapcsolatok ápolásához. Rendszeresen el kell járnunk az emberek közé akkor is, ha nincs gyűlés vagy értekezlet. Így épülnek ki a párt, a kommunisták testvéri kapcsolatai a néppel, így haladnak majd együtt a párt és a nép. Ez a párt erősítésének az útja.

Ezeknek a gondolatoknak a jegyében kérem az elvtársa-

kat, hogy hazatérve számoljanak be a párttagoknak, a dolgozó embereknek értekezletünk munkájáról és határozatairól. Ezzel a Magyar Szocialista Munkáspárt országos értekezletét bezárom.

Éljen a Magyar Szocialista Munkáspárt! Éljen a párt egysége! *(Nagy taps.)*

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT ORSZÁGOS ÉRTEKEZLETÉNEK HATÁROZATA

I.

A NÉPI DEMOKRATIKUS REND TOVÁBBI ERŐSÍTÉSE ÉS AZ ELLENFORRADALOM ERŐI ELLENI KÖVETKEZETES HARC

1. A nemzetközi imperialista erők, élükön az amerikai imperialistákkal, fokozzák a nemzetközi feszültséget, fegyveres összetűzéseket provokálnak. A szocialista tábor és az egész béketábor ellen irányuló háborús terveik érdekében az ENSZ-ben továbbra is igyekeznek napirenden tartani és felhasználni az úgynevezett „magyar kérdést", hogy támogassák az ellenforradalmi erőket hazánkban, és beavatkozzanak a Magyar Népköztársaság belső ügyeibe. A múlt év októberében a magyar munkás-paraszt hatalom megdöntésére az imperialisták által támogatott tőkés-földesúri fegyveres ellenforradalmi felkelés tört ki hazánkban. E felkelés leverése a fasiszta-klerikális ellenforradalom uralmától mentette meg a magyar népet, biztosította a dolgozó nép hatalmát, és elhárította egy új háború közvetlen veszélyét.

Az ellenforradalom leverésére a múlt év november elején megalakult a forradalmi munkás-paraszt kormány. Az országos pártértekezlet megállapítja: a munkás-paraszt kormány megalakulása a forradalom védelmére történelmileg szükségszerű volt. A kormány óriási érdeme, hogy megszervezte és győzelemre vezette a munkásosztályt, a forradalmi erők el-

lentámadását. megvédte a népi államhatalmat, helyreállította a közbiztonságot és az ország gazdasági életét.

A forradalmi munkás-paraszt kormány létrehozása a magyar kommunisták hazafias tette volt. E tett helyességét a történelem gyorsan igazolta. A munkás-paraszt kormány létrehozásával egyidőben alakult meg a párt újjászervezésének irányítására az új ideiglenes Központi Bizottság, amely körül a kommunisták, a munkásosztály, a dolgozó nép legjobbjai tömörültek. A párt újjászervezése az ellenforradalom leverésének döntő jelentőségű tényezője volt.

Az országos pártértekezlet megállapítja azt is, hogy a forradalmi munkás-paraszt kormány a magyar nép legszentebb ügyének: szabadságának védelmében, valamint a szocializmus és a béke általános érdekében járt el, amikor a Varsói Szerződés alapján fegyveres segítséget kért a Szovjetunió kormányától, hogy mielőbb leverje az ellenforradalom katonai erőit, megmentse a népet egy hosszabb polgárháború bekövetkezésétől, és elhárítsa az ország kettészakításával is fenyegető háborús veszélyt. A Szovjetunió a magyar nép igazi barátjaként cselekedett és a proletár internacionalizmus elveiből fakadó kötelességét teljesítette, amikor megadta a kért támogatást. Ezzel nem csupán a belső ellenforradalmi erők leverését segítette elő, hanem biztosította az ország nyugati határait a fegyveres beszivárgással és a katonai betörés veszélyével szemben.

A Szovjetunió, Kína és a szocialista tábor többi országa nagyértékű politikai és erkölcsi segítséget s messzemenő anyagi támogatást is nyújtottak Magyarország forradalmi erőinek, a magyar népnek. E segítség egyik elengedhetetlen feltétele volt annak, hogy a forradalmi erők — melyeknek sorait az ellenforradalmi támadás a régi vezetés súlyos hibáinak kihasználásával, különösen pedig a szocializmus ügyét hitványul hátbatámadó Nagy Imre—Losonczy-frakció segítségével egy időre demoralizálta és dezorganizálta — gyorsan megszerveződjenek, ellentámadásuk kibontakozzék és győzel-

met arassanak a politikai harcban is. A szocialista tábor országaitól kapott messzemenő anyagi támogatás egyben azt is lehetővé tette, hogy elkerüljük a fenyegető inflációt, és biztosítsuk az ország gazdasági életének helyreállítását és fejlődését. A munkáshatalmat megvédő forradalmi erők magyarországi harcát mély együttérzéssel kísérte és támogatta az egész nemzetközi forradalmi munkásmozgalom.

A magyarországi események messzemenő tanulságok levonására késztették az egész nemzetközi kommunista mozgalmat. E tanulságok közül egyik legfontosabb: meg kell szilárdítani a nemzetközi kommunista mozgalom egységét és meg kell védeni mindenféle támadás és aknamunka ellen. E tanulság eredményeként lényegesen fejlődött a kommunista erők nemzetközi egysége.

Az ellenforradalom el akarta szakítani Magyarországot a szocialista tábortól és vissza akarta rántani az imperializmus táborába. A forradalom erői a szocialista tábor és mindenekelőtt a Szovjetunió támogatásával győztek. A szocialista népekkel való szilárd testvéri összefogás szabadságunk és fejlődésünk döntő feltétele volt és marad.

A magyar kommunisták feladatai az előállt helyzetben saját népükkel, az egész nemzetközi kommunista mozgalommal és az egész nemzetközi békemozgalommal szemben egyaránt megnövekedtek. Az elmúlt tizenkét év nagy vívmányaira támaszkodva és ezeket az eredményeket minden becsmérlő támadással szemben megvédve kell kijavítani a régi vezetés által elkövetett súlyos hibákat; így kell leküzdeni és megsemmisíteni az ellenforradalom még meglevő erőit; eloszlatni az ellenforradalmi támadás, s különösen a revizionista fertőzés által keletkezett eszmei zavar még meglevő jelentős maradványait; így kell biztosítani az ország adottságait helyesen felhasználó és a szocialista országok együttműködésének óriási lehetőségeit hasznosító szocialista Magyarország felvirágzását.

2. A magyarországi ellenforradalom fő támogatói és irá-

nyítói a nyugati imperialista körök voltak. Ezek évek óta nyílt uszítást folytatnak a szocialista országok ellen, és a magyar ellenforradalom segítségével akartak Közép-Európában új háborús tűzfészket teremteni. A hazai ellenforradalmi erők vezetői, a fegyveres felkelés közvetlen szervezői és irányítói a megdöntött tőkés-földbirtokos osztály képviselői és kiszolgálói voltak. Jelentős szerepet játszottak a népi demokrácia elleni felkelésben a régi horthysta vezetőkörök képviselői, herceg Eszterházy, gróf Takách-Tolvay stb., a klerikális reakció, élén Mindszentyvel, a népi demokrácia szerveibe álnok módon befurakodott horthysták, Király Béla és társai, a jobboldali szociáldemokraták és más, volt koalíciós pártok jobboldali vezetőkörei. Az ellenforradalmi blokk létrejöttében és befolyásának kiszélesedésében, az ellenforradalmi támadás előkészítésében, kifejlesztésében és végrehajtásában, s mindenekelőtt a párt erőinek megbénításában különösen nagy szerepe volt a Nagy Imre—Losonczy-féle áruló revizionista frakciónak.

Az ellenforradalmi erők azért támadtak a munkásosztály forradalmi pártjára, hogy megfosszák a munkásságot vezető erejétől, s ezáltal képtelenné tegyék hatalmának megvédésére. A nacionalista-revizionista demagógia a párt erőinek bénultsága idején *behatolhatott* a munkásság egyes elmaradottabb rétegeibe, főleg ott, ahol egykori tőkés elemek, fasiszták, volt csendőrök stb. is tömörültek. A párt sorainak dezorganizálása következtében a munkásság politikai vezetés nélkül maradt. Az előállt helyzetben szervezett fasiszta csoportok, kispolgári anarchista és jobboldali szociáldemokrata elemekkel közös blokkot alkotva és fegyveres terrorista bandákra támaszkodva átmenetileg számos helyen hangadókká is váltak, befurakodtak az üzemek vezetésébe, a munkástanácsokba, dezorganizálták a termelést és sok zavart meg kárt okoztak. A munkásosztály alapvető tömegeinek magatartását azonban az határozta meg, hogy a párt harcba hívta-e és harcba tudta-e vezetni őket a munkáshatalom megmentéséért.

Az ellenforradalmi erők taktikájához tartozott az is, hogy felbomlassza a munkásosztály és a többi dolgozó osztály szövetségét, szembefordítsa a proletárhatalommal a kispolgárságot és a tőkés-földbirtokos restauráció számára használja fel azt. A nacionalista-revizionista támadás és a régi vezetés hibái következtében a városi kispolgárság nagy része és az értelmiség jelentős rétege elszakadt a munkásosztálytól, részben visszahúzódott, részben a polgári restauráció, az ellenforradalom erői mellé állt és annak tömegbázisát alkotta. A proletárdiktatúra elleni lázadásban részt vevő kispolgári tömegek képviselője, szószólója és nyílt politikai vezetője a magyar írók és újságírók bizonyos csoportja volt.

Az ellenforradalmi támadás kiterjedt a falura is, mozgósította a kulákságot és egyéb falusi reakciós elemeket, akik az ellenforradalom idején gyorsan szerveződtek. Az ellenforradalom a parasztok alapvető tömegeit azonban nem tudta maga mellé állítani; a földesúri-kulák reakció gyors jelentkezése a parasztok körében mély aggodalmat és sok helyen aktív ellenállást váltott ki, különösen a tsz-parasztok és a volt agrárproletárok, kisparasztok körében.

A pártértekezlet megállapítja, hogy bár az ellenforradalom elleni harcban döntő sikereket értünk el — de a harc még távolról sem ért véget. Az imperialisták mostani vereségük után nem mondtak le sem hódító háborús terveikről, sem a népi demokratikus országok, közöttük a Magyar Népköztársaság törvényes rendje elleni aknamunkáról. A hazai ellenforradalmi erők még nem semmisültek meg teljesen; támogatást kapnak a nyugati imperialistáktól, a nyugati rádiók támogatásával és nyugati irányítással folytatják az ideológiai és politikai zavarkeltést, igyekeznek beépülni a pártba, az államapparátusba, a gazdasági és kulturális szervekbe, a tömegszervezetekbe. Rágalmaznak, intrikálnak, hogy zavarják és lassítsák további fejlődésünket. Nagy szükség van tehát az egész párt, az egész munkásosztály, a néphatalom minden

igaz hívének éberségére, kérlelhetetlenségére és aktív fellépésére az ellenséges elemekkel szemben.

A párt nem engedheti meg, hogy teret kapjon az éberséget elaltató hangulat, olyasféle illúzió, mintha hazánkban nem nyolc hónappal, hanem nyolc évvel ezelőtt lett volna ellenforradalmi felkelés. Nem lehet elfelejteni az ellenforradalom október-novemberi gaztetteit, amelyeket kész ismét, még nagyobb mértékben elkövetni.

A munkáshatalom további erősítése megköveteli, hogy kíméletlenül megbüntessük azokat, akik bűncselekményeket követtek el, és akik ma is aktívan harcolnak a népi hatalom ellen. Más elbírálásban kell azonban részesíteni azokat, akik cselekményeik népellenes voltát felismerve és megbánva, készek és képesek segíteni az imperialisták és a hazai ellenforradalmárok népellenes törekvései elleni harcban.

A pártértekezlet elítéli azt a helyenként tapasztalható káros gyakorlatot, hogy a kisebb hibát elkövető dolgozókkal szemben is úgy lépnek fel, mint a tudatos ellenforradalmárokkal szemben. A jószándékú, de megtévesztett dolgozókkal szemben nem a megtorlás, hanem a megnyerés módszerét kell alkalmazni.

A párt szilárd elvi politikáján nyugvó türelmes felvilágosító munkával el kell érni, hogy a munkásosztállyal való szövetségtől eltávolodott kispolgári és értelmiségi rétegeket újra megnyerjük e szövetség és így a szocialista építés számára.

A pártnak ma nagy tekintélye van, amit az ellenforradalom elleni sikeres küzdelmével és a régi vezetés hibáinak kiküszöbölésével vívott ki a tömegek előtt. De önmagunkat csapnánk be, és ártana az ügynek, ha azzal áltatnánk magunkat, hogy az ellenforradalom már egyáltalán nem tud becsületes embereket befolyásolni, és hogy most már minden jószándékú ember követi a pártot. A párt és a munkás-paraszt állam erős, szabad az út a szocialista társadalom továbbépítése számára. Viszont ahhoz, hogy ezen az úton gyorsabban halad-

junk előre, és hogy az ellenség kevésbé tudja fejlődésünket zavarni és fékezni, szükség van a párt tömegkapcsolatainak állandó szélesítésére és szilárdítására. Az ellenséggel szembeni kérlelhetetlenség és a megtévesztett, jószándékú emberek felvilágosítása a néphatalom további erősödésének egymással szorosan összefüggő, alapvető fontosságú feladata.

II.

A PÁRT FEJLŐDÉSE ÉS A TOVÁBBI FELADATOK

1. A Magyar Szocialista Munkáspárt — bár tevékenységét néhány lényeges új vonás jellemzi — nem új párt, hanem a munkásosztály újjászervezett marxista-leninista pártja, élcsapata, mely az MDP volt tagságának legszilárdabb, legáldozatkészebb részét egyesíti.

Az az elvileg és politikailag helytelen és káros határozat, mely kimondta a párt feloszlatását és az MSZMP-nek, mint teljesen új, a Magyar Dolgozók Pártjától független pártnak létrehozását, a párt erőinek a legkritikusabb időpontban való teljes megbénítását eredményezte. Ez a határozat a legsúlyosabb időben dezorganizálta a forradalom erőit. Nagy Imre és csoportja revizionista pártot akart létrehozni, amely a „nemzeti kommunizmus" hamis jelszavával a burzsoá nacionalizmus alapjára helyezkedett volna. Nagy Imréékkel szorosan együttműködve, a magyar munkásosztály egységét próbálták megbontani a jobboldali szociáldemokraták a külön szociáldemokrata párt megalakításának kezdeményezésével. A munkásosztály pártja és egysége ellen intézett támadás a munkáshatalom elleni támadás szerves része volt.

Az MSZMP első intéző bizottságának november 4-e előtt hozott határozatait, mint a marxizmus-leninizmussal ellentétben álló határozatokat, az országos pártértekezlet elveti.

A Magyar Szocialista Munkáspárt vezetésében a munkásosztály forradalmi elmélete és politikája attól az időtől kezdve

érvényesül, amikor november 2-án a párt egészséges elemei új ideiglenes központot szerveztek, kirekesztve abból az osztályáruló Nagy Imre—Losonczy-csoport tagjait.

Az országos pártértekezlet helyesli a Központi Bizottság döntéseit, amelyeket a munkásosztály forradalmi pártjának újjászervezéséről, vezető szerepének érvényesítéséről és a párttal szembenálló antimarxista nézetek és politikai támadások visszaveréséről hozott. Helyes volt szembeszállni azokkal az ellenforradalmi nézetekkel és törekvésekkel, amelyekkel a párt üzemi szervezésének feladását akarták elérni. Helyes volt szembeszállni a párt vezető szerepét tagadó azon nézetekkel is, amelyek a szakszervezeteket függetleníteni akarták a munkásosztály forradalmi pártjától. Ugyancsak helyes volt, hogy visszautasították a jugoszláv vezető elvtársak által felvetett ama antileninista nézeteket, amelyek alapján javasolták a magyar kommunistáknak, hogy a párt újjászervezése helyett a munkástanácsokat tegyék meg a politikai vezetés szerveivé. Az országos pártértekezlet megállapítja, hogy a párt újjászervezése az ellenforradalmi erők elleni szívós harcban sikerrel befejeződött.

Az újjászervezett párt eszmei és politikai vezetése ma ismét biztosítja a Magyar Népköztársaság állami és társadalmi életének kommunista irányítását, a proletárdiktatúra erejét.

A párt újjászervezése során a párttagság, számát és összetételét tekintve, általában egészségesen fejlődött. A párttagság létszáma jelenleg 345 733 (ez a volt MDP-tagság 40,2 százalékát teszi ki). A párttagság társadalmi összetétele a következőképpen alakul: a párttagság 57,9 százaléka munkás, 16,7 százaléka paraszt, 6,9 százaléka értelmiségi, 10,4 százaléka eredetileg alkalmazott és 8,1 százaléka egyéb kategóriákból tevődik össze.

A párttagok 85,2 százaléka tagja volt az MDP-nek. A párttagság 32,1 százalékát olyan elvtársak teszik ki, akik 1945 előtt, illetve 1945 óta párttagok voltak. A pártalapszervezetek száma 12 985.

A párt további erősítése érdekében mindenekelőtt a párttagok marxista-leninista nevelésére és a pártmunkába való bevonására kell törekedni. A párttagság soráit elsősorban a termelésben közvetlenül részt vevő munkások, dolgozó parasztok és értelmiségiek legjobbjaival, új tagok és tagjelöltek felvételével kell erősíteni.

2. A pártszervezetek előtt álló alapvető feladat a párt ideológiai és szervezeti egységének megszilárdítása.

A párt csak a marxista-leninista elmélet segítségével tudja helyesen meghatározni és megoldani azokat a feladatokat, amelyek a szocializmus építése során előtte állanak. Ez elengedhetetlenül szükségessé teszi, hogy őrizzük a marxista-leninista elmélet tisztaságát, s erősítsük a párt elméleti alapjait.

A párt elméleti és politikai tevékenységében ma az egyik alapvető feladat az elmúlt esztendőkben oda szélesen benyomult revizionista nézetek és az ezek nyomán lábrakapott megalkuvás és osztályárulás maradványainak megsemmisítése. A revizionista nézetek burzsoá és kispolgári nézetek, amelyek a munkásosztály eszmei és politikai lefegyverzését és a burzsoázia előtti behódolást eredményezik. A revizionista nézetek képviselőinek útja a marxista-leninista elméletet meghamisító ideológiai fellépéstől a frakcióharcon keresztül törvényszerűen az osztályáruláshoz, a burzsoázia táborába való átálláshoz vezet. Ezt az utat járta meg milliók szeme előtt Nagy Imre és csoportja. A revizionizmus, az úgynevezett nemzeti kommunista nézetek az osztályellenséggel való megbékélés nézetei, éppen ezért az ellenforradalom erőivel szembeni harc első feltételeként eszmeileg is, politikailag is meg kell semmisíteni e nézeteket, képviselőiket pedig ki kell űzni a pártból, s eszmei harcot kell folytatni a revizionizmussal való békülékenység megnyilvánulásaival szemben.

Következetes harcot kell vívnia a pártnak a marxizmus-leninizmus dogmatikus kezelése és az annak következményeképpen jelentkező szektás politika újjáéledése ellen. Ez az

elméleti és politikai torzulás a személyi kultusz éveiben nálunk nagy méretet öltött és súlyos károkat okozott a párt elméleti és politikai munkájában. Lazította a párt és a tömegek kapcsolatát, aláásta a proletárdiktatúra erejét. Az ilyen jellegű hibák kiújulásának veszélye két okból is fennáll. Először azért, mert a dogmatizmus és a szektás szemlélet bizonyos mértékig megmaradt sokak gondolkodásmódjában. Másodszor azért, mert a párt újjászervezésének sikerei, a párt jelenleg egészségesen fejlődő tömegkapcsolatai egyeseket máris elbizakodottá tesznek és a tömegek körében végzendő politikai munka lebecsülésére csábítanak. Márpedig szektás álláspontból sem a tömegekért, sem a revizionizmus ellen nem lehet sikerrel harcolni.

A volt Rákosi—Gerő-féle vezetés dogmatikus és szektás hibái fontos tanulságok a párt számára. Ez a vezetés a korábbi években helyesen, a marxista-leninista elmélet alapján dolgozott a tömegek között és a tömegekért. E vezetés akkor nagy eredményeket ért el a párt és a nép javára. Az eredményes munka természetes következményeképpen e vezetés iránt erős bizalom, nagy megbecsülés és tisztelet fejlődött ki, és ez sokféle formában megnyilvánult. A munkában sorozatosan elért sikerek és a tömegek körében élvezett rokonszenv a vezetést később elbizakodottá tette, egyes vezetők tévedhetetlennek tartották magukat. A gyakorlati munka tapasztalatainak marxista-leninista elemzését felváltotta a dogmák hangoztatása, a vezetés elbürokratizálódása s a tömegektől való elszakadás, ami súlyos károkat okozott a párt életében.

Mind a revizionizmus elleni harcban, mind a dogmatikus irányzat kiújulásának lehetősége elleni harcban fontos fegyverünk a marxista ismeretelmélet. A szubjektív szemléleti módot ki kell űzni a párt munkájából. A revizionizmus és dogmatizmus szöges ellentétben állnak egymással, de közös vonásuk, hogy egyaránt kispolgári gyökerekből táplálkoznak. A marxista ismeretelmélettel szembenálló mindkét hiba szubjektív szemléletre és gyakorlatra vezet, és —·amint ezt az élet

nálunk bebizonyította — táplálja egymást: egyik a másiknak forrása is. A párt valamennyi szervezetének érvényesítenie kell tevékenységében a marxista ismeretelméletet, amely a valóságból indul ki és a konkrét valóságra építi politikáját.

A pártnak az elméleti és politikai munkában a harcot jelenleg elsősorban a revizionista nézetek és az ellenforradalmár ellenséggel való mindenfajta megalkuvás ellen kell vívnia. Ezt a harcot azonban oly módon kell vezetni, hogy a párt egyben lehetetlenné tegye a dogmatikus és szektás hibák megismétlődését. 1953 nyara után a pártvezetésben a hibák következetes felszámolása helyett szektás, illetve revizionista végletekbe átcsapó politika folyt. Ez a mindkét irányban sokszor szélsőséges politika bizonytalanná tette a vezetést s magát a párttagságot is. Ezért rendkívül fontos, hogy soha többé sem jobbra, sem balra ne engedjük eltéríteni a pártot a helyes útról.

A pártkonferencia elhatározta:

a) A párt kádereinek marxista-leninista nevelése, a párt eszmei tisztaságának megőrzése érdekében ismét létrehozza a különböző pártiskolákat és megszervezi a pártoktatást.

b) Az állami szerveknek javasolja: az egyetemeken és a főiskolákon tegyék ismét kötelezővé a marxizmus-leninizmus oktatását, s ezzel is biztosítsák az egész fiatal magyar nemzedék marxizmus-leninizmus szellemében való nevelését.

c) Az elméleti munka elmélyítése érdekében a Központi Bizottság mellett elméleti munkaközösségeket hoz létre, és ennek feladatává teszi, hogy a mindennapi életben felmerült elméleti kérdéseket vizsgálja és tisztázza.

d) A „Népszabadság"-ban rendszeresen közölni kell elméleti kérdéseket tisztázó cikkeket. A „Társadalmi Szemle" színvonalát lényegesen meg kell javítani. Ismét meg kell jelentetni a „Pártélet" c. folyóiratot. A folyóiratnak ismertetnie és elemeznie kell a pártélet új jelenségeit, a pártvezetés módszereit, a különböző helyeken szerzett tapasztalatokat, és segítenie kell a párttagság elméleti fejlődését.

3. A párt a népi demokratikus rendszer vezető ereje. Politikailag irányítja az állami, a gazdasági és a társadalmi szervek munkáját. Az októberi ellenforradalmi események előtt és alatt az ellenség főleg a párt vezető szerepe ellen indított támadást. Széles körben terjesztette azt a revizionista nézetet, hogy az atomkorszakban nem a proletariátus, hanem az értelmiség a vezető erő. A munkásosztály vezető szerepének tagadása viszont a proletárdiktatúra tagadását jelenti. Ugyanez volt a célja az ellenforradalomnak a többpártrendszer követelésével is. A pártértekezlet megállapítja: helyesen járt el pártunk Központi Bizottsága, amikor a többpártrendszernek a mi viszonyaink között reakciós követelését visszautasította.

4. A pártnak az újjászervezés során kialakult számbeli nagysága és a munkásosztály tömegeihez viszonyított aránya a korábbi évek túlzottan nagy létszámához hasonlítva, most egészségesebb. Az 1953 júniusa óta a pártot ért többszöri megrázkódtatás, de különösen az ellenforradalmi felkelés és az azóta szerzett tapasztalatok azt bizonyítják, hogy helyesebb, ha a pártban a párt ügyéért aktívan dolgozni kész elvtársak tömörülnek, és nincsenek a pártban a jóindulatú rokonszenvezők olyan százezrei, akik a nehézségek idején ingadoznak. Az osztályellenség azonban megpróbál behatolni a pártba. Ezért a pártépítés további munkájában is nagy gonddal kell ügyelni arra, hogy távol tartsuk a párttól a karrierista és az ellenséges, kártékony elemeket. Nem engedhető meg az sem, hogy a pártnak olyan tagjai legyenek, akik nem értenek egyet a párt alapvető elvi kérdéseivel, politikai irányvonalával, s ezzel veszélyeztetik a párt egységét.

5. A párt építésével szorosan összefüggő kérdés annak az elvnek gyakorlati érvényesítése, hogy hazánkban a párttisztség kivételével minden közfunkciót — legyen az társadalmi vagy állami, legyen az a legalacsonyabb vagy a legmagasabb beosztás — pártonkívüli is betölthet. Csak ennek az elvnek az érvényesítésével vehetjük elejét annak, hogy állás megtartása vagy elnyerése céljából olyan egyének is kérjék

a pártba való felvételüket, akik számára a pártba való belépés nem elvi kérdés.

6. A párt belső életének lenini alaptörvénye a demokratikus centralizmus. A demokratikus centralizmus elvét az elmúlt években egyfelől a személyi kultusz, másfelől a revizionizmus sértette, s mindkettő mérhetetlenül sok kárt okozott a pártnak. Ezért a párt valamennyi szervének, szervezetének, tagjának kötelessége őrködni a demokratikus centralizmus elveinek betartása fölött. Jelenleg a fő feladat a tagság jogainak teljes tiszteletbentartása mellett a pártfegyelem erősítése. A kérdések eldöntését megelőző, most kialakult bátor és szabad vita megóvása mellett a legszigorúbban meg kell követelni a határozatoknak megfelelő egységes cselekvést. Teljes mértékben érvényt kell szerezni a párt szervezeti szabályzata azon pontjának, mely előírja, hogy a párt felső szerveinek döntéseit az alsóbb szervek kötelesek végrehajtani.

A közelmúlt súlyos tapasztalatai arra intik a pártot, hogy minden körülmények között biztosítsa az ideológiai, politikai és szervezeti egységet. A pártegység megteremtésének egyik alapvető feltétele a párt alapokmányának, a párt szervezeti szabályzatának betartása és betartatása. A pártegység megbontóival szemben — bármely oldalról jelentkeznek is azok — ingadozás nélkül kell fellépni. A pártértekezlet utasítja a Központi Bizottságot, hogy a pártegység védelmében a legsúlyosabb esetekben a legszigorúbb rendszabályokat is alkalmazza, s inkább oszlasson fel a párt politikájával szembeforduló egyes pártszervezeteket, mintsem még egyszer megismétlődhessék az, hogy a párt ellenségei s ingatag elemek belülről rombolhassák a párt egységét.

A párt jelenlegi egysége és ereje részben abból táplálkozik, hogy jóvátéve a korábbi méltánytalanságokat, kellő megbecsülésben részesíti az első magyar proletárdiktatúra harcosait, a Horthy-korszak illegális pártmunkásait, a két világháború közötti idők szervezett munkásait, a spanyol polgárháború magyar harcosait, a partizánokat, a munkásosztály-

hoz, a párthoz hűnek bizonyult volt szociáldemokrata elvtársakat, az 1945-ös pártmunkásokat. Kellő megbecsülésben kell részesíteni azokat a kommunistákat is, akik az októberi ellenforradalom napjaiban védték a pártot, a népi államhatalmat, s kommunista kötelességükhöz híven részt vettek az ellenforradalom leverésében, a párt újjászervezésében s a proletárdiktatúra megszilárdításában. Ily módon összeforrott a pártban a munkásmozgalom mindhárom élő nemzedéke. A párttagságot arra kell nevelni, hogy ne csak a békés építőmunkában, hanem a nehézségek és megpróbáltatások idején is megállja a helyét.

7. A párt munkájában fokozott mértékben kell érvényesíteni azt a tanítást, hogy a párt helyes politikájának megvalósítása a káderekeren áll vagy bukik. A múltban a kádermunkára a személyi kultusz, a szubjektivizmus nyomta rá a bélyegét. Ma is tapasztalható olyan jelenség, hogy a párt helyes politikájának végrehajtását nehezíti a következetes kádermunka hiánya. Továbbra is küzdenünk kell a kádermunkában még ma is fellelhető szubjektivista nézetek, valamint a politikai megbízhatóság háttérbe szorításának gyakorlata ellen. Fel kell lépni a szakmai rátermettség lebecsülésének káros jelenségei ellen is. A káderek megítélésénél ne tévesszen meg bennünket egyesek formális önkritikája, sem a felelőtlen és intrikus vádaskodás. A káderek elbírálásának fokmérője a párt helyes politikájának végrehajtásában végzett konkrét munka.

Gondot kell fordítani arra, hogy fontos területekre megfelelő élet- és párttapasztalattal rendelkező elvtársak kerüljenek. Ma a pártban az idősebb és fiatalabb párttagok egészséges együttműködése érvényesül, s a jövőben is erre kell törekedni.

8. Pártéletünk egyik új, egészséges vonása, hogy egyre inkább érvényesül benne a kollektív vezetés lenini elve. Az MSZMP eddig elért eredményeinek egyik forrása, hogy a Központi Bizottság s a párt más vezető szervei november 4-e

után igazi kollektív vezető szervekké fejlődtek. A múlttal szemben ez lényeges előrehaladást jelent, de még mindig komoly erőfeszítéseket kell tenni annak érdekében, hogy kialakítsuk a kollektív vezetés legjobb formáit és módszereit. Komolyan törekedni kell arra is, hogy a kollektív vezetés elve minél előbb teljes mértékben érvényesüljön a pártszervek munkájában minden fokon. Ezzel függ össze pártéletünk egészséges fejlődésének másik pozitív vonása: a bátor kritika érvényesülése. Arra kell törekedni, hogy a kritika mellett minden egyes pártszervezetben és pártszervben — a Központi Bizottság példáját követve — jobban fejlődjék az önbírálat szelleme is.

III.

A PÁRT ÉS A TÖMEGEK KAPCSOLATAI

A párt és a tömegek kapcsolata a proletárdiktatúra viszonyai között a proletárdiktatúra erejének legfontosabb kérdése. Ha a párt és a tömegek kapcsolata gyengül, gyengül a proletárdiktatúra ereje is. A párt jelenlegi helyzetében, amikor a párttagság száma a munkásosztály számarányához mérten — helyesen — a korábbi évekhez képest kisebb, még nagyobb jelentősége van annak, hogy a pártot nagyon erős kapcsolatok fűzzék egybe a pártonkívüli tömegekkel. A tömegkapcsolatok kérdésében a legfontosabb annak felismerése, hogy a párt az eszmei és politikai meggyőzés eszközével, valamint harcának, munkájának tényleges eredményeivel nyerje meg és erősítse a tömegek bizalmát, és mozgósítsa a tömegeket a szocialista építés feladatainak megoldására. A párt és a tömegek közötti kapcsolat megerősítésének különböző területei vannak. A pártszervezeteknek tehát állandó szoros kapcsolatot kell kiépíteni és fenntartani az üzemek, állami gazdaságok, szövetkezetek, hivatalok, intézmények stb. pártonkívüli dolgozóival. E kapcsolatok rendkívül fontos formája — a

közvetlen pártrendezvények, gyűlések, megbeszélések stb. mellett — a tömegszervezetek révén való kapcsolat a tömegekkel.

1. A tömegszervezetek közül a legfontosabbak a munkásság saját legnagyobb osztályszervezetei: a szakszervezetek. Maga az a tény, hogy a szakszervezeteknek csaknem 2 millió tagja van, mutatja a feladat nagy jelentőségét. Dolgozzanak a kommunisták azért, hogy a szakszervezetek is segítsék a termelési feladatok minél jobb megoldását, ugyanakkor jól betöltsék a dolgozók helyes érdekvédelmének szerepét. A szakszervezetekre nagy feladatok hárulnak a kulturális nevelőmunka terén is. Mindezen területeken a magyar szakszervezeteknek már jelentős tapasztalataik vannak. Vigyázni kell azonban arra, hogy a dolgozók érdekvédelme terén és más kérdésekben a múltban elkövetett hibák kijavítása ne vezessen újabb hibákhoz, ahhoz, hogy elhanyagolják a termelés kérdéseivel való foglalkozást, a munkaverseny elősegítését. A szakszervezet nem válhat a termeléssel nem törődő, a munkafegyelemmel szemben közönyös, bérdemagógiának teret adó szervezetté, mert akkor kárt okoz a népgazdaságnak, a munkások államának, tehát a munkásságnak magának is, amelynek érdekeit kell magasabb szinten képviselnie. A szakszervezetek nem lehetnek közömbösek a bürokratikus hibák, a túlkapások, a dolgozók mindennapi ügyeivel szemben sem, mert az ilyesmi is komoly kárt okoz mind az egyes munkásnak, mind pedig a közösségnek.

A szakszervezeti munkában különös gonddal kell foglalkozni a női dolgozókkal. Be kell őket vonni a vezetésbe, messzemenően számolni kell a nők sajátos helyzetével a termelésben, foglalkozni kell szociális és társadalmi problémáikkal.

A szakszervezeteknek segítséget kell nyújtaniok az ifjúság nevelésének igen fontos munkájában is.

Egyetlen kommunista se felejtse el Lenin szavait: a szakszervezetek a kommunizmus iskolái. A kommunisták feladata, hogy a szakszervezeteken belül a meggyőzés eszközével biz-

tosítsák a szakszervezetek ilyen irányú tevékenységét és fejlődését. A kommunistáknak jó munkájukkal kell elnyerniök a szakszervezeti dolgozók bizalmát, és a legjobb pártonkívüli szakszervezeti aktivistákkal együtt kell a szakszervezetek munkáját helyes irányban fejleszteniök; jó munkájukkal kell elnyerniök a szakszervezetek irányításához szükséges vezető tisztségeket is.

A kommunistáknak az eszmei és politikai meggyőzés eszközeivel kell a párt politikáját a munkásosztály tömegei között népszerűsíteni, megértetni. A kommunisták jó munkájának eredményeképpen válnak a szakszervezetek a proletárdiktatúra rendszerében a munkásállam egyik legfontosabb támaszává.

2. Az országos pártértekezlet jóváhagyja a Központi Bizottság kezdeményezését a KISZ megalakítására vonatkozóan. Üdvözli a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetséget, melynek munkájától nagy eredményeket vár az egész ifjúság és az egész ország javára.

A KISZ-ben tömöríteni kell a szocializmus ügyét támogató, a párt célkitűzéseit magukévá tevő ifjakat és lányokat.

A párt és az állam előtt igen komoly feladatként áll az ifjúság nevelése. A fiatalok között folytatott nacionalista-revizionista demagógia igen komoly eszmei rombolást végzett, különösen a diákok körében. A fiatalság soraiban fellelhető eszmei zavar felszámolása az egész párt feladata. Ebben a munkában különleges kötelezettség hárul a kommunista pedagógusokra, úgyszintén a fiatalok körében dolgozó ifjú kommunistákra, a kommunizmus odaadó fiatal harcosaira. Az ifjúság nevelésében, a fiataloknak a szocialista építésbe való aktív bekapcsolásában, internacionalista, hazafias nevelésében éppen ezért különösen fontos szerep vár a KISZ-re.

A KISZ feladataihoz tartozik az is, hogy segítse a többi ifjúsági szervezet helyes irányú vezetését, azok felvilágosító munkáját. A KISZ-nek — viszonylag rövid idő alatt — a szakszervezetek mellett az ország legfontosabb tömegszerve-

zetévé kell fejlődnie, és egyre növekvő szerepet kell betöltenie az ország társadalmi életében.

3. A párt tömegkapcsolatainak igen fontos része az állami szervek útján fenntartott kapcsolata a lakossággal. Ez mindenekelőtt a tanácsok révén valósul meg. A tanácsok munkájának a tanácstagok, valamint a tanácsi állandó bizottságok választott és meghívott tagjainak széleskörű közreműködésére, s a lakossággal való állandó szoros kapcsolatra kell épülnie. A tanácstagokkal, úgyszintén a tanácsi állandó bizottságok meghívott tagjaival való együttes munka a kommunisták számára különleges jelentőségű azért is, mert a megválasztott tanácstagok több mint 220 ezres létszámának nagyobbik fele és a meghívott állandó bizottsági tagok igen nagy része pártonkívüli. E testületek munkájában tehát a kommunisták és pártonkívüliek együttműködésének kell minél jobban kifejlődnie az ország szocialista fejlődése érdekében. Olyan közös tevékenység ez, amely igen hasznos a párt, az állami szervek és a lakosság tömegei közötti gyümölcsöző kapcsolatok fejlődésében. Minden kommunistának kötelessége, hogy figyelmes magatartást tanúsítson a dolgozó nép mindennapi ügyei iránt. A tanácsokban dolgozó kommunistáknak sok lehetőségük van arra, hogy segítséget adjanak a dolgozók ügyeinek gyors, pontos elintézésében és leküzdjék a lélektelen bürokráciát.

4. A párt és a tömegek közötti kapcsolatok fejlődésének igen fontos területe a Hazafias Népfront. A kommunisták és pártonkívüliek együttműködésének ezt a formáját széleskörűen ki kell bontakoztatni mind a tanácsok, mind pedig a különböző gazdasági, kulturális és tudományos szervek munkájának elősegítése, mind pedig az ország általános politikai életének fejlesztése érdekében. Ma a Hazafias Népfront-mozgalom lehetőségei nagyobbak, mint e lehetőségek kihasználásának mértéke. A hazánkban sajátos egypártrendszer nem zárja ki, sőt az adott körülmények között még fokozottan megköveteli, hogy a párt irányítása alatt a Hazafias Népfront-

ban tömörítsük mindazokat a pártonkívülieket és korábban más pártokban tevékenykedő, a népi hatalomhoz hű személyeket, a nemzet összes haladó erőit, amelyek készek közéleti, tudományos és kulturális szakmai tevékenységükkel az ország szocialista építésében részt vállalni.

5. A Magyar Nők Országos Tanácsa, valamint a megyei és helyi nőtanácsok feladata, hogy segítséget nyújtsanak egyrészt a nőket érintő társadalmi, gazdasági és egyéb kérdések megoldásában, másrészt a nők közötti felvilágosító munkában. Elősegíthetik a nők fokozottabb bekapcsolását az ország politikai és társadalmi életébe, a szocialista építésbe, a béke védelmének erősítésébe.

A pártszervezeteknek és a kommunistáknak szerepet kell vállalniok abban, hogy mindenütt ápolják a szovjet—magyar barátságot és ennek érdekében a Magyar—Szovjet Baráti Társaságot szélesítsék a népi demokrácia minden hívét átfogó tömegmozgalommá.

6. A párt és a tömegek kapcsolatának rendkívül fontos eszköze a sajtó és rádió útján való közvetlen agitáció, továbbá a film, a könyvtárak, a kultúrotthonok nagyértékű nevelési eszközeivel folytatott tömegagitáció.

Igen fontos szerepe van a pártszervek közvetlen találkozásainak a tömegekkel. A pártszervezeteknek állandósítaniok kell a tömegek közötti munka olyan formáit is, mint a pártonkívüliek bevonásával szervezett aktívaülések, nyilvános pártnapok, előadások, nagygyűlések, gyűlésekkel egybekötött felvonulások, ünnepségek. Ki kell fejleszteni az eddig kellő mértékben nem alkalmazott agitációs formákat, így az egyéni és csoportos beszélgetéseket, kisebb méretű gyűléseket. Elő kell mozdítani a különböző dolgozó rétegek, így pl. a munkások és parasztok, veterán munkásmozgalmi harcosok és fiatalok, a katonák és a polgári lakosság, a magyar és más nemzetiségű dolgozók kölcsönös látogatásait, találkozásait.

A közvetlen tömegkapcsolatoknak e formáin túl a párttagoknak a pártonkívüliekkel a személyes találkozás és levele-

zés útján is állandó elvtársi és baráti viszonyt kell teremteniök. A párt és a tömegek kapcsolatának erősítésével el kell érni, hogy a kommunisták megismerjék a pártonkívüli tömegek véleményét és ne csak tanítsák a tömegeket, hanem tanuljanak is tőlük. El kell érni azt is, hogy a tömegek jobban ismerjék és értsék a párt politikáját, állásfoglalásait, tanuljanak a párttól, támogassák harcát, amely a nép érdekéért folyik.

A tömegekkel való állandó és szoros kapcsolat megkönnyíti az egyes pártfunkcionáriusoknak és pártszerveknek a különböző hibák elkerülését, és biztosítja a dolgozók növekvő részvételét a szocialista építés feladatainak megoldásában, növeli pártunk és népi demokratikus rendszerünk erejét.

IV.

AZ ÁLLAMHATALOM TOVÁBBI ERŐSÍTÉSE

Népi demokratikus államunk a proletárdiktatúra funkcióit tölti be. Mint ilyen, a nép túlnyomó többségének diktatúráját gyakorolja a volt és jelenlegi kizsákmányoló kisebbséggel, a nép ellenségeivel szemben, irányító, szervező és ellenőrző feladatokat tölt be a gazdasági és kulturális élet területén, továbbá védelmezi az állam szuverenitását és hazánk határait.

A párt szerveinek s az államapparátusban dolgozó kommunistáknak rendszeres munkát kell végezni munkás- és parasztállamunk további erősítése érdekében.

1. A pártértekezlet megállapítja, hogy az államhatalmi és államigazgatási szervek, valamint a hadsereg, a határőrség, a rendőrség újjászervezése alapjában véve sikeresen megoldódott. Helyes volt létrehozni a munkásőrséget. Az újjászervezett és újonnan megszervezett fegyveres erők: a hadsereg, a határőrség, a rendőrség és a munkásőrség a Magyar Népköztársaság egységes fegyveres erői, amelyek elég erősek,

hogy elfojtsanak minden ellenforradalmi kísérletet, és szilárd védelmezői az országnak minden imperialista támadással szemben. Állami szerveinknek biztosítaniok kell az államellenes elemek és törekvések fékentartását és elnyomását, az ellenforradalmi bűncselekmények megtorlását, egyszersmind a törvénytisztelő állampolgárok jogait, érdekeit és nyugalmát. Maradéktalanul érvényesíteni kell azt az elvet, hogy a Magyar Népköztársaságban ne legyen szabadsága a népköztársaság ellenségeinek, mert csak így biztosítható a dolgozó tömegek, a törvénytisztelő állampolgárok demokratikus jogainak és szabadságának védelme. Védelmezni és erősíteni kell a pártnak, állami szerveinknek és az állampolgároknak is a törvényességet, mégpedig a törvényesség mindkét oldalát: aki a törvényt megsérti, meg kell büntetni, aki a törvényt tiszteli, azt a törvény védje.

A proletárdiktatúra erősítése érdekében a zavartkeltő ellenforradalmi törekvések hatékonyabb elnyomása szükségessé teszi a népellenes elemek kirekesztését bizonyos politikai jogok gyakorlásából.

A népi demokratikus állam erősítése, az ellenforradalom elfojtása semmi esetre sem tekinthető csupán karhatalmi és megtorlási rendszabálynak. Az eszmei és politikai harc, a gazdasági feladatok megoldásáért folyó küzdelem és a törvényes rendnek karhatalmi és büntető eszközökkel való védelme együttesen eredményezi a népi hatalom további erősítését.

Az államhatalom védelmi, gazdasági és kulturális szervei ezt a feladatot csak abban az esetben tölthetik be, ha biztosítva van, hogy e szervek vezetői és munkatársai olyan emberek, akik hűek a Magyar Népköztársaság alkotmányához és törvényeihez, a rendszerhez.

2. A pártszerveknek az állami életben is irányító és ellenőrző szerepet kell betölteniök. E feladat elősegítésére biztosítani kell az állami szervekben működő pártszervezetek megfelelő irányítását. Az állami szervek munkájának javítása

megköveteli az állami szervek munkájának építő jellegű bírálatát. Az állami intézményekben működő pártszervek munkája és az építő bírálat olyan legyen, hogy az állami szervek vezetőinek és felelős beosztottjainak hatásköre, tekintélye ne csökkenjen, hanem erősödjön.

3. A munkásállam erejének növelése szempontjából különleges jelentőséggel bír a munkás-paraszt szövetség erősítése. A marxizmus-leninizmus szerint a proletárdiktatúra államának legfőbb politikai alapja a munkásosztály által vezetett munkás-paraszt szövetség. A munkásosztály a parasztsággal szövetségben vívta ki 1919-ben a proletárdiktatúrát, harcolt a második világháború időszakában a Horthy—Hitler-fasizmus ellen, a felszabadulás után a földreformért, az ipar államosításáért, a hatalomért.

A munkás-paraszt szövetségben bizonyos lazulás állott be, egyrészt az egyéni parasztokkal szembeni politika hibái, másrészt a termelőszövetkezetek szervezése közben és irányítása során előfordult helytelen módszerek, továbbá a beszolgáltatási rendszer hibái következtében. A régi hibák kiküszöbölése és az ellenforradalommal szemben vívott harc eredményeképpen a munkás-paraszt szövetség ismét erősödött. Az ellenséges elemek zavarkeltési kísérletei azonban a falun sem szűntek meg. A munkás-paraszt szövetség további erősítése tehát megköveteli a munkáshatalom ellenségeivel szembeni állandó küzdelmet, és természetesen a mezőgazdaság fejlesztésére és szocialista átalakítására irányuló, összefüggő, egymástól elválaszthatatlan feladatok megoldásáért való lankadatlan harcot.

A népi demokratikus állam egy osztály, a munkásosztály hatalmát testesíti meg, de a munkásosztály e hatalom gyakorlásába bevonja szövetségesét, a parasztságot is. A munkáshatalom ezáltal öltött néphatalom — a népköztársaság állama pedig munkás-paraszt állam jelleget. E jelleg valósul meg a helyi tanácsokban is, s éppen ezért szerették volna az ellenforradalmárok a népi demokrácia e helyi szerveit is meg-

semmisíteni. A helyi tanácsok munkájának fejlesztése a munkás-paraszt szövetség továbbfejlesztésének és a néphatalom erősítésének egyik legfontosabb feladata.

4. Államunk erősítésében, állami életünk fejlődésében igen fontos szerepet játszik az országgyűlés, amely hű kifejezője a népi demokráciának, tevékenységét azonban az eddiginél jobban ki kell fejleszteni.

V.

A PÁRT GAZDASÁGPOLITIKÁJÁNAK LEGFONTOSABB KÉRDÉSEI

Népgazdasági terveinknek, e tervek megvalósulásának két alapvető célt kell szolgálniok: biztosítaniok kell a kizsákmányolástól mentes szocialista társadalom felépítését; és ezzel egyidejűleg a dolgozók életszínvonalának, anyagi és kulturális igényeinek növekvő színvonalú kielégítését a termelőerők állandó fejlesztésének útján.

A párt gazdaságpolitikájának lényege e két alapvető célkitűzés megvalósítása. Ez megkívánja a helyes gazdasági vezetést, az ország gazdasági adottságait figyelembe vevő reális tervezést, mely előtérbe állítja a gazdaságosság szempontjait és ezt az anyagi ösztönzéssel is előmozdítja. Mindezek csak a dolgozók aktív közreműködésével valósulhatnak meg.

1. Tovább kell folytatni a szocialista iparosítást, ezen belül a nehézipar hazánkban szükséges mértékű fejlesztését — figyelembe véve és hasznosítva az előző esztendőkben szerzett tapasztalatokat. Csak az ipar fejlesztése nyújt biztos alapot a mezőgazdasági termelés fejlesztéséhez és a közszükségleti cikkekkel való egyre javuló ellátáshoz. Az ipar fejlesztésében a hazai adottságoknak legjobban megfelelő iparágak fokozott fejlesztésére kell törekedni. Az iparfejlesztés célkitűzéseinek összhangban kell lenniök a fejlesztés legfőbb előfeltételeivel (fűtőanyag, villamosenergia- és nyersanyagellátás, beruházások, a baráti országokkal való együttműködés lehetőségei stb.).

2. Népgazdaságunkat jelenleg az jellemzi, hogy a szocialista ipar, közlekedés és kereskedelem mellett a mezőgazdaság csak kisebb részben szocialista. Éppen ezért a szocializmus további építésének központi kérdése — a mezőgazdaság általános fejlesztésével egyidőben és ennek érdekében — a mezőgazdaság szocialista átalakítása. Ismeretes, hogy ezen a területen a számottevő kezdeti eredmények jelentős hibákkal párosultak. A hibák a lenini önkéntesség elvének megsértéséből, helyenként az anyagi feltételeket meghaladó számszerűség hajhászásából adódtak. Ezeket a hibákat, valamint a szövetkezetek belső szervezési hibáit felhasználta és kiélezte a termelőszövetkezeti mozgalom ellen irányuló jobboldali támadás.

Nagy Imre 1953-ban meghirdetett jobboldali politikája, a KV helyes határozatának revizionista eltorzítása, majd az 1956 őszén a termelőszövetkezetek ellen is megindult ellenforradalmi terror folytán a magyar termelőszövetkezeti mozgalom már két ízben komoly megrázkódtatáson ment keresztül. A termelőszövetkezetek egy részét azonban ez sem tudta szétverni, sőt ebben az évben az ellenforradalom által erőszakosan felbomlasztott termelőszövetkezetek jelentős hányada újjászerveződött. Cáfolhatatlan bizonyítéka ez annak, hogy a szocialista mezőgazdaság kitéphetetlen gyökereket eresztett.

Most, amikor az ellenforradalmat szétvertük, a termelőszövetkezeti mozgalom fejlesztését zavaró régi hibákat jórészt kijavítottuk — eltöröltük a kötelező beszolgáltatást, enyhítettük a piaci értékesítés korlátozásait, nagyobb önállóságot biztosítunk a termelőszövetkezeteknek, s figyelmünket elsősorban gazdasági megerősítésükre fordítjuk —, megteremtődtek a kedvező feltételek ahhoz, hogy a termelőszövetkezeti mozgalom egészségesen haladjon előre. Ehhez a pártnak és az államnak minden lehetséges segítséget meg kell adnia. A mezőgazdaság felvirágzásának, a paraszti jólét biztos emelésének egyedüli útja a korszerű mezőgazdasági nagyüzem, amit a parasztság szövetkezeti formában teremt meg és fejleszt ki.

A termelőszövetkezeti mozgalomban egyesül az egész népgazdaság, az egész nép és a dolgozó parasztság együttes alapvető érdeke. A termelőszövetkezeti mozgalom a mezőgazdaság igazi fellendülésének, a falu felvirágzásának és a nemzet szocialista fejlődésének nagy kérdése, amelyet pártunk a parasztság elé állított és minden erejével segíteni fogja ennek megoldását.

A pártértekezlet helyesnek tartja azokat a kedvezményeket biztosító intézkedéseket, amelyek az egyénileg dolgozó parasztság helyzetét könnyítették és termelési biztonságát növelték, mert ez is előmozdítja a munkás-paraszt szövetség megerősödését, a mezőgazdasági termelés fellendülését is, legalább ama korlátok között, ami a kisgazdaságokban még lehetséges. Mezőgazdaságunk fejlődése erősen elmaradt az ipar fejlődése mögött, ennek az aránytalanságnak megszüntetése olyan gazdaságpolitikát kíván, amely az állami gazdaságok és termelőszövetkezetek mellett az egyénileg dolgozó parasztságot is hozzásegíti ahhoz, hogy termelését növelje. Ez azonban nem csupán gazdaságpolitikai kérdés, hanem a munkás-paraszt szövetség fejlesztésének igen fontos politikai kérdése is. A párt szükségesnek tartja a földművesszövetkezetek támogatását és megerősítését, hogy ezek mindinkább mint a dolgozó parasztság tömegszervezetei működjenek, melyek a parasztságot az összefogás előnyeivel megismertetik, kollektív szellemben nevelik és így segítik a közös termelés felé vivő úton.

3. Népgazdaságunk másik — nem szocialista — része az a kisiparban és a kiskereskedelemben tevékenykedő magántőke, melynek működési körét az utóbbi időszakban a kormányszervek némiképpen bővítették. Ez a magántőke is hasznosan szolgálhatja a közérdeket, különösen a kisiparban, kisebb részben a kiskereskedelemben is, ha olyan területen elégít ki igényeket, ahol az egészségesen kiegészíti a szocialista ipar és kereskedelem tevékenységét. A párt ebben az értelemben és ebben a keretben támogatja is azokat a kisiparoso-

kat és kiskereskedőket, akik a törvényes rendelkezéseket betartják, adófizetési kötelezettségeiknek pontosan eleget tesznek. Ugyanakkor szigorúan fellépünk a spekuláció ellen.

4. Az ország népgazdaságában a szocialista elem az uralkodó és megvan minden feltétel ahhoz, hogy helyes gazdaságpolitikával a szocialista erőket továbbfejlesszük.

Népgazdaságunkban: a termelésben, a közlekedésben, a bel- és külkereskedelemben a helyzet normalizálódott, de a fejlődést illetően jelenleg még komoly nehézségeink vannak. Ezek a nehézségek részben a népgazdaság szerkezetében korábban bekövetkezett aránytalanságokból, nagyobbrészt pedig az ellenforradalom által közvetlenül és közvetve okozott gazdasági károkból, továbbá az életszínvonalnak a termeléssel még nem teljesen fedezett jelentős emelkedéséből adódtak. A feszültségek a múlt év végén és ez év elején olyan nagyok voltak, hogy a pénzromlás veszélyét csak a testvéri országok, elsősorban a Szovjetunió és Kína gazdasági segítségével lehetett áthidalni. Gazdasági nehézségeink leküzdésének egyik feltétele, hogy ez évi népgazdasági tervünket teljesítsük. Különös figyelmet kell fordítani a termelékenység növelésére, az önköltség csökkentésére, a fokozott takarékosságra, különösen az energiával és importanyaggal, a termelés tervszerűségének biztosítására, az exporttervek teljesítésére, az állami felvásárlási tervnek az előirányzott árakon való teljesítésére. Az éves népgazdasági terv teljesítésének jelentőségét aláhúzza az, hogy előkészíti a hároméves terv megkezdését. E 3 év alatt el kell érnünk, hogy saját erőnkből biztosítsuk népgazdaságunk egyensúlyát és egészséges továbbfejlődését.

5. A gazdasági vezetés rendszerével kapcsolatban a pártértekezlet leszögezi, hogy az állam központi irányító szerepének döntő jelentőséget tulajdonít. A gazdasági irányításnak is a demokratikus centralizmus a leghelyesebb elve. Ezért a pártértekezlet visszautasítja azokat a helytelen nézeteket, amelyek tagadják az állami központi irányítás és ellenőrzés szükségességét. Ha ezek a nézetek érvényesülnének a gazda-

sági életben, az anarchiához, a kapitalista elemek erősödéséhez, a szocialista gazdaság és a nép súlyos megkárosításához vezetne.

A párt figyelembe veszi azt is, hogy a gazdasági irányításban a központosítás az elmúlt években a szükségesnél nagyobb mértékű volt, bürokratikus gátak képződtek, amelyek akadályozták a fejlődést. A túlzott központosításhoz vezető intézkedések egy részét már megszüntették és dolgoznak a legjobban megfelelő gazdasági vezetés kialakításán. A pártértekezlet szükségesnek tartja, hogy a felsőbb gazdasági és állami irányító szervek még több hatáskört adjanak át az alsóbb szerveknek. Meg kell teremteni a központi irányításnak és a helyi szervek önállóságának azt az egészséges összhangját, amely a tervszerű irányítás és a helyi kezdeményezés legmagasabb fokát biztosítja.

6. A gazdasági kérdések jó megoldása a politikai hatalom további erősítésének és az életszínvonal emelésének alapvető feltétele. A pártnak tehát e feladatok megoldására igen nagy figyelmet kell fordítania. Egyben világosan látni kell, hogy a feladat megvalósítása megköveteli a dolgozók társadalmi mozgósítását, a termelés helyén működő társadalmi szervek aktív közreműködését is. A párt szükségesnek tartja, hogy ezek a társadalmi szervek részt vállaljanak a felelősségből a gazdasági, különösen termelési tervek végrehajtásában. Százezrek akarata, leleményessége, a dolgozó nép társadalmi ereje nagy emelője az olyan rendkívül fontos és állandó feladatok megoldásának, amilyenek például a takarékosság, a termelékenység emelése, az önköltség csökkentése. Fel kell karolni a munkaversenyt, mint a dolgozók sok üzemben megnyilvánult értékes kezdeményezését, alkotó erejük igen fontos megnyilvánulását.

Az üzemi pártbizottságoknak és pártszervezeteknek nemcsak joga, hanem kötelessége is, hogy a termelés kérdéseivel, a termelés ellenőrzésével foglalkozzanak. Nem helyes azonban, ha a pártszervezet beleavatkozik a gazdasági szervek és

vezetők mindennapi munkájának részleteibe. Az a helyes módszer, ha a párt gazdaságpolitikájának helyileg legfontosabb kérdéseivel, a tervek minél jobb teljesítésével foglalkozik, azokra összpontosítja figyelmét, és politikai felvilágosító-szervező munkával az üzemek legégetőbb problémáinak, a fejlődést akadályozó nehézségeknek megoldását segíti elő.

A szakszervezeteknek igen fontos szerepük van a párt által kitűzött gazdaságpolitikai célkitűzések megvalósításában. A szakszervezetekben dolgozó kommunistáknak oda kell hatniok, hogy a szakszervezet ezt a feladatát minél eredményesebben teljesítse. A szakszervezet ilyen módon is foglalkozzék a dolgozók érdekvédelmével, hogy az életszínvonal-emelés lehetőségének eme döntő feltételét biztosítsa. A pártértekezlet javasolja a Szaktanácsnak és az illetékes állami szerveknek is, hogy a dolgozók versenykezdeményezéseit, a munkaversenyt előrelendítő helyes formákat messzemenően támogassák.

7. A pártértekezletnek az a véleménye, hogy a munkástanácsok hazánkban ma tevékenységük kísérleti szakaszában vannak. Működésük kezdeti negatív vonásai abban a mértékben szűntek meg, amilyen mértékben és amilyen gyorsan sikerült megszabadulniok a kezdetben vezető szerephez jutott osztályidegen és ellenforradalmi elemektől. A munkástanácsok működésének kérdéseit a későbbiek során a tapasztalatok gondos tanulmányozása és a dolgozókkal folytatandó tárgyalás, beható vita alapján kell rendezni. A pártértekezlet megítélése szerint ebben a kérdésben sem a forma a fontos, hanem a lényeg: a korábbi helyzethez képest a dolgozóknak több lehetőséget kell biztosítani a termelés ügyeinek intézésében. Az üzemi demokrácia további szélesítését, ezen belül a munkástanácsok jövőjét annak figyelembevételével kell majd eldönteni, hogy az üzemek életében tovább erősödjék a szakszervezetek szerepe, amelyek nyolc évtizedes jó hagyományokkal rendelkeznek és amelyeket megfelelő — a jelenleginél nagyobb — hatáskörrel kell felruházni. Mindenesetre na-

gyon fontos, hogy a helyi szakszervezeti bizottságok és a munkástanácsok összefogjanak az üzemi feladatok megoldásának elősegítésére.

VI.

FELADATOK A KULTURÁLIS MUNKA TERÜLETÉN

A pártkonferencia megállapítja, hogy az ellenforradalom, kihasználva az elméleti és gyakorlati munkában fellelhető mulasztásokat és fogyatékosságokat, átfogó támadást indított proletárdiktatúránk és annak motorja, a párt ellen a kultúra területén is. A „tiszta demokrácia", a „teljes szabadság" hazug jelszavainak leple mögül a kulturális élet párt- és állami irányításának elvét és gyakorlatát, s születő új kultúránk szocialista tartalmát támadta. Soviniszta, nacionalista demagógiával zűrzavart teremtett és nagyfokú színvonalsüllyedést okozott az oktatás, valamint a tudományos és művészeti élet csaknem valamennyi területén. A burzsoázia itt is kapitalista restaurációra tört, kíméletlenül üldözve mindazt, ami kultúránkban a haladást képviselte, igyekezett megsemmisíteni proletárdiktatúránk hatalmas kulturális eredményeit.

Ezért a pártértekezlet úgy határoz, hogy az adott területeken dolgozó kommunisták vezetésével, szilárdan támaszkodva a rendszerünkhöz hű értelmiségiekre, határozott ellentámadást kell indítanunk az ellenforradalomnak kulturális életünkben jelentkező térhódítása ellen. Politikailag és szakmailag meg kell erősíteni a párt- és államvezetés hadállásait, eltávolítva a kulturális élet kulcspozícióiból az ellenforradalmi elemeket.

A tudományos kutatások terén elért eredményeink megvédése és továbbfejlesztése érdekében elő kell segítenünk, hogy a személyi kultusz és a dogmatizmus káros jelenségeitől megszabadult marxista társadalomtudomány tárja fel gazdasági, politikai életünk alapvető kérdéseit, tegye széles körben általánossá a marxizmus-leninizmus tanításait, biztosítva

ily módon a dialektikus és történelmi materializmus fokozott behatolását az egyes szaktudományokba is.

Oktatási munkánkban a tanulmányi fegyelemért, az ifjúság körében tapasztalható klerikalizmus, nacionalizmus kiküszöböléséért folytatott harc mellett az eddigieknél nagyobb figyelmet kell fordítanunk a pedagógusok politikai nevelésére, társadalmi szerepük növelésére.

A felsőfokú oktatásban nagy gondot kell fordítanunk a hallgatók felvételének politikai szempontjaira, a felvett hallgatók szakmai és világnézeti nevelésére, messzemenően támogatva a főiskolai KISZ-szervezetek munkáját.

Alaposan átgondolt, sokoldalú és magas színvonalú eszmei harcot kell folytatnunk az ideológiai területen még mindig rendkívül erős kispolgári, ellenforradalmi áramlatok és eszmei zűrzavar ellen. A művészeti élet területein elsősorban a pártos, szocialista-realista alkotásokat kell támogatnunk. Elő kell mozdítanunk művészetünk, irodalmunk fejlődését a szocialista realizmus irányában. Helyet kell biztosítani más haladó törekvések érvényesülésének is, természetesen mindenkor fenntartva a bírálat jogát is.

A közelmúlt ellenforradalmi eseményei a kultúra területein is bebizonyították, hogy a párt irányító, ellenőrző tevékenysége nélkül lehetetlen a proletárdiktatúra következetes osztályharcos politikájának biztosítása. A feladat tehát: erősíteni a párt hadállásait tudományos és kulturális életünkben is, fokozni a marxista-leninista tanítások tisztaságáért folytatott harcot, amely a párt minden tagjának kötelessége.

VII.

A PÁRT NEMZETKÖZI KAPCSOLATAI

A párt nemzetközi kapcsolatai a proletár internacionalizmus alapjain nyugszanak. Október óta a testvéri kommunista és munkáspártokkal az egyenjogúság elvének tiszteletbentar-

tása alapján szélesedtek és erősödtek nemzetközi kapcsolataink.

A pártértekezlet örömmel veszi tudomásul, hogy az elmúlt hónapokban a párt vezetői találkoztak, tárgyalásokat folytattak, és teljes egyetértésben megállapodást kötöttek a Szovjetunió Kommunista Pártjával, Kína Kommunista Pártjával, Csehszlovákia Kommunista Pártjával, a Német Szocialista Egységpárttal, a Román Munkáspárttal, a Francia Kommunista Párttal, a Bolgár Kommunista Párttal s az Olasz Kommunista Párttal.

Ellenségeinknek, a Nagy Imre-féle áruló csoportnak, s magának az ellenforradalmi fegyveres felkelésnek az volt a célja, hogy pártunkat letérítsék a proletár internacionalizmus útjáról, elszakítsák és szembeállítsák a Szovjetunió Kommunista Pártjával és a többi testvéri kommunista párttal. Az októberi ellenforradalmi és imperialista támadás időszakában azonban kitűnt, hogy a proletár internacionalizmus eszméihez és a szocialista tábor egységéhez való hűség és ragaszkodás nálunk nem szűk pártérdek, nem elvont elvi kérdés, hanem a magyar nép és a Magyar Népköztársaság létérdeke is.

Pártunk ellenségeinek tervei meghiúsultak. Viszonyunk ma a testvérpártokhoz erősebb, mint valaha, még jobban összeforraszt velük az imperialista reakcióval szemben közösen vívott nehéz harc. Ezek a testvérpártok októberben és novemberben nemcsak szavakban fejezték ki szolidaritásukat, hanem maguk is komoly harcot vívtak a magyar proletárdiktatúráért. Nyugati testvérpártjaink szembeszálltak az imperialista provokációkkal, nehéz helyzetben kiálltak pártunk politikája mellett, támogatták intézkedéseinket, megállapították ország-világ előtt, hogy pártunk marxista-leninista párt, az ország vezető ereje és helyesen védelmezi a dolgozó magyar nép érdekeit. A párt és politikája mellett való kiállás állásfoglalás volt a dolgozó magyar nép igaz ügye mellett.

Különösen nagyra becsüljük a Szovjetunió Kommunista

Pártjának pártunk iránt tanúsított igaz, odaadó és áldozatkész barátságát.

A kommunista és munkáspártok proletár internacionalizmustól átfűtött harcos szolidaritása arra kötelezi pártunkat, hogy a magyar munkásosztályban és a magyar népben még tovább mélyítsük és erősítsük a proletár internacionalizmus szellemét.

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT SZERVEZETI SZABÁLYZATA

I.

A PÁRT

1. A párt neve: Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP).

A Magyar Szocialista Munkáspárt kommunista párt, a munkásosztály élcsapata, a dolgozó nép pártja. Egyesíti soraiban a magyar nép leghaladóbb erőit: a munkásosztály, a dolgozó parasztság és az értelmiség legjobbjait. A párt önkéntes harci szövetség; tevékenységét a marxizmus-leninizmus tudományos világnézete vezérli.

A Magyar Szocialista Munkáspárt része a nemzetközi munkásmozgalomnak, a proletárinternacionalizmus talaján áll, s mint ilyen, örököse és továbbfejlesztője a magyar történelem haladó eszméinek, a magyar nép dicső szabadságharcainak, hű őrzője a magyar munkásmozgalom forradalmi hagyományainak, közvetlen folytatója a Magyar Dolgozók Pártja szocializmust építő és a dolgozó magyar nép felemeléséért kifejtett munkásságának.

A magyar nép a párt vezetésével, a Szovjetunió és a szocialista tábor segítségére támaszkodva kivívta és megvédte Magyarországon a munkásosztály hatalmát, a népi demokratikus rendszert. A párt a szocialista hazafiság és a proletárnemzetköziség szellemében a Szovjetunió, a szocialista tábor népei, a világ dolgozói iránti testvéri barátságra és a haladó magyar történelmi hagyományok tiszteletére neveli a mun-

kásosztályt és a magyar népet. Harcol a burzsoá nacionalista nézetek ellen és minden eszközzel erősíti a haza védelmét.

A Magyar Szocialista Munkáspárt védelmezi és megszilárdítja a munkásosztály egységét, valamint a munkások és a dolgozó parasztok testvéri szövetségét mint a proletárdiktatúra alapját. A párt népi demokratikus rendszerünk vezető ereje: politikailag irányítja az állami, a gazdasági és a társadalmi szervek munkáját. A párt vezető szerepe, eszmei és politikai irányítása elsősorban az állami, a gazdasági és a társadalmi szervekben dolgozó kommunisták útján érvényesül. E vezető szerep érvényesülését a marxi-lenini tudományos világnézet teszi lehetővé, amelynek alapján a párt a társadalmi fejlődés objektív törvényeit figyelembe véve és azokat felhasználva megállapítja a szocialista építés feladatait. E feladatok híven fejezik ki a dolgozó tömegek érdekeit.

A Magyar Szocialista Munkáspárt legfontosabb feladata a szocialista társadalom felépítése, a dolgozó nép anyagi jólétének és kulturális színvonalának állandó emelése. A párt végső célja a kommunista társadalom felépítése.

II.

A PÁRTTAGOK, KÖTELESSÉGEIK ÉS JOGAIK

2. A párt tagja az lehet, aki elfogadja a párt céljait, politikai irányvonalát és szervezeti szabályzatát, minden erejével küzd a párt célkitűzéseinek megvalósításáért, részt vesz a párt valamely alapszervezetének munkájában, vállalja a pártfegyelmet, végrehajtja a párt határozatait, s rendszeresen fizeti a tagsági díjat. A párt tagja általában csak az lehet, aki betöltötte 21. évét.

Kizsákmányoló a pártnak tagja nem lehet.

3. A párttag kötelessége, hogy

a) őrködjék a párt ideológiai, politikai és szervezeti egységén, küzdjön az egység állandó erősítéséért. A párt ideológiai,

politikai és szervezeti egysége a párt erejének alapfeltétele.

A Magyar Szocialista Munkáspárt csak akkor teljesítheti feladatát, őrizheti meg egységét és szilárdságát, ha engesztelhetetlen harcot folytat mindenféle elhajlás ellen, a revizionizmus és a dogmatizmus ellen, a szektás és pártellenes nézeteket vallók ellen, a megalkuvó és fegyelmezetlen elemekkel, a szektás baloldali elhajlással szemben. A pártban nincs helye semmiféle külön csoportosulásnak vagy frakciónak, mert ezek megrendítik a párt egységét és harckészségét. Aki a pártban frakciót szervez, vagy abban részt vesz, azt mint ellenséget, el kell távolítani a pártból;

b) állandóan erősítse a tömegekhez fűződő kapcsolatait, mert a párt ereje és legyőzhetetlensége a dolgozó néphez fűződő eleven és elszakíthatatlan kapcsolatában van. Szakadatlanul küzdjön a dolgozók jogos igényeinek és szükségleteinek kielégítéséért, világosítsa fel a pártonkívüli dolgozókat a párt politikájáról és határozatairól, legyen tanácsadójuk és vezetőjük. Kötelessége, hogy tanuljon a tömegektől;

c) részt vegyen a határozatok meghozatalában, elősegítse a párt politikájának a helyi viszonyokra való helyes alkalmazását, fegyelmezetten végrehajtsa a pártszervek, a pártszervezet határozatait, s küzdjön megvalósításukért;

d) megtartsa a minden párttagra egyformán kötelező párt- és állami fegyelmet. A pártban nem lehet kétféle fegyelem: a pártfegyelem egyformán vonatkozik valamennyi párttagra, minden érdemtől és tisztségtől függetlenul. A pártban vasfegyelem uralkodik. Ez nem zárja ki, hanem feltételezi az alárendelés tudatosságát és önkéntességét, mert csak a tudatos fegyelem lehet igazi vasfegyelem. A fegyelem csak az akarat egységével, a párttagság teljes és feltétlen cselekvési egységével valósítható meg;

e) élen járjon a termelésben, példát mutasson a munkafegyelemben és az állampolgári kötelességek teljesítésében, feddhetetlenül éljen. Védje és szilárdítsa a szocialista tulaj-

dont, őrködjék a népi demokratikus állam törvényein, rendjén és fegyelmén. Dolgozzék minden erejével a párt, a dolgozó nép, a haza javáért, a Magyar Népköztársaság felvirágoztatásáért;

f) szakadatlanul fejlessze politikai és szakmai tudását, gazdagítsa műveltségét, sajátítsa el a marxizmus-leninizmus alapjait;

g) biztosítsa és gyakorolja a bírálatot és az önbírálatot minden fokon. Személyekre való tekintet nélkül tárja fel a párt előtt a munkában észlelt hibákat és rendellenességeket: küzdjön megszüntetésükért, harcoljon a munkában a látszatsikerre való törekvés, az önteltség és az önelégültség ellen;

h) őszinte és becsületes legyen a párthoz, ne titkolja és ne ferdítse el az igazságot;

i) politikailag éber legyen, különösen az osztályellenséggel szemben és őrizze meg a párt- és államtitkokat;

j) mindenütt, ahová a párt bizalmából került, következetesen hajtsa végre a pártnak a káderek helyes — politikai és szakmai képzettségük szerinti — kiválasztására vonatkozó utasításait;

k) öntudatosan teljesítse pártkötelezettségeit. Aki párttagsági kötelességeit megsérti, azt fegyelmi eljárás útján felelősségre kell vonni, s vétségének arányában pártbüntetésben kell részesíteni.

4. A párttag joga, hogy

a) részt vegyen a párt elméleti, politikai és szervezeti kérdéseinek a taggyűléseken és a pártsajtóban való megvitatásában és a határozatok meghozatalában;

b) ha nem ért egyet bizonyos határozatokkal, akkor e határozatokat pártszerűen végrehajtva, kifejtse ellentétes véleményét a felsőbb pártszerv előtt;

c) a pártszervezet taggyűlésein és értekezletein pártszerűen bírálja a párt tagjainak és szerveinek munkáját;

d) részt vegyen a párt vezető szerveinek megválasztásában, mint választó és választható;

e) személyesen részt vegyen minden ügy tárgyalásában, amikor a pártban az ő tevékenységéről és magatartásáról döntenek;

f) kérdéssel, beadvánnyal forduljon a felsőbb pártszervekhez, egészen a Központi Bizottságig és a pártkongresszusig;

g) jogai biztosítását megkövetelje. Aki a párttag jogait megsérti, azt meg kell bírálni, súlyosabb esetben pártfegyelmi eljárást kell ellene indítani.

III.

A TAGJELÖLTEK, KÖTELESSÉGEIK ÉS JOGAIK

5. A tagjelöltség rendeltetése, hogy a tagjelölt megismerkedjék a párt céljaival, politikájával, szervezeti szabályzatával, s hogy a párt meggyőződjék a jelöltnek a párt iránti hűségéről.

6. A tagjelöltek kötelességei és jogai azonosak a tagok kötelességeivel és jogaival, azzal a különbséggel, hogy csak tanácskozási joggal vehetnek részt a pártszervezet taggyűlésén és értekezletein, és nem választhatók be a párt vezető szerveibe.

IV.

A PÁRTTAGOK ÉS A TAGJELÖLTEK FELVÉTELE. A PÁRTTAGSÁG ÉS A TAGJELÖLTSÉG MEGSZŰNÉSE. A PÁRTTAGOK ÉS TAGJELÖLTEK ÁTIGAZOLÁSA. A PÁRTFEGYELMI ELJÁRÁS

7. Párttagot csakis egyénenként lehet felvenni a pártba. Új párttagot általában csak a tagjelöltek közül lehet felvenni, ha a tagjelölt a jelöltség ideje alatt munkájával és magatartásával méltónak bizonyult a párttagságra.

A jelöltnek írásban kell kérnie tagként való felvételét alapszervezete vezetőségétől. Mellékelnie kell kérelméhez két olyan párttag írásbeli ajánlását, aki legalább két éve tagja a pártnak, s közös tevékenység alapján legalább hat hónapja ismeri őt. Az ajánló ajánlásáért felelős a pártnak.

Új párttagok felvételéről az alapszervezet vezetőségének előterjesztésére a taggyűlés határoz, s a járási, a városi, a kerületi, illetve a Központi Bizottság által felhatalmazott üzemi pártbizottság hagyja jóvá ezt a határozatot. Az alapszervezet a budapesti, illetve a megyei pártbizottságok jóváhagyásával kivételesen megokolt esetben jelöltség nélkül, vagy a hathónapos jelöltségi idő eltelte előtt is felvehet tagokat.

A felvett párttag tagsága az alapszervezet taggyűlésén történt felvételének napjától számít.

8. Tagjelölteket csak egyénenként lehet felvenni a pártba. A tagjelöltnek jelentkező köteles belépési nyilatkozatot kitölteni, s nyilatkozatához két olyan párttag írásbeli ajánlását mellékelni, aki legalább két éve tagja a pártnak, s közös tevékenység alapján legalább hat hónapja ismeri őt. Az ajánló ajánlásáért felelős a pártnak.

A pártszervezet adjon meg minden segítséget, hogy a tagjelölt felkészüljön a pártba való felvételre. A tagjelöltségi idő kezdetétől számított hat hónap elteltekor a tagjelölt felvételéről az alapszervezet vezetőségének előterjesztésére a taggyűlés határozhat; a tagjelöltségi idő kezdetétől számított egy év elteltekor a pártszervezet köteles taggyűlésen dönteni a tagjelölt tagfelvételi kérelméről. Ha a tagjelölt saját hibáján kívül egyelőre alkalmatlan a párttagságra, kapjon rá lehetőséget, hogy még egy évig tagjelölt lehessen. De ha a tagjelöltségi idő alatt kitűnt, hogy a tagjelölt méltatlan a párttagságra, nem vehető fel, törlendő a tagjelöltek sorából. A törléshez a felső pártszerv jóváhagyása szükséges. A pártszervezet a tagok és a tagjelöltek felvételekor éberen ügyeljen, hogy a párt megőrizze élcsapat jellegét.

KISZ-tagok párttaggá vagy tagjelöltté való felvételekor az illetékes járási, városi, kerületi, illetve üzemi KISZ-bizottság ajánlása helyettesítheti az egyik ajánlást.

A taggyűléseknek a tagjelöltek felvételéről szóló határozatát a járási, a városi, a kerületi, illetve a Központi Bizottság által felhatalmazott üzemi pártbizottság hagyja jóvá.

Minden párttag és tagjelölt annak a pártszervezetnek legyen tagja, ahol dolgozik. Ha a felvételre jelentkező munkahelyén pártszervezet nincs, az illetékes területi pártszervezetbe kell felvenni.

9. A párt önkéntes harci szövetség, amelybe mindenki önként, saját elhatározásából lép be. A párttagnak joga van a pártból való törlését is kérni. Ebben az esetben kérelmét az alapszervezet taggyűlése elé kell terjeszteni. Nem kérheti pártból való törlését, ha ellene fegyelmi eljárás folyik.

10. Az a párttag vagy tagjelölt, aki három hónapig indokolatlanul nem fizet tagsági díjat, s ezután felszólítás ellenére sem teljesíti ezt a kötelességét, többé nem tekinthető a párt tagjának, illetve tagjelöltjének. A párttagság, illetve a tagjelöltség megszüntetéséről az alapszervezet vezetőségének előterjesztésére az alapszervezet taggyűlése dönt, de a döntést jóváhagyás végett az illetékes felsőbb pártbizottság elé kell terjeszteni.

11. A munkahelyét vagy lakóhelyét változtató párttagot, illetve tagjelöltet át kell igazolni az új munkahelyén vagy lakóhelyén működő pártszervezetbe. Az átigazolás a Központi Bizottság által megállapított szabályok szerint történik.

12. A pártszervezet, a helyi és a felettes pártszerv, valamint a Központi Ellenőrző Bizottság az általa folytatott vizsgálat alapján pártbüntetést szabhat ki és érvényesíthet a fegyelmet és a párt erkölcsi felfogását sértő, vagy a párt politikai irányvonalával szembehelyezkedő tag vagy tagjelölt ellen.

A kiszabott pártbüntetés — az eset súlyosságának megfelelően — dorgálás, megrovás, szigorú megrovás, szigorú

megrovás végső figyelmeztetéssel, vagy pártból való kizárás lehet. Egyes párttagoknál nevelési célzattal alkalmazni lehet pártbüntetésként a párttisztségből való leváltást, vagy a párttisztségtől meghatározott időre való eltiltást. Az alapszervezet vezetősége a fegyelmi határozatot jóváhagyás végett köteles a taggyűlés elé terjeszteni.

A pártfegyelmi eljárást csak a párttag jelenlétében lehet lefolytatni.

13. A budapesti, a megyei, a kerületi, a járási és a városi pártbizottság, továbbá a Központi Bizottság által felhatalmazott nagyüzemek pártbizottsága tagjai közül fegyelmi bizottságot választ. A fegyelmi bizottság megvizsgálja a fegyelmi ügyeket, és ezekben javaslatot tesz a pártbizottságnak.

14. Alapszervezetek nem mondhatnak ki kizárási vagy egyéb fegyelmi határozatot a Központi Bizottság vagy valamely pártbizottság tagjának ügyében. A Központi Bizottság tagjának fegyelmi ügyében a Központi Bizottság dönt. Valamely pártbizottság tagjának fegyelmi ügyében az illetékes pártbizottság vagy a pártbizottság felettes szerve dönt.

15. Jóváhagyás végett a budapesti-kerületi, járási, városi, illetve a Központi Bizottság által felhatalmazott üzemi pártbizottság elé kell terjeszteni minden kizárási határozatot. Az illetékes pártbizottság döntéséig az alapszervezetek által kizárt párttag megtarthatja tagsági könyvét, s részt vehet az alapszervezet taggyűlésén. A kiszabott pártbüntetés ellen a felsőbb szervekhez fellebbezhet, egészen a pártkongresszusig. A pártbüntetés mindaddig érvényes, amíg felsőbb szerv nem változtatja meg a döntést.

16. A budapesti, a megyei, a kerületi, a járási stb. pártbizottság két hónapon belül köteles felülvizsgálni a kizárásról szóló határozatot, illetve a pártból kizárt személyek fellebbezését.

17. A budapesti és a megyei pártbizottság vagy a Központi Ellenőrző Bizottság jóváhagyása nélkül nem szabad nyilvá-

nosságra hozni a kizárásról vagy egyéb fegyelmi büntetésről szóló határozatot.

18. A Központi Bizottság eljárást indíthat, rendszabályokat foganatosíthat bármely párttag ellen, aki megsérti a párt érdekeit vagy a párt fegyelmét.

A Központi Bizottság feloszlathatja a párt céljaival, irányvonalával vagy szervezeti szabályzatával ellentétesen működő pártszervezetet.

V.

A PÁRT SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE

19. A Magyar Szocialista Munkáspárt a demokratikus centralizmus elvén épül fel.

a) A párt valamennyi vezető szervét demokratikusan, taggyűlésen, pártértekezleten, pártkongresszuson választják.

b) A párt valamennyi vezető szervének munkájában érvényesülni kell a pártvezetés legfontosabb lenini elvének, a kollektív vezetésnek; küzdeni kell a marxista-leninista párttól idegen személyi kultusz és az egyszemélyi vezetés ellen.

c) A vezető szervek kötelesek rendszeresen beszámolni a pártszervezeteknek tevékenységükről.

d) A pártszervezetek és a pártvezetőségek demokratikusan megvitatják a párt politikáját és feladatait.

e) Véleményeltérés esetén a kisebbség köteles alávetni magát a többség határozatának; a határozatot minden párttag és tagjelölt köteles végrehajtani.

Az alsóbb pártszervek és a pártszervezetek, valamint a párttagok és a tagjelöltek akkor is kötelesek végrehajtani a pártkongresszus és a vezető szervek határozatait, ha e határozatokkal nem értenek egyet.

f) Minden pártszervezet önállóan dönthet helyi kérdésekben, de döntéseik nem ellenkezhetnek a párt irányelveivel, politikájával és a felsőbb szervek határozataival.

20. A párt üzemi és területi elv szerint épül fel, az üzemben, illetve a területen csak egy vezető szerve lehet. A budapesti, a megyei, a kerületi, a járási, városi stb. pártbizottság a területén levő valamennyi alsóbb pártbizottság és alapszervezet felettes szerve.

21. A taggyűlés pártvezetőséget, a pártértekezlet pártbizottságot, a kongresszus Központi Bizottságot választ.

22. Budapesten, a megyékben, a járásokban, a kerületekben, a városokban, az üzemekben, a hivatalokban, az intézményekben és a falvakban a legfontosabb párt- és kormányhatározatok, valamint az ezekből származó helyi feladatok érdemleges megvitatására rendszeresen egybe kell hívni a pártaktíva értekezletet.

VI.

A PÁRTKONGRESSZUS

23. A Magyar Szocialista Munkáspárt legfelsőbb szerve a pártkongresszus, amelyet a Központi Bizottság legalább három évenként egybehív. A Központi Bizottság saját kezdeményezésére bármikor egybehívhat rendkívüli pártkongresszust. A párttagok egyharmadának kívánságára a Központi Bizottság köteles rendkívüli pártkongresszust egybehívni.

A pártkongresszus összehívásának idejét és napirendjét legalább másfél hónappal a kongresszus előtt közzé kell tenni. A párt tagjai pártértekezleteken, demokratikusan, a pártszervezetek tag- és tagjelölt létszámának arányában választják meg a rendes, valamint a rendkívüli pártkongresszus küldötteit. A Központi Bizottság a tagság létszámának megfelelően állapítja meg, hány szavazati jogú és hány tanácskozási jogú küldött képviselheti a kongresszuson az egyes pártszervezeteket.

24. A pártkongresszus:

a) megvitatja és elbírálja a Központi Bizottság és a Köz-

ponti Revíziós Bizottság beszámolóját; jóváhagyja, illetve módosítja a párt programját és szervezeti szabályzatát; kidolgozza a párt politikai, taktikai és szervezeti irányvonalát;

b) meghatározza a Központi Bizottság és a Központi Revíziós Bizottság tagjainak és póttagjainak számát, s megválasztja ezeket a szerveket;

c) dönt az eléje terjesztett javaslatok, beadványok és fellebbezések tárgyában.

VII.

A PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGA

25. A Központi Bizottság irányítja a pártot két pártkongresszus között; képviseli a pártot a testvéri kommunista pártok, a tömegszervezetek és az állami intézmények előtt.

A Központi Bizottság tagjai egyenjogúak. A Központi Bizottság tagjainak minden fontos kérdésben teljes tájékoztatást kell kapniok. A Központi Bizottság szükség szerint havonta, de legalább háromhavonként ülésezik, s a pártkongresszusnak felelős. A Központi Bizottság póttagjai tanácskozási joggal részt vesznek a Központi Bizottság ülésein.

A Központi Bizottság egyes határozatok kidolgozásába és megvitatásába bevonhat pártonkívüli szakértőket is. Egyes országos jelentőségű határozatok tervezetét nyilvános megvitatás végett az egész párttagság elé terjeszti.

26. A Központi Bizottság saját tagjai közül megválasztja a Politikai Bizottságot, amely a Központi Bizottság teljes ülései között irányítja és vezeti a pártot;

megválasztja a Titkárságot, melynek tagjai a Központi Bizottság titkárai. A Titkárság biztosítja és ellenőrzi a vezető pártszervek határozatainak végrehajtását, irányítja a Központi Bizottság osztályait, valamint elosztja a hatáskörébe tartozó káderek et;

megválasztja a Központi Bizottság első titkárát.

27. A Központi Bizottság irányítja a párt központi lapja szerkesztőbizottságának munkáját, kijelöli a szerkesztőbizottság felelős vezetőjét.

28. A Központi Bizottság két pártkongresszus között kivételes esetekben behívhat (kooptálhat) tagokat a Központi Bizottságba. A behívott (kooptált) tagok száma nem haladhatja meg a választott tagok számának 15 százalékát.

29. A párt Központi Bizottsága Központi Ellenőrző Bizottságot választ. A Központi Ellenőrző Bizottság a Központi Bizottságnak felelős.

A Központi Ellenőrző Bizottság feladata, hogy őrködjék:

a) a párttagság politikai magatartásán és párthűségén, kíméletlenül harcoljon a pártszerűtlen, a fegyelmezetlen, a pártellenes, a frakciós tevékenység minden fajtája ellen;

b) a párttagság erkölcsi tisztasága felett, harcoljon a korrupció ellen;

hogy sem a nép ellenségei, sem a dolgozó nép érdekeit és erkölcsi felfogását sértő elemek ne furakodhassanak be a pártba.

30. A Központi Ellenőrző Bizottság vizsgálatot indíthat párttagok és tagjelöltek ellen, s alkalmazhatja velük szemben a szervezeti szabályzatban meghatározott büntetéseket.

31. A Központi Bizottság a szocialista építés fontos területein a pártmunka megerősítése végett politikai osztályokat szervezhet, pártszervezőket küldhet ki. A politikai osztályok és a pártszervezők a Központi Bizottság utasításai szerint működnek.

VIII.

AZ ORSZÁGOS PÁRTÉRTEKEZLET

32. A Központi Bizottság két kongresszus között saját kezdeményezésére országos pártértekezletet hívhat össze. Az országos pártértekezlet résztvevői a budapesti és a megyei

pártbizottságok küldöttei. A párttagság számaránya és a pártszervezetek jelentősége alapján képviselik az egyes pártbizottságokat az országos pártértekezleten.

33. Az országos pártértekezlet határoz a Központi Bizottság által eléje terjesztett kérdésekben.

IX.

A KÖZPONTI REVÍZIÓS BIZOTTSÁG

34. A Központi Revíziós Bizottság ellenőrzi

a) a párt központi szerveiben az ügyvitelt, valamint a Központi Bizottság apparátusának munkarendjét, továbbá

b) a párt Központi Bizottságának pénztárát és a párt központi vállalatait.

X.

A PÁRT BUDAPESTI, MEGYEI, JÁRÁSI, VÁROSI, KERÜLETI, ÜZEMI, HIVATALI, INTÉZMÉNYI, KÖZSÉGI SZERVEI

35. A budapesti, a megyei, a budapesti-kerületi, a járási, a városi stb. pártszervezetek felsőbb szerve a pártértekezlet, amelyet az illető terület pártbizottsága legalább két évenként összehív. A pártértekezlet megvitatja és elbírálja a budapesti, a megyei, a budapesti-kerületi, a járási, a városi pártbizottság és a revíziós bizottság beszámolóját, megválasztja a budapesti, a megyei, a budapesti-kerületi, a járási, a városi pártbizottság tagjait és póttagjait, valamint a revíziós bizottságot. A pártbizottság tagjai egyenjogúak. A pártbizottság póttagjai tanácskozási joggal részt vesznek a pártbizottság ülésein.

A budapesti kerületek és a járások, valamint a Központi Bizottság által kijelölt városok pártértekezlete küldötteket választ a budapesti, illetve a megyei pártértekezletre.

36. A budapesti és valamennyi megyei, budapesti-kerületi, járási, városi pártbizottság a mindennapi gyakorlati munka irányítására, a pártszervezetek összefogására és vezetésére a pártbizottság tagjai közül 7—11 tagú párt-végrehajtó bizottságot választ, s megválasztja a pártbizottság első titkárát és titkárait. Az első titkár és a titkárok tagjai a párt-végrehajtó bizottságnak. A budapesti, a megyei, a budapesti-kerületi, a járási és a városi pártbizottságok első titkárait a Központi Bizottság erősíti meg tisztségükben.

a) A budapesti, a megyei, a budapesti-kerületi, a járási és a városi pártbizottság a két pártértekezlet között a terület pártszervezeteinek vezető szerve. Irányítja a hozzá tartozó terület pártszervezeteinek munkáját, megszervezi és ellenőrzi a párthatározatok pontos végrehajtását. Széleskörű politikai tömegmunkával, az állami és a gazdasági szervek ellenőrzésével és támogatásával biztosítja a népgazdasági tervek teljesítését, népünk fokozódó jólétét. Állandóan őrködik, hogy az illetékes szervek érvényesítsék a dolgozó nép törvényes jogait, s felhasználjanak minden lehetőséget, hogy kielégítsék a nép anyagi, szociális és kulturális igényeit. Biztosítja a pártdemokrácia érvényesülését, elősegíti a bírálat és az önbírálat, illetve az alulról jövő bírálat kifejlődését; a hibák könyörtelen leküzdésére neveli a kommunistákat. Irányítja a párttagokat, a tagjelölteket és a pártonkívülieket a marxizmus-leninizmus tanulmányozásában, a dolgozók kommunista szellemű nevelését, a helyi pártsajtót. A tanácsban, valamint más társadalmi szervekben az ott működő kommunista csoportok útján irányítja e szervek működését. Rendszeresen foglalkozik a terület kádereivel, elosztja a párt erőit és anyagi eszközeit.

b) A járási pártbizottság a falusi pártszervezetek irányításának alapvető szerve. Megfelelő politikai munkával biztosítania kell a gépállomások megszilárdulását. Állandóan fejleszti a politikai munkát a gépállomások, a termelőszövetkezetek és az állami gazdaságok dolgozói, valamint az egyénileg gaz-

dálkodó dolgozó parasztok között. Gondoskodik a munkásosztály és a dolgozó parasztság szövetségének állandó erősítéséről s a falusi pártszervezetek munkájának fejlesztése útján a mezőgazdasági termelés állandó növeléséről. Munkálkodnia kell — a lenini önkéntesség elve alapján — a mezőgazdaság szocialista átalakulásán.

c) A pártbizottságok egyes határozataik kidolgozásába és megvitatásába bevonhatnak pártonkívüli szakértőket is. Egész területükre vonatkozó egyes legfontosabb határozataik tervezetét nyilvános vitára bocsátják.

d) A budapesti, megyei, budapesti-kerületi, járási, városi, üzemi pártbizottságok irányítják a munkásőrségek munkáját, biztosítják a munkásőrségek forradalmi fegyelmét, harckészségét, erkölcsi, politikai egységét.

37. Abban a városi kerületben, községben, üzemben, hivatalban, intézményben stb., ahol a párttagok és a tagjelöltek száma meghaladja a 300-at, két évenként pártértekezletet hívnak egybe, s megválasztják a pártbizottság tagjait és póttagjait. A pártbizottság tagjai egyenjogúak. A pártbizottság póttagjai tanácskozási joggal részt vesznek a pártbizottság ülésein. A pártbizottság saját tagjai közül 5—7 tagú pártvégrehajtó bizottságot választ.

Kivételes esetekben a budapesti és a megyei pártbizottságok engedélyével olyan helyeken is lehet pártértekezletet összehívni és pártbizottságot választani, ahol a párttagok és a tagjelöltek száma nem éri el a 300-at.

A Központi Bizottság hagyja jóvá minden minisztériumi pártbizottság titkárának megválasztását. A Központi Bizottság által kijelölt üzemek, hivatalok stb. pártbizottságának titkárát is a Központi Bizottság erősíti meg tisztségében.

38. A budapesti, a megyei, a budapesti-kerületi, a járási, a városi, az üzemi, a hivatali stb. pártbizottság szükség szerint, de legalább három havonként ülést tart.

39. A pártbizottságok két pártértekezlet között behívhatnak (kooptálhatnak) a pártbizottságba tagokat, de a behívott

(kooptált) tagok száma nem haladhatja meg a választott tagok számának 15 százalékát.

40. A pártbizottságokat végső fokon a Központi Bizottság erősíti meg. A Központi Bizottság megokolt esetben semmisnek nyilváníthatja egyes pártbizottságok vagy egyes pártbizottsági tagok megválasztását, rendkívüli körülmények között pedig ideiglenes pártbizottságot jelölhet ki.

XI.

A PART ALAPSZERVEZETE

41. A párt alapszervezeteken épül fel. Az alapszervezet a párt legkisebb önálló szervezeti egysége. Az alapszervezetek lehetnek: üzemi (üzemrészi, műhelyi), körzeti, falusi, termelőszövetkezeti, tanyai, hivatali, intézményi, kereskedelmi stb. pártszervezetek, illetve a fegyveres erőknél működő pártszervezetek. Alapszervezet létesítéséhez legalább három párttag szükséges. Az alapszervezet megalakulását felsőbb pártszervnek kell jóváhagynia.

Az alapszervezet legmagasabb fóruma a taggyűlés, amely szükség szerint, de legalább két havonként egyszer összeül.

42. Az alapszervezet feladata, hogy

a) hirdesse és népszerűsítse a párt politikáját, végrehajtsa a felsőbb pártszervek határozatait, a helyi viszonyokra alkalmazza, megszervezze és ellenőrizze a párttagok munkáját, emelje a párttagság politikai színvonalát, rendszeresen terjessze a pártirodalmat és a pártsajtót, beszedje a tagsági díjat;

b) politikai felvilágosító munkával mozgósítsa a dolgozókat az üzemben, a gépállomáson, az állami gazdaságban, a termelőmunka minden területén segítse elő a terv teljesítését, a termelékenység fokozását, az önköltség csökkentését, a minőség javítását, a munkafegyelem megszilárdítását, a munkaverseny és a legjobb dolgozók mozgalmainak fejlesztését. Falun politikai felvilágosító munkával mozgósítsa a ter-

melőszövetkezetek tagjait és az egyénileg gazdálkodó dolgozó parasztokat a mezőgazdasági termelés növelésére, a termés-hozam állandó fokozására;

c) szüntelenül gondoskodjék a városi és a falusi dolgozók életkörülményeinek, kulturális viszonyainak javításáról.

d) állandóan erősítse a párt sorait a dolgozó nép legjobbjaival;

e) szervezze és irányítsa a párttagok és a tagjelöltek politikai oktatását, s ellenőrizze, hogyan sajátítják el a párttagok és a tagjelöltek a marxizmus-leninizmus alapismereteit;

f) a dolgozók mozgósításával küzdjön a bürokratizmus, a korrupció, a nemtörődömség, a pazarlás ellen, érvényesítse a takarékosság elvét, segítse elő az üzemekre, a termelőszövetkezetekre, a gépállomásokra, az állami gazdaságokra, a hivatalokra és az intézményekre háruló feladatok megoldását, következetesen harcoljon a szocialista tulajdon védelméért és megszilárdításáért;

g) a bírálat és az önbírálat, illetve az alulról jövő bírálat fejlesztésével, a hibák elleni engesztelhetetlen harc szellemében nevelje a párttagokat és a tagjelölteket;

h) irányítsa területének társadalmi életét, a területén működő tömegszervezetek munkáját. A kommunisták politikai felvilágosító munkával nyerjék meg a párt politikájának követésére a tömegszervezetek pártonkívüli tagjait.

43. A termelő üzemek, a vasutak, az állami gazdaságok, a gépállomások, a termelőszövetkezetek pártszervezetei, valamint a fogyasztókat közvetlenül ellátó belkereskedelmi vállalatok és árudák pártszervezetei jogosultak az üzemi, a gazdasági, illetve a vállalati igazgató, vezetőség tevékenységének ellenőrzésére.

A hivatali és az intézményi pártszervezetek nem ellenőrizhetik a hivatal, az intézmény vezetőjét és vezetőségét, mivel e szerveknek sajátos feladataik vannak, de a munkában tapasztalt hibákról szóló észrevételeiket és a munka megjavítására vonatkozó javaslataikat kötelesek a hivatal, az intéz-

mény vezetői elé, szükség esetén pedig felsőbb pártszervek elé terjeszteni. A hivatal és az intézmény vezetőjét és vezetőségét a megfelelő magasabb pártszervek ellenőrzik.

44. Azokban az üzemekben, hivatalokban és intézményekben, amelyekben 300-nál kevesebb párttag van, de legalább három alapszervezet működik, összevont párttaggyűlésen 5—11 tagú pártvezetőséget választanak. A pártvezetőség köteles évenként legalább egyszer beszámolni az összevont párttaggyűlésnek.

Az alapszervezet a folyó munka intézésére két évenként vezetőséget választ.

45. Két párttaggyűlés között a vezetőség irányítja az alapszervezet munkáját. A vezetőség tagjai egyenjogúak. A vezetőség munkamegosztással dolgozik: egyes tagjai felelősséggel irányítják a rájuk bízott pártmunkát.

46. Azokban a pártszervezetekben, amelyeknek taglétszáma nem haladja meg a tízet, a taggyűlés által megválasztott titkár látja el a pártvezetőség feladatait.

47. Az alapszervezet vezetőségét a felsőbb pártszerv erősíti meg tisztségében.

48. Az alapszervezetekben a párt által kitűzött feladatok végrehajtásának elősegítése, a politikai felvilágosító munka megjavítása, a párttagok megismerése és nevelése, továbbá a pártmunkába való fokozottabb bevonása végett pártcsoportok létesülnek. A pártcsoportok munkáját a megválasztott pártbizalmiak irányítják.

XII.

A PÁRT SZERVEZETEI A FEGYVERES ERŐKNÉL

49. A Magyar Néphadseregben, a Határőrségnél és a rendőrségnél levő pártszervezetek munkáját a pártdemokrácia elvei alapján minden fokon választott pártszervek, alapszervezeti vezetőségek és pártbizottságok irányítják.

A fegyveres erőknél működő pártszervezetek a párt szervezeti szabályzata és a párt Központi Bizottsága által elfogadott irányelvek alapján végzik munkájukat. A honvédség és a határőrség felsőbb pártbizottságainak munkáját a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága irányítja.

A fegyveres erők pártszervezeteinek szoros kapcsolatban kell állniok a területi pártbizottságokkal.

XIII.

A PÁRT ÉS A MAGYAR KOMMUNISTA IFJÚSÁGI SZÖVETSÉG

50. A KISZ az MSZMP öntevékeny, szervezetileg önálló ifjúsági tömegszervezete, a párt segítőtársa a szocializmus építésének minden területén. Támogatja a pártot az ifjúság szocialista szellemű nevelésében, s neveli az ifjúság soraiból a párt számára az utánpótlást. A KISZ dolgozik a magyar dolgozó és tanulóifjúság ideológiai és szervezeti egységének megteremtéséért. A párt határozatai kötelezik a KISZ szervezeteit, amelyek küzdenek a szocialista építés minden területén a párt politikájának és határozatainak végrehajtásáért.

A KISZ-szervezeteknek joguk van az ifjúságot érintő kérdésekben észrevételeiket megtenni és javaslatokkal fordulni az illetékes pártszervekhez. A KISZ-szervezetek kötelesek hathatósan támogatni a pártot, a munka termelékenységéért, az önköltség csökkentéséért, a munkafegyelem javításáért, a takarékosságért vívott harcában.

A KISZ a párt irányításával végzi munkáját, központi bizottságát és központi szerveit a párt Központi Bizottsága, helyi szerveit és szervezeteit a megfelelő pártbizottságok és pártszervezetek vezetőségei, valamint a KISZ felsőbb szervei irányítják. A helyi pártszervek az ifjúságra, a KISZ-re vonatkozó határozataik esetén mérlegeljék és támogassák a KISZ felsőbb vezető szerveinek határozatait.

A párt minden szerve, alapszervezete és minden tagja kö-

teles támogatni a KISZ ideológiai és szervezeti munkáját. A párt vezető szervei, a pártbizottságok és a pártalapszervezetek vezetőségei ellenőrizzék és mozdítsák elő, hogy az állami és a társadalmi szervek, valamint a tömegszervezetek támogassák az ifjúságot, a KISZ-szervezeteket.

A pártszervezetek ügyeljenek, hogy a KISZ-szervezetek szorosan összeforrjanak az ifjúság tömegeivel. A pártszervek és szervezetek kötelesek szüntelenül erősíteni és fejleszteni a KISZ vezető gárdáját és a KISZ szerveiben és szervezeteiben működő munkás magot.

XIV.

KOMMUNISTA CSOPORTOK AZ ÁLLAMI ÉS TÁRSADALMI SZERVEKBEN

51. Az országgyűlésben, a tanácsokban és egyéb tömegszervezetek tanácskozásain és választott szerveiben működő párttagok e szervekben kommunista csoportot alakítanak. A kommunista csoport vezetőt, illetve vezetőséget választ; a vezető, illetve a vezetőség a megfelelő helyi pártszervnek, illetve a Központi Bizottságnak felelős: ez erősíti meg, s ez irányítja működését. A kommunista csoport köteles végrehajtani az irányító szerv utasításait.

Az országgyűlésben, a kormányban, az államigazgatásban, más állami szervekben és a pártonkívüli tömegszervezetekben dolgozó párttagok kötelesek a párt politikájának megfelelően tevékenykedni. E párttagok a Központi Bizottság, illetve a megfelelő területi pártszerv utasításai szerint működnek. Az illetékes pártszervek visszahívhatják a párt tagjait az említett testületekből.

XV.

A PÁRT ANYAGI ESZKÖZEI

52. A párt és szervezetei a párttagsági díjból, valamint a pártvállalatok jövedelméből biztosítják a szükséges anyagi eszközöket.

53. A párttagok és a tagjelöltek az alábbiak szerint fizetik tagsági díjukat:

		800 Ft	keresetig	havonta	2 Ft-ot
800	Ft-tól	1200 Ft	keresetig	havonta	3 Ft-ot
1201	Ft-tól	1500 Ft	keresetig	havonta	10 Ft-ot
1501	Ft-tól	1800 Ft	keresetig	havonta	20 Ft-ot
1801	Ft-tól	2100 Ft	keresetig	havonta	30 Ft-ot
2101	Ft-tól	2500 Ft	keresetig	havonta	45 Ft-ot
2501	Ft-tól	3000 Ft	keresetig	havonta	60 Ft-ot
3001	Ft-tól	4000 Ft	keresetig	havonta	90 Ft-ot
4001	Ft-tól	feljebb		havonta	120 Ft-ot

54. Munkaképtelenek és nem kereső családtagok tagsági díja havi 1 Ft, a dolgozó parasztok tagsági díja havi 5 Ft. A párt új tagjai és tagjelöltjei tagkönyvük, illetve tagjelölt-igazolványuk átvételekor 2 Ft-ot fizetnek.

* * *

A Magyar Szocialista Munkáspárt szervezeti szabályzata a párt alkotmánya, minden párttag és pártszervezet törvénye.

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ ÜLÉSE

A Magyar Szocialista Munkáspárt 1957 június 27—29-i pártértekezletén megválasztott Központi Bizottsága június 29-én ülést tartott. Napirenden szerepelt a Politikai Bizottság megerősítése és kiegészítése, a Titkárság megerősítése és a Központi Ellenőrző Bizottság kiegészítése.

A Központi Bizottság az Ideiglenes Intéző Bizottságot, mint *Politikai Bizottságot* megerősítette, és egy rendes és két póttaggal kiegészítette. A Politikai Bizottság tagjai:

Apró Antal, Biszku Béla, Fehér Lajos, Fock Jenő, Kádár János, Kállai Gyula, Kiss Károly, Marosán György, Münnich Ferenc, Rónai Sándor és Somogyi Miklós elvtársak. Póttagok: *Komócsin Zoltán és Nemes Dezső elvtársak.*

A Központi Bizottság megerősítette a Titkárságot, amelynek tagjai:

Kádár János elvtárs, a Központi Bizottság első titkára, Fock Jenő, Kállai Gyula, Kiss Károly és Marosán György elvtársak, a Titkárság tagjai.

A Központi Ellenőrző Bizottság tagjainak számát a Központi Bizottság 9-re emelte. A KEB tagjai:

Asztalos Géza, Birkás Imre, Maróti Károly, Mózes Viktor, Nezvál Ferenc, Nöhrer Árpád, Papp Lajos, Péteri István és Somogyi Miklós elvtársak.

A Központi Bizottság *Somogyi Miklós* elvtársat a Központi Ellenőrző Bizottság elnökévé választotta.

TARTALOM

Bevezető 3

1957 JÚNIUS 27

Megnyitó beszéd. *Münnich Ferenc*, a Politikai Bizottság tagja, a Minisztertanács első elnökhelyettese 5

A Központi Bizottság beszámolója a politikai helyzetről és a párt feladatairól. Előadó: *Kádár János* elvtárs 9

Az októberi ellenforradalomról és a Központi Bizottság politikai irányvonaláról (9). A párt jelenlegi helyzete és feladatai (33).

Az MSZMP szervezeti szabályzat tervezete. Előadó: *Marosán György* elvtárs 69

Németh Károly, a KB tagja, a Csongrád megyei pártbizottság titkára 95

Komócsin Zoltán, a KB tagja, a KISZ KB titkára .. 98

Klaukó Mátyás, a Békés megyei pártbizottság titkára 101

Kreszán Lajos, a Ganz Vagon- és Gépgyár pártbizottságának titkára 104

Mesterházi Lajos budapesti küldött, író 106

Fock Jenő, a Központi Bizottság titkára 109

Ambrus István, a Hajdú—Bihar megyei pártbizottság másodtitkára 118

1957 JÚNIUS 28

Kiss Dezső, a KB tagja, a Csepel Vas- és Fémművek pártbizottságának titkára 121
Sarok Antal, a dunavecsei járás pártbizottságának titkára 124
Losonczi Pál, a barcsi Vörös Csillag Termelőszövetkezet elnöke 127
Kukucska János, a Borsod megyei pártbizottság másodtitkára 129
Kiss Károly, a Politikai Bizottság tagja 132
Bakó Ágnes, a VIII. kerületi pártbizottság titkára . . 139
Révai József budapesti küldött, az Elnöki Tanács elnökhelyettese 141
Révész Géza, a KB tagja, honvédelmi miniszter 156
Jakab Sándor, a Nógrád megyei pártbizottság titkára . . 160
Major Tamás, a KB tagja, a Nemzeti Színház igazgatója 162
Rappai Gyula, a Tolna megyei pártbizottság titkára . . 165
A mandátumvizsgáló bizottság jelentése. *Nyers Rezső* 167
Bakó Kálmán, a kisújszállási Kinizsi Termelőszövetkezet párttitkára 168
Aczél György, a KB tagja, művelődésügyi miniszter . . 170
Biszku Béla, a Politikai Bizottság tagja, belügyminiszter 175

1957 JÚNIUS 29

Horváth András, a Pest megyei pártbizottság titkára . . 180
Gáspár Sándor, a KB tagja, a SZOT főtitkára 182
Putnoki László, a Heves megyei pártbizottság titkára 185
Ambrus Jenő, a pécsi városi pártbizottság titkára . . 187
Cseterki Lajos, a Fejér megyei pártbizottság titkára . . 188

Tolnai Gábor budapesti küldött, egyetemi tanár 190
Bakos István Veszprém megyei küldött, a Veszprém megyei tanács elnöke 193
Fehér Lajos, a Politikai Bizottság tagja 195
Varga Gyula, a Zala megyei pártbizottság másodtitkára 202
Kerekes Imre alezredes, a hadsereg pártbizottságának titkárhelyettese 204
Molnár László, a Komárom megyei pártbizottság titkára 207
Lombos Ferenc, a Győr megyei pártbizottság titkára .. 209
Válasz a hozzászólásokra. *Kádár János* 212
Az MSZMP vezető szerveinek megerősítése és kiegészítése 235
Zárszó. *Kállai Gyula,* a Politikai Bizottság tagja, művelődésügyi miniszter 239

FÜGGELÉK

A Magyar Szocialista Munkáspárt Országos Értekezletének határozata 244
I. A népi demokratikus rend további erősítése és az ellenforradalom elleni következetes harc 244
II. A párt fejlődése és a további feladatok 250
III. A párt és a tömegek kapcsolatai 258
IV. Az államhatalom további erősítése 263
V. A párt gazdaságpolitikájának legfontosabb kérdései 266
VI. Feladatok a kulturális munka területén 272
VII. A párt nemzetközi kapcsolatai 273
A Magyar Szocialista Munkáspárt szervezeti szabályzata 276
I. A párt (276). II. A párttagok, kötelességeik és jogaik (277). III. A tagjelöltek, kötelességeik és jogaik (280). IV. A párttagok és tagjelöltek felvétele, a párttagság és a tagjelöltség megszűnése. A párttagok és

tagjelöltek átigazolása. A pártfegyelmi eljárás. (280). V. A párt szervezeti felépítése (284). VI. A pártkongresszus (285). VII. A párt Központi Bizottsága (286). VIII. Az országos pártértekezlet (287). IX. A Központi Revíziós Bizottság (288). X. A párt budapesti, megyei, járási, városi, kerületi, üzemi, hivatali, intézményi, községi szervei (288). XI. A párt alapszervezete (291). XII. A párt szervezetei a fegyveres erőknél (293). XIII. A párt és a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség (294). XIV. Kommunista csoportok az állami és társadalmi szervekben (295). XV. A párt anyagi eszközei (296).

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első ülése 297

A konyv szedését 1957. VIII. 8-án kezdték meg. Megjelent 1957. IX. 20-án, 5000 példányban. Tartalmaz 15 szerk. ívet. Terjedelem $18^3/_4$ (A/5) ív.

14627. Franklin-nyomda Budapest, VIII., Szentkirályi utca 28.
Felelős: Vértes Ferenc

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT ORSZÁGOS ÉRTEKEZLETÉNEK JEGYZŐKÖNYVE

1957 · JÚNIUS 27-29

Felelős kiadó a Kossuth Könyvkiadó igazgatója